

C:\Users\Plazma\Desktop\305\Bradbury_Ray-Sloup_ohně.pdb

PDB Name: Sloup ohne
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.6.2003
Modification Date: 16.6.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Ray Bradbury
Sloup ohně a jiné příběhy
Palm version

DÍTĚ STARÉ DVAASEDMDESÁT LET Z pořádné dávky naděje i rozčarování uhněťte vláčné těsto. Přidejte hrst melancholie a dvě hrsti sentimentu. Přihoďte též špetku dětské radosti a ze samého dna téže dózy naberte i porci dětského strachu. Pak, sítím svého věku prosypejte vlastní život až k dětství a přidejte je rovněž do směsi. Nezapomeňte na vůně jara a podzimu, na vůni letní louky i vůni babiččiny kuchyně a také na barvy: modrou, zelenou i jahodovou. Podaří-li se vám sehnat také zvuky karnevalů a maloměstských poutí, rachot mořských vln a jemné šumění letních jezer, neváhejte je rovněž přimíchat do tyglíku.

Vše pak uložte do skleněného džbánu, vynesete na dřevěnou verandu svého domu a vystavte působení říjnových dešťů, větru, nebojte se nechat nádobu zapadnout tlejícím listům. Otevřete ji až v den, kdy ve vzduchu zahlédnete letět první čarodějnic, a budete překvapeni podivuhodnou metamorfózou, jakou obsah džbánu prošel. Tehdy budete právě tak zralí ke čtení této knížky.

Kolik už toho bylo napsáno o fenoménu Raye Bradburyho, a všechno špatně. Více či méně špatné předmluvy uvozující - nebo špatné doslovy zakončující - skvělé knihy. Ne-li špatné, pak nedostatečné. A rozhodně zbytečné. Co jen bylo pokusů v naší nedávné minulosti vepat autora do jakéhosi pokrokového mundůru, a tak zdůvodnit našťásti vcelku hojně překlady jeho díla do češtiny. Kolik kvalitních amerických autorů se tímto způsobem jejich ideologickým vykladačům podařilo čtenářům zhnusit. Bradburyho takový osud nepotkal. Myslím si, že kontrast mezi textem a jeho klopotným výkladem byl podobný jako v té anekdotě o disidentovi rozhazujícím na Rudém náměstí letáky bez textu, „vsjo jáсно, k čemu bukvy...“.

Bradbury nic takového nepotřebuje, jako žádný výklad nepotřebují sny, fantazie a koneckonců ani duše, třebaže spousta lidí si i z toho udělala slušnou živnost. Jeho tvorba je totiž především - vedle vzácné dávky za rozbor jediné stojícího, protože příkladného, profesi-onalismu, který je nejvíce znát na formální podobě jeho prózy - volná a nekonečná hra těchto tří elementů: snů a fantazie vyvěrajících z duše.

Duše Raye Bradburyho začala naplno žít v roce 1923. To mu byly tři roky, a tehdy, jak na to dodnes živě vzpomíná, viděl první film ve svém životě: Zvoníka od Matky boží s Lonem Chaneyem. Od těch dob se v jeho duši ukládaly jako na dně mořském sedimenty zážitků, zprvu dětských, posléze chlapeckých, až po ty nejčerstvější, stařecké. Ty dětské, protože byly první, byly bezpochyby nejsilnější. A dodnes jsou aktivní, nejsou nijak zasunuté jen jako matné vzpomínky. Fungují jako katalyzátor všech prožitků, které se ukládaly na ně: setkání s tajemným Mr. Elektrikem, tuctovým pouťovým kejklířem, který prozradil malému Rayi Douglasovi, že už jednou žil a že se v tom jeho předešlém životě spolu už také jednou potkali, přes mamčinu četbu Poeových povídek, vlastní zážitky z Burroughse či Bucka Rogera, první vlastní autorské pokusy až k finálnímu očekávání smrti, s níž se už též tolikrát v různých podobách dříve setkal, hodně o ní psal a ještě víc o ní nepochybně přemýšlel.

Ta duše - toto jediné hodnocení si dovolím - za ta léta neobyčejně zbohatla, přeplnila se emocemi, snad i věkem ztěžkla. Ta nejspodnější vrstva v ní, ten první letokruh, však nikdy neodumřel, a proto Ray Bradbury navzdory svému léty nabytému profesionálnímu mistrovství, ba i skutečnosti, že se stal klasikem, bezmála institucí, zůstal dítětem. Nepřestal se dětsky bát hrozivých věcí a za své strachy se nezačal pošetile stydět, nepřestal se umět bezbřeze nadchnout i pro maličkosti, nepřestal dávat najevo své city, nepropadl dospělé pýše, v níž se sluší o jednoduchých věcech uvažovat složitě a složitě naopak povýšeně bagatelizovat.

S takovým vzácným kapitálem, jakého se dostalo málokomu - teď mě napadá jen Lewis Carroll, trochu snad Tolkien, ale rozhodně ne duševně zkamenělí, sebedůležití obři typu Clarka nebo Asimova - začít psát science fiction je možná troufalost. Však také žánroví puris-té nemohou přijít Bradburymu na jméno, majíce jej za znesvětitelce žánrové svatyně. Ale které dítě není troufalé? Nadto Bradbury se nikdy nepokoušel vejít do striktně vymezeného literárního šuplíčku: pouze psal, jak mu onen první životní letokruh velel, a jelikož ten byl prosáknut dětskou fantazií, utkával tedy svá díla z ní. Na svém kontě má i desítky povídek, jež jeho hodnotitelé nazývají realistickými. Odvažují se tvrdit, že taková není ani jedna: umírající stařec naslouchající po telefonu zvukům mexického tržiště, babička smířená se uložitvší po dnu nabitým činorodostí na smrtelné lůžko, ba i dublinští žebráci - ti všichni jsou obklopeni intenzivní aurov autorovy fantazie, zamlžující potenciální realnost osob i situací.

A ještě jedna úvaha se nabízí v souvislosti s dětským gruntem autorovy duše, s vědomím toho, že je vedena poněkud krátkým spojením: autorovy snahy vyprodukovat delší kompaktnější text, tedy v literárním kontextu román, nedopadají - podobně jako u dítěte, i když zřejmě z jiných příčin - tak jako u povídek, v nichž je mistrem nad všechny jiné. Dokáží si představit autorské trauma, jaké takové poznání asi provázelo. Dva z jeho slavných románů Mart'anská kronika a Pampeliškové víno - nejsou romány v pravém slova smyslu. Jen díky vzácné myšlenkové jednotnosti celého autorova díla mohly být dány do jednoho celku povídky vznikající zprvu jako autonomní malé útvary. Obdobně, i když už s jasnou výchozí ideou románu, působí i jeho méně vydařená kniha „Something Wicked This Way Comes." I ten je však silně fragmentární a nese nejen patinu, ale i strukturu jeho povídek. Jediné dílo, kde moje teorie zůstává bezmocná, je román „Fahrenheit 451." Tady snad výjimka potvrzuje pravidlo. Pokud namítnete, že se k románu přiklonil v posledním tvůrčím období, namítnu zas já, že se tak stalo po dlouhém odmlčení, za nímž se dá hledat všechno, od drsné úvahy o nastupující senilitě až po hypotézu o ztrátě invence a v souvislosti s ní o pokus překročit vlastní stín. Pokus, nutno říci, nevydařený. Bradbury se pokouší kupříkladu o detektivku, z nichž jednu jsme měli možnost číst i v českém překladu: Jmenovala se „Smrt je vždycky osamělá." To prostě není Bradbury, zbyla ho jen půlka, což je sice dost, ale nás, maximalisty, to neuspokojí.

Být ale jím, vůbec bych se proto nestřílel. Být mistrem krátké prózy je dnes v době vlády Stephenů Kingů s jejich pařavými kom-putery vzácnost k pohledání. Na ní se víc než na rozbředlé románové ploše prokazují kvality spisovatele, který není jen námezdným pisálkem placeným od řádku.

Mimochodem, tento úvod má už hříšných 6517 liter. Takže už jen: vítejte, takhle čerstvě zjara, v říjnové zemi fantazie odrostlého dítěte Raye Bradburyho.

Roman Lipčík

KOSA

Najednou cesta skončila. Vedla údolím jako jiné cesty, mezi stráněmi holé, kamenité půdy a dubovými lesíky a pak přes nekonečný lán obilí, který se nenadále objevil v divočině. Vedla k malému bílému domku, patřícímu k obilnému poli, a potom jednoduše končila, jako by si myslela, že dál už vést nemusí.

Nijak na tom nezáleželo, protože právě tam jím došel poslední zbytek benzínu. Drew Erickson zaparkoval prastarý automobil a pak jen seděl, mlčel a hleděl na své velké, farmářské ruce.

Molly, která se choulila v koutku sedadla vedle něj, řekla: „Asi jsme na posledním rozcestí špatně odbočili."

Drew přikývl.

Mollyiny rty byly skoro stejné bledé jako její obličej. Byly suché, zatímco pleť se leskla potem. Její hlas zněl bezvýrazně, lhostejně.

„Drewe," řekla, „Drewe, co teď budeme dělat?"

Drew hleděl na své ruce. Farmářské ruce, ze kterých farmu odvál suchý, hladový vítr, jenž se nikdy docela nenasytí.

Děti na zadním sedadle se probudily a vyhrabaly se ze zaprášené hromady ranců a přikrývek. Vystrčily hlavy přes opěradla sedadel a ptaly se:

„Proč jsme zastavili, táti? Půjdemo se teď najíst, táti? Táti, máme hrozný hlad. Půjdemo se už najíst, táti?"

Drew zavřel oči. Nedokázal se dál dívat na své ruce.

Mollyin prst se dotkl jeho zápěstí. Velice lehce, velice jemně. „Drewe, možná, že by nám v tom domě dali něco k jídlu?"

Kolem úst se mu objevila bílá linka rtů. „Žebnat." řekl drsně. „Nikdo z nás nikdy dřív nežebnal. A nikdo z nás nebude žebnat ani teď."

Mollyina ruka se sevřela kolem jeho zápěstí. Obrátil se a uviděl její oči. Viděl i oči Susie a malého Drewa, které se na něj dívaly. Z jeho šíje a zad pomalu zmizela všechna strnulost. Jeho obličej byl náhle prázdný a beztvářý jako něco, co bylo tvarováno příliš tvrdě a příliš dlouho. Vystoupil z vozu a vydal se po cestičce k domu. Šel nejistě jako muž, který je nemocný nebo skoro slepý.

Dveře domu byly otevřeny. Drew třikrát zaklepal. Zevnitř se neozval žádný zvuk, jen ticho, a v líném, teplém větru se pohybovaly bílé záclony.

Věděl to dřív, než vešel dovnitř. Věděl, že v tom domě je smrt. Ticho bylo smrtelným tichem.

Prošel malým, čistým obývacím pokojem do malého salónu. Nemyslel na nic. Už se dostal za hranici myšlení. Mířil ke kuchyni, instinktivně, jako zvíře.

Potom se podíval skrz otevřené dveře a uviděl mrtvého muže.

Byl to starý muž a ležel na čisté bílé posteli. Nebyl mrtev dlouho; ještě neztratil svůj předsmrtný pokojný výraz. Musel vědět, že zemře, protože se oblékl do pohřebních šatů - starého černého obleku, oblýs-kaného a laciného, a čisté bílé košile s černou vázankou.

U jeho lůžka stála o stěnu opřená kosa. Muž měl v rukou pšeničný klas, čerstvý, jako by ho právě utrl. Pokosený klas, zlatý a těžký ve své zralosti.

Drew vešel po špičkách do ložnice. Ovanul ho podivný chlad. Strhl si z hlavy svůj starý, zaprášený klobouk a mlčky zůstal stát u postele.

Na polštáři poblíž mužovy hlavy ležel list papíru. Byl tam proto, aby si ho někdo všiml a přečetl si ho. Možná mužova prosba, aby ho pochovali, nebo vzkaz pro jeho příbuzné. Drew očima přeletěl slova, pohybuje při tom bledými, suchými rty.

Tomu, kdo stojí u mého smrtelného lože:

Jsa při plné mysli a zdravém rozumu, podle svého vědomí osamocen na tomto světě, odkazuji já, John Buhr, tuto farmu se vším, co k ní náleží, prvnímu muži, který sem přijde, ať už je jeho jméno nebo původ jakýkoliv. Patří mu tato farma i obilné pole; stejně tak kosa a povinnosti, které s tím souvisí. Nechtě ho, a by je vykonával v klidu a nerušen dotazy - a ať si zapamatuje, že já, John. Buhr, jen předávám a nepřikazuji. Napsal vlastní rukou třetího dne měsíce dubna, 1938.

(Podpis) John Buhr. Kyrie eleison!

Drew znovu prošel domem a otevřel síťované dveře. Řekl: „Molly, pojď dovnitř. Děti, vy zůstaňte ve voze.“

Molly přišla dovnitř. Zavedl ji do ložnice. Podívala se na poslední vůli, na kosu, na pšeničné pole, vlnící se v teplém větru venku za oknem. Její bledá tvář se stáhla, kousla se do rtu a sevřela mužovu ruku. „To je až příliš krásné, než aby to byla pravda. V tom musí něco být.“

Drew odpověděl: „Konečně se na nás usmálo štěstí, to je všechno. Máme teď práci, máme co jíst a máme nad hlavou střechu, která nás uchrání před nepohodou.“ Dotkl se kosy. Svítila jako půlměsíc. Na jejím ostří byla vyryta slova: KDO MNOU VLÁDNE - VLÁDNE CELÉMU SVĚTU! Tehdy mu to ještě nedávalo žádný smysl.

„Drewe,“ zeptala se Molly a ukázala na mužovy sevřené ruce. „proč drží tak křečovitě ten pšeničný klas?“

V tu chvíli bylo ticho porušeno hlasy dětí na verandě. Molly si povzdechla.

Nastěhovali se do domu. Starého muže pohřbili na návrší a řekli nad jeho hrobem několik slov a pak šli dolů, uklidili dům, vyložili vůz a najedli se, protože tam bylo jídlo, spousta jídla v kuchyni; a následující tři dny nedělali nic, jen dávali do pořádku dům, dívali se na pole a leželi v pohodlných postelích a pak se dívali jeden na druhého v údivu, že se něco takového vůbec mohlo stát, že měli plné žaludky, a dokonce i cigarety, které mohl večer kouřit.

Za domem byl malý kravin a v něm býček a tři krávy; a byla tam studna a špižirna pod několika vysokými stromy, které dodávaly stín a chládek. Ve špižirně našli velké kusy hovězího a slaniny a vepřového a skopového, bylo ho dost, aby nasýtilo rodinu dvakrát tak velkou, jako byla ta jejich, po celý rok nebo dva, možná i dýl. Byla tam i má-selnice a udrna na sýr a velké kovové konve na mléko.

Ráno čtvrtého dne ležel Drew Erickson v posteli, díval se na kosu a věděl, že je čas, aby se pustil do práce, neboť pšenice na nekonečném lánu už dozrála; viděl to na vlastní oči a nechtěl, aby zlenivěl. Tri dny odpočinku mu musely stačit. Vyšel s kosou přes rameno do svěžího, voňavého rána a zamířil k poli. Uchopil kosu a rozmáchl se.

Bylo to velké pšeničné pole. Příliš velké, než aby se o ně staral jediný člověk, a přesto se o ně jediný člověk staral.

Na konci prvního dne práce vešel do domu s kosou na rameni a ve tváři měl výraz zmateného člověka. Takové pole ještě nikdy neviděl. Pšenice na něm dozrávala v oddělených úsecích, v každém jinak. Tohle pšenice nedělala. Molly nic neřekl. Neřekl jí ani to ostatní, co na poli zjistil. Například to, že klasy uhnívají několik hodin poté, co je pokosí. Ani to pšenice nedělala. Nijak zvlášť se tím však netrápil. Konec konců, jídla měli dost.

Ráno se pšenice, kterou nechal hnít na zemi, vysypala z klasů, zapustila drobné kořinky a vyrašily z ní malé zelené výhonky.

Drew Erickson se poškrábal na bradě. Rád by věděl, jak a proč se to všechno dělo a k čemu je to dobré pro něj - prodat ji nemohl. Několikrát za den vystoupil na vršek, kde byl pohřben starý muž, v tajné naději, že se z jeho hrobu dozví něco o poli. Podíval se dolů a viděl, kolik půdy mu vlastně náleží. Lán se táhl na tři mile směrem k horám, byl na dva akry široký a rozdělený na pruhy výhonků, pruhy zlaté, pruhy zelené a pruh čerstvě pokosený jeho rukama. Ale starý muž mu k tomu nic neřekl; na jeho obličejí teď ležela hromada kamení a hlíny. Kolem hrobu bylo slunce a vítr a ticho. A tak Drew Erickson zase sešel dolů, aby použil kosu k práci, která mu přinášela uspokojení, protože mu připadala důležitá. Nevěděl proč, ale věděl, že důležitá je. Velice, velice důležitá.

Nemohl prostě pšenici nechat růst. Vždycky tam byly nové pruhy, které bylo třeba požnout, a on řekl hlasitě, aniž by se na někoho konkrétního obracel: „Kdybych žal pšenici stejným tempem dalších deset let, nemyslím, že bych se dostal na stejné místo dvakrát. Takové prokleté velké pole.“ Potřásl hlavou. „A ta pšenice dozrává tak akorát. Nikdy ne tolik, abych to nestačil příští den pokosit. Večer zůstávají jen zelené klasy. A další den zase dozraje další pruh pšenice...“

Bylo to bláznivé, žnout pšenici, která hnije tak rychle, jak padá pod kosou. A tak se na konci týdne rozhodl, že nechá práci na několik dní stát.

Ráno ležel dlouho v lůžku a poslouchal ticho v domě, ale nebylo to mrtvé ticho, bylo to ticho, jaké je jen tam, kde lidé žijí dobře a šťastně.

Vstal, oblékl se a pomalu se nasnídal. Nespěchal do práce. Šel ven podojit krávy, postál na verandě a vykouřil si cigaretu, trochu se prošel po dvorku a pak zašel za Molly, aby se jí zeptal, co je třeba udělat.

„Podoj krávy,“ odpověděla.

„Ach, jistě,“ řekl a znovu vyšel ven. Zjistil, že krávy na něj už čekají, podojil je a konev s mlékem odnesl do špižirny, ale myslel při tom na něco jiného. Pšenice. Kosa.

Celé dopoledne seděl na verandě a dělal si cigarety. Udělal lodičku pro malého Drewa a jinou pro Susie a pak stloukl trochu mléka na máslo, ale hlava mu přitom praskala jedinou neodbytnou myšlenkou. Když přišel čas oběda, neměl hlad. Pořád se díval na pšenici, jak se vlní ve větru, sklání se a kolébá. Ruce, které měl volně na kolenou, se mu mimovolně ohýbaly, prsty svíraly pomyslnou násadu, svrběly ho. Dlaně ho píchaly a pálily. Vstal a vrazil si ruce do kapes, pak si znovu sedl a pokusil se stočit si další cigaretu, ale nedařilo se mu to, a tak ji s nadávkami odhodil. Měl pocit, jako by mu někdo usekl třetí ruku nebo jako by ztratil kus sebe sama. Mělo to něco společného s jeho pažemi a jeho rukama.

Slyšel, jak vítr šeptá v poli.

Od jedné hodiny se potloukal po domě a po dvorku, přemýšlel, jestli by neměl vykopat zavlažovací kanály, ale ve skutečnosti myslel na pšenici, na to, jak je zralá a jak čeká, aby ji pokosil.

„Zatraceně!“

Vběhl do ložnice a strhl ze stěny kosu. Stál tam a svíral ji. Cítil náhlý klid. Ruce ho přestaly svrbět. Jeho hlava přestala bolet. Třetí ruka mu opět narostla. Byl zase v pořádku.

Byl to instinkt. Nelogický. Jako blesk, který udeří a nezraní. Pšenici je třeba žnout každý den. Bude ji kosit. Proč? Prostě bude, to je všechno. Usmál se na kosu ve svých rukou. Pak se s hvízdáním vydal na pole a začal pracovat. Pomyslel si sám o sobě, že je blázen. K čertu, na tom pšeničném poli přece nebylo nic zvláštního, nebo snad ano? Skoro nic.

Dny ubíhaly jako pokojní koně.

Drew Erickson začal chápat svou práci jako určitou bolest, hlad, žízeň a nutnost. Něco, co je v něm.

Jednou v poledne si vzali Susie a malý Drew se smíchem kosu a začali si s ní hrát, zatímco jejich otec v kuchyni obědval. Uslyšel jejich smích. Vyšel ven a dětem ji vzal. Nekřičel na ně. Jen se zatvářil starostlivě a od té doby kosu vždycky zamykal, když ji právě nepoužíval.

A ani jeden den nezanedbal kosení.

Nahoru. Dolů. Nahoru, dolů, napříč. Zpátky a nahoru a dolů a napříč. Žal. Nahoru. Dolů.

Nahoru.

Mysli na starce a klas, který držel v rukou, když umíral.

Dolů.

Mysli na mrtvou zemi, ze které vyrůstá pšenice.

Nahoru.

Mysli na bláznivý způsob. Jakým roste, jak se střídají pásy zralé a zelené!

Dolů.

Mysli na...

Pokosená pšenice se mu pokládala v dlouhých žlutých pásích k nohám. Nebe potemnělo. Drew Erickson odhodil kosu a popadl se za břicho. V očích se mu zatmělo a jeho oči náhle osleply. Svět se zatočil.

„Někoho jsem zabil!“ zasténal, přitiskl si ruce k hrudi a padl na kolena před ležícím ostřím. „Zabil jsem spoustu...”

Nebe nad jeho hlavou se roztočilo jako modrý dětský kolotoč u nich doma v Kansasu. Neozvala se však žádná hudba. Jen zvonění v jeho uších.

Molly seděla u modrého kuchyňského stolu a loupala brambory, když vtrhl do kuchyně. Kosu táhl za sebou.

„Molly!”

Přes slzy ve svých očích ji viděl rozmazaně.

Seděla tam, ruce složené v klíně, a čekala, až posbírá síly, aby jí řekl, co chtěl.

„Všechno sbal!” řekl, oči upřené na podlahu.

„Proč?”

„Odjíždíme,” řekl tiše.

„Odjíždíme?” zeptala se.

„Ten stařík. Víš, co vlastně dělal. Molly? To je ta pšenice, Molly, a ta kosa. Pokaždé, když použiješ kosu na pšenici, zemřou tisíce lidí. Žneš ji a...”

Molly vstala, položila nůž vedle hromádky brambor a řekla: „Hodně jsme cestovali a neměli jsme co do úst až do minulého měsíce a ty jsi těžce pracoval a jsi unavený...”

„Slyším hlasy, smutné hlasy tam venku. V pšenici,” řekl. „Říkají mi, abych přestal. Říkají mi, abych je nezabíjel!”

„Drewe!”

Neslyšel ji. „To pole roste tak divně, divoce, jako šílené. Neřekl jsem ti to. Ale je to špatné.”

Hleděla na něj. Její oči byly podobné modrému sklu.

„Myslíš si, že jsem blázen.” řekl, „ale počkej, to hlavní jsem ti ještě neřekl. Ach, bože, Molly, pomoz mi; právě jsem zabil svou matku!”

„Mlč!” řekla pevně.

„Usekl jsem jedno stéblo pšenice a zabil jsem ji. Pociťl jsem, jak umírá, a právě tehdy jsem pochopil...”

„Drewe!” Její hlas, rozzlobený a zlý ho šlehl do tváře. „Mlč!”

„Ach... Molly...” zamumlal.

Kosa mu vypadla z rukou a zazvonila o podlahu. Zlostně ji zvedla a postavila do kouta. „Deset let jsem s tebou žila,”

řekla. „Často jsme v ústech neměli nic než prach a modlitby. Teď, když nás tak náhle potkalo štěstí, mne nemůžeš chtít odsud odvést!”

Přinesla z obývacího pokoje bibli.

Zalistovala v ní. Znělo to, jako když se pšenice vlní v slabém vánku. „Sedni si a poslouvej,” řekla mu.

Zvenčí se ozvaly zvuky. Děti výskaly a hrály si pod velkým dubem.

Četla z bible, chvílemi pozorujíc výraz v Drewově tváři.

Od té chvíle četla z bible každý den. Příští středu, právě o týden později, se Drew zajel podívat na poštovní úřad do vzdáleného města a našel tam dopis.

Když přišel domů, vypadal o dvě sté let starší.

Podal dopis Molly a chladným, bezbarvým hlasem jí řekl, co obsahuje.

„Moje matka zemřela - minulé úterý v jednu hodinu odpoledne - její srdce...”

Všechno, co Drew Erickson řekl, bylo: „Odveď děti do vozu a nalož ho jídlem. Odjíždíme do Kalifornie.”

„Drewe...” řekla jeho žena, držíc dopis v ruce.

„Vidíš to sama,” řekl. „Tohle je mizerná půda na pěstování pšenice. A jen se podívej, jak roste. A ještě něco jsem ti neřekl. Dozrává v pruzích, každý den jeden. To není v pořádku. A když ji pokosím, shnije! A do příštího rána bez jakéhokoliv zásahu vyroste znovu! Když jsem minulý týden v úterý žal pšenici, bylo mi, jako bych sekal do vlastního masa. Slyšel jsem, jak někdo křičí. Znělo to jako... A teď, dnes, ten dopis.”

Řekla: „Zůstaneme tady.”

„Molly.”

„Zůstaneme tady, kde máme jistotu, že budeme mít co jíst a kde spát, žít důstojně a žít dlouho. Nechci už, aby moje děti trpěly hladem, nikdy!”

Nebe za okny bylo modré. Mollyin obličej byl napůl ve stínu a vypadal klidně, ale skvrna světla rozzářila jedno její oko. Čtyři, pět slz z něj pomalu skanulo na podlahu pokoje, než si Drew povzdechl. Byl to hluboký, beznadějný, unavený povzdech. Přikývl a odvrátil se. „V pořádku," řekl. „Zůstaneme tady."

Zemdleně zvedl kosu. Slova vyrytá na ostří se zaleskla ve slunci.

KDO MNOU VLÁDNE - VLÁDNE CELÉMU SVĚTU!

„Zůstaneme..."

Příštího rána šel k staříkovu hrobu. Z jeho středu vyrůstal jediný malý výhonek pšenice. Byl ze stejného klasu, který držel muž v rukou před svou smrtí, znovuzrozený.

Hovořil k mrtvému starci, neočekáváje, že mu odpoví.

„Pracoval jsi na tom poli celý život, protože to bylo třeba, a jednoho dne jsi přišel tam, kde rostl tvůj vlastní život. Věděl jsi, že je tvůj. Usekl jsi ho. A pak jsi šel domů, oblékl sis pohřební šaty a tvé srdce se zastavilo a ty jsi zemřel. Bylo to tak, mám pravdu? A zemi jsi přenechal mně, a až já zemřu, nechám ji zase někomu jinému."

V Drewově hlase zazněl strach. „Jak dlouho už to tak je? Nikdo o tom poli neví, jen muž s kosou..."

Najednou se cítil velmi starý. Údolí mu připadalo prastaré, mumi-fikované, utajené, vysušené a přízračné. Bylo tu už, když se po préríi proháněli indiáni. Stejně nebe, stejný vítr a stejná pšenice. A před indiány? Nějaký kromaňonský člověk, divoký a chlupatý, shrbený nad hrubou dřevěnou kosou tady možná žal pšenici...

Drew se vrátil k práci. Nahoru, dolů. Nahoru, dolů. Posedlý myšlenkou, že on vládne touto kosou. On sám! Tato myšlenka ho zavalila šílenou, vše přehlušující vlnou divoké síly a hrůzy současně.

Nahoru! KDO MNOU VLÁDNE! Dolů! VLÁDNE CELÉMU SVĚTU!

Přijal tu práci filosoficky. Byl to prostě způsob - jako kterýkoliv jiný - jak si opatřit jídlo a bydlení pro sebe a svou rodinu. Zasloužili si, aby se dobře najedli a žili důstojně, po všech těch letech.

Nahoru a dolů. Každé stéblo života úhledně přesešlo na dvě části. Kdyby to pečlivě naplánoval - podíval se na pole - proč by on a Molly a děti nemohli žít navěky!

Stačí, aby našel místo, kde klasy patřily Molly a Susie a malému Drewovi a nemusí je nikdy useknout.

A pak, jako by mu to někdo tiše pošeptal.

Právě tady, před tebou.

Ještě jedno máchnutí kosou a usekl by je.

Molly, Drew, Susie. Věděl to jistě. Chvěl se. Poklekl a zblízka si prohlédl těch několik klasů obilí. Na dotek byly teplé.

Oddechl si úlevou. Co kdyby je nevědomky přesekl? Znovu vydechl, vstal, vzal kosu do ruky, odstoupil od pšenice do bezpečné vzdálenosti a pak tam dlouho stál a díval se na ni.

Molly si pomyslela, že je to hrozně divné, když přišel domů dřív a bez jakéhokoli důvodu ji políbil na tvář.

U večere se ho Molly zeptala: „Skončil jsi dnes dříve? A pšenice... pořád ještě hnije, když ji pokosíš?"

Přikývl a přidál si masa.

Řekla: „Měl bys napsat někomu, kdo se zabývá zemědělstvím, a pozvat je, ať se na to podívají."

„Ne," řekl.

„Byl to jen návrh," namítla.

Oči se mu zúžily. „Zůstanu tady celý život. Nikdo jiný se o tu pšenici nemůže postarat. Nikdo neví, kde žnout a kde ne.

Mohli by pokosit špatné části."

„Jaké špatné části?"

„Na tom nezáleží" řekl, pomalu žvýkáje maso. „Nevšímej si toho."

S nečekanou prudkostí udeřil vidličkou do stolu. „Kdo ví, co by ty chlápky z vlády mohlo napadnout. Co kdyby je napadlo celé pole přeorat!"

Molly přikývla. „Přesné tohle by asi potřebovalo," řekla. „A pak začít znova od začátku, s novým osivem."

Nepřestával jíst. „Žádným chlápům z vlády psát nebudu."

Obešel místo na poli, kde na slunci rostly životy jeho dětí a jeho ženy a začal kosit na vzdáleném konci lánu, aby měl jistotu, že se nesplete.

Ale práce ho najednou netěšila. Když s ní skončil, věděl, že předčasně odsoudil k smrti tři své staré, milované přátele v Missouri. Přečetl si jejich jména na pokosené pšenici a nedokázal pokračovat.

Zamkl kosu ve sklepe a klíč vyhodil. S kosením skončil navždy, pro dobro všech.

Ráno seděl na verandě, kouřil dýmku a vyprávěl svým dětem historky, aby slyšel jejich smích. Ale ony se moc nesmály. Připadaly mu divné, unavené a zvláštní, jako by to ani nebyly jeho děti.

Molly si stěžovala na bolest hlavy, chvíli chodila bez cíle po domě a pak šla dřív do postele a hned upadla do hlubokého spánku. I to bylo zvláštní - Molly vždycky chodila spát poslední a její jazyk si ani na chvíli neodpočinul.

Pšeničné pole vypadalo v měsíčním světle jako moře vzdouvané větrem.

Potřebovalo pokosit. Některé části potřebovaly pokosit ihned. Drew Erickson se posadil, suše polykal a snažil se na ně nedívat.

Co se stane se světem, když se na pole už nikdy nevrátí? Co se stane s lidmi, kterým je určeno zemřít a kteří čekají na ostří kosy?

Počká a uvidí.

Molly tiše oddechovala, když sfoukl petrolejovou lampu a uložil se k spánku. Nemohl usnout. Slyšel vítr v obilí, cítil, jak jeho prsty a ruce touží po práci.

O půlnoci zjistil, že se prochází po poli, kosu v rukou. Šel jako šílený, šel a bál se, jen napůl bdělý. Nepamatoval si, jak odemkl sklep a vzal kosu, ale teď tam byl a v měsíčním světle šel mezi klasy. Mezi těmi klasy, z nichž mnohé byly staré, unavené, tolik čekající, až budou moci spát. Dlouhým, tichým, měsícem nerušeným spánkem.

Kosa ho držela, vrostla mu do dlaní, nutila ho k chůzi.

S vypětím všech sil se mu ji podařilo ovládnout. Odhodil ji na zem, rozběhl se mezi hustě rostoucí pšenici a padl na kolena.

„Už nechci zabíjet," řekl. „Když zase budu pracovat s kosou, za-biju Molly a děti. Nechtějte to po mně!"

Hvězdy tiše visely na nebi a svítily.

Za sebou uslyšel hluchý, tlumený zvuk.

Něco vystřelilo přes pahorek k nebi. Bylo to, jako by se obrovská postava s červenými rukama natáhla po hvězdách. Znovu ucítil ve tváři vítr. Přinesl těžký, horký pach ohně.

Dům!

S bezmocným křikem a vzlykáním se Drew postavil a díval se na velký oheň.

Malý bílý dům a duby kolem něj tonuly v divokých poryvech ohně. Do obličeje jej uhodil žár a on šel se svahu dolů, klopýtal a potácel se na slabých nohou.

Když k němu došel, neslyšel zevnitř žádný ruch, žádný křik a nic živého se v něm nehýbalo. Bylo slyšet jen praskání ohně a bortících se krovů.

Nikdo uvnitř nekřičel. Nikdo neběhal kolem a nevolal.

Uprostřed dvorku zvolal: „Molly! Susie! Drewe!"

Nikdo mu neodpověděl. Přiběhl blíž, až mu oheň sežehl obočí a kůže mu začala praskat jako hořící papír a odlupovala se v drobných svitech.

„Molly! Susie!"

Oheň nerušeně hodoval na své oběti. Drew oběhl dům alespoň tucetkrát, stále sám, pokoušeje se nalézt cestu dovnitř.

Potom se posadil tam, kde oheň opékal jeho tělo, a čekal, dokud se s rachotem nese-suly stěny, dokud se neprolomil strop a nezasypal podlahu závějí omítky a zuhelnatělého dřeva, dokud plameny neuhasly a kouř neodnesl vítr a dokud se pomalu nezrodil nový den; nebylo tam nic, jen popel a pach spáleniny.

Nedbaje žáru sálajícího z popela, vešel Drew do spáleniště. Bylo stále ještě příliš tma, než aby dobře viděl. Na zpoceně kůži vyschlého hrdla mu tančily červenavé odlesky. Stál tam jako cizinec v nějakém novém a podivném světě. Tady - kuchyně. Zuhelnatělé stoly, židle, litinový sporák, příborník. Tady - hala. Tady salón a tady vzadu byla ložnice, kde... Kde byla Molly stále naživu.

Spala mezi sesunutými stropními trámy, na drátěné matraci ve zbytcích kovové postele, rozpálené do červena.

Spala, jako by se nic nestalo. Její malé bílé ruce jí ležely po stranách, zasypány popelem. Její tvář oddechovala klidným snem, ačkoliv jí na skrání doutnala látka.

Drew se nevěřicně zastavil. Ležela uprostřed dýmajících pozůstatků jejich ložnice na lůžku rozžhaveném do ruda a její kůže byla netknuta, hrud' se zvedala a klesala a její ústa dýchala.

„Molly!"

Živá a spící na spáleništi, poté, co se zřítily zdi, kdy se prolomil strop a plameny strávily všechno kolem ní.

Když se prodíral kouřícími troskami, začaly mu doutnat boty. Nohy mu klidně mohly uhořet až po kotníky a on by to ani nezpozoroval.

„Molly..."

Sklonil se nad ní. Nehýbala se a neslyšela ho, ani neodpovídala na jeho volání. Jen tam ležela, oheň ji obklopoval, ale nedotkl se jí, žádným způsobem jí neublížil. Její bavlněná noční košile byla zašpi-něna od popela, ale neshořela.

Kaštanové vlasy se jí rozprostíraly po žhnoucí matraci jako poduška.

Dotkl se její tváře a ta byla chladná, chladná uprostřed pekla. Slabý dech jí rozechvíval rty stažené do úsměvu.

Děti tam byly také. Mezi kotouči dýmu uviděl dvě malé postavičky, spící schoulené v doutnajícím popelu.

Přenesl všechny tři na okraj pšeničného pole.

„Molly, Molly, probud' se! Děti! Děti, probud'te se!"

Tiše oddechovaly a nehýbaly se, jen spaly.

„Děti, probud'te se! Vaše matka. Je..."

Mrtvá? Ne, nebyla mrtvá. Ale...

Třásl dětmi, jako by to byla jejich vina. Nevěnovaly tomu žádnou pozornost, byly plně pohrouženy do svého snu.

Položil je na zem a nehybně nad nimi zůstal stát.

Věděl, proč spaly uprostřed ohně a proč se neprobudily ani teď. Věděl, proč tu Molly jen leží a nechce otevřít oči.

Moc pšenice a kosy.

Jejich životy měly skončit včera, 30. května 1938, a byly prodlouženy jen tím, že prostě odmítal přeseknout jejich klasy.

Měli zahynout při požáru. Tak se to mělo stát. Ale dokud nezačne žnout, nic se jím nemůže stát. Dům shořel a zřítíl se a oni pokračovali ve svém bytí, v půli cesty, ani živí, ani mrtví. Prostě - čekající. Po celém světě jsou tisíce takových jako oni, oběti nehod, požárů, nemocí, vražd, které čekají, spí, jako spí Molly a její děti. Nemohou umřít a nemohou žít. To všechno proto, že se zalekl kosení. Že se jediný člověk rozhodl odhodit kosu a nikdy víc ji nevzít do ruky.

Pohlédl na své děti. Práci je třeba vykonávat každý den, nikdy se nezastavovat, ale jít stále vpřed, nikdy si neoddechnout, stále žnout, pořád a pořád a pořád. Dobře, pomyslel si. Dobře, budu kosit. Nerozloučil se se svou rodinou jediným slovem. Obrátil se, s hněvem, který mu narůstal v útrokách, vzal kosu a vyrazil rozhodnou chůzí, pak zrychlil, rozběhl se dlouhými skoky do pole a cítil tužbu svých rukou, jak ho těžké obilné klasy bily do nohou. S křikem se prodíral hustou pšenici. Pak se zastavil. „Molly!" vykřikl a mávl kosou. „Susie!" zvolal. „Drew!" a znovu mávl kosou. Někdo vykřikl. Neobrátil se, aby se podíval na ohněm zničený dům.

A pak, divoce vzlykaje, se znovu a znovu vztyčoval nad polem, máchal kosou napravo a nalevo, napravo a nalevo. Dál a dál a dál! Širokými záběry kosil pásy zelené pšenice, dozrávající pšenice, bez jakéhokoliv výběru a starostí, křižoval

sem a tam, potil se, smál se, ostří jeho kosy se lesklo na slunci a se svištivým zvukem zajíždělo mezi klasy. Dolů! Výbuchy bomb otřásly Londýnem, Moskvou, Tokiem. Kosa se míhala jako šílená.

A spalovací pece v Belsenu a Buchenwaldu zaplály. Kosa zpívala, celá zvlhlá karmínovými slzami. Hřibovitá oblaka oslepila slunce na White Sands, v Hirošimě, na ostrově Bikini a stále výš, na sibiřském nebi.

Pšenice plakala a sypala se na zem v zeleném dešti. Korea, Indo-čína. Egypt a Indie se zachvěly; Asie se otřásla, Afrika se probudila do hluboké noci...

A ostří se zvedalo a klesalo, ničilo a zabíjelo, vedené zuřivostí člověka, který ztratil tolik, že se nestaral, co se stane se světem.

Jen několik krátkých mil od dálnice, dolů kamenitou cestou, která nikam nevede, jen několik krátkých mil od dálnice, hlučící rušným provozem na Kalifornii.

Občas, jednou za několik let, zabloudí některý automobil na kamennou cestu a řidič zastaví před ohořelými troskami malého bílého domku, aby se zeptal na cestu farmáře, kterého vidí, jak divoce, se šílenou zuřivostí, ve dne i v noci žne nekonečné pole pšenice.

Ale řidiči se nedostane ani pomoci, ani odpovědi. Farmář v poli je příliš zaneprázdněn i po všech těch letech; příliš zaneprázdněn kosením zelené pšenice namísto zralé.

Drew Erickson bez ustání mává kosou, s očima oslepenýma tisíci slunci a pohledem plným bledé hrůzy, s očima, které nikdy nespí, žne pořád dál a dál a dál...

ZLATÝ DRAK, STŘÍBRNÝ

VÍTR

„Ve tvaru prasete?" zvolal mandarin.

„Ve tvaru prasete," řekl posel a odešel.

„Ach, jaký zlý den ve zlém roce," pronesl mandarin. „Za mého dětství bylo město Kwan-Si velice malé. Nyní vyrostlo natolik, že si dokonce staví hradby.

„Ale jak můžou nějaké dvě míle vzdálené zdi vzbudit v mém otci smutek a hněv?" zeptala se jeho dcera tiše.

„Postavili si hradby," řekl mandarin, „ve tvaru prasete! Cožpak to nechápeš? Naše vlastní město je má ve tvaru pomeranče. Prase nás pozře, zhltně!"

„Ach."

Oba mlčky přemýšleli.

Život byl plný znamení a osudových symbolů. Všude číhali démoni. Smrt se koupala v slzách očí, křídla racků nosila déšť, vějíř držený takto, změněný sklon střechy a samozřejmě, také městské hradby měly velkou důležitost. Poutníci a cestovatelé, karavany, hudebníci, umělci a artisté, kteří přicházeli k těmto dvěma městům a rozhodovali se podle znamení, do kterého vstoupit, mohli říct:

„Město ve tvaru pomeranče? Ne! Půjdu raději do města ve tvaru prasete a blahobytu, které vše pohltí a bude tloustnout ve štěstí a nadbytku!"

Mandarin zaplakal. „Všechno je ztraceno! Ty hrozné symboly a znamení! Našemu městu nastanou zlé dny."

„Pak tedy povolej své kameníky a stavitele," řekla jeho dcera. „Budu ti septem napovídat slova zpoza hedvábného závěsu a ty budeš vědět, co říct."

Starý muž zoufale zatleskal rukama. „Hej, kameníci! Hej stavitelé měst a paláců!"

Muži, kteří uměli zacházet se žulou a mramorem, onyxem a křemenem, rychle přiběhli. Mandarin si je prohlížel nanejdříve znepokojeně a čekal na šepot z hedvábného závěsu za trůnem. Konečně ho uslyšel.

„Zavolal jsem vás sem," ozval se našeptávač.

„Zavolal jsem vás sem," opakoval mandarin hlasitě, „neboť hradby našeho města mají tvar pomeranče a bezectné město Kwan-Si dalo svým hradbám tvar hltavého prasete..."

Po těchto slovech kameníci zasténali a zaplakali. Smrt zachřestila svou třtinou na vnějším nádvoří. V koutě místnosti vlhce zakašlala chudoba.

„A tak," pronesl našeptávač a po něm i mandarin, „vy, stavitelé zdí, musíte vzít kladiva a zednické lžíce a změnit tvar našeho města!"

Stavitelé a kameníci ohromeně vzdychli. Mandarin sám užasl nad tím, co řekl. Našeptávač dál šeptal. Mandarin pokračoval: „A změníte hradby našeho města do tvaru palice, která může uhodit prase a zahnat ho!"

Kameníci se zvedli a provolávali slávu. I mandarin byl potěšen slovy svých úst, zatleskal a sestoupil ze svého trůnu.

„Rychle!" zvolal. „Do práce!"

Když smějící se a jásající muži odešli, obrátil se mandarin ke své milované dceři za závěsem. „Dcero," zašeptal, „chci tě obejmout." Nedostalo se mu žádné odpovědi. Odhrnul závěs a za ním nikdo nebyl.

Taková skromnost, pomyslel si. Vykouzla pryč a nechala mne tu s triumfem, jako by patřil mně.

Novinka se rychle roznesla po městě a mandarinovi byla provolávána sláva. Každý nosil kameny na nové hradby. Byly pořádány ohňostroje a démoni smrti a bída se zalekli jejich společné práce. Koncem měsíce byly zdi přestavěny. Teď měly tvar velkého obušku, se kterým je možno zahnat prasata, medvědy, ba i lvy. Mandarin spal každou noc jako šťastná liška.

„Rád bych viděl mandarína Kwan-Si ve chvíli, kdy se tu novinu dozvěděl. Taková pandemic a hysterie; raději by se měl vrhnout z té nejvyšší hory! Dolej mi ještě vína, ó dcero, která myslíš jako syn!"

Ale radost byla jako zimní květ: rychle zmizela. To odpoledne vtrhl na nádvoří posel. „Ach mandarine, nemoci, žal, laviny, kobylky a otrávené studny!"

Mandarin se roztřásl.

„Město Kwai-Si," pokračoval posel, „které bylo vystavěno do tvaru prasete, které jsme zahnali přestavěním našich

hradeb do tvaru tlusté hole, nyní slaví triumf. Přestavěli své hradby do tvaru velké ohnivé hranice, která náš obušek spálí!"

Mandarínovo srdce se zachvělo jako podzimní ovoce na prastarém stromě. „Ach bohové! Poutníci se nám budou vyhýbat! Obchodníci, všímající si znamení, se odvrátí od obušku, který bude tak lehce zničen ohněm, jenž vše pozře!" „Ne," řekl našeptávač jako sněhová vločka zpoza závěsu.

„Ne," řekl překvapený mandarin.

„Řekni mým kameníkům," ozval se šepot, jenž byl chladivý jako kapky deště, „aby přestavěli naše hradby do tvaru třípytivého jezera."

Mandarin to řekl nahlas a jeho srdce se zaradovalo.

„A jezerem vody," pokračoval našeptávač i starý muž, „budeme moci uhasit oheň a zahnat ho od nás navždy!"

Žal města se obrátil v radost nad tím, že bylo zase jednou zachráněno velikostí vládcových myšlenek. Lidé běželi k hradbám, aby je přestavěli co nejdříve do jejich nové podoby, a přitom si zpívali, samozřejmě už ne tak hlasitě jako poprvé, neboť byli unavení, a ne tak rychle, protože první přestavba hradeb trvala měsíc a oni kvůli ní museli zanedbat obchod a žně, a tak byli nyní zemdlejší a slabší.

Dál pak následovaly strašné i slavné dny, jedny v druhých jako síť obepínající bedny se zbožím.

„Ach, vládce," volal posel, „Kwai-Si přestavělo své hradby do tvaru úst, která vypijí naše jezero!"

„Potom," řekl vládce, který stál velice blízko hedvábného závěsu, „přestavte naše zdi do tvaru jehly, která ta ústa sešije!"

„Vládce!" křičel posel, „postavili své zdi ve tvaru meče, který zlomí naši jehlu!"

Vládce přistoupil na chvějících se nohou k hedvábnému závěsu. „Pak dejte našim hradbám tvar pochvy, která meč ukryje!"

„Milost," plakal následující ráno posel. „Pracovali celou noc a přestaveb své zdi do tvaru blesku, který rozmetá a zničí pochvu!"

Městem se rozběhly nemoci jako smečka vzteklých psů. Krámy byly zavřeny. Lidé, bez ustání pracující na přestavbě zdí, připomínali samu smrt, chřestili svými kostmi ve větru jako hudebníci nástroji. V ulicích se začaly objevovat pohřební průvody, ačkoliv bylo léto, čas, kdy všichni měli být veselí a věnovat se sklizni. Mandarin byl tak nemocen, že si musel nechat přenést lůžko k hedvábnému závěsu a tam ležel, zbědované vydáváje rozkazy svým stavitelům. Šepot za závěsem byl také unavený, slabý jako vítr v okapech.

„Kwai-Si je orlem. Pak naše zdi musí být sítí na orly. Je sluncem, které spálí naši síť. Pak postavíme měsíc, který slunce zastíní!"

Městská pokladna vyschla až na dno.

Nakonec našeptávač za závěsem vykřikl:

„Ve jménu bohů, pošlete pro Kwai-Si!"

Posledního letního dne přinesli čtyři vysílení nosiči mandarína Kwai-Si, velice nemocného a zesláblého, na dvůr našeho mandarína. Oba mandaríni si stanuli tváří v tvář. Dech v jejich ústech se chvěl jako zimní vítr.

„Ať už to vše skončí."

Starí muži přikývli.

„Už to dál nejde," řekl tichý hlas. „Naši lidé nedělají nic jiného, jen přestavují každý den. každou hodinu hradby našich měst do jiného tvaru. Nemají čas lovit, rybařit, milovat se, být laskaví ke svým starcům a svým dětem."

„To je pravda," přisvědčil mandarin města - klece, měsíce, kopí, ohně, meče a ještě mnoha jiných věcí.

„Vyneste nás na slunce," řekl hlas.

Starí muži byli vyneseni na malý pahorek, koupající se v záři slunce. V pozdně letním vánku pouštělo několik velmi hubených dětí papírové draky ve všech barvách slunce, žab a trávy, v barvách moře a v barvách mincí a pšenice.

Dcera prvního mandarína přistoupila k jeho posteli. „Pohledte," řekla.

„Nevidím nic než papírové draky," řekli oba starí muži.

„Ale čím je drak na zemi?" zeptala se. „Není ničím. Co potřebuje k tomu, aby se stal půvabným a vpravdě živým?"

„Vít, samozřejmě!" řekl jeden.

„A co potřebuje obloha a vítr, aby byl vítr půvabný?"

„Draka, samozřejmě - mnoho draků, kteří ruší jednotvárnost a fádnost oblohy. Barevné papírové draky!"

„Ano," řekla mandarínova dcera. „Vy, Kwai-Si, naposledy přestavíte hradby svého města, aby nezpodobňovaly nic víc a nic méně než vítr. A my dáme těm svým podobu zlatého draka. Vítr učiní draka půvabným a vynese ho do závratných výšek. Drak poruší jednotvárnost existence větru a dá mu smysl a cíl. Jeden bez druhého není ničím. Budou-li spolu, vznikne krása a spolupráce a dlouhý, plodný život."

Oba mandarínové tím byli tak nadšení, že se poprvé toho dne najedli, objali se a štědře obdarovali jeden druhého a mandarínovu dceru prohlásili chlapcem, mužem, kamenným sloupem, bojovníkem a opravdovým, neopomenutelným synem. Pak rychle spěchali do svých měst a přitom jákali a zpívali, slabě, ale šťastně.

Od těch dob byla tato města známa jako Město zlatého draka a Město stříbrného větru. Úroda byla sklizena a obchod se znovu rozproudil, lidé ztloustli a nemoci uprchly jako vystrašený šakal. Obyvatelé Města Draka můžou každou noc v roce slyšet dobrý a čistý vítr, který je podpírá a nese. A ti z Města Větru mohou slyšet zpěv draka, jeho šeptání, které jim dodává půvab a neobyčejnost.

„Tak tomu je," řekl mandarin před svým hedvábným závěsem.

DALŠÍ VŘADĚ Byla to malá karikatura náměstí, v níž byly tyto svěží součásti: hudební pavilón ve tvaru bonboniéry, kde stáli muži ve čtvrtek a v neděli večer ohlušování hudbou, krásné lavice z bronzu a mědi se zelenou patinou a plné ozdobných ornamentů, pěkná modře a růžové vydlážděná korza - modrá jako čerstvě namalované oči žen a růžová jako

jejich skrytá kouzla, krásné, ve francouzském stylu ostříhané stromy ve tvaru dokonalých krabic na klobouky. To celé z vašeho hotelového okna nepostrádalo sympatie a neuvěřitelnou fantazii, kterou by člověk mohl očekávat u francouzské vily devadesátých let. Ale ne, tohle bylo Mexiko! A toto bylo náměstí v malém koloniálním mexickém městečku s krásnou budovou Státní opery (v níž se za dvě pesos vstupného promítaly filmy: Rasputin a carevna, Velký dům, Madam Curieová, Milostná záležitost, Máma miluje tátu).

Joseph po ránu vystoupil na sluncem vyhřátý balkón, klekl si u zábradlí a zaostřil svůj malý fotoaparát Brownie. Za ním v koupelně chrčela voda a ozval se Mariin hlas:

„Co děláš?“

„Fotku,“ zamumlal. Znovu se zeptala. Stiskl spoušť, vstal, převinul uvnitř cívku, zamrkal a řekl: „Udělal jsem snímek náměstí. Bože, ti chlapi včera v noci ale vyřvávali, co? Nespál jsem do půl třetí. Museli jsme dorazit zrovna, když místní rotariáni měli svůj výšlap.“

„Co plánujeme na dnešek?“ zeptala se.

„Půjdem se podívat na mumie,“ řekl.

„Och,“ řekla. Nastalo dlouhé mlčení.

Vešel dovnitř, odložil fotoaparát a zapálil si cigaretu.

„Půjdu nahoru a podívám se na ně sám,“ řekl, „pokud bys nechtěla.“

„Ne,“ odpověděla nepříliš hlasitě. „Půjdu s tebou. Ale přála bych si, abychom to celé pustili z hlavy. Je to takové milé městečko.“

„Podívej se sem!“ zvolal a koutkem oka zachytával pohyb. Spěchal na balkón a tam se zastavil, z jeho cigarety zapomenuté v prstech se kouřilo. „Pojď sem, rychle, Marie!“

„Osušuji se.“ řekla.

„Prosím tě, rychle,“ řekl fascinovaně a podíval se dolů na ulici.

Za ním se objevil pohyb a potom vůně mýdla a vody omývající tělo, mokré ručník, svěží kolínská a Marie byla po jeho boku. „Zůstaň tam, kde jsi“ upozornila ho, „abych se mohla dívat a sama se nevystavovala. Jsem nahá. Co je to?“

„Koukej!“ vykřikl.

Procesí se sunulo ulicí. Vedl je muž s balíčkem na hlavě. Za ním kráčely ženy v černých rebozos, okusovaly kůru z pomerančů a plivaly ji na dlažbu z kočičích hlav, na loktech malé děti, muži před nimi. Někteří jedli cukrovou třtinu, okusovali vnější kůru, až se rozštěpila dolů, a pak ji stáhli ve velkých tlustých kusech, aby se dostali na šťavnatou dřev a na dužinu plnou šťávy, kterou mohli vysávat. Celkem to bylo padesát lidí.

„Joe,“ řekla za ním Marie, která se ho držela za paži.

Nebyl to žádný obyčejný balík, který nesl první muž v procesí na hlavě a jehož rovnováhu jemně jako pírkó vyrovnával. Byl pokryt stříbrným saténem a stříbrným třepením. A jemně jej držel jednou snědou rukou, zatímco druhou rukou volně mával.

Byl to pohřeb a malý balíček byla rakev.

Joseph pohlédl na svou ženu.

Měla barvu čistého, čerstvého mléka. Růžová barva po koupeli zmizela. Její srdce ji všechnu vsálo do nějakého skrytého prázdného místa, které bylo v ní. Pevně se držela francouzských dveří a sledovala, jak se ti jdoucí lidé pohybují, jak pojídají ovoce a slyšela je, jak tiše hovoří a tiše se smějí. Zapomněla, zeje nahá.

Konstatoval: „Nějaká holčička nebo chlapeček odešel na šťastnější místo.“

„Kam - ji - nesou?“

Nepovažovala za neobvyklé vybrat zájmeno v ženském rodě. Už se sama ztotožňovala s tím malým pozůstatkem zabaleným jako nezralý druh ovoce. Teď, v této chvíli, s rostoucí tmou ji nesli vzhůru na kopec, pecku v broskvi, tichou a naplněnou hrůzou, zevní dotek otce na materiálu rakve působil uvnitř jemně, nehlučně a pevně.

„Přirozeně na hřbitov, kam jinam by ji nesli,“ odpověděl a cigáreta vytvořila kouřový závoj přes jeho lhostejný obličej.

„Snad ne na ten hřbitov?“

„V těchto městech je jen jeden hřbitov, jak víš. Většinou s tím pospíchají. To děvčátko je mrtvé pravděpodobně jenom několik hodin.“

„Několik hodin-“

Odvrátila se, naprosto směšně, zcela nahá, jenom s ručníkem přidržovaným svými ochablými a bezvládnými rukama.

Přistoupila k posteli. „Před několika hodinami byla živá a teď -“

Pokračoval: „Teď s ní spěchají na kopec. Podnebí není k mrtvým laskavé. Je vedro, neexistuje balzamování. Musí to skončit rychle.“

„Ale tam na ten hřbitov, na to strašné místo,“ řekla hlasem jakoby ze sna.

„Ach, mumie,“ řekl. „Nedělej si s tím starostí.“

Seděla na posteli, znovu a znovu hladila ručník, položený přes svůj klín. Její oči byly slepé jako hnědé bradavky jejích prsou. Neviděla ani jeho, ani pokoj. Věděla, že kdyby luskl prsty nebo zakašlal, že by ani nevzhlédla.

„Oni na jejím pohřbu jedli ovoce a smáli se,“ řekla.

„Na hřbitov je dlouhé stoupání.“

Prudce se otřásla křečovitým pohybem jako ryba, která se snaží zbavit háčku hluboko zaseknutého v hrdle. Ležela na zádech a on se na ni díval, jako když někdo zkoumá špatně udělanou sochu, byl kritický, tichý, klidný a bez zájmu.

Začala se divit, kolik toho rozšiřování a zplošťování i změn jejího těla měly na svědomí jeho ruce. Samozřejmě, že tohle nebylo to tělo, jako na začátku. To už se teď nedalo zachránit. Nešlo znovu vytvarovat, jako sádra, kterou sochař nedbale navlhl vodou. Aby sádra dostala tvar, zahříváte ji svými rukama, vysušujete teplem vlhkost. Ale mezi nimi už dál nebylo to krásné letní počasí. Žádné teplo, které by vypálilo hromadící se vlhkost způsobující stárnutí a

ochablost jejich prsou a těla. Když žár zmizí, je úžasné a zneklidňující vidět, jak rychle tělo začne skladovat ve svých buňkách sebezničující tekutinu.

„Necítím se dobře," řekla. Ležela tam a znovu si to promýšlela. „Necítím se dobře," opakovala, když jí neodpověděl. Po další minutě nebo dvou se zvedla. „Nezůstávejme tu další noc, Joe."

„Aleje to nádherné městečko."

„Ano, ale už jsme všechno viděli." Vstala. Věděla, co bude následovat. Veselost, radost, povzbuzení, všechno zcela falešné a plné naděje. „Mohli bychom pokračovat do Pátzcuara. Zvládneme to za chvíli. Nebudeš muset balit, všechno to udělám sama, miláčku! Můžeme tam dostat pokoj v hotelu Don Posada. Říká se, že je to krásné městečko -"

„Tohle," poznamenal, „je krásné městečko."

„Buganvillie šplhají všude po budovách -" řekla.

„Tohle -" ukázal na nějaké květy na oknech, „jsou buganvillie."

„- a chytali bychom ryby, rád rybaříš," řekla ve zřetelném spěchu. „A já bych také rybařila, naučila bych se, ano, naučila, vždycky jsem se to chtěla naučit! A říkají, že taraskánští indiáni tam mají téměř mongoloidní rysy a španělsky moc nemluví, a odtamtud bychom mohli jet do Paricutínu, to je nedaleko Uruapanu a mají tam jedny z nejhezčích lakovaných krabiček, je, Joe, to bude legrace. Já zabalím. Buď klidný, a -"

„Marie."

Zarazil ji jedním slovem, když běžela ke dveřím koupelny.

„Ano?"

„Myslel jsem, že jsi říkala, že se necítíš dobře?"

„Necítila. Necítím. Ale, když pomyslím na všechna ta skvělá místa -"

„Neviděli jsme ani desetinu tohoto města," vysvětloval logicky. „Jde o tu sochu Morelose nahoře na kopci, tu si chceš vyfotit a něco z té francouzské architektury nahoře v ulici... cestovali jsme tři stovky mil a byli jsme tu jeden den a teď se chceš hnát někam jinam. Já už jsem zaplatil nájem na další noc..."

„Můžeš jej dostat zpátky," odpověděla.

„Proč chceš utíkat?" řekl a díval se na ni pozorně a bezelstně zároveň. „Copak se ti město nelíbí?"

„Prostě ho zbožňuju," řekla se smíchem v bledých tvářích. „Je tak zelené a pěkné."

„No tak," odpověděl. „Někdy jindy. Zamiluješ si ho. A je to vy-

V V L6

řešeno.

Začala mluvit.

„Ano?" zeptal se.

„Nic."

Zavřela koupelnové dveře. Za nimi zarachotila lékárníčka. Voda tekla proudem do sklenice. Brala si něco na žaludek.

Přišel ke dveřím koupelny.

„Marie, snad tě neznepokojují ty mumie, že ne?"

„Unh-unh," odpověděla.

„Tak to byl ten pohřeb?"

„Unh."

„Protože, jestli se opravdu bojíš, pak bych zabalil v minutě, drahoušku, vždyť víš."

Čekal.

„Ne, já se nebojím." řekla.

„Jsi chlapík!" odpověděl.

Hřbitov byl uzavřen silnou stěnou z vepřovic a na jeho čtyřech rozích se nakláněli na kamenných křídlech malí kamenní andělé. Jejich špinavé hlavy byly pokryty ptačím trusem, ruce byly obdařeny amulety téže substance a tváře byly nesporně kropenaté.

V horce hladkém proudou slunečního světla, které bylo jako bezedná a nehybná řeka, šplhali Joseph a Marie na kopec.

Jejich stíny se klonily modře za nimi. Za stálého pomáhání jeden druhému došli k bráně hřbitova, otočili v závěsu španělskou mříží z modrého železa a vešli.

Bylo to jen několik dní po slavném svátku - fiestě El Día de Muertes, Dne mrtvých. Stuhly a chuchvalce tkaniny a zářící pásky stále ještě držely přichycené jako bláznivé vlasy na náhrobních kamenech, na ručně vyřezaných a s láskou leštěných křížích a visely k náhrobním deskám, které se podobaly mramorovým šperkovnicím. Byly tu sochy ztuhlé v andělských pozicích nad mohylami z hlíny, písku a oblázků, složité vytesané kameny vysoké jako člověk, s anděly přepadávajícími přes jejich okraje, a hroby tak velké a směšné jako postele vyložené na slunci k osušení po nějaké noční nehodě. A ve čtyřech stěnách prostranství, zasunuté do čtvercových ústí a otvorů, byly rakve, zazděné a označené mramorovými nápisy a sádrou, v níž byla vyražena jména a na níž byly zavěšeny cínové obrázky, levné portréty uloženého nebožtíka, které stály jedno peso. K různým obrázkům byly palcem připevněny cetky, které za živa měli rádi, stříbrné přívěsky, stříbrné ručky, nožky, tílka, stříbrné hrnečky, stříbrní psíci, stříbrné církevní medailonky, kousky červeného krepu a modré stužky. Na některých místech byly namalovány kovové proužky znázorňující zemřelého, jak je v nikách andělů natřených olejem nesen do nebes.

Když se znovu podívali na hroby, uviděli zbytky Svátku smrti. Malé kapky loj oviny stekly ze zapálených svíček na kameny, zvadlé květy orchidejí, které se odrážely od mléčně bílých kamenů, ležely jako rozšlapané purpurové tarantule, některé z nich vypadaly ohavně eroticky, mdle a odumřele. Byla tam kulatá žebra kaktusových listů, bambusu, třtiny a mrtvého divokého svlačce. Ležely tam věnce zaschlých gardenií a větvičky buganvilií. Celá zem hřbitovní plochy se podobala tanečnímu sálu po divokém tanci, z něhož utekli tanečníci. Zůstaly tam po nich stoly nakřivo, konfety,

svíčky, stuhy a hluboký spánek.

Marie a Joseph stáli na horkém tichém prostranství mezi náhrobky a dvěma stěnami. Zcela daleko, v jednom rohu se pohyboval mezi náhrobky malý muž s vystouplými lícními kostmi, mléčnou barvou španělských předků, se silnými brýlemi, v černém plášti, šedivém klobouku, šedých nežehlených kalhotách a s bezvadně zašněrovanými botami. Dohlížel na něco, co jiný muž v pracovním obleku dělal s lopatou v hrobě. Ten malý muž s brýlemi držel pod levou paží na tři-krát přeložené noviny a obě ruce měl v kapsách.

„¡3uenos días, señora y señor!" řekl, když konečně upozoroval Josepha a Marii, a přišel jim naproti.

„Je tohle to místo, kde jsou los momias?" zeptal se Joseph. „Existují, že jo?"

„/S/, mumie," řekl muž. „Existují a jsou tady. V katakombách."

„¡*orfavor" řekl Joseph. „Yo quiero veo las momias, si?"

„¡Sí, señor."

„Mé Español es mucho estúpido, es muy malo" omlouval se Joseph.

„Ne, ne, señore. Mluvíte dobře! Tudy, prosím."

Vedl je mezi náhrobky, ozdobenými květinami, ke hrobu nedaleko stínu zdi. Byla to velká plochá hrobka, zarovnaná oblázky, s tenkými dřevěnými dveřmi, které se zamykaly na visací zámek. Bylo odemčeno a dřevěné dveře se s rachotem otevřely dokořán k jedné straně. Odhalovaly kulatý otvor, v jehož kruhovém vnitřku byly schody, které se šroubovitě zavrtávaly do země.

Dříve než se Joseph mohl pohnout, jeho žena vstoupila na první schod. „Tady půjdu první já," řekl.

„Ne. To je v pořádku," odpověděla a sestupovala dokola dolů tmavnoucí spirálou, až ji země pohltila. Pohybovala se opatrně, protože schody byly sotva tak velké, aby se na ně vešla dětská noha. V nastalé tmě slyšela za sebou hlídače, jak jde za ní, a pak se opět rozjasnilo. Vstoupili do dlouhého sálu s vybělenými stěnami dvacet stop pod zemí, mdle osvětleného několika malými gotickými okny vysoko v klenutém stropě. Sál byl dlouhý padesát yardů a končil nalevo dvojími dveřmi, ve kterých byly zasazeny úzké křišťálové tabulky a označení zákazu vstupu. Na pravém konci sálu byla velká hromada bílých tyčí a kulatých bílých kamenů.

„To jsou vojáci, kteří bojovali za Otce Morelose," řekl hlídač.

Směřovali k veliké hromadě. Byly na ní pečlivě složeny kosti ke kosti jako dřevo na oheň a na vrcholu kupa z tisíce vysušených lebek.

„Nemám nic proti lebkám a kostem," řekla Marie. „Není na nich nic lidského. Nebojím se lebek a kosti. Jsou jako něco hmyzího. Kdyby bylo vychováno dítě, které by nevědělo, že má v sobě kostru, nemohlo by si nic myslet o kostech, že? A se mnou je to taky tak. Všechno lidské z nich bylo seřeno. Nezůstalo na nich nic důvěrně známého, aby to bylo strašidelné. Aby se věc stala děsivou, musí projít změnou, kterou můžete poznat. Tady ke změně nedošlo. Jsou to stále kostry, jako vždycky byly. Část, která se změnila, je pryč, a tak neexistuje nic, co by na to poukazovalo. Není to zajímavé?"

Joseph kývl.

Byla teď docela statečná.

„Dobře," řekla, „podíváme se na ty mumie."

„Tudy, señora" řekl hlídač.

Vedl je dál dolů sálem pryč od hromady kostí, a když mu Joseph zaplatil peso, odemkl zakázané křišťálové dveře, zešíroka je otevřel a oni pohlédli do ještě dalšího tlumeně osvětleného sálu, ve kterém stáli lidé.

Čekali za dveřmi v dlouhé řadě pod klenutým stropem, padesát pět jich bylo opřeno o stěnu nalevo a padesát pět o pravou stěnu a pět daleko, až na samém konci.

„Velký diskutére!" řekl Joseph živě.

Nepodobali se ničemu více než těm smontovaným panákům, které si připravuje sochař. Drátěná kostra, první úpony ze sádry, svaly a tenká vrstva kůže, všech sto patnáct bylo nedokončených.

Byli zbarveni jako pergamen a jejich kůže byla natažena z kosti na kost, jako by se sušila. Těla byla nedotčena, pouze tekutina se z nich vypařila.

„To dělá ovzduší," řekl hlídač. „Je velmi suché a proto konzervuje-je."

„Jak dlouho tu jsou?" zeptal se Joseph.

„Některé rok, některé pět, některé deset, některé sedmdesát let, señor"

Byli zděšení. Když jste začali prvním mužem napravo, zavěšeným a drátem upevněným ve vzpřímené poloze u stěny, nebyl na něho pěkný pohled. A potom jste pokračovali kolem něho k ženě, která vypadala neskutečně, a pak k muži, který vypadal příšerně, a potom k ženě, která jako by velmi litovala, že je mrtvá a že je na takovém místě, jako je tady.

„Co tady dělají?" zeptal se Joseph.

„Jejich příbuzní nezaplatili nájem za jejich hroby."

„Tady se platí nájem?"

„Si, señor. Dvacet pesos ročně. Nebo, pokud si přejí trvalé uložení, sto sedmdesát pesos. Ale naši lidé jsou velmi chudí. Jak určitě víte, a sto sedmdesát pesos je tolik, kolik mnozí z nich vydělají za dva roky. A tak sem nosí své mrtvé a ukládají je do země na rok a platí dvacet pesos s dobrými úmysly, že budou platit vždycky, každý rok zvlášť, ale po prvním zaplacení mají buď koupit osla nebo nakrmit nový krk, nebo i tři nové krky, a mrtví konec konců nemají hlad a konečně nemohou ani tahat pluh, nebo je tu nová manželka, nebo střecha potřebuje opravit a mrtví, chápejte, nemohou být v žádné posteli s člověkem, a mrtví, rozumíte, vás neochrání před deštěm, a tak. Jsou to mrtví, jejichž nájem se nezplatí."

„A co se stane pakt Marie, posloucháš?" řekl Joseph.

Marie počítala těla. Jeden, dva, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm. „Co?" řekla tiše.

„Posloucháš?”

„Jo. Co? Ale ano. Poslouchám.”

Osm, devět, deset, jedenáct, dvanáct, třináct.

„No a potom,” řekl mužik, „zavolám trabajadora s lopatou, se kterou zachází velmi citlivě, a na konci prvního roku stále kope a kope a vykopává. Jak hluboko si myslíte, že kopeme, señor?”

„Šest stop, to je obvyklá hloubka.”

„Ne, ne. To byste se, señor, mylil. Protože víme, že po prvním roce nebude nejspíš nájem zaplacen, pochováváme nejchudší jen dvě stopy hluboko. Je to méně práce, rozumíte? Ale musíme se soudit s rodinou, která tělo vlastní.

Některé z nich pochováváme tři, někdy čtyři stopy hluboko, někdy pět, někdy šest, záleží na tom, jak bohatá je rodina a také, jaké jsou vyhlídky, že ho nebudeme muset za rok vykopávat. Dovolte mi, señor, abych vám řekl, že když pochováváme člověka do hloubky celých šesti stop, jsme si opravdu jisti, že tam zůstane. Ještě jsme nikdy nevykopali pohřbeného v hloubce šesti stop, to je tím, že víme, kolik mají lidé peněz.”

Dvacet jedna, dvacet dva, dvacet tři. Mariiny rty se pohnuly jemným šepotem.

„A těla, která se vykopají, jsou umístěna tady dole proti zdi s dalšími compañeros”

„A vědí příbuzní, že jsou jejich těla tady?”

„SL” Mužik ukázal prstem. „Tenhle, vea usted. Je nový. Je tu jenom jeden rok. Jeho madrey padre vědí, že tuje. Ale mají snad peníze? Och, ne.”

„Není to dost strašné pro jeho rodiče?”

Malý muž byl vážný. „Nikdy na to nemyslí,” řekl.

„Slyšelas to, Marie?”

„Co?” Třicet, třicet jedna, třicet dva, třicet tři, třicet čtyři. „Ano. Nikdy na to nemyslí.”

„Co když se zaplatí nájem znovu po nějaké přestávce?” ptal se Joseph.

„V tom případě,” řekl hlídač, „jsou těla znovu pohřbena na tak dlouhou dobu, která byla zaplacená.”

„Zní to jako vydírání,” řekl Joseph.

Mužik, ruce v kapsách, pokrčil rameny. „Musíme žít.”

„Jste si jist, že nikdo nemůže zaplatit všech sto sedmdesát pesos najednou,” řekl Joseph. „Takhle od nich dostáváte po dvaceti pesos ročně, rok co rok, možná po třicet let. Pokud nezaplatí, vy pohrozíte, že necháte stát mamacitu nebo malé nino v katakombách.”

„Musíme žít,” řekl mužik.

Padesát jedna, padesát dva, padesát tři.

Marie stála uprostřed dlouhé chodby a počítala mrtvé, kteří stáli na všech stranách kolem ní.

Křičeli.

Vypadali, jako by skákali, zachyceni zpřímá ve svých hrobech, ruce křečovitě sevřené na svých seschlých prsou, a křičeli, čelisti doširoka otevřené, jazyky vystrčené ven a nosní dírky rozšířené.

A byli takhle zmrazení.

Všichni měli otevřená ústa. Neustále křičeli. Byli mrtví a věděli to. Každou surovou tkání a vysušeným orgánem to věděli.

Stále naslouchala jejich křiku.

Říká se, že psi slyší zvuky, které lidé nikdy neslyší, zvuky o mnoho decibelů vyšší než normální, až se normálnímu sluchu zdá, že neexistují.

Chodbou se hemžily výkřiky. Výkřiky linoucí se ze strachem zkřivených rtů a suchých jazyků, výkřiky, které jste nemohli slyšet, protože byly tak vysoké.

Joseph přistoupil k jednomu stojícímu tělu.

„Řekni 'ach',” řekl.

Šedesát pět, šedesát šest, šedesát sedm, počítala Marie mezi výkřiky.

„Tady je jedna zajímavá,” řekl majitel.

Viděli ženu s rukama vymršťenýma k hlavě, s široce otevřenými ústy, bezvadnými zuby, jejíž vlasy divoce stály na hlavě, dlouhé a třpytivé. Její oči byly jako bleděmodrá vajíčka.

„Někdy se to stává. Tahle žena byla kataleptička. Jednoho dne upadla na zem, ale doopravdy nebyla mrtvá, protože hluboko v ní bubínek jejího srdce tloukl, a tloukl tak nejasně, že ho nebylo slyšet. A tak byla pohřbena v pěkné, nepříliš drahé rakvi...”

„Vy jste nevěděli, že byla kataleptička?”

„Její sestry to věděly. Ale tehdy si o ní myslely, že je úplně mrtvá. A pohřby se v tomhle horkém městě odehrávají velmi rychle.”

„A byla pochována jen pár hodin po svém 'úmrtí'?”

„Si, zrovna tak. Všechno tohle, jak tu vidíte, bychom nikdy nevěděli, kdyby o rok později její sestry, které musely nakoupit jiné věci, neodmítly zaplatit nájem za její pohřbení. A tak jsme opravdu kopali a rakev uvolnili, vyzvedli ji a otevřeli víko rakve a odložili je stranou a podívali se na ni dovnitř.”

Marie upřeně zírala.

Ta žena se probudila pod zemí. Rvala se, všískala, bušila svými pěstmi na víko rakve, a v této poloze zemřela zadušením, ruce vymršťené přes svou tvář lapající po dechu, děs v očích, vlasy trčící hrůzou.

„Buďte tak laskav, señor, a sledujte rozdíl mezi jejíma rukama a rukama těch ostatních. Jejich prsty spočívají klidně na bocích, klidně jako malé růže. A její? Ach, její! Jsou vymršťené, velmi divoce, jako by opravdu dokázaly víko rakve vyrazit!”

„Nemohl by to udělat rigor mortis?"

„Verte mi, señor, rigor mortis nebuší na žádná víka. Rigor mortis takhle nekřičí, ani se nekrouť, ani nezápasí, aby uvolnil hřebíky, señor, neuvolňuje desky, jak zápasí o vzduch, señor. Všichni ostatní mají otevřená ústa, si, protože do nich nebyla nastříknuta balzamovací tekutina, u nich je to prostý výkřik svalů, señor. Tahle señorita tady vyjadřuje muerte horrible"

Marie šla, šoupala nohama a natáčela se jednou na tu a jednou na druhou stranu. Nahá těla. Už je to dávno, co šaty zmizely. Prsy tlustých žen byly hroudami droždovitého těsta ponechaného v prachu. Mužská bedra byla vyčerpaná jako zvadlé orchideje.

„Pan Šklebil a pan Zíval." řekl Joseph.

Zaměřil svůj fotoaparát na dva muže, kteří jako by konverzovali, ústa v půli vět, ruce gestikulující a strnulé nad nějakým dlouho nevyřešeným klepem.

Joseph stiskl spoušť, posunul film a zaostřil fotoaparát na jiné tělo, stiskl spoušť, posunul film a přešel k dalšímu.

Osmdesát jedna, osmdesát dva, osmdesát tři. Čelisti dolů, jazyky venku jako posmívající se děti, oči s bledou hnědě zbarvenou duhovkou v šikmých důlcích. Chlupy navoskované a stojící ve slunečním světle, každý ostrý jako dikobrazí osten zasazený nad rty, na tvářích, na očních víčkách a v obočí. Malé chomáčky chlupů na bradách, hrudnících a bedrech. Tělo jako kůže bubnu, pergamen a křehké chlebové těsto. Ženy, mohutné špatně tvarované loj ovité věci, přetavené smrtí. Jejich šílené vlasy jako upletená, rozpletená a znovu propletená hnízda. Zuby, každý zvlášť pěkný, dokonalý. Osmdesát šest, osmdesát sedm, osmdesát osm. Mariiny oči byly horečnaté. Kmitaly dolů chodbou. Počítaly, spěchaly a nikdy se nezastavovaly. Dál! Rychle! Devadesát jedna, devadesát dva, devadesát tři. Tadyhle byl muž, jehož žaludek byl otevřen jako dutina stromu, kam jste házeli své dětské milostné dopisy, když vám bylo jedenáct! Její oči se podívaly do díry pod jeho žebra. Nahlédla dovnitř. Vypadal vevnitř jako montážní soubor. Páteř, pánevní kosti. A zbytek byla šlachy, pergamen, kost, oko, bradatá čelist, ucho a otupené chrty. A táhle rozedraná, rozleptaná jizva v jeho pupku, do které by se mohl dávat lžící pudink. Devadesát sedm, devadesát osm! Jména, místa, data, věci!

„Tahle žena zemřela při porodu!"

Jako malá hladová panenka bylo přidrátováno předčasně narozené dítě a houpalo se na jejím zápěstí.

„Tohle byl voják. A jeho uniforma na něm stále ještě byla zpola-"

Mariiny oči narazily na nejvzdálenější stěnu a potom zpět a dopředu, houpaly se od hrůzy k hrůze, od lebky k lebce, od žebra k žebro, zíraly hypnoticky fascinovaně na paralyzovaná, na nemilovaná, bezmasá bedra, na muže přeměněné odpařením v ženy, na ženy změněné ve strukovité prasnice. Odraz v očích plný strachu stále narůstal a strach se dral ze stažených prsou do šílených úst, stěna za stěnou, stěna za stěnou, znovu a znovu jako míč přehazovaný při hře a zachycený do neuvěřitelných zubů, vyplivnutý ve výkřiku přes chodbu, aby se dal chytit drápy a umístil se mezi tenké prsní bradavky. Celý ten stojící chór neviditelně skandoval hru dál a dál, divokou hru odražených zraků, znovu odskakujících, znovu přelétajících dolů na nepochopitelný zástup, přes montáž postavených hrůz, které definitivně skončily, když zrak narazil do chodby končící jediným posledním výkřikem všech přítomných!

Marie se otočila a pohledem sklouzla tam, kde spirálovité schody stoupaly do slunečního světla. Jak talentovaná byla smrt. Kolik výrazů a pohybů ruky, obličejů, těla, žádný nebyl stejný. Stáli jako obnažené trubky, ohromné, opuštěné píšťaly varhan, s ústy vyřezanými do šílených otvorů. A pak ohromná ruka šílenství dopadla zároveň na všechny klávesy a dlouhá píšťala se rozječela stovkou hrdel v nekonečný jekot.

Spoušť aparátu cvakla a Joseph posunul film. A znovu.

Mořeno, Morelos, Cantine, Gómez, Gutiérrez, Villanousul, Ureta, Licón, Navarro, Iturbi, Jorge, Filomena, Nena, Manuel, José, Tomáš, Ramona. Tenhle muž chodil, tenhle muž zpíval a tenhle měl tři manželky. Tenhleten zemřel na tohle, tamhleten na ono a tamten zase na něco jiného, čtvrtý byl zastřelen a pátý zákeřně ubodán a šestý padl a byl mrtvý.

Sedmý strašně pil, až měl z toho smrt, a osmý zemřel při milování, devátý spadl z koně a desátý kašlal krev a jedenáctému se zastavilo srdce a dvanáctý se příliš smál, třináctý byl tanečník, čtrnáctý byl ze všech nejkrásnější, patnáctý měl deset dětí, šestnáctý byl jedním z těchto dětí stejně jako sedmnáctý a osmnáctý byl Tomáš co dobře hrál na kytaru. Další tři kosili kukuřici na svých polích a každý měl tři milenky. Dvacátého druhého nikdo nemiloval, dvacátý třetí prodával tortilly, pekl je ve formě a tvaroval na malých kamínkách na dřevěné uhlí na obrubníku před Operou.

Dvacátý čtvrtý tloukl svoji manželku a ona teď pyšně chodí městem a veselí se se svým novým manželem a on tu stojí vztekly touto nespravedlností, dvacátý pátý si nabral do plic několik tupláků říční vody a byl vytažen v síti a dvacátý šestý byl velký myslitel a jeho mozek teď spí v jeho lebce jako sušená švestka.

„Chtěl bych barevný snímek každého z nich a jeho nebo její jméno a jak zemřeli," řekl Joseph. „To by byla úžasná a ironická kniha, kdyby se to zveřejnilo. Čím více na to myslíte, tím více vás to láká. Jejich životní osudy a potom snímek každého, kdo tu stojí."

Jemně zaťukal na každý hrudník. Vydaly duté zvuky podobné klepání na dveře.

Marie si razila cestu výkřiky, které visely jako síť v jejím směru. Šla rozhodně prostředkem chodby, pomalu, nepříliš rychle, ke spirálovitému schodišti a nedívala se ani vpravo, ani vlevo. Za ní cvakla spoušť fotoaparátu.

„Máte dole místo pro další?" zeptal se Joseph.

„Si, señor. Pro mnohé."

„Nechtěl bych být dalším v řadě, dalším na vašem záznamu."

„To ne, señor, člověk by si to nepřál."

„Dá se jeden z nich koupit?"

„Ach ne, ne, señor. Ach ne, ne. Ach, ne, señor."

„Zaplatím vám padesát pesos."

„Ale ne, señor, ne, ne, señor"

Na trhu u drobných stolečků se prodávaly cukrové lebky, které zbyly ze Svátku smrti. Ženy ověšené černými rebozos seděly klidně, tu a tam prohodily slovo jedna s druhou a u rukou měly sladké cukrové kostry, sacharinové mrtvoly a bílé cukrové lebky. Každá lebka měla nahoře jméno ozdobené zlatými kudrlinkami; José nebo Carmen nebo Ramón nebo Tena nebo Guillermo nebo Rosa. Prodávaly levně. Festival smrti byl pryč. Joseph zaplatil peso a dostal dvě cukrové lebky.

Marie stála v úzké uličce. Viděla cukrové lebky a Josepha a tmavé ženy, které dávaly lebky do sáčku.

„To snad není pravda," řekla Marie.

„Proč ne?" odpověděl Joseph.

„Po tomhle teda ne," řekla.

„Myslíš v katakombách?"

Přikývla.

Řekl: „Ale tyhle jsou dobré."

„Vypadají jedovatě."

„Jenom proto, že mají tvar lebky?"

„Ne, samotný cukr vypadá surově, jak můžeš vědět, jací lidé je vyrábějí, mohli mít koliku."

„Moje drahá Marie, všichni lidé v Mexiku mají koliku," řekl.

„Můžeš je sníst obě," odpověděla.

„Běda, ubohý Yoricku," řekl a pokukoval do sáčku.

Šli ulicí sevřenou mezi vysokými budovami, na kterých byly žluté okenní rámy a modré železné mříže. Vycházel z nich zápach tama-les a zvuk ztracených fontán, šplouchajících na skryté dlaždice, a pípání ptáčků nacpaných v bambusových klecích a někoho, kdo hrál na piano Chopina.

„Chopin a tady," řekl Joseph. „Jak zvláštní a pěkné." Podíval se nahoru. „Líbí se mi tamhleten most. Podrž to." Podal jí sáček s cukrovím a udělal snímek červeného mostu, který spojoval dvě bílé budovy a po němž šel muž s červeným serapem přes rameno. „Prima," řekl Joseph.

Marie šla a dívala se na Josepha, pak se podívala jinam a potom zase na něj, rty se jí pohybovaly, ale nepromluvíly. Její oči se vzrušeně chvěly, malý sval na krku pod bradou byl napjatý jako drát a drobný nerv v jejím obočí se cukal.

Přendala sáček s cukrovím z jedné ruky do druhé. Vystoupila na obrubník, trochu se zaklonila, něco řekla, gestikulovala, aby získala rovnováhu, a upustila sáček.

„Prokristapána," Joseph chňapl po sáčku. „Koukej, co děláš. Nemehlo!"

„Myslím, že jsem si mohla zlomit kotník," řekla.

„To byly ty nejlepší lebky, obě se rozbily. Chtěl jsem je přinést domů přátelům."

„Lituji," řekla bez zájmu.

„Proboha, čert aby to vzal!" zamračil se do sáčku. „Nemusíme už najít takové dobré, jako byly tyhle. Och, já nevím, vzdávám to!"

Vítr foukal a oni byli sami na ulici, civěl na rozbité zlomky v sáčku a ona byla obklopena stíny ulice, slunce bylo na druhé straně ulice, nikde nikdo a svět byl daleko a oni sami dva, dva tisíce mil vzdáleni, na ulici v nepravém městě, které nebylo ničím, a kolem něho nebylo nic než prázdná poušť a kroužící jestřábi. O blok níže na vrcholu budovy Státní opery stály vysoko ve slunečním jasu zlaté řecké sochy a v pivnici rval ječící gramofon Ayl Marimba... corazón... a všechna ta cizí slova, která vítr odnášel dál.

Joseph sbalil zmačkaný sáček a nacpal ho zuřivě do kapsy.

Šli zpátky do hotelu na oběd o půl třetí.

Sedl si s Marií ke stolu, srkal tiše polévku albondiga ze lžice, která se pravidelně pohybovala. Ona udělala dvakrát veselou poznámku o nástěnné malbě a on na ni upřeně hleděl a srkal dál. Sáček s rozbitými lebkami ležel na stole...

„Sewora..."

Snědá ruka sklídila talíře od polévky. Naservírovala velký talíř enchiladas.

Marie se podívala na talíř.

Bylo tam šestnáct kusů enchiladas.

Uchopila vidličku a nůž, aby si jeden kus podala a zarazila se. Odložila vidličku a nůž po stranách svého talíře. Vrhla pohled na stěny, pak na manžela a pak na šestnáct enchiladas.

Šestnáct. Jedna vedle druhé. Natěsnány k sobě v dlouhé řadě.

Počítala je.

Jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest.

Joseph si vzal jednu na talíř a snědl ji.

Šest, sedm, osm, devět, deset, jedenáct.

Složila ruce do klína.

Dvanáct, třináct, čtrnáct, patnáct, šestnáct. Skončila.

„Nemám hlad," řekla.

Dal si před sebe další enchiladu. Měla vnitřek obalený papyrem kukuřičné tortilly. Byla tenčí a byla jednou z mnoha, které pokrájel a vložil do úst, a ona je žvýkala ve své představě a pevně stiskla oční víčka.

„No ?" zeptal se.

„Nic," řekla.

Zůstalo třináct enchiladas jako drobné uzlíky, jako svítky.

Snědl ještě pět.

„Necítím se dobře." řekla.

„Cítila by ses dobře, kdybys jedla," řekl.

„Ne."

Dojedl a potom otevřel sáček a vyndal jednu z polorozbitých lebek.

„Snad ne tadyT řekla.

„Proč ne?" A vložil si do pusy jeden cukrový špalík a žvýkal. „Není to špatné," řekl a myslel tím chut'. Vhodil si do pusy další část lebký. „Vůbec to není špatné."

Podívala se na jméno lebký, kterou jedl.

Bylo tam napsáno Marie.

Bylo to ohromné, jak mu pomáhala balit. Jako ve filmových týdenících, kde vidíte muže skákat ze skokanských můstků do bazénů a o chvíli později, když převinete cívku, je vidíte skákat zpět ve vzdušné fantazii a dopadnout znovu bezpečně na skokanské prkno. Joseph teď sledoval, jak pánské obleky a dámské šaty letí do krabic a kufrů, klobouky letí šipkou a zavírají se do kulatých, širokých krabic, zdálo se, že boty běží přes místnost jako myši, aby skočily do zavazadel. Kufry se s rámusem zavřely, přezky klaply, klíče se otočily.

„Tak a je to všechno," vykřikla. „Ach, Joe, jsem tak ráda, že ses nechal přesvědčit."

Vykročila ke dveřím.

„Tak teď mi dovol, abych ti pomohl," řekl.

„Nejsou těžké," odpověděla.

„Ale ty nikdy nenosíš kufry. Nikdy jsi je nenosila. Zavolám nosiče."

„Nesmysl," řekla bez dechu, protože kufry byly těžké.

Nosič za dveřmi převzal zavazadla, ^ěňora, porfavor"

„Nezapomněli jsme něco?" Podíval se pod obě postele, vyšel na balkón a podíval se na náměstí, vešel dovnitř, vstoupil do koupelny, podíval se do skřínky a na umyvadlo. „Tak," řekl. když vycházel ven a něco jí podával. „Zapomněla sis hodinky."

„Opravdu?" Dala si hodinky na ruku a vyšla ze dveří.

„Nevím," řekl, je ztraceně pozdě, abychom se dnes odstěhovali."

„Je teprve půl čtvrté," řekla. „Teprve půl čtvrté."

„Nevím," řekl pochybovačně.

Podíval se kolem po místnosti, vyšel ven, zavřel dveře, zamkl je, sešel po schodech a zvonil klíči.

Byla už usazena venku v autě, plášť měla přeložený na klíně a ruce v rukavičkách složené na plášti. Vyšel ven, dohlédl na nakládání zbylých zavazadel do kufru auta, přistoupil k předním dveřím a zaklepal na okno. Odemkla a nechala ho nastoupit.

„Výborně, tak jedeme!" vykřikla se smíchem, tvářejí zružověly a oči se jí horečně rozzářily. Nahnula se dopředu, jako by tímto pohybem mohla způsobit, že by se auto vesele skutálelo s kopce. „Děkuji ti, drahousku, že jsem dostala náhradu za peníze, které jsi zaplatil za nájem na dnešní noc. Jsem si jista, že se nám bude více líbit dnes večer v Guadalajaře. Děkuji!"

„Tak dobrá," řekl.

Zasunul klíč do zapalování a šlápl na startér.

Nic se nestalo.

Znovu šlápl na startér. Ustájí zacukala.

„Potřebuje to zahřát," řekla, „minulou noc bylo chladno".

Zkusil to znovu. Nic.

Mariiny ruce ležely na klíně jako bez života.

Zkusil to ještě šestkrát. „Dobrá," řekl, přestal a opřel se.

„Zkus to znovu, příště už to půjde," řekla.

„Nemá to smysl," odpověděl. „Něco není v pořádku."

„No tak to musíš zkusit ještě jednou."

Zkusil to.

„Jsem si jistá, že to bude fungovat," řekla. „Je zapojené zapalování?"

„Jestli je zapojené?" opáčil. „Ano, to víš, zeje."

„Nevypadá, že by bylo," odpověděla.

„Je." Otočil klíčem, aby to viděla.

„Teď to zkus," řekla.

„Vidíš," odpověděl, když se nic nestalo. „Říkal jsem ti to."

„Neděláš to správně, minule už to skoro chytlo," křičela.

„Vybiju baterii a bůhví kde se tady dá koupit."

„Tak ji vybij. Jsem si jista, že to příště nastartuje!"

„No, když jsi tak dobrá, tak to zkus sama." Vyklouzl z auta, pokynul jí, aby si sedla za volant. „Tak prosím."

Skousla rty a usadila se za volant. Dělal se svými rukama věci tak, že to vypadalo jako malý tajemný obřad. Pohyby svých rukou a těla se pokoušela překonat gravitaci, tření a téměř každý druhý přírodní zákon. Zlehka poklepala na startér botou bez podpatku. Auto zůstalo velebně tiché. Z Mariiných sevřených rtů vyšlo malé zaúpění. Zatlačila startér na doraz, a jak spouštěla sytič, bylo to ve vzduchu jasné cítit.

„Zahltila jsi karburátor," řekl. „Výborně! Buď tak laskavá a vrať se na svou stranu, ano?"

Sehnal tři chlapce, aby je potlačili a spustili auto z kopce dolů. Naskočil si, aby řídil. Auto se prudce rozjelo, kodrcalo se a rachotilo.

Mariina tvář se rozjasnila v očekávání. „Tohle to nastartuje!“ řekla. Nenastartovalo. Tiše sjížděli k benzinové pumpě na úpatí kopce, jemně se kodrcali po kočičích hlavách dláždění a zastavili u nádrží. Seděla tam, nic neříkala, a když přišla obsluha pumpy, její dveře zůstaly zavřeny, okno zdviženo, a aby se obsluhující mohl zeptat, musel jít okolo na manželovu stranu. Mechanik se vztyčil od motoru auta, zachmuřeně pohlédl na Jo-sepha a tiše spolu španělsky hovořili. Stáhla okénko dolů a naslouchala. „Co říká?“ ptala se naléhavě. Oba muži hovořili dál. „Co říká?“ znovu naléhala. Snědý mechanik mávl směrem k motoru. Joseph přitakal a pokračovali v hovoru. „Co se děje?“ chtěla vědět Marie. Joseph se na ni zlostně podíval: „Můžeš chvilku počkat? Nemůžu vás poslouchat oba.“ Mechanik vzal Josepha za loket. Vyměnili si hodně slov. „Co teď říká?“ ptala se. „Povídá -“ řekl Joseph a ztratil se, když ho ten Mexičan přivedl k motoru a přinutil ohnout se při naléhavém objevu. „Kolik to bude stát?“ křičela z okénka na jejich ohnutá záda. Mechanik mluvil s Josephem. „Padesát pesos.“ řekl Joseph. „Jak dlouho to bude trvat?“ křičela jeho žena. Joseph se zeptal mechanika. Ten pokrčil rameny a pět minut se dohadovali. „Jak dlouho to bude trvat?“ ptala se znovu Marie. Diskuse pokračovala. Slunce klesalo z oblohy. Dívala se na ně nad stromy, které rostly do velké výšky u hřbitovní zdi. Stínů přibývalo, až jimi bylo údolí obklopeno a jenom nebe bylo čisté, nedotknuté a modré. „Dva dny, možná tři,“ řekl Joseph a obrátil se k Marii. „Dva dny! Nemůže to opravit tak, abychom mohli prostě pokračovat do dalšího města a zbytek nechali udělat tam?“ Joseph se toho člověka zeptal a ten odpověděl. Joseph řekl své ženě: „Ne, musí to celé udělat sám.“ „To je ale hloupé, strašně hloupé, to v žádném případě nemusí, opravdu to nemusí dělat všechno. Řekni mu to, Joe, řekni mu jestli nemůže pospíchat a opravit to -“ Oba muži ji ignorovali. Znovu naléhavě hovořili. Tentokrát bylo všechno velmi pomalé. Rozbalování kufrů. On si svůj vybalil, ona nechala svůj stát u dveří. „Nic nepotřebuji,“ řekla a nechala kufr zamčený. „Budeš potřebovat noční košili,“ odpověděl. „Budu spát nahá,“ řekla. „Dobrá, není to moje chyba,“ řekl, „to ztracené auto.“ „Můžeš potom zajít dolů a dávat pozor, jak na tom dělají,“ odpověděla. Seděla na okraji postele. Byli v novém pokoji. Už předtím odmítla vrátit se do jejich starého pokoje. Řekla, že ho nesnese. Chtěla nový pokoj, aby se zdálo, že jsou v novém hotelu v novém městě. A tak tohle byl nový pokoj, přestože měl pohled na náměstí a válcovité zimostřázy. „Zajdi dolů a dohlédni na práci, Joe. Pokud to neuděláš, víš, že jim to bude trvat týdny.“ Podívala se na něj. „Už jsi tam měl být místo toho, abys tu postával.“ „Půjdu tam,“ odpověděl. „Půjdu tam dolů s tebou. Chci si koupit pár časopisů.“ „V městečku jako je tohle nenajdeš žádné americké časopisy.“ „Snad se můžu podívat, ne?“ „Kromě toho nemáme moc peněz,“ řekl. „Nemám chuť telegrafovat do své banky. Trvá to příšerně dlouho a nestojí to za to.“ „Snad si můžu koupit své časopisy,“ odpověděla. „Možná jeden nebo dva,“ řekl. „Tolik, kolik budu chtít,“ řekla horečnatě, zatímco seděla na posteli. „Proboha, už teď máš v autě milión časopisů. Magazíny Post, Collierfils, Mercury, Atlantic Monthly, Barnaby, Supermani Ani polovinu článků jsi ještě nečetla.“ „Ale nejsou nové,“ odpověděla. „Nejsou nové, já jsem si je už prohlížela, a když už sis něco prohlížel, tak já nevím -“ „Pokus seje čist, místo toho, aby sis je prohlížela,“ řekl. Když sešli ze schodů, byla už na náměstí noc. „Dej mi par pesos,“ řekla a on jí pár dal. „Nauč mne, jak se říká ve španělštině o časopisy,“ řekla. „Quiero una publicación americana“ řekl za rychlé chůze. Opakovala to koktavě a smála se. „Díky.“ Pokračoval přímo do mechanikovy dílny a ona zašla do nejbližší farmacie botica. Všechny magazíny vyložené před ní na polici byly plné cizích barev a názvů. Rychlým pohybem očí četla tituly a podívala se na starce za pultem. „Máte americké časopisy?“ zeptala se anglicky, protože se ostýchala použít španělská slova. Stařec se na ni upřeně díval. „Jfabla inglés!“ zeptala se. „No, señorita.“ Pokusila si vzpomenout na ta správná slova. „Quiero -ne!“ Zarazila se. Pak znovu začala, ^mericano - uh

-magg-a-zíinasT' „Och, ne, seňorita!"

Ruce u jejích boků se doširoka rozevřely, pak se zavřely, připomínaly ústa. Také její ústa se otevřela a zavřela. Obchod jí připadal jako v mlze. Byla tady a byli zde i malí lidé s pletí barvy nepálených cihel, kterým nemohla nic říci a z nichž nemohla dostat slova, kterým by rozuměla. Byla ve městě lidí, kteří na ni nemluvili, a ani ona jim nic neříkala kromě chvílek, kdy byla rudá rozpaky nebo ve zmatku. Tohle město obklopovala poušť a čas a domov byty nesmírně daleko, nesmírně daleko, v jiném životě.

Otočila se a utekla.

Krámek za krámkem nenašla žádné časopisy s výjimkou těch, které ukazovaly býčí zápasy s krví na titulních stránkách nebo zavražděné lidi nebo duchovní v krajkách. Ale nakonec s mnoha ukázkami předvedenými za hlasitého smíchu zakoupila tři ubohé výtisky magazínu Post a dala obchodníkovi z tohoto obchůdku pěkné spropitné.

Vyřítla se ven s Posty, které držela dychtivě v obou rukou na hrudníku, pospíchala po úzkém chodníku, přeskočila strouhu, přeběhla přes ulici, zpívala si la-la, vyskočila na další chodník, znovu si trochu poskočila, usmívala se takovým vnitřním úsměvem, pohybovala se rychle a pevně k sobě časopisy tiskla. Napůl přivírala oči a vdechovala uhlové černý večerní vzduch a cítila, jak ji za ušima proudí vítr.

Světlo hvězd cinkalo ve zlatých jádrech daleko od vysoko umístěných řeckých postav na vrcholu budovy Státní opery. Ve stínu se kolem belhal muž a na hlavě vyrovnával košík. Košík obsahoval bochníky chleba.

Uviděla muže a košík, který vyrovnával na hlavě a najednou se přestala hýbat. Neexistoval už žádný její vnitřní úsměv, a ani její ruce už pevně časopisy nesvíraly. Pozorovala muže, jak jde s jednou rukou přichystanou jemně ťuknout do košíku, kdykoli by se vychýlil z rovnováhy. Šel dolů ulicí a zmenšoval se, zatímco magazíny vyklouzly Marii z prstů a rozsypaly se na chodníku.

Popadla je a běžela do hotelu, a téměř upadla, když šla nahoru po schodech.

Seděla v pokoji. Časopisy se u ní kupily z každé strany a dokola u jejích nohou. Udělala si malý hrad s padacími mřížemi slov a stáhla se do něho. Všechny ty magazíny, které si jindy stále kupovala a prohlížela, byly o ní, ale tyhle byly vnější bariéru. A na vnitřní straně bariéry, na jejím klíne, ještě neotevřené - její ruce se však třásly, aby je mohly otevřít a číst a číst a znovu číst hladovými očima - byly ty tři odřené časopisy Post. Otevřela první stranu. Rozhodla se, zeje projde celé, stránku po stránce, řádek po řádku. Nepřehlédne ani jeden řádek, nevynechá ani čárku, zapamatuje si každý malý inzerát i každou barvu. A - usmála se objevem - v těch dalších časopisech u jejích nohou byly stále ještě reklamy a kreslené seriály, kterých si nevšimla, budou tam malé kousíčky námětu, které mohla později využít a znovu z nich čerpat.

Dnes večer si přečte tenhle první Post, ano, dnes večer si přečte tenhle nádherný Post. Bude ho hltat stránku za stránkou a zítra večer, pokud bude nějaký zítřejší večer - ale možná, že zítřejší večer už tady nebude, možná, že motor nastartuje a bude jen vnímat zápach výfukových plynů a zvukové buzení pneumatik na silnici a vítr ženoucí se do okna a čuchající vlasy - avšak dejme tomu, jen předpokládejme, že zítřejší večer bude ještě tady, v tomto pokoji. Dobrá, pak tu má ještě další dva Posty, jeden pro zítřejší večer a další na následující večer. Jak věcně si to v duchu řekla. Otočila první stránku.

Otočila druhou stranu. Její oči se po ní pohybovaly, klouzaly a její prsty, jakoby cizí, sklouzly pod další stránku a roztřásl ji, jak se ji připravily otočit, hodinky na jejím zápěstí tikaly a čas běžel, zatímco seděla a otáčela stránkami a očima hladově hltala lidi zarámované ve fotografiích. Lidi, kteří žili v jiné zemi, v jiném světě, kde neony statečně zadržovaly noc karminovými pruhy světla a kde pachy byly domácími pachy a lidé hezky srozumitelně hovořili. A ona byla tady, stránky a všechny řádky se slévaly a stránky pod jejíma rukama jen odletovaly a vytvářely vějíř. Odhodila první Post, chytla druhý a během půl hodiny ho rychle prolistrovala, odhodila ho a vzala si třetí a odhodila ho o plných patnáct minut později a zjistila, že ztěžka a rychle dýchá, nadechuje se a vydechuje ústy. Přiložila si ruku zespodu na prsa.

Někde vál jemný vánek.

Chloupky na zadní straně jejího krku pomalu vstávaly.

Dotkla se jich jednou bledou rukou, jako se někdo dotýká krčku pampelišky.

Venku na náměstí se ve větru houpaly pouliční lampy jako bláznivé blesky. Papíry poletovaly v chomáčích strouhami. Pod volně se pohybujícími světly se vytvářely stíny a míhaly se na jednu a pak na druhou stranu, v jedné chvíli stín tady, podruhé tam, a teď zase žádný, jenom studené světlo, vzápětí žádné světlo, jen modro-černý stín. Světla skřípala na svých vysokých kovových závěsech.

Její ruce se v pokoji začaly třást. I její tělo se začalo chvět. Pod velmi veselým potiskem nejživější, nejkřiklavější sukně, kterou zvlášť pro tento večer našla, aby šiji oblékla, a ve které se otáčela a horečnatě poskakovala před zrcadlem tvaru rakve, pod touto sukní z rayonu bylo celé její tělo jen z drátu, šlach a rozčilení. Zuby jí jektaly. Rtěnka se rozmazala, jak se jeden ret mačkal o druhý.

Joseph zaklepal na dveře.

Připravili se, že si půjdou lehnout. Vrátil se se zprávou, že někdo s autem něco provedl a bude to nějakou chvíli trvat a že je zítra bude také kontrolovat.

„Ale na dveře neklepej," řekla, zatímco stála před zrcadlem a svlékala se.

„Tak je nech odemknuté," odpověděl.

„Já je chci mít zamčené. Ale neklepej. Zavolej."

„Co je na klepání špatného?" zeptal se.

„Zní to legračně," odpověděla.

„Co tím myslíš - legračně?"

Neřekla. Dívala se na sebe do zrcadla, nahá, s rukama podél těla. Zde byly její prsy, její boky a celé její tělo a

pohybovalo se, cítilo pod sebou podlahu i stěny a vzduch kolem. Prsy by rozeznaly ruce, pokud by na ně byly položeny, a žaludek by ozvěnou nevydával dutý zvuk, kdyby se ho někdo dotkl.

„Proboha," řekl, „nestůj tam a neobdivuj se." Byl v posteli. „Co děláš?" zeptal se. „Proč zvedáš ruce přes obličej?" Zhasl světla.

Nemohla s ním hovořit, protože neznala slova, kterým by porozuměl, a on ji neřekl nic, čemu by rozuměla, a tak šla ke své posteli a vklouzla do ní a on k ní ležel zády ve své posteli a byl jako jeden z těch do hnědých osmahlých lidí z tohoto dalekého městečka někde na Měsíci a skutečná Země byla kdesi daleko, kam by dlouho trvalo, než by se tam dostala, jako cesta ke hvězdám. Kdyby tak s ní dnes večer mohl mluvit a ona s ním, jak klidná by to mohla být noc, jak lehce by se dýchalo a jak uvolněné mohly být cévy v jejích kotnících, zápěstích a v podpaží. K žádnému hovoru však nedošlo a noc se změnila v desetitisíce tikání a desetitisíce převrácení dek a polštář pod tvář byl jako malá horká kamínka a temnota pokoje byla síti proti moskytům nataženou všude kolem, takže obrat na posteli ji do ni zapletl. Kéž by si byli vyměnili mezi sebou alespoň jedno slovo. Ale nikdo nepromluvil a tepny se v zápěstích neuklidnily a srdce se změnilo v měchy neustále foukající na malý uhlík strachu, stále zářící, a měnilo jej v třešňové světlo, znovu, záchvěv, a znovu, v světlo uzavřené v sobě, na které zírají její vnitřní oči s nechtěnou fascinací. Plíce si neodpočinuly, ale měly zvýšený výkon. Jako by byla utopencem a dávala si umělé dýchání, aby si zachovala poslední zbytek života. Všechno bylo promazáno potem jejího rozpáleného těla. Rychle se přilepila mezi ztěžklé deky jako něco stlačovaného, rozmačkávaného, voňavě vlhkého mezi bílými stránkami těžké knihy.

Jak tak ležela, připomněla si dlouhé půlnoční hodiny, kdy byla znovu dítětem. Ležela, opakovaně bouchala svým srdcem v hysterii jako tamburínou a potom, když se uklidnila, ji napadly pomalé smutné myšlenky na bronzové dětství, kdy všechno představovalo slunce na zelených stromech a slunce na vodě i slunce na blondatých dětských vlasech. Tváře pluly kolem na kolotoči vzpomínek, tváře, které spěchaly setkat se s ní, tváře přímo před sebou a pak daleko vpravo. Další, kroužící zleva, rychlý zlomek ztracené konverzace a pryč doprava. Kolem a kolem. Ach, ta noc byla velmi dlouhá! Uklidnila se tím, že myslela na to, jak auto zítra nastartuje, na zvuk rychlé jízdy, zvuk motoru a silnici pohybující se dole, a potěšením se ve tmě usmívala. Ale dejme tomu, že auto nenastartuje! Stočila se ve tmě jako spalovaný a vysušovaný papír. Všechny záhyby a výběžky ji svíraly a její náramkové hodinky dělaly stále tik-tik-tik a znovu tik, aby se mohla dále svítet...

Ráno. Podívala se na svého manžela. Jak rovně a uvolněně leží na posteli. Svou ruku nechala odpočívat v chladné mezeře mezi lůžky. Celou noc visela mezi nimi, v té studené prázdné mezeře. Jednou ruku vyndala a vztáhla ji k němu, natahovala ji, ale ta mezera byla příliš dlouhá a nemohla na něho dosáhnout. Strhla svou ruku zpět a doufala, že neslyšel ten pohyb, její tiché natahování.

Ted' tu ležel. Oči lehce zavřené, řasy se měkce proplétaly jako sepnuté prsty. Dýchal tak tiše, že byste sotva viděli, jak se žebra pohybují. Jako obvykle v této ranní době se svlékl z pyžama. Jeho nahý hrudník byl od pasu vzhůru odhalený. Zbytek těla ležel pod pokrývkou. Hlava mu spočívala na polštáři v přemýšlivém profilu.

Na bradě měl strniště vousů.

Ranní světlo odhalilo bělmo jejích očí. Byly jedinými věcmi v pokoji, které se pohybovaly. Pomalu vyrazily a zastavovaly se, aby sledovaly anatomii muže, který ležel na druhé straně.

Každý malý chloupek na jeho bradě a tvářích byl dokonalý. Drobná jamka slunečního světla ze žaluzie na okně mu ležela na bradě a zvýrazňovala každý chloupek na tváři jako hrot jehly na válci hracího strojku.

Zápěstí po stranách jeho těla měla malé černé kudrnaté chlupy, každý z nich byl dokonalý, každý byl zvlášť, lesklý a třpytivý.

Vlasy na jeho hlavě byly nerozčuchané, pramínek po pramínku až dolů ke kořenům. Uši měl krásně modelované. Zuby za rty byly neporušené.

„Joseph!" zaječela.

„Joseph!" zaječela znovu a v hrůze jí hlas nepřírozeně zavřiskal.

„Bim! Bim! Bim!" zazvonil přes ulici dunivě zvon z ohromné, dlaždicemi zdobené katedrály.

Holubi se zvedli v papírové bílé otáčce jako stejné množství časopisů třepetajících se za oknem! Holubi obléтали náměstí a ve spirále letěli vzhůru. „Bim!" zněly zvony. „Tu!" zahoukal klakson taxíku. Dále v aleji hrál hrací strojek 'Cielito Lindo.' Všechno to zanikalo v kapání kohoutku do odtoku vany.

Joseph otevřel oči.

Jeho žena seděla na posteli a upřeně se na něho dívala.

„Myslel jsem -" řekl. Zamrkal. „Ne." Zavřel oči a zavrtěl hlavou. „To jenom ty zvony." Vzdychl. „Kolik je hodin?"

„Nevím. Ano, už vím. Osm hodin."

„Dobrotivý Bože," zamumlal a obrátil se. „Můžeme spát ještě další tři hodiny."

„Musíš vstávat!" křičela.

„Nikdo není vzhůru. Nebudou v práci v garáži dřív než v deset, vždyť víš, že na tyhle lidi nemůžeš spěchat. Ted' bud' tiše."

„Ale ty musíš vstávat," řekla.

Napůl se obrátil. Na horním rtu mu sluneční světlo pozlatilo černé vousy do bronzova. „Proč? Proč, prokrista-pána, musím vstávat?"

„Musíš se oholit!" téměř ječela.

Zaúpěl. „Tak to musím vstát a namydlit se v osm hodin ráno, protože potřebuju oholit?"

„No, ale ty to opravdu potřebuješ."

„Už se neoholím, dokud nedojedeme do Texasu."

„Nemůžeš přece chodit jako pobuda!"

„Můžu a taky budu. Už jsem se dost naholil každé ráno po třicet zatracených dní, kdy jsem si vázal kravatu a měl puky na kalhotách. Od této chvíle už žádné dlouhé kalhoty, žádné kravaty, žádné holení, nic nebude.”

Přetáhl si povlečení tak divoce přes uši, že si stáhl deku z jedné z nahých nohou.

Jeho noha visela na kraji postele, teplá a bílá ve slunečním světle, každý malý černý chloupek byl dokonalý.

Oči se jí rozšířily, upřely se na ni a zíraly. Potom si přitiskla ruku na ústa, velmi pevně.

Celý den chodil z hotelu a do hotelu. Neohlol se. Šel dole po dlaždicích náměstí. Šel tak pomalu, že si přála po něm z okna hodit špičku hromosvodu a zasáhnout ho. Zastavil se a hovořil s vedoucím hotelu dole pod válcovité

zastřiženým stromem a přešlapoval po světle modrých dlaždicích náměstí. Díval se na ptáky na stromech a viděl, jak

jsou sochy na budově Státní opery oblečeny do čerstvého ranního zlata, a stál na rohu a pečlivě pozoroval silniční provoz. Žádná doprava tam nebyla! Schválně tam postával, dával si na čas a na ni se neohlédl. Proč neběžel, neklusal dál alejí, dolů z kopce do garáže, neza-bušil na vrata, nepohrozil mechanikům, nezvedl je za kalhoty a nevrazil je rovnou do motoru auta! Místo toho stál a pozoroval, jak ho míjí ta legrační silniční doprava. Kulhající vepř, muž na kole, ford z roku 1927 a tři polonahé děti. Jdi, jdi, jdi, tiše ječela a téměř rozbila okno.

Potloukal se na druhé straně ulice. Šel za roh. Celou cestu do garáže se bude zastavovat u výkladů, číst nápisy, prohlížet si obrázky a přebírat keramiku. Možná, že se zastaví na pivo. Bože, ano, ještě pivo.

Vyšla na náměstí, slunila se, hledala další časopisy. Vyčistila si nehty, vyleštila je, vykoukala se a znovu vyšla na náměstí, malinko pojedla a znovu se vrátila do pokoje, aby se potěšila časopisy.

Nelehla si. Bála se toho. Pokaždé, když to udělala, upadla do po-lospánku, polodřímoty, v níž se v bezmocné melancholii odvíjelo celé její dětství. Staří přátelé, děti, které neviděla nebo na které už dvacet let nemyslela, teď naplňovaly její mysl. Přemýšlela o věcech, které chtěla dělat a nikdy nedělala. Od vyšší střední školy, celých osm let chtěla zavolat Lile Holdridgeové, ale nějak to nikdy neudělala. A jaké byly přítelkyně! Drahá Lila! Přemýšlela, zatímco se pokládala na postel, o všech knížkách, těch pěkných nových i starých knížkách, které si chtěla koupit a které si teď možná nikdy nekoupí a nepřečte. Jak jen milovala knihy a jejich vůni. Myslela na tisíc starých smutných věcí. Celý život chtěla vlastnit knížky o zemi Oz, avšak nikdy šije nekoupila. Proč ne? Zatím ještě žije. První věc, kterou udělá, až se vrátí zpět do New Yorku, bude, že je koupí! A okamžitě zavolá Lile! Navštíví Berta a Jimmyho i Helenu a Louisu a zajede si zpátky do Illinoisu a projde se po místech svého dětství a podívá se na to, co stojí za vidění. Pokud se vrátí do Států. Pokud. Srdce v ní bolestivě bilo, pak se zastavilo ponecháno samo sobě a pak začalo bít znovu. Pokud se vůbec kdy vrátí.

Ležela a poslouchala své srdce, kriticky.

Buch a buch a buch. Pauza. Buch a buch a buch. Pauza.

Co když se zastaví, zatímco naslouchá?

Ted!

Uvnitř v ní bylo ticho.

„Joseph!”

Prudce vstala. Chytila se za hrudník, jako by ho chtěla stlačit, aby zapumpovala a zase nastartovala ztichlé srdce.

Otevřelo se v ní a zase zavřelo, chřestilo a nervózně bilo, dvacet rychlých bouchnutí jako výstřely!

Klesla na postel. Co když se znovu zastaví a nezačne bít? Na co bude myslet? Co by se ještě dalo dělat? Zemřela by strachy, to je všechno. To byl tedy vtip. Bylo by to dost legrační. Zemřít strachy, když uslyšíte, že se vám srdce

zastavilo. Bude ho muset poslouchat a udržovat v činnosti. Chtěla jet domů, vidět Lilu, koupit si ty knížky, zase tancovat a chodit v Centrálnímu Parku a - poslouchat -

Buch a buch a buch. Pauza.

Joseph zaklepal na dveře. Joseph zaklepal na dveře a auto nebylo opraveno, a to znamenalo, že tu budou trávit další noc. Joseph se neo-holil a každý chloupek na jeho bradě byl dokonalý a obchody s časopisy byly zavřeny a další časopisy už nebyly. Jedli večeri, pro ni to stejně znamenalo jen málo, a on šel ven, aby se prošel po městě.

Znovu seděla v křesle a pomalují vstávaly vlasy, jako by ji někdo přejížděl po krku magnetem. Byla velmi slabá a nemohla se pohnout z křesla, neměla žádné tělo, celá se skládala jen ze srdečního tlukotu, z obrovské pulzace tepla a bolesti mezi čtyřmi stěnami pokoje. Její oči byly rozpálené, jakoby těhotné, nateklé dítětem - hrůzou za vzdutými, těsně semknutými rty.

Hluboko ve svém vnitřku cítila, jak sklouzává první malé kolečko, nepostradatelná součástka. Další noc, další noc, další noc, pomyslela si. A tahle bude delší než ta minulá. První malé kolečko sklouzlo, kyvadlo vynechalo kyv. Následovala je další navzájem propojená koléčka. Kolečka byla vzájemně spřažena, malé s trochu větším, trochu větší s ještě větším, ještě větší s velkým, velké s obrovským, obrovské s ještě obrovštějším a to s veleobrovským..

Rudá ganglie, menší než šarlatová nit, praskla a třásla se. Nerv, menší než červené lněné vlákno, se kroutil. Hluboko v ní zmizelo jedno malé spojení a celý stroj vyvedený z rovnováhy se chystal plynule rozpadnout na kusy.

Nebojovala proti tomu. Nechala to, ať to s ní otřásá a terorizuje ji a sráží pot z čela a třepe dolů páteří a zaplavuje ústa hrůzostrašným vínem. Zdálo se jí, jako by se v ní rozbitý volný setrvačnický svíjel jednou sem, podruhé tam a náhodně narážel, chvěl se a skřípal. Z její tváře se ztratila barva, jako když světlo opouští vypnutou žárovku a křišťálové líce nádoby ukazují zcela bezbarvé žíly a vlákna...

Joseph byl v pokoji, vstoupil už dávno, ale ona ho vůbec neslyšela. Byl v pokoji, ale nebyl v tom žádný rozdíl, svým příchodem nic nezměnil. Přípravoval se, že si půjde lehnout, a jak se kolem pohyboval, neřikal nic a ona také nic neřekla, ale padla do postele, zatímco chodil kolem v zakouřeném prostoru za ní. Jednou promluvil, ale ona ho neslyšela.

Načasovala si to. Každých pět minut se dívala na hodinky a hodinky se zachvěly a čas se chvěl a pět prstů se změnilo v pohybujících se patnáct, které se přeskupily zase v pět. Chvění pořád neustávalo. Žádala vodu. Na posteli se stále

převracela. Venku foukal vítr, stácel světla a rozléval zášlehy záře, která zasahovala budovy, odrážející šikmé rány, vyvolávala třpyt oken jako třpyt otevřených očí, a nutila je opět se zavírat, když se pak světlo stočilo jiným směrem. Dole bylo všechno po večeri tiché, nahoru do jejich tichého pokoje nedoléhaly žádné zvuky. Podal jí sklenici vody.

„Je mi zima, Josepho," řekla a uložila se hluboko do záhybů pokrývky.

„Jsi v pořádku." odpověděl.

„Ne, nejsem. Není mi dobře. Bojím se."

„Neexistuje nic, čeho by ses měla bát."

„Chci vlakem do Spojených států."

„Vlak je v Leonu, ale tady žádný není," řekl a zapálil si novou cigaretu.

„Tak jedme tam."

„S těmhle taxíky, s těmhle řidiči a nechat tady naše auto?"

„Ano, chci jet."

„Ráno budeš v pořádku."

„Vím, že nebudu. Necítím se dobře."

Řekl: „Stálo by stovky dolarů nechat si auto poslat domů."

„To je mi jedno. Mám doma v bance dvě stě dolarů. Zaplatím to. Ale, prosím tě, jedme domů."

„Až bude zítra svítit slunce, bude ti lépe, je ti tak proto, že teď zašlo."

„Ano, slunce zašlo a fouká vítr," zašeptala, zavřela oči, otočila hlavu a naslouchala. „Ale je to opuštěný vítr. Mexiko je zvláštní země. Všechny ty džungle, pouště a osamělé kousky území a sem a tam malé městečko jako je tohle, s párem svítících světél, která můžeš zhasnout lusknutím prstů..."

„Je to dost velká země," odpověděl.

„Copak se tito lidé nikdy necítí opuštěně?"

„Jsou na to zvyklí."

„To se nikdy nebojí?"

„Na to mají náboženství."

„Přála bych si mít víru."

„V okamžiku, kdy přijmeš náboženství, přestaneš myslet," řekl. „Věř v jednu věc příliš silně a nebudeš mít místo pro nové myšlenky."

„Dnes večer," řekla slabě, „bych nic jiného nechtěla, než abych neměla místo pro nové myšlenky. Přestat myslet, věřit tak dalece v jednu věc, že by mi nezbýval čas na to, abych se bála."

„Ty se nebojíš," řekl.

„Kdybych měla víru," řekla a ignorovala ho, „měla bych hever, kterým bych se psychicky zvedla. Ale já teď žádný hever nemám a nevím, jak se zvednout."

„Ale, proboha," zamumlal si pro sebe a sedl si.

„Měla jsem víru," řekla.

„Baptistickou."

„Ne, to bylo, když mi bylo dvanáct. Pak jsem to překonala. Tedy - později."

„Nikdy jsi mi o tom neřekla."

„Měl jsi to poznat už dávno," odpověděla.

„Jakou víru? Sádrové svaté v sakristii? Nějakého zvláštního svatého, ke kterému ses modlila růženec?"

„Ano."

„A vyslyšel tvé modlitby?"

„Krátkou dobu ano. Později už ne, nikdy. Už nikdy víc. Ted' už po léta ne. Ale stále se modlím."

„Který svatý to je?"

„Svatý Josef."

„Svatý Josef." Vstal, nalil si ze skleněného džbánu sklenici vody a v pokoji se ozval osamělý zvuk črčení. „Moje jméno."

„Náhoda," odpověděla.

Chvilku se na sebe dívali.

Odvrátil pohled. „Sádroví svatí," řekl a dopíjel vodu.

Po krátké chvíli zavolala: „Josepho!" -

„Ano?" odpověděl a ona řekla: „Pojď a podrž mne za ruku, ano?"

Vzdychl: „Ty ženské." Přišel a držel ji za ruku. Po chvíli stáhla ruku pryč a schovala ji pod pokrývku, jeho ruku zanechala prázdnou. Se zavřenýma očima rozechvěně řekla slova: „Z toho si nic nedělej. Není to tak hezké, jak si to můžu představit. Je fakt pěkné, jak tě můžu donutit držet mi ruku v ruce -"

„Bohové," odpověděl a odešel do koupelny. Zhasla světlo. Jenom malá škvírka světla se linula pod dveřmi koupelny. Poslouchala své srdce. Bušilo stopadesátkrát za minutu, stále stejně. A ten malý kvílí-vý třes byl stále v jejím morku, jako kdyby každá kost jejího těla měla v sobě uvězněnou masačku, která tam setrvala, bzučela, tetelila se a velmi hluboko se prudce otřásala. Její oči se obrátily do nitra, aby pozorovala své tajemné srdce, které se rozbíjelo na kousky o stěnu hrud-ního koše.

V koupelně tekla voda. Slyšela, jak si čistí zuby.

„Josepho!"

„Ano," odpověděl za zavřenými dveřmi.

„Pojď sem."

„Co chceš?"
„Chci, abys mi něco slíbil, moc tě prosím."
„O co jde?"
„Nejdřív otevři dveře."
„No, o co jde?" dožadoval se za zavřenými dveřmi.
„Slíb mi," řekla a zarazila se.
„Co ti mám slíbit?" zeptal se po delší odmlce.
„Slíb mi," řekla a nemohla pokračovat dál. Ležela a on neřikal nic. Slyšela hodinky a své srdce, jak společně bijí. Venku na hotelu zaskřípala lucerna. „Slíb mi, pokud se něco - stane," slyšela se, jak říká, tlumeně a ochromeně, jako by byla na jednom z okolních kopců a hovořila k němu z té dálky, „- pokud se mi něco stane, že mne nenecháš pohřbít tady na tom hřbitově nad těmi příšernými katakombami!"
„Nebud' hloupá," řekl za zavřenými dveřmi.
„Slibuješ mi to?" řekla a oči měla v té tmě široké.
„To je ta nejhlupejší věc, o které můžeme mluvit."
„Slibuješ mi to, prosím, slibuješ mi to?"
„Ráno budeš v pořádku," odpověděl.
„Slíb mi to, abych mohla spát. Budu moci spát, jen když řekneš, že mě tam nenecháš dát. Já nechci, aby mě tam dali."
„Čestně," řekl a už ztrácel trpělivost.
„Prosím," odpověděla.
„Proč bych měl slibovat něco tak absurdního," řekl. „Zítra ti bude dobře. A kromě toho, pokud bys umřela, vypadala bys pěkně v té ka-takombě, kdybys stála mezi panem Šklebilem a panem Zívalem se snítkou svlačce ve vlasech." Srdečně se smál.
Ticho. Ležela v té tmě.
„Nemyslíš, že by ti to tam slušelo?" zeptal se se smíchem za dveřmi.
V tmavém pokoji bylo ticho.
„Nemyslíš?" zeptal se znovu.
Dole na náměstí někdo šel, jeho kroky slábly a zanikaly.
„No tak?" znovu se zeptal, zatímco si čistil zuby.
Ležela tam a upřeně hleděla na strop, hrudník jí stoupal a klesal stále rychleji a rychleji, vzduch proudil nosními dírkami dovnitř a ven a znovu dovnitř a ven a z jejích sevřených rtů vytékal malý pramének krve. Oči měla hodně doširoka otevřené a ruce bezmyšlenkovitě svíraly povlečení.
„No?" řekl za dveřmi znovu. Neodpověděla nic.
„Jistě," mluvil sám k sobě. „Pekelně hezká," mumlal si pod pramenem vody z kohoutku. Vypláchl si ústa. „Jistě," opakoval.
Z postele od ní nepřišla odpověď.
„Ženské jsou legrační," řekl si do zrcadla.
Ležela v posteli.
„Určitě," řekl. Klokotal si nějakým antiseptickým kloktadlem, plival do odtoku. „Ráno budeš v pořádku," řekl. Ani slovo.
„Auto se spraví."
Zase nic neřekla.
„Ráno bude dřív, než se naděješ." Zašroubovával uzávěry a osvěžoval si tvář. „A auto bude opraveno zítra, možná, v krajním případě, pozítří. Nebude ti vadit, že tady strávíme další noc, že ne?"
Neodpověděla.
„No, že ne?" zeptal se znovu.
Žádná odpověď.
Pod koupelnovými dveřmi zhaslo světlo.
„Marie?"
Otevřel dveře.
„Spíš?"
Ležela s očima doširoka otevřenými, hrudník se jí pohyboval nahoru a dolů.
„Spíš," řekl. „Tak dobrou noc, dámo."
Vlezl do své postele. „Jsi unavená," konstatoval.
Žádná odpověď.
„Unavená," řekl znovu.
Vitr venku zmítal světly, pokoj byl podlouhlý a černý a on už ve své posteli dřímал.
Ležela, oči doširoka otevřené, na jejím zápěstí tikaly hodinky a její hrudník se zvedal a klesal.
Na obratniku Raka byl pěkný den. Automobil sjížděl po točité cestě, za sebou zanechával zemi džunglí a směřoval do Spojených států. Burácel mezi zelenými kopci, projel každou zatáčku a nechával za sebou slabou a mizící stopu výfukových plynů. Uvnitř blyštivého automobilu seděl Joseph se svou růžovou zdravou tváří, ve svém pa-namáku, s malým fotoaparátem chovaným na klíně, zatímco řídil, a s páskou černého hedvábí přišpendlenou na žlutohnědém kabátu kolem horní části své levé paže. Díval se, jak kolem ubíhá krajina, a zcela bezmyšlenkovitě zagestikuloval na sedadlo vedle sebe, zarazil se, omluvně se usmál a znovu se obrátil k okénku auta, pobrukoval si zvuky bez noty a jeho pravá ruka se pomalu natahovala, aby se dotkla vedlejšího sedadla... A to bylo prázdné.

ELEKTRÁRNA

Koně se zvolna zastavili a muž a jeho žena shlíželi dolů, do suchého písčitého údolí. Žena seděla v sedle zamyšleně, nepromluvila už celé hodiny, scházela jí slova. Byla polapena kdesi mezi horkou, temnými mraky zataženou oblohou Arizony a tvrdou žulou větrem ošlehaných hor. Na chvějící se ruku jí spadlo pár chladných kapek.

Unaveně se ohlédl na manžela. Ten seděl v sedle zaprášeného koně uvolněně, s jakýmsi nehybným klidem. Zavřela oči a přemýšlela o tom, jak žila po celé ty mírné roky až do dnešního dne. Chtěla se jí smát obrazu, který se jí v tom zrcadle zjevoval, ale ani to nebylo možné - vypadalo by to, že zešílela. Snad to způsobilo tohle dusné počasí, snad ten telegram, který ráno převzali od listonoše na koni, snad ta nynější dlouhá cesta do města. Bude ještě muset přejít celý pustý svět, a cítila chlad.

„A já jsem vždycky tvrdila, že nikdy nebudu potřebovat náboženství," řekla tiše, oči zavřené.

„Cože?" ohlédl se její manžel, Berty.

„Nic," zašeptala a kroutila hlavou. Jak si byla sama sebou jista, po celá ta léta. Nikdy, nikdy nebude potřebovat kostel. Slyšela vzdělané lidi, jak donekonečna hovoří o víře a vyleštěných kostelních lavicích a bílých liliích v bronzových vázách a mohutných zvonech kostelů, ve kterých hlas kazatele zněl jako klapací mlýn. Slyšela ty, co vykřikovali, i ty, co naléhavě šeptali, byli všichni stejní. Její páteř prostě nebyla rostlá do kostelní lavice.

„Zkrátka jsem nikdy neměla důvod sednout si do kostela," říkala lidem. Nezdůrazňovala to. Prostě chodila, žila a hýbala rukama, jež byly hladké jako oblázky a stejně tak drobné. Ošetřování dětí jim dodalo hebkost, výchova dětí přísnost a milování muže něžnost. Práce dodala jejím nehtům lesk, jaký byste v lahvičce nikdy nekoápsmrt nyní způsobila, že se třásly.

„Podívej," řekl muž. Koně klopýtali prachem stezky k podivné cihlové budově. V budově byla spousta zelených oken, modré stroje, červené dlaždice a dráty. Dráty se rozbíhaly po stožárech vysokého napětí všemi směry daleko do pouště. Sledovala tiše, jak běží, a stále ještě v zajetí svých myšlenek obrátila oči zpět k těm zvláštním zelenavým oknům a ohnivě červeným cihlám.

Nikdy si v bibli nezaložila stužkou žádný významný verš, neboť život, byť byl v téhle poušti tvrdý jako žula, spaloval jako slunce a vytahoval z jejího masa všechnu vodu, pro ni nikdy neznamenal opravdové nebezpečí. Všechno se vždy vyřešilo bez bezesných nocí a vrásek na čele. Ty nejjedovatější věci v životě se jí jaksi vyhýbaly. Smrt byla vzdáleným rachocením hromu za nejzazším hřebenem hor.

Dvacet let odlétlo s větrem od té doby, co přišla na Západ, co navlékla zlatý prsten tohoto osamělého lovce a co přijala poušť jako třetího a stálého partnera jejich života. Žádné z jejich čtyř dětí nebylo nikdy vážně nemocné, nebo blízko smrti. Nikdy nemusela kleknout na kolena - jen když drhla již beztak čistou podlahu.

To všechno nyní skončilo. Teď byla na cestě ke vzdálenému městu, protože přišel kousek žlutého papíru, z něhož se dozvěděla, že její matka umírá.

A ona si to nedovedla představit - ať otáčela hlavu, jak chtěla, a dívala se na věc z kterékoliv strany. Nikde nebylo nic, čeho by se mohla zachytit. Její mysl byla jako kompas zapomenutý v písečné bouři - všechny jasně určené směry se zpřeházely, všechny opěrné body se smazaly a štelka se točila bezúčelně dokola, stále dokola. Ani Bertovy pevné paže, které jí podepíraly, to víření nezastavily. Bylo to jako konec dobré divadelní hry a začátek nějakého krutého absurdního představení. Kdosi, koho miluje, umře. To přece není možné!

„Musím se zastavit," řekla. Nedůvěřovala svému hlasu a ve snaze skryt strach mluvila podrážděně.

Berty věděl, že není hádavá, takže si té podrážděnosti vůbec nevšiml, nedotkla se ho. Byl jako přikrytý džbán, toho, co bylo vevnitř, se nic nedotklo. Žádný déšť venku nemohl jeho obsah změnit. Popojel na koni k ní a něžně ji vzal za ruku. „Samozřejmě," souhlasil. Pohlédl na oblohu. „Tamhle na východě jsou černé mraky. Počkáme tady. Nejspíš bude pršet. Nerad bych, aby nás to chytlo."

Teď byla podrážděná ze své podrážděnosti, jedno vyrůstalo z druhého a ona byla bezmocná. Nechtěla, aby se to stupňovalo, proto nemluvila. Položila hlavu koni na šíji a rozplakala se. Nechala Berta, aby odvedl koně k cihlové budově.

Svezla se mu do náručí jako balík a on ji pevně držel, když mu položila hlavu na rameno, pak ji postavil na zem a řekl: „Zdá se, že tam nejsou žádní lidé." Zavolal: „Hej, je tu někdo?" a pohlédl na nápis na dveřích:

NEBEZPEČÍ. KANCELÁŘ ELEKTRÁRNÝ.

Vzduch byl plný bzukotu. Nějaký veliký hmyz zpíval nekonečnou šumící melodii, chvílemi stoupající, chvílemi trochu klesající, ale pořád ve stejných výškách. Jako když si v teplém soumraku pobrukuje žena chystající na horké plotně večeři. Uvnitř budovy neviděli žádný pohyb; bylo tam jen to gigantické bzučení. Byl to ten druh hluku, jaký byste očekávali za horkého letního dne nad rozpálenými koleji železnice, když se vzduch chvěje a vlní a stoupá ve spirálách. Tam podvědomě hledáte takový zvuk - a neslyšíte nic než ticho plné vzrušení a hučení svých vlastních ušních bubinků, napjatých k prasknutí.

Bzučení stoupalo podrážkami jejích střevců do ještě štíhlých lýtek a dále do těla. Postupovalo až k srdci a rozechvělo ho, jak to často dělával pohled na Berta, sedícího na ohradě pro dobytek. A pak se posunulo do její hlavy a nejjemnějších zákoutí lebky a rozezpívalo je, jak to občas dělalo milování a dobré knihy.

Bzučení bylo všude. Vyrůstalo z půdy stejně jako kaktusy. Chvělo se ve vzduchu stejně jako horko.

„Co je to?" ptala se, trochu zmatená, a hleděla na budovu.

„Vím jenom, že je to elektrárna," řekl Berty. Zkusil kliku. „Je otevřeno," řekl překvapeně. „Doufám, že tu někdo bude." Dveře se doširoka otevřely a pulzující bzukot z nich vydechl ještě silněji.

Společně vstoupili do toho velebného zpívajícího místa. Pevně se k němu tiskla, držíc se jeho paže. Vypadalo to tam jako v podmořském paláci: hladké, čisté a naleštěné, jako by se tudy cosi neustále přelévало a přelévало a nikdy se nezdrželo, stále jen pohyb a pohyb, neviditelný, neutuchající a nekonečný. Po obou stranách bylo něco, co na první

pohled vypadalo jako lidé, stojící klidně, jeden za druhým, ve dvou řadách. Byly to však válcovité lastury strojů, z nichž pramenilo ono bzučení. Z každého červeného a zeleného a šedého stroje vycházely zlaté kabely a žlutozelené dráty, byly tam stříbřité kovové kapsy s tmavě červenými poutky a bílými nápisy a jáma jako na praní, ve které se něco vrtělo - máchaly se v ní neviditelné látky neviditelnou rychlostí. Vrtule se otáčela tak rychle, že vypadala, jako když stojí. Z červeného cihlového stropu viseli ve smyčkách obrovští mědění hadi a z cementové podlahy se k němu táhly trubky jako pavučiny. A všechno bylo čisté jako zelený blesk a zrovna tak to vonělo. Ozval se praskavý zvuk jako křupnutí a suché zašustění papíru, a tam, kde se dráty napojovaly na bílé porcelánové kališky izolace se zeleným sklem vylétaly modré ohnivé jiskry, cvakaly, prskaly a syčely.

Venku, ve skutečném světě, začalo pršet.

Nechtěla tam zůstat, nebylo to vhodné místo k přebývání - s lidmi, co nebyli lidé, ale stroje, a s hudbou, kterou hrály jakési varhany se zmáčknutou nejnižší a nejvyšší klávesou. Ale po oknech stékal déšť a Berty řekl:

„Zdá se, že se to hned nepřežene. Asi tady budeme muset přespát. Stejně už je pozdě. Raději přenesu věci dovnitř.“

mlčela. Chtěla jít dál. Jít dál, třebaže neměla tušení proč a kam. Ale ve městě by se mohla aspoň soustředit na peníze a koupit lístky a svírat je v ruce a pak myslet na vlak, který bude uhánět a hlučet, a potom vystoupit a nasednout na jiného koně nebo sednout do auta, kdesi stovky mil daleko, a jet dál a konečně stát u lůžka své mrtvé nebo ještě živé matky. Všechno záviselo na čase a vytrvalosti. Bude muset projít mnoho míst a žádné jí nenabídne víc než půdu pod nohy, vzduch k dýchání a pokrm pro ústa bez chuti. A to bylo horší než nic. Proč vůbec jet za matkou, říkat slova, dělat gesta? Uvažovala. Jaký to má smysl?

Podlaha pod nohama byla čistá jako pevné říční dno. Když po ní vykročila, praskavá ozvěna se rozbíhala místností dopředu a zpět jako drobné výstřely. Každé vyslovené slovo se vracelo jako ze žulové jeskyně.

Slyšela, jak Berty vzadu skládá jejich věci. Rozprostřel dvě šedé deky a rozložil malou sbírku konzerv.

Byla noc. Déšť stále ještě poléval vysoká zelená okna, stékal po nich a vytvářel vzory hedvábí, jež plynuly a splývaly v hebkých jasných záclonách. Občasné nápory bouře narážely a lámaly se v lavinách studeného deště a větru, které bily do písku a kamení.

Měla hlavu položenou na složené přikrývce, a ať ji obracela sebevíc, hučení obrovské elektrárny jí stále pronikalo až do mozku. Posunula se, zavřela oči a napjala se, ale bzučení pokračovalo. Posadila se, narovнала složenou přikrývku a znovu ulehla.

Ale bzučení neustalo.

Aniž se dívala, nějakým smyslem hluboko ve svém nitru věděla, že muž je vzhůru. Nedokázala si vzpomenout, že by to kdy nedovedla. Snad podle nějakého jemného rozdílu v dýchání. Nebo spíš podle nepřítomnosti zvuku, nebylo slyšet žádný dech - snad jen v dlouhých, odměřených intervalech. Věděla, že se na ni v té deštivé temnotě dívá, má o ni starost a opatrně dýchá.

Otočila se ve tmě: „Berty?“

„Ano?“

„Já taky nespím,“ řekla.

„Vím,“ odpověděl.

Leželi, ona úplně rovná, napjatá, on přikrčený jako uvolněná paže, hlavu blíž k ní. Sledovala tu tmavou uvolněnou křivku plná nepochopitelného úžasu.

„Berty,“ zeptala se a pak se na dlouhé vteřiny odmlčela, jak to, že... jsi takový, jaký jsi?“

Chvilí čekal. „Jak to myslíš?“

„Takový sebejistý!“ zarazila se. To neznělo hezky. Znělo to jako obvinění, ale tak to nebylo, opravdu. Věděla, jak se o všechno stará, věděla, že dovede vidět i ve tmě, věděla, že se svými schopnostmi nikdy nepyšní. Teď měl starost o ni a o její matku, bude-li žít, nebo zemře. Jenže on přitom vypadal, jako by se ho to netýkalo. Nebyla to však pravda. Ta ústřednost byla všechna v něm, hluboko v něm, ale zároveň tam byla ukryta jakási důvěra, jakási víra, která tu starost přijímala, téměř vítala, nevzpírala se jí. Co si v něm vždy uchopilo trápení, seznámilo se s ním, ohmatalo všechny jeho obrysy a teprve pak podalo zprávu celému čekajícímu tělu. Ta víra vytvořila v těle bludiště a každé trápení, jež ho potkalo, se v tom bludišti ztratilo a vyčerpalo dřív, než se dostalo tam, kde chtělo ranit. Někdy ji ta víra doháněla k nesmyslnému hněvu, vždycky ji však rychle přešel. Jaký by mělo smysl kritizovat něco, co v něm bylo jako pecka v broskvi?

„Proč jsem to od tebe nikdy nepochytila?“ zeptala se konečně.

Tiše a krátce se zasmál. „Cos nepochytila?“

„Mám od tebe všechno ostatní. Úplně jsi mě změnil. Znáám jen to, co jsi mne naučil ty.“ Odmlčela se. Bylo tak těžké mu to vysvětlit. Jejich život byl jako teplá krev procházející tkáněmi člověka tiše oběma směry.

„Všechno kromě náboženství,“ řekla. „To jsem od tebe nikdy nepochytila.“

„Není to nakažlivé,“ řekl. „Jednoho dne se prostě uvolníš. A je to.“

Uvolnit, myslela. Co uvolnit? Tělo. Ale jak člověk uvolní mysl? Chvěly se jí prsty. Oči zvolna bloudily obrovskou rozlohou elektrárny. Nad ní se tyčily tmavé siluety strojů s drobnými jiskrami kolem. Bzučení - bzučení - bzučení rozechvívající její údy.

Ospalost. Únava. Zdrímala si. Víčka padala a zase se zvedala. Bzučivý bzukot pronikl do morku kostí - jako by jí tělem i hlavou poletovali kolibřici.

Očima sledovala trubice stoupající od podlahy ke stropu, viděla stroje a slyšela neviditelné víření. Náhle se z ospalosti probudila. Očima kmitala nahoru a dolů a napříč místností, bzučivý zpěv strojů sílil a sílil, oči kmitaly a tělo se uvolnilo, na vysokých zelených oknech viděla stíny drátů vysokého napětí, ubíhající do deštivé noci.

Teď bylo to bzučení v ní, oči sebou prudce trhly, cítila, jak to s ní smýklo vzhůru. Byla jakoby polapena ve vířivém

dynamu, točila se a točila, a jedinečný vír ji unášel dál a dál, do srdce vířícího nedohledna, měděnými dráty, které ji přijaly a ohromující rychlostí roznesly po celé zemi!

V tom jediném okamžiku byla všude!

Plynula kolem obrovských stožárů vedení, jiskřila mezi vysokými sloupy, na kterých seděly malé skleněné kalíšky jako zelenaví ptáci a držely dráty ve svých nevodivých zobácích. Rozvětvovala se do čtyř směrů a do osmi druhotných směrů, nalézala města, vesničky, velkoměsta, letěla k farmám, haciendám a usedlostem, tiše jako rozprostřená pavučina se snažela na tisíc čtverečních mil pouště.

Země byla náhle víc než jen spousta jednotlivých věcí, víc než domy, skály, betonové cesty, kůň tu či tam, člověk v nehlubokém mírně navršeném hrobě, bodlina kaktusu, město oděné svým vlastním světlem v temné noci - milión jednotlivostí. Najednou to vše tvořilo jediný obrazec propojený a sevřený dohromady pulzující elektrickou energií. Vlévala se do místností, kde život začínal plácnutím do holých zádiček novorozence, do pokojů, ve kterých život v lidských tělech zhasínal, jako zhasíná žárovka - vlákno žhne, bledne a konečně ztemní. Byla v každém městě, v každém domě, tvořila světelné vzory na stovkách mil země, slyšela všechno, viděla všechno, už nebyla sama, byla jedním z tisíců lidí, z nichž každý měl své myšlenky, svou víru.

Její tělo leželo jako třtina bez života, bledé a třesoucí se. Její mysl, plná elektrického napětí, se vrhala všemi směry do rozvodné sítě elektrárny.

Ve všem byla rovnováha. V jednom pokoji život odcházel, o míli dál zvedali číše na uvítání novorozence, voněly doutníky, lidé se usmívali, smáli se a podávali si ruce. Viděla bledé znavené obličejové lidi u bílých smrtelných postelí, slyšela, jak jsou srozuměni se smrtí a přijímají ji, viděla jejich gesta, vnímala jejich pocity a viděla, jak jsou sami v sobě osamělí, bez možnosti obsáhnout svět a vidět rovnováhu v něm, tak, jak ji teď viděla ona.

Polkla. Oční víčka se jí chvěla, hrdlo ji páliło.

Už nebyla sama.

Dynamo ji roztočilo a vrhlo odstředivou silou po tisících drátů do miliónů porcelánových spojek ve stropech a rozsvěcovalo ji zatažením za šňůru, otočením, či zmáčknutím vypínače.

Světlo mohlo být v kterémkoliv pokoji, bylo jen třeba dotknout se vypínače. Všechny pokoje byly temné, dokud do nich nepřišla. A ona teď byla ve všech najednou. A nebyla sama. Její žal byl jen částí širého žalu, její strach jen jedním z nesčetných strachů. A ten žal byl jen půlkou věcí. Byla tam ještě druhá půle: zrození, útěcha v podobě nového dítěte, posila v teplém těle, barvy pro oko a zvuky pro probuzené ucho a vůně jarních květin.

Kdekoliv světlo zhaslo, život zmáčkl další vypínač a pokoje se znovu rozzářily.

Byla s lidmi, jejichž jméno znělo Clark, a s těmi, kteří se jmenovali Grayovi, a se Shawovými a Martinovými, Harfordovými, Fento-novými, Drakovými, Shattuckovými, Hubbellovými a Smithovými. Být sám neznamenal samotou, ta byla jen uvnitř vás. Člověk měl v hlavě spoustu otvorů. Snad je to hloupé a divné vyjádření, ale opravdu tam byly otvory. Otvory, jimiž bylo vidět, že je tu svět a v něm lidé stejně ustaraní a zoufalí jako vy, a otvory, jimiž bylo slyšet, a otvory, jimiž jste mohli vyslovit všechn svůj žal a zbavit se ho. A také otvory, kterými jste poznávali změny ročních dob podle vůní zralého žita nebo zimního ledu a podzimních ohníčků. Byly tam, aby je člověk užíval a nebyl sám.

Zavřené oči znamenaly samotou. Víra přicházela s jejich otevřením.

Na celý ten svět, který znala dvacet let, spadla síť světla, a ona byla v každém drátu. Zářila a pulzovala a rozplývala se v jejích kovu. Rozprostírala se po celé zemi, pokrývala každou míli jako jemná, teplá bzučící příkrývka. Byla všude.

Turbíny v elektrárně vířily a bzučely a elektrické výboje jako malé obětí svíčky vyskakovaly a sbíhaly se na ohnutých loktech elektrických drátů a skla. A stroje stály jako svatí, jako kostelní sbory, osvětlovány tu žlutou, tu červenou, tu zelenou svatozáří. Jejich mno-hohlasý zpěv se rozpínal k výškám stropu a ozvěnou se vracel v nekonečných hymnách a zpěvech. Venku narážel vítr na cihlovou zeď a zaléval okna deštěm, uvnitř ležela ona na malém polštáři a náhle se rozplakala.

Nevěděla, zda pláče pochopením, smířením, radostí, či rezignací. Zpěv pokračoval, výš a výš a ona byla všude. Vztáhla ruku a chytila se manžela. Ještě nespál, ležel s očima upřenými na strop. Možná byl také v tomto okamžiku všude, letěl sítí světla a energie. Jenže on vždycky býval všude najednou. Vždy cítil, že je částí celku, a proto byl pevný, pro ni byl tento pocit nový a otřásající. Náhle cítila jeho paže kolem těla a zabořila hlavu do jeho ramene, pevně a nadlouho, zatímco bzučení stoupalo výš a výš, a plakala, bez zábran a bolestně, přimknutá k němu...

Ráno byla obloha nad pouští jasná. Beze slov vyšli z elektrárny, osedlali koně, naložili všechno vybavení a nasedli. Usadila se a seděla tam, pod modrou oblohou. Pomalu si uvědomovala svá záda a ta byla rovná, a podívala se na své ruce držící opratě - už se nechvěly. Viděla vzdálené hory, věci byly zřetelné, barvy jasné. Vše bylo pevné, kámen se dotýkal kamene, další kámen písku, písek divoké květiny a květina oblohy v jediném nepřetržitě proudě, všechno určené a náležité.

„Hyjé!“ křikl Berty a koně zvolna kráčeli, vzdalovali se od cihlové budovy chladným sladkým ranním vzduchem. Seděla na koni elegantně, v jejím nitru, jako pecka v broskvi, byl klid a mír. Když při stoupání zpomalili, zavolala na manžela: „Berty!“

„Ano?“

„Můžeme...?“ ptala se.

„Co jestli můžeme?“ zeptal se, protože nezaslechl otázku.

„Můžeme sem zase někdy přijít?“ kývla zpět k elektrárně. „Jednou za čas? Někdy v neděli?“

Podíval se na ni a zvolna přikývl. „Myslím, že ano. Ano. Jistě. Proč ne?“

Ujížděli k městu a ona si bzučela, bzučela podivnou tichou melodií. Ohlédl se a poslouchal. Byl to zvuk, jaký byste očekávali za horkého letního dne nad rozpálenými kolejemi železnice, když se vzduch chvěje a víří a stoupá ve spirálách, zvuk v jedné stupnici, v jedné výšce - trošku výš, trošku níž, bzučící, bzučící, ale vytrvalý, klidný,

nádherný...

NEVIDITELNÝ CHLAPEC Vzala vysušenou žabu a velkou železnou naběračkou ji roztloukla na prášek a mluvila k tomu prášku, zatímco jej roztírala v kostnatých dlaních. Korálkovými ptačíma očima blýskala k chatrči. Pokaždé, když se tam podívala, mihla se v úzkém okénku hlava a schovala se.

„Charlie!" křičela stará bába. „Už ať jsi venku! Vyrábím kouzlo z ještěrek na otevření těch rezavých dveří. Vylez ven a já nebudu ani třást zemí, ani zapalovat stromy, ani nutit slunce, aby zapadalo v pravý poledne!"

Jedinou odpovědí bylo teplé světlo na vysokých stromech, huňatá veverka pobíhající kolem kmene borovice, mravenci, pochodující v tenkém hnědém zástupu po bosé žilnaté noze staré ženy.

„Už jsi tam hladověj dva dny, zatracenej idiote!" lapala po dechu a tloukla naběračkou do balvanu, až se jí rozhoupal kouzelný váček u pasu. Celá zpocená se zvedla a vyrazila k chatrči, rozdrčenou žabu v sevřené pěsti. „Vylez, povídám!" Prskla špetku prášku dovnitř zámku. „Dobře, však já si pro tebe přijdu!" sípala.

Hnědou rukou točila klikou, nejdřív na jednu, pak na druhou stranu. „Ó, pane," prozpěvovala, „otevři tyhle dveře do široka."

Když se nic neotevřelo, přidala ještě špetku a zadržela dech. Dlouhá zmačkaná modrá sukně šustila, když nahlížela do svého kouzelného váčku. Jestli tam nenajde nějakou šupinatou příšeru, nějaké kouzlo, které by bylo silnější než ta žába, kterou zabila před řadou měsíců právě pro takový případ.

Slyšela, jak Charlie na druhé straně dveří dýchá. Rodiče mu začátkem týdne utekli kamsi do města. Chlapec běžel skoro šest mil ke staré bábě, aby nebyl sám - byla to jeho teta, nebo sestřenice či co, a jemu nevadilo, jaká je. Stará žena si zvykla, že se Charlie kolem ní točí, a pak, asi před dvěma dny, se rozhodla, že si ho u sebe nechá, aby jí nebylo smutno. Píchla se do hubené paže, vysála tři kapky krve, plivla si přes pravý loket, dupla na cvrčka a zároveň pevně chytila levou rukou Charlieho. Křičela: „Jsi můj syn, jsi můj syn, na věčné časy můj!"

Charlie vyrazil jako splašený zajíc, rozrazil křoví a utíkal domů.

Ale stará bába se prosmýkla křovím rychle jako ještěrka, nadběhla mu v uličce a Charlie se pak zavřel v téhle staré poustevnické chatrči a odmítal vyjít ven. Mohla lomcovat dveřmi a okny jak chtěla, mohla do nich tlouci hnědou pěstí nebo švihala do rituálních ohňů, nebo vysvětlovat, že teď už je doopravdy její syn, nebylo jí to nic platné.

„Charlie, jsi tam?" ptala se a žhnoucím očima vyvrtávala do prken dveří díry.

„Jo, jsem tu celej," odpověděl vážně a velice unaveně.

Třeba každou chvíli vypadne ven. Plná naděje zápasila s klikou. Možná dala o špetku víc žabího prášku a zadřela zámek. Vždycky svá kouzla přehnal nebo nedotáhla, uvažovala zlostně. Nikdy je neuměla udělat akorát, čert to vem!

„Charlie, já jen chci někoho, s kým bych si mohla večer povídat, někoho, s kým bych seděla u ohně. Někoho, kdo by ráno přinesl dříví na podpal a odháněl špatnou náladu, co přiležá s prvníma mlhami. Já tě nechci k sobě uvázat kvůli svému kouzlům, synku; to abych nebyla sama." Olízla si rty. „Víš co, Charlie, ty vylezeš ven a já tě naučím spoustu věcí!"

„Jakejch věcí?" řekl podezřívavě.

„Naučím tě, jak levně koupit a draze prodat. Jak chytit hranostaje, useknout mu hlavu a nosit ho teplýho v zadní kapse. Co ty na to?"

„Nechci," řekl Charlie.

Rychle pokračovala: „Naučím tě, jak se stát neprůstřelným. Když na tebe někdo střílí, nic se ti nestane."

Když se Charlie neozýval, světila mu to tajemství tenkým rozechvělým šeptem: „V pátek za úplňku vykopeš kořený pomněnky a zašiješ je do bílýho hedvábí. To pak budeš nosit kolem krku."

„Jsi praštěná" pravil Charlie.

„Naučím tě, jak zastavit krev v žilách a jak přimět zvířata stát na místě a jak zbavit koně slepoty, tohle a všechno možný tě naučím. Taky jak vyléčit zdutou krávu a zbavit kozu uřknutí. Ukážu ti, jak se udělat neviditelným!"

„Je," vzdychl Charlie.

Srdce staré ženy tlouklo jako tamburína Armády spásy.

Z vnitřní strany se pohnula klika.

„Ty," ozval se Charlie, „ty si ze mě děláš legraci."

„Nedělám," zvolala stará bába. „Vopravdu, Charlie, budeš jak okno, doopravdy skrz tebe bude vidět. Fakt, dítě, můžeš mi věřit!"

„Opravdicky neviditelný?"

„Opravdicky neviditelný!"

„A nechytíš mě, když vyjdu ven?"

„Ani se tě nedotknu, chlapče!"

„Noó," protáhl zdráhavě, „tak teda jo."

Dveře se otevřely. Charlie tam stál, hlavu skloněnou, bradu přitisknutou k hrudníku a hleděl na své bosé nohy. „Tak mě udělej neviditelným," řekl.

„Nejdřív musíme chytit netopýra." rozhodla stará paní. „Budeš hledat, jo?"

Dala mu kousek sušeného hovězího masa na zahánění hladu a sledovala ho, jak šplhá na strom. Lezl výš a výš. Bylo příjemné dívat se na něho, bylo příjemné mít ho kolem sebe po tolika letech samoty, kdy nebylo komu popřát dobré ráno - leda ptačímu trusu a stříbřítým pěšinkám hlemýžďů.

Netrvalo dlouho a větvemi se dolů snášel netopýr se zlomeným křídlem. Stará žena ho chytila; tloukl sebou, teplý v jejích dlaních, a mezi porcelánově bílými zuby vyřázel výkřiky. Za ním seskočil Charlie, ruce zaťaté a vítězně ječel.

Toho večera, když měsíc uždiboval voňavé borové šišky, vytáhla stará bába zpod svých širokých modrých šatů dlouhou stříbrnou jehlu. Potlačovala vzrušení a tajné očekávání, pečlivě rozložila mrtvého netopýra a namířila chladnou

jehlu - přesně, musí to být přesně.

Už dávno pochopila, že její kouzla, navzdory veškeré námaze, nejrůznějším solím a sirným směsím, neúčinkují. Přesto stále snila o tom, že jednoho dne začnou účinkovat, že rozkvetou temně rudými květy a rozzáří se stříbrnými hvězdami na důkaz toho, že jí Bůh odpustil. Že jí odpustil její růžové čelo a růžové myšlenky i její horké tělo a horké myšlenky tenkrát, když byla mladá. Dosud tak neučinil, nedal jí jediné znamení, neřekl jediné slovo. To však věděla jen stará žena. „Připraven?“ zeptala se Charlieho, který seděl se zkříženými koleny, dlouhýma rukama objímal své hezké nohy, pusou otevřenou a zuby zaťaté. „Připraven,“ zašeptal a na pažích mu naskočila husí kůže.

„Tak!“ vbodla jehlu hluboko do pravého oka netopýra. „Tak!“

„O!“ ječel Charlie a schovával obličej.

„Teď ho zabalím do plátna, a tu máš, dej si ho do kapsy. Pořád ho tam nos, tak, celé, jak ti to dávám. Tu máš!“ Schoval kouzlo do kapsy.

„Charlie!“ zvolala bojácně. „Charlie, kde jsi? Nevidím tě, chlapče!“

„Tady!“ vyskočil a světlo přeběhlo v červených pruzích po jeho těle. „Tady jsem, stařenko!“ rozčileně hleděl na své paže, hrudník, nohy, prsty na nohou. „Tady jsem!“

Zdálo se, že její oči sledují tisíc světlušek mihajících se v divokém nočním tanci.

„Charlie, tedy to šlo rychle. Zmizel jsi jako kolibřík. Charlie, vrať se ke mně!“

„Ale já jsem pořád tady!“ kvílel.

„Kde?“

„U ohně, u ohně! A -já se vidím. Vůbec nejsem neviditelný!“

Stará žena se zhoupla na patách. „Pochopitelně se vidíš! Každá neviditelná osoba se vidí. Jak jinak bys mohl jíst, chodit, pohybovat se z místa na místo. Charlie, dotkni se mě. Sáhni na mne, ať vím, že jsi tady!“

Nejistě natáhl ruku.

Předstírala úlek a šklubla sebou, když se jí dotkl. „Ach!“

„To myslíš doopravdy? Opravdu mě nevidíš?“ ptal se. „Fakt?“

„Ani trochu!“

Vybrala si strom a upřeně se na něj dívala zářivýma očima. Dávala si pozor, aby nepohlédla na chlapce. „Tedy, tentokrát jsem to opravdu dokázala!“ vzdychla nevěřicně. „Úžasné. Nejrychlejší zmizení, jaké jsem kdy udělala! Charlie, Charlie, jak ti je?“

„Jak vodě z hor - jsem celý rozdivočený.“

„Zvykneš si, uklidníš se.“

Po chvíli se zeptala: „No, a co teď budeš dělat, Charlie, když jsi neviditelný?“

Viděla, jak mu hlavou proletěly tisíce nápadů. V očích se mu ďábelskými ohníčky roztančilo dobrodružství a pootevřená ústa zrovna hovořila o tom, co pro kluka znamená být horským větrem. Jako ze sna pravil: „Poběžím přes pole s obilím, vyšplhám na sněhové hory, na farmách budu krást bílý kuřata. A když se nebudou prasata koukat, budu je kopat do růžovějch zadků. A budu štípat hezký holky do lýtek, když budou spát, a ve škole jim budu rozepínat podvazky.“ Charlie se díval na starou ženu a ta koutkem oka zahlédla, jak se mu obličej změnil darebnou představou.

„A ještě něco budu dělat, dělat, dělat,“ prozpěvoval si.

„Na mně nic nezkoušej,“ varovala ho stará bába. „Jsem už slabá jako led na jaře a nic nevydržím.“ Potom: „A co vaší?“

„Naši?“

„Přece nemůžeš domů v takovém stavu. Vyděsil bys je k smrti. Matku by to porazilo jako strom v lese. K čemu to bude, když o tebe budou zakopávat, a když tě máma bude co chvíli volat, třebaš jí budeš stát za zadkem.“

O tomhle Charlie dosud neuvažoval. Trochu zchladl a jen zašeptal: „Sakra.“ Opatrně si osahával dlouhé kosti.

„Bude ti hrozně smutno. Lidi budou koukat skrz tebe jak skrz sklenici vody, budou do tebe strkat, protože nebudou vědět, že tam jsi. A ženské, Charlie, ženské -“

Polkl. „Co ženské?“

„Žádná se na tebe nikdy nepodívá. A žádná holka se nedá líbat od chlapce, když ho ani nevidí!“

Charlie kopal bosým palcem do hroudy. Špulil rty. „No, stejně zůstanu neviditelný, aspoň na čas. Chci si užít legrace. Dám si pozor, neboj. Budu se držet daleko od vozů a od koní i od táty. Táta střílí při každém šustnutí.“ Charlie rozčileně mrkl. „Chápej, já budu neviditelnej a táta do mě klidně vyprázdní kulovnici, kdyby si mě spletl s veverkou na dvoře.“ Stará žena přikývla ke stromu. „To je pravděpodobné.“

„Tak jo,“ rozhodl zvolna, „zůstanu neviditelný do rána a ráno můžeš zase udělat, abych byl celej, stařenko.“

„Teda, ty jsi dobřej, vždycky bys chtěl bejt to, co bejt nemůžeš,“ poznamenala stará bába směrem k broukovi na kládě.

„Jak to myslíš?“ ptal se Charlie.

„Pochop,“ vysvětlovala, „byla to opravdu fuška, udělat tohle kouzlo. Bude chvíli trvat, než přestane působit. Jako když se stírá nátěr, víš.“

„Ty!“ vykřikl. „Tys mne začarovala! Tak mě zas odčaruj. Chci abych byl vidět!“

„Nekřič,“ řekla. „Sedře se to, neboj. Napřed z ruky, potom z nohy, postupně.“

„To bude teda pohled, až budu pobíhat po kopci a bude ze mě vidět akorát ruka!“

„Jako pětikřídlý pták, když skáče po kamenech a ostružiníku.“

„Nebo noha!“

„Jako růžový králík cek, co poskakuje v křoví.“

„Nebo hlava bez těla!“

„Jako vlasatý balón na poutí!“

„Jak dlouho to bude trvat, než zase budu celej?“ ptal se.

Váhavě mu svěřila, že by to mohlo trvat celý rok. Sténal. Roz-vzlykal se, kousal se do rtů a zatínal pěsti.
„Tys mě začarovala, tys to udělala, tys mi to provedla. Ted' nemůžu domů!"
Zamžikala. „Vždyť můžeš zůstat tady, dítě, zůstaň tady, v pohodlí, budeš tu jako v bavlnce."
Odsekl: „To jsi udělala schválně! Hnusná stará čarodějnice, chceš mě tady uvěznit!" Škubl sebou a zmizel v křoví.
„Charlie, vrať se!"
Žádná odpověď - jen otisky bosých nohou na měkkém temném drnu a dusivý pláč, který se ztrácel v dálce.
Čekala a pak si rozdělala oheň. „Vrátí se," šeptala. A v duchu uvažovala: „Ted' budu mít společnost celé jaro a léto.
Potom, až mě unaví a budu chtít klid, ho pošlu domů."
Když se k ránu začalo šepit, Charlie se tiše vrátil. Sklouzl po trávě dolů, tam, kde ležela stará žena jako vybělená tyčka natažená u chladnoucího popela.
Sedl na hromádku šterku a díval se na ni.
Neodvážila se na něho podívat, ani někam do dálky. Přišel úplně nehlučně, tak jak mohla vědět, že tu někdo je?
Nemohla.
Seděl tam, na tvářích ještě stopy slz.
Předstírala, že se zrovna probouzí - celou noc oko nezahmouřila - zvedla se, brblala a zívala, točila se kolem dokola k slunci.
„Charlie?"
Oči se stěhovaly z borovic k poli, k obloze, k dalekým kopcům. Volala jeho jméno mnohokrát za sebou a měla chuť se otočit a hledět přímo na něho, ale zarazila se. „Charlie? Ach, Charlie!" volala a slyšela ozvěnu. Jak volá totéž.
Seděl a pomalu se začal usmívat, neboť si náhle uvědomil, jak se musí cítit osamělá, třebaže on je tak blízko. Snad cítil. Jak v něm roste skrytá moc, snad se cítil bezpečný před světem, rozhodně ho nyní jeho neviditelnost těšila.
Řekla nahlas: „Kde jen ten hoch může být? Kdyby aspoň dělal hluk, abych věděla, kde zrovna je, nachystala bych mu snídani."
Připravovala jídlo, podrážděná tím, že byl stále potichu. Opékala slaninu na ořešákovém dřevu. „Ta vůně ho přitáhne," brumlala si.
Když se otočila, sebral vonící slaninu a s chutí ji snědl. Obrátila se zpět a vykřikla: „Proboha!"
Podezíravě obhlížela paseku. „Charlie, jsi tady?"
Charlie si pečlivě otíral bradu zápěstím.
Pobíhala po pasece a dělala, že se ho snaží najít. Nakonec, myslela si jak není chytrá, předstírala, že je slepá, a namířila přímo k němu, ruce před sebou. „Charlie, kde jsi?"
Uhnul jako blesk, přikrčil se a schoulil.
Potřebovala veškerou duševní sílu, aby ho nezačala honit, jenže člověk nemůže honit neviditelné chlapce, a tak si sedla, brblala, prskala a snažila se opéci další slaninu. Každý další kousek, který upekla, Charlie ukradl ještě horký a odnesl si ho někam pryč. Konečně křičela s rozpálenými tvářemi: „Já vím, kde jsi! Přesně tady! Slyším, jak běžíš!"
Ukázala trochu stranou od místa, kde byl, ne přesně. Kousek odběhl. „Ted' jsi tam!" křičela. „Tam a tam!" ukazovala na všechna místa, kterými v příštích pěti minutách proběhl. „Slyším tě, když zmáčkneš list trávy, když zakopneš o květinu, když zlomíš větvičku. Mám dobré uši, tenké jako plátky růže. Slyším i hvězdy, když putuji po obloze!"
Tiše pádl mezi borovicemi a volal na ni: „Neuslyšíš mě, když budu sedět na skále. Jen tak sedět!"
Celý den seděl na vyhlídkové skále, kolem něho vál vítr a on seděl bez hnutí a cumlal si jazyk.
Stará žena sbírala v lese kletí a cítila, jak se jeho oči plíží po její páteři. Chtělo se jí vyhrknout: „Vždyť já tě vidím, vidím tě! S tou neviditelností to byl podfuk. Normálně tě vidím!" Ale polkla žluč a stiskla rty.
Druhý den ráno začal dělat naschvály. Vyskakoval na ni zpoza stromu. Dělal obličej - skokana, ropuchu, pavouka, vytahoval si rty rukama, ohrovoval si víčka a vyvaloval oči, mačkal si nos, až bylo dírkami vidět, jak mu přemýšlí mozek. Jednou upustila kletí. Předstírala, že se lekla sojky. Udělal pohyb, jako by ji chtěl uškrtit. Trochu se chvěla.
Pak dělal jako by ji chtěl plácnout po zadku a plivnout jí do obličej. Tahle gesta zvládla, aniž mrkla okem, nebo cukla koutkem úst.
Vyplazoval jazyk, vydával odporné zvuky. Stříhal ušima, až se jí chtělo smát. Nakonec se taky rozesmála a vysvětlovala to rychle: „Ted' jsem zasedla mloka! To to lechtá!"
Než bylo poledne, celé to šílenství vyvrcholilo. Tlouklo dvanáct, když se Charlie přitíhl údolím úplně nahý!
Stará bába šokem div neomdlela.
„Charlie!" téměř zavolala.
Charlie uháněl na kopec a zase dolů - nahý jako den, nahý jako měsíc, holý jako slunce a čerstvé vylíhlé kuře, paty mu svítily a kmitaly jako křídla poletujícího kolibříka.
Stará žena zamkla jazyk v ústech. Co mohla říct? Charlie, jdi se obléci? Nestydiš se? Přestaň s tím? Copak mohla? Ach, Charlie, Charlie, bože! Copak to ted' mohla říct? Ted'?

Viděla ho, jak tančí na skále, jak tam poskakuje nahý jako v den, kdy se narodil, jak podupává holými chodidly, jak se plácá do stehů a vtahuje a nafukuje bílé břicho, jako by nafukoval a splaskával poutňový balón.
Pevně zavřela oči a modlila se.
Po třech hodinách tohoto divadla prosila: „Charlie, Charlie, pojď sem. Chci ti něco říct!"
Přišel, jako když padá list, díky bohu oblečený.
„Charlie," řekla s pohledem k borovicím, „vidím tvůj pravý palec. Vážně ho vidím."
„Opravdu?" ujišťoval se.
„Ano," odpověděla velice smutně. „Vypadá jak žába rohatka v trávě. A tady, tady nahoře je tvé levé ucho. Vznáší se ve vzduchu jak růžový motýl."

Charlie tančil. „Vtěluju se, vtěluju se!“

Stará paní přikývla: „Teď se objevil tvůj kotník“

„Vrať mi vobě nohy!“ přikazoval Charlie.

„Máš je.“

„A co ruce?“

„Jednu vidím, leze ti po koleně jako pavouk sekáč.“

„A druhá?“

„Už se taky plíží.“

„Mám tělo?“

„Už se docela tvaruje.“

„Budu potřebovat i hlavu, abych mohl domů, stařenko.“

Domů, myslela si unaveně. „Ne!“ řekla, paličatá a rozzlobená. „Ne, hlavu nemáš. Vůbec žádnou,“ volala. Hlavu nechá až nakonec. „Ani kousek, ani kousek,“ tvrdila.

Kvílel: „Já nemám hlavu!“

„Neřvi, už máš, už máš svou pitomou hlavu!“ odsekla a vzdala se. „A teď mi vrať mýho netopýra s jehlou v oku!“

Hodil ho po ní. „Hojoojooo!“ jeho výskot se nesl údolím a dlouho potom, co se rozběhl domů, slyšela ozvěnu, která výskala s ním.

Pak sebrala své roští, vyschlá a unavená, a vyrazila zpět k chatrči. Vzdychala a mluvila sama se sebou. A Charlie ji celou cestu sledoval, teď skutečně neviditelný, takže ho neviděla, jen slyšela: jako když padá borová šiška, jako když bublá podzemní pramen, jako když veverka rozhoupe větev. U ohně za soumraku pak spolu seděli, on neviditelný a ona ho krmila slatinou, a když si ji nevzal, snědla ji sama. Pak chvíli kouznila a konečně usínala s Charliem, vyrobeným z klacků a hadrů a oblázků, ale teplým a jejím. Dřímá ji v rozechvělém mateřském náručí... a povídali si ospalými hlasy o báječných věcech, dokud svítání pomalu, pomaloučku neuhasiло oheň...

ZASAŽEN ŽÁREM Dlouho stáli na prudkém slunci a dívali se na lesklé ciferníky svých starodávných, železničářsky přesných hodinek, zatímco stíny se pod nimi chvěly a zpod jejich dírkovaných letních klobouků se lil pot. Když si odkryli hlavy, aby si otřeli svá zbrázděná a zarudlá čela, jejich vlasy byly bílé a zcela promáčené jako něco, co nebylo léta na slunci. Jeden z mužů to komentoval tím, že se jeho boty cítí jako dva pecny upečeného chleba, a potom unaveně vzdychl a dodal:

„Jsi si naprosto jistý, že tohle je ten pravý činžák?“ Druhý stařík, který se jmenoval Foxe, přikývl, jako kdyby ho jakýkoli rychlý pohyb mohl zapálit pouhým třením. „Vidal jsem tu ženu každodenně po tři dny. Objeví se. Tedy jestli je stále ještě naživu. Počkej, až ji uvidíš, Shawe! Bože, to je případ.“

„Taková podivná záležitost,“ řekl Shaw. „Kdyby to lidé věděli, tak by nás měli za šmíráky, roztřesené staré blázny.“

Bože, když tu tak stojím, jsem na rozpacích.“

Foxe se opřel o svou hůl. „Nech mě mluvit, pokud - počkej! Tamhle je!“ Ztišil hlas. „Opatrně se podívej, jak bude vycházet.“

Vchodové dveře činžovního domu zlostně praskly. Na nejvyšším stupni třinácti schodů verandy stála zavalitá žena, rychle se rozhlížela kolem a zlost jí sršela z očí. Nacpala tlustou ruku do peněženky, chytla několik zmuchlaných dolarových bankovek a pak se dravě vyřítla ze schodů, aby vyrazila jako štika dolů ulicí. Z oken horních bytů za ni vykouklo několik hlav přivolaných jejím bouchnutím dveří.

„Tak pojď,“ zašeptal Foxe, „jdeme k řezníkovi.“ Žena rozrazila dveře řeznictví a vehnala se dovnitř. Dva staříci letmo zahlédli její ústa ulepená křiklavou rtěnkou. Obočí měla nad svými šilhavými a vždy podezíravými očima jako kníry. Ještě než došli do řeznictví, slyšeli zevnitř její vřiskající hlas.

„Chci pěkný kus masa. Ukažte mi, co jste si schoval domů pro sebe!“

Řezník stál mlčky ve svém pracovním plášti s krvavými otisky prstů a ruce měl prázdné. Oba staříci vstoupili za ženou do obchodu a předstírali, že obdivují růžovou šišku čerstvě umleté svíčkové.

„Tyhle jehněčí kotlety vypadají prostě odporně,“ křičela ta žena. „Co stojí mozečky?“

Řezník ji hlubokým, suchým hlasem řekl cenu.

„Tak mi odvažte libru jater,“ řekla žena. „A nedávejte mi tam palce!“

Řezník začal pomalu vážit. „Hněte sebou!“ utrhla se žena.

Řezník teď stál tak, že mu ruce za pultem nebylo vidět.

„Podívej se,“ zašeptal Foxe. Shaw se trochu zaklonil, aby viděl dolů pod vitrínu.

V jedné z řeznickových zakrácených rukou, které byly předtím prázdné, byla teď pevně sevřena stříbrná sekera na maso a ruka se střídavě uvolňovala a svírala a zase uvolňovala. Řeznickovy oči nad bílým porcelánovým pultem byly modré a nebezpečně jasné, když žena do nich a do jeho růžového, rezervovaného obličejové vřiskala.

„Teď mi už věříš?“ zašeptal Foxe. „Ona opravdu potřebuje naši pomoc.“

Dlouho se upřeně dívali na silné kusy syrových řízků; zaznamenávali všechny zoubky a vroubky, které byly vytlačeny nesčíslnými údery ocelové paličky.

Western pokračoval v koloniálu i v obchodě s levným zbožím, kam ji oba staříci v uctivé vzdálenosti sledovali.

„Paní Přejí-si-smrt,“ řekl pan Foxe tiše, „to je, jako když sleduješ dvouročáka, který vyběhne na bojiště. Každou chvíli si říkáš: už už zavádí o minu - a prask! Když je ta správná teplota, až příliš velká vlhkost, kdy každého všechno svrbí, potí se a je podrážděný, tak si tahleta jemná dáma všude, kam vstoupí, řičí a ječí. Rány boží! Tak co, Shawe, začneme?“

„Ty myslíš jen tak k ní přijít?“ Shaw byl ohromen svou vlastní představou. „Ach, to snad skutečně neuděláme, že ne?“

Já myslel, zeje to jen takový koníček. Lidé, zvyky, způsoby a tak dále. Byla to legrace. Ale opravdu se do toho zamíchat...? Máme lepší věci na práci.“

„Máme?" Foxe kývl dolů na ulici, kam žena vyběhla před auta a nutila je, aby zastavila s ohromným kvílením brzd, troubením klaksonů a klením. „Copak nejsme křesťané? Necháme ji, aby se podvědomě hodila lvům? Nebo ji získáme?" „Pro co ji máme získat?"

„Pro lásku, pro klid, pro další život. Podívej se na ni. Ona už vůbec nechce žít. Úmyslně dráždí lidi. Brzy ji někdo poctí kladivem nebo strychninem. Takhle vyvádí už potřetí a trvá to dost dlouho. Když se topíš, začneš být protivný, chňapeš po lidech, vřískáš. Pojďme se teď naobědvat a pak jí nabídneme pomocnou ruku, co říkáš? Jinak tu naše oběť bude pobíhat tak dlouho, dokud nenajde svého vraha."

Shaw stál a slunce jej hnalo na bílý rozpálený chodník. Na chvíli se mu zdálo, že se ulice vertikálně nachýlila a stala se srázem, z něhož žena padala směrem dolů k žhnoucímu nebi. Nakonec potřásl hlavou.

„Máš pravdu", řekl. „Nechtěl bych ji mít na svědomí."

V polovině odpoledne ještě slunce spalovalo barvu z předních stěn činžáku, bělilo vzduch a měnilo kapky vody v páru, když staříci, znečitlivělí a vypečení, stáli ve vnitřním domovním průchodu, který propouštěl vzduch z výhně venku ve vysušujícím proudu směrem zepředu dozadu. Když mluvili, byl to tlumený a tajený hovor mužů v sauně, pošetile nudný a odtazitý.

Vchodové dveře se otevřely. Foxe zastavil chlapce, který nesl pěkně uhnětený bochník chleba. „Synku, hledáme ženu, která příšerně bouchá dveřmi, když vychází."

„Jo, tu?" Chlapec utíkal nahoru po schodech a volal zpět: „Paní Shrikeová!"

Foxe náhle uchopil Shawovu paži. „Bože! Bože! To nemůže být pravda!"

„Chci jít domů," řekl Shaw.

„Tady je to!" řekl Foxe nevěřícně a poklepával na seznam nájemníků v hale. „Pan Albert Shrike s manželkou, byt číslo tři sta třicet jedna nahoře! Manžel je přístavní dělník, velký neohrabaný tyran, chodí domů špinavý. Viděl jsem je v neděli venku, ji jak žvaní, a jeho, jak s ní nikdy nepromluví a nikdy se na ni nepodívá. Tak už pojď, Shawe!"

„Nemá to smysl." řekl Shaw. „Nemůžeš pomáhat lidem, jako je ona, pokud nechtejší, abys jim pomáhal. To je první zákon duševního zdraví. Ty to víš a já to vím. Pokud se jí dostaneš do cesty, šlápne na tebe. Nebuď hloupý."

„Kdo se za ni postaví - a za lidi jako je ona? Její manžel? Její přátelé? Majitel koloniálu, řezník? Ti by zpívali nad její rakví! Copak jí řeknou, že potřebuje psychiatra? Ví to snad ona sama? Ne. Kdo to ví? Víme to my. Dobrá, tak tedy neutajujeme takovou životně důležitou informaci před obětí, no, nemám pravdu?"

Shaw sundal svůj promočený klobouk a zachmuřeně se do něho zadíval. „Jednou, ještě kdysi dávno v hodině biologie se nás učitel ptal, jestli si myslíme, že můžeme vyjmout skalpelem nervový systém žáby bez porušení. Vyjměte celou jemnou paprskovitou konstrukci se všemi jejími malými růžovými výběžky a téměř neviditelnými gangliemi.

Samozřejmě, že je to nemožné. Nervový systém je tak dalece součástí té žáby, že neexistuje způsob, jak ho vytáhnout jako ruku ze zelené rukavice. Pokud to uděláte, zničíte žábu. No a to je paní Shrikeová. Neexistuje způsob, jak operovat zahořklou ganglii. V jejích malých šílených sloních očičkách se odráží křehká a žlučovitá nálada. To byste se také mohli pokusit zbavit její ústa navzdýcky všech slin. Je to velmi smutné, ale já si myslím, že jsme teď zašli příliš daleko."

„Máš pravdu," řekl Foxe trpělivě a vážně pokýval hlavou. „Ale já jí chci dát výstrahu. Zasadit semínko do jejího podvědomí. Říct jí: vy jste oběť vraždy, oběť, která hledá místo, kde se to stane. Chci do její hlavy zasadit jedno malé semínko a doufat, že začne rašit a kvést. Je to velmi malá a chabá naděje, že dříve než bude příliš pozdě, sebere odvahu a zajde k psychiatrovi!"

„Na povídání je moc horko."

„O důvod víc jednat! Při devadesáti dvou stupních Fahrenheita bylo spácháno více vražd než při jakékoli jiné teplotě. Nad sto stupňů je příliš horko, aby ses hýbal. Pod devadesát je dost chladno, abys přežil. Ale přesně při devadesáti dvou stupních je nejvyšší bod po-drážděnosti, všechno se změní ve svědění, vlasy, pot a vařené vepřové. Mozek se promění v myš běžící dokolečka v rozžhaveném bludišti. Seběmenší věc, slovo, pohled, zvuk, vlas, který spadne - a je tu vražda z předráždění. Vražda z přednždění, tady máš pěkné a děsivé větné spojení. Koukni se na teploměr v hale, osmdesát devět stupňů! Pláží se vzhůru k devadesátce, propotí se k devadesáti dvěma od téhle chvíle během hodiny, dvou. Tady je první část schodiště. Můžeme odpočívat na každé podestě. Jde se nahoru!"

Dva staříci se pohybovali v temnotě třetího patra.

„Nedívej se na čísla," řekl Foxe. „Hádejme, který byt je její."

Za posledními dveřmi hlasitě vyhrávalo rádio, starý omlácený barevný nátěr se odlupoval na opotřebovaný koberec u jejich nohou. Sledovali, jak celé dveře nervózně vibrují ve svých pantech.

Podívali se jeden na druhého a pochmurně kývli.

Další zvuk se ozýval zdmi jako úder sekery: žena vřeštěla do telefonu na někoho na druhém konci města.

„Nepotřebuje žádný telefon. Mohla by si stejně dobře otevřít okno a křičet."

Foxe zaklepal.

Rádio přetrhlo zbytek písně, hlas se ztišil. Foxe znovu zaklepal a zkusil kliku dveří. K jeho zděšení se dveře z jeho sevření uvolnily, rychle se pohnuly dovnitř a zanechaly je jako herce lapené na scéně, když se opona předčasně zvedne.

„Ale, ne!" zvolal Shaw.

Byli pohřbeni v záplavě zvuku. Bylo to, jako by stáli ve výpusti přehrady a táhli páku vodních vrat. Starci instinktivně zvedli ruce a couvali, jako by zvuky byly čistým žhnoucím slunečním světlem, které spaluje jejich oči.

Ta žena (byla to opravdu paní Shrikeová) stála u nástěnného telefonu a z úst jí v neuvěřitelném množství vylétávaly sliny. Když odsekávala svůj monolog, ukázala všechny své velké bílé zuby. Nosní dírky měla rozšířené a žilu na svém zpoceném čele měla naběhlou, jak v ní pumpovala krev, zatímco její volná ruka se ohýbala a narovnávala. Oči měla pevně zavřené, když křičela:

„Řekni tomu mému zatracenému zeťákovi, že ho nechci vidět, je to všivák línej!"

Náhle se ženiny oči otevřely dokořán. Určitým živočišným instinktem spíše vycítila, než uslyšela nebo uviděla, že sem někdo vnikl. Pokračovala v křiku do telefonu, zatímco probodávala své návštěvníky pohledem ukovaným z nejchladnější ocele. Křičela dál ještě plnou minutu a potom praštila sluchátkem a bez nadechnutí řekla:

„No tak?"

Oba muži se semkli jako na obranu. Jejich rty se pohnuly.

„Nahlas!" rozkřikla se žena.

„Nevadilo by vám," řekl Foxe, „kdyby bylo rádio vypnuto?"

Zachytila slovo 'rádio' odezíráním ze rtů. Stále na ně zlostně hleděla ze své sluncem spálené tváře, a aniž by se na rádio podívala, plácla do něho plochou dlaní, jako se plácne dítě, které každodenně celý den křičí, až se to nepozorovaně stalo neodmyslitelným rysem života. Rádio ztichlo.

„Nicnekupuju!"

Roztrhla balíček levných cigaret, jako by šlo o kost obalenou masem. Chytla jednu z cigaret umazanými ústy, zapálila ji a žádostivě vdechla kouř. Vypouštěla ho svými tenkými nosními dírkami jako tryskami, až se změnila ve zlostného draka, který se proti nim postavil v pokoji plném dýmu. „Mám co dělat. Vyžvejkňte se!"

Dívali se na časopisy rozsypané na linoлеu jako velký úlovek pestře zbarvených ryb, na nemytý kávový hrnek nedaleko rozbitého houpacího křesla, na převrnuté, špinavými prsty upatlané lampy, na šmouhaté okenní tabule, na nádobí nakupené ve výlevce pod neustále kapajícím kohoutkem, na pavučinová vlákna povlávající jako prapory v rozích u stropu a nad tím vším se vznášel zhuštěný pach života žitého příliš dlouho při zavřených oknech.

Uviděli nástěnný teploměr. Teplota byla na devadesátí stupních Fahrenheita.

Vyměnili si poněkud vylekané pohledy.

„Já jsem Foxe a to je pan Shaw. Jsme pojišťovací agenti ve výslužbě. Ještě čas od času nabízíme pojištění, abychom si přivydělali k důchodu. Ale většinou to nepreháníme a -"

„Vy se mi snažíte vnutit pojištění!" Bojovně proti nim vztyčila hlavu z cigaretového kouře.

„Tohle nesouvisí s penězi, kdepak."

„Pokračujte," řekla.

„Trochu nevím, jak začít. Můžeme se posadit?" Rozhlédl se kolem a rozhodl se, že v pokoji není jediná věc, na kterou by si troufl sednout. „Nevadí." Viděl, že se žena opět chystá rozkřičet, a tak svižně pokračoval. „Šli jsme do důchodu po čtyřiceti letech, kdy jsme viděli lidi, dalo by se říct, od jeslí po hřbitovní bránu. Během té doby jsme si vytvořili určité názory. Když jsme minulý rok seděli a povídali si v parku, dali jsme si dvě a dvě dohromady. Uvědomili jsme si, že hodně lidí nemuselo umřít v tak mladém věku. Kdyby se provedl ten správný výzkum, mohly by pojišťovny poskytovat i nový typ informací zákazníkům jako vedlejší službu..."

„Nejsem nemocná," řekla žena.

„Ale ano, vy jste!" vykřikl pan Foxe a potom si v zděšení položil dva prsty na ústa.

„Neříkejte mi, co jsem!" křikla.

Foxe se do toho pustil střemhlav. „Abych to vysvětlil. Lidé umírají každodenně, řečeno z psychologického hlediska.

Nějaká jejich součástka se unaví. A tato součástka se pokouší zlikvidovat celou osobu. Například -" Rozhlédl se kolem a hned na poprvé zachytil to, co přispělo k jeho ohromné úlevě. Táhle! Ta žárovka ve vaší koupelně pověšená přímo nad vanou na roztrpeném drátu. Jednou uklouznete, hrábnete rukou a - bac!"

Choť pana Alberta J. Shrikea rychle stočila oči na žárovku v koupelně. „No a?"

„Lidé -" pan Foxe se tématem rozohnil, zatímco pan Shaw byl nervózní. Jeho tvář střídavě rudla a strašně bledla a protlačil se kolem něho ke dveřím. „Lidé stejně jako auta potřebují zkontrolovat své brzdy, své emocionální brzdy, rozumíte? Svá světla, své baterie, svůj přístup k životu i schopnost reagovat na něj."

Paní Shrikeová pohrdavě zasupěla. „Už jste své dvě minuty vyčerpal. Dozvěděla jsem se starou belu."

Pan Foxe zamžoural, nejdříve na ni a pak do sluníčka nemilosrdně pálicího přes zaprášené okenní tabulky. Z jemných rysů jeho tváře lil pot. Odvážil se podívat na nástěnný teploměr.

„Devadesát jedna." řekl.

„Co tě žere, starouši?" zeptala se paní Shrikeová.

„Prosím?" Fascinovaně zíral přes místnost na zářivě rudou čáru rtuti ženoucí se vzhůru malou skleněnou trubicí.

„Někdy - někdy všichni nabereme špatný obrat. Špatný výběr partnera do manželství. Chybně zvolené zaměstnání.

Žádné peníze. Nemoc. Migrény. Vrozené vady. Tucty drobných bodavých a dráždivých věcí. Dříve, než si to uvědomíte, vytrasíte se s tím všude a na každého."

Pozorovala jeho ústa, jako by mluvil cizí řečí. Zamračila se, přivřela oči, naklonila hlavu, cigareta jí doutnala v jedné tlusté ruce.

„Pobíháme kolem, vriskáme a děláme si nepřátele." Foxe polkl a podíval se mimo ni. „Vyvolává to v lidech chuť vidět nás někde pryč, nemocné, dokonce mrtvé. Lidé nás chtějí praštit, srazit na zem, zastřelit. Je to zcela podvědomé.

Chápete?"

Bože, je tu tak horko, pomyslel si. Kdyby bylo alespoň jedno okno otevřené. Alespoň jedno. Jen jedno otevřené okno. Oči paní Shrikeové se rozšiřovaly, jako by chtěly vpustit dovnitř vše, co řekl.

„Někteří lidé jsou prostě často postihováni nehodami, vlastně se chtějí fyzicky trestat za nějaký zločin, obvykle drobnou nemorálnost, o které si myslí, že na ni dávno zapomněli. Ale jejich podvědomí je uvádí do nebezpečných situací, nutí je chodit přes ulici mimo přechod, nutí je..." Váhal a pot mu odkapával z brady. „Nutí je ignorovat roztrpené elektrické dráty nad vanami - jsou potenciálními oběťmi. Mají to napsáno ve tváři, schováno, dá se říct, asi jako -jako tetování, spíše uvnitř než na vnější straně. Vrah, který mívá jednoho z těch postihovaných nehodami, těch,

kteří si přejí a vyhledávají smrt, uvidí tato neviditelná znamení, otočí se a bude je instinktivně sledovat do nejbližšího stromořadí. S trochou štěstí nemusí případná oběť potenciálnímu vrahovi zkrátit cestu padesát let. Potom, jednoho odpoledne, zasáhne osud! Tito lidé, tito propadlí smrti, se dotknou všech citlivých nervů v ostatních, kteří je mjejí, a zasévají vraždu do všech našich srdcí."

Paní Shrikeová velmi pomalu zamáčkla svou cigaretu do špinavého talíře.

Foxe přendal svou hůl z jedné třesoucí se ruky do druhé. „A tak jsme se asi před rokem rozhodli najít lidi, kteří potřebují pomoc. Jsou to vždycky ti lidé, kteří ani nevědí, že pomoc potřebují, které nikdy ani nenapadlo zajít k psychiatrovi.

Nejdříve jsem si řekl, že uděláme zkoušku „na nečisto". Shaw byl vždycky proti tomu, tedy zachraňovat lidi formou koníčku. Byla to taková nevinná malá tichá záležitost mezi námi dvěma. Myslím, že byste si řekla, že jsem blázen. No, a právě teď jsme ukončili rok zkoušek „na nečisto". Pozorovali jsme z diskrétní vzdálenosti dva muže, sledovali jejich faktory prostředí, ve kterém žijí, jejich práci, manželství. Řekla byste, že nám do toho nic není? Ale pokaždé ti muži skončili špatně. Jeden byl zabit v baru. Druhý byl shozen z okna. Žena, kterou jsme sledovali, byla sražena tramvají. Myslíte, že je to náhoda? Co potom ten stařec, který se nešťastnou náhodou otrávil? Jednou večer si v koupelně nerozsvítil. Co se mu honilo v hlavě, že ho to přinutilo nerozsvítit? Co ho donutilo chodit potmě, pít potmě lék a umřít druhý den v nemocnici, i když tvrdil, že nechtěl nic jiného než žít? Důkazy, důkazy, tak ty tedy máme. Dva tucty případů. Dobře polovině z nich za tu krátkou dobu zatloukli rakve. Už žádné zkoušky „na nečisto", je čas pracovat s lidmi, spřátelit je dříve, než je hrobník dá na lopatu.

Paní Shrikeová zůstala, jako by ji praštil do hlavy, zcela náhle a těžkým kusem. Potom se pohnuty její ulepené rty. „A přišli jste sem?"

„No -"

„Vy jste mne pozorovali?"

„My jsme jen-"

„Sledovali jste mne?"

„Abychom -"

„Vypadněte!" řekla.

„Můžeme -"

„Vypadněte!" opakovala.

„Kdybyste nás jen vyslechla -"

„Achich, já jsem říkal, že to tak dopadne," zašeptal Shaw a zavřel oči.

„Vypadněte, vy staří sprostí dědkové!" rozkřikla se.

„Nejde o peníze."

„Já vás vyhodím, já vás vyhodím!" vřiskala se zaťatými pěstmi a skřípajícími zuby. Její tvář dostala výraz nepřičetnosti.

„Kdo si myslíte, že jste, vy hnusní páprdové, že sem jdete a špehujete? Vy staří cvoci!" pokřikovala. Chytila slaměný klobouk z hlavy pana Foxeho, ten vykřikl, a s kletbami mu z něho utrhla lem. „Vypadněte, vypadněte, vypadněte, vypadněte!" Mrštla kloboukem na zem, rozdrtila ho podpatkem pravé uprostřed a nakopla ho. „Vypadněte, vypadněte!"

„Ale vy nás potřebujete." Foxe zíral v úžasu na klobouk, zatímco mu spílala stylem, při němž vstávaly vlasy hrůzou na hlavě. Planula hněvem a její výbuchy vylétávaly do vzduchu jako obrovské zapálené pochodně. Zнала snad každý hrubý způsob vyjadřování a každou jednotlivou nadávku. Mluvila ohněm, alkoholem a dýmem.

„Kdo si myslíte, že jste? Bůh snad? Bůh a Duch svatí? Otravujete lidi, čmucháte, slídíte, vy staří kretění, vy staří sprostí páprdové! Vy, vy..." Častovala je dalšími nadávkami, které je tlačily v šoku ke dveřím a nutily je přikřičt se. Jedním dechem je zasypala dlouhým a odporným seznamem nadávek. Pak přestala, prudce oddechovala a třásla se. Vtáhla obrovské množství vzduchu a začala další seznam dvou kop ještě sprostších nadávek.

„Podívejte se!" řekl Foxe a ztuhl.

Shaw už byl venku ze dveří a úpěnlivě prosil svého druha, aby šel s ním. Tohle byl definitivní konec a přesně takový, jaký čekal. Byli hlupáci a všechno bylo přesně tak, jak to řekla, och, jak to bylo trapné!

„Šmíráci!" křičela žena.

„Budu vám vděčný, když se budete vyjadřovat slušně."

„Šmíráci, Šmíráci!"

Tohle bylo nějak horší než ty skutečně sprosté nadávky.

Foxe se zakymácel, jeho ústa klapala, jak se střídavě otvírala a zavírala.

„Starej bačkoro!" křičela. „Babo, babo, babo!"

Ocitl se v žhnoucí žluté džungli. Místnost se topila v žáru, který ho svíral. Zdálo se, že se nábytek posunuje a víří kolem. Sluneční paprsky vystřelovaly pevně zavřenými okny a sežehovaly prach, který prudce vylétával z koberce v zlostných jiskřičkách, když tu, kde se vzala, tu se vzala, zabzučela v zlostné spirále moucha. Její sosák, krutý rudý předmět, olizoval vzduch se vši sprostotou, která se v něm za celý život nashromáždila. Na dohněda vysušené tapetě za ženinými zády ukazoval teploměr devadesát dva stupně. Znovu se podíval a teploměr znovu ukazoval devadesát dva stupně. A žena stále vřiskala, jako když kola lokomotivy skřípají podél ohromného železného ohybu trati, jako když nehty jedou po školní tabuli nebo když se ocel táhne přes mramor. „Šmíráci, Šmíráci, Šmíráci!"

Foxe vztáhl ruku, v jejíž pěsti sevřel vysoko hůl a udeřil.

„Ne!" křikl Shaw ve dveřích.

Ale ta žena již sklouzla a spadla stranou, cosi drmolila a drásala podlahu. Foxe nad ní stál a na tváři měl výraz, že tomu skutečně nemůže uvěřit. Podíval se na svou paži a zápěstí, ruku a prsty, na každý z nich zvlášť přes velikou, neviditelnou, horkem planoucí křišťálovou stěnu, která ho obklopovala. Podíval se na hůl, jako by to byl lehce

viditelný a neuvěřitelný vykřičník, který se náhle jakoby odnikud objevil uprostřed místnosti. Jeho ústa zůstala dokořán a prach padal v tichých rezavých uhlících bez lesku. Cítil, jak mu pomalu mizí krev ze tváře, jako by se mu v žaludku otevřela malá dvířka. „Já...”

Žena pěníla.

Hrabala kolem, jako by každá její část byla jiným zvířetem. Její paže, nohy, ruce, hlava, každá část byla oddělenou součástí nějakého tvora, který se divoce snaží přijít k sobě, ale který nevidí pravou cestu k návratu. Z jejích úst se řinula a dávala slova i zvuky, které ani zdaleka nepřipomínaly slova. Bylo to v ní dlouho, příliš dlouho. Foxe se na ni díval a sám byl v šoku. Až do dnešního dne chrlila svou zášť různé, sem a tam. Ale teď uvolnila stavidla uzavřená po celý život a on byl v nebezpečí, že se tu utopí. Cítil, jak ho někdo táhne za kabát. Viděl, jak míjí prahy dveří. Slyšel, jak daleko od jeho ruky, která vypadala, jako by ji štípla nějaká hrozná neviditelná vosa, padá hůlka a rachotí jako tenká kost. A potom už byl venku, šel mechanicky dolů sálajícím domem mezi sežehnutými stěnami. Její hlas rachotil dolů schodištěm jako gilotina. „Vypadněte, vypadněte, vypadněte” Hlas opadával jako nárek člověka shozeného dolů do tmy otevřenou šachtou.

Na konci poslední série schodů nedaleko domovních dveří se Foxe odpoutal od druhého muže a na dlouhou dobu se opřel o stěnu. Oči měl vlhké a neschopné nic jiného než slzet. Zatímco naříkal, jeho ruce šátraly ve vzduchu a hledaly ztracenou hůl, dotkly se jeho hlavy, jeho vlhkých očních víček a s úžasem a rozechvěním se stáhly. Seděli tiše deset minut na nejspodnějším schodu chodby a s každým roztřeseným nádechem se snažili přijít k rozumu. Pan Foxe se nakonec podíval na pana Shawa, který na něho s údivem a strachem zíral těch plných deset minut.

„Viděl jsi, co jsem provedl? Ach, ach, tohle bylo tak tak. Opravdu tak tak.” Zavrtěl hlavou. „Jsem hlupák. Chudák ženská. Měla pravdu.”

„Už se nedá nic dělat.”

„Já už to taky vím. Muselo to na mne padnout.”

„Tu máš, otři si obličej. Tak je to lepší.”

„Myslíš, že o nás poví panu Shrikeovi?”

„Kdepak.”

„Myslíš, že bychom mohli -”

„Promluvit s ním?”

Zvážili to a zavrtěli hlavou. Otevřeli přední dveře proudu horka jako z výhně a byli téměř srazeni obrovitým mužem, který mezi ně vpochoďoval.

„Koukejte na cestu!” vykřikl.

Otočili se a dívali se, jak se ten muž těžkopádně pohybuje v sálajícím temnotě, jeden schod za druhým, vzhůru činžovním domem. Tvor s žeby mastodonta, hlavou neostříhaného lva, s ohromnými svalnatými pažemi, nepříjemně chlupatými a bolestivě spálenými sluncem. Tvář, kterou krátce zahlédli, jak procházel bokem kolem nich, byla zpocená, hrubá a sluncem spálená prasečí tvář se slanými kapičkami pod červenými očima a kapajícími z brady. Velké mazlavé skvrny potu mapovaly mužova podpaždí a třísnily jeho tričko až k pasu.

Jemně zavřeli dveře domu.

„To je on,” řekl Foxe. „To je manžel.”

Stáli v malém obchůdku jen přes ulici od činžovního domu. Bylo půl šesté odpoledne, slunce se sklánělo k západu a pod těmi několika stromy a v alejích měly stíny tmavočervenou barvu letního vína.

„Co to viselo tomu manželovi ze zadní kapsy?”

„Dokařský hák. Ocelový, ostrý a vypadal těžce. Jako ty háky, které před lety nosili jednoručí na konci svých pahýlů.” Pan Foxe nepromluvil.

„Kolik je stupňů?” zeptal se o minutu později pan Foxe, jako by byl příliš unaven, aby otočil hlavu a podíval se.

„Teploměr v obchodě stále ještě ukazuje devadesát dva. Devadesát dva přesně.”

Foxe seděl na skládací krabici a dělal jen ty nejmenší pohyby, když držel v ruce oranžádu. „Potřebuju se zchladit.” řekl.

„Ano, právě teď potřebuju trochu pomerančových bublinek.”

Seděli tam v té výhni, dlouho se dívali najedno jediné okno činžovního domu a čekali a čekali...

NAZDAR A SBOHEM Samozřejmě, že odcházel, co jiného se dalo dělat, čas vypršel, hodiny došly a on se chystal na cestu, někam daleko. Kufřík měl zabalený, boty vyleštěné, vlasy učesané, zvláště pečlivě se vydrhl za ušima a teď mu zbývalo jen sejít dolů po schodech, vyjít ze dveří a odejít na nádraží městečka, kde vlak zastaví jen pro něj.

Pak už bude Fort Hill ze státu Illinois v nekonečné dáli jeho minulosti. A bude dál na cestách, možná do lowy, možná do Kansasu nebo snad až do Kalifornie - malý chlapec, tak dvanáctiletý, v kufříku rodný list, dosvědčující, že se narodil před čtyřiceti třemi lety.

„Willie,” ozvalo se zdola.

„Hned,” popadl kufr. V zrcadle viděl obličej z červnových pampelišek a červencových jablek a čerstvě nadojeného mléka. Jako vždycky vypadal jak andílek, sladce a nevinně, a mělo to tak zůstat celý jeho život.

„Už je čas,” ozval se ženský hlas.

„Ano, už jdu,” scházel po schodech, mumlal si něco a usmíval se. V obývacím pokoji seděli Steve a Anna, oba v nažehlených šatech.

„Už jsem tady,” volal Willie ve dveřích do haly.

Anna vypadala, jako by měla začít plakat. „To už opravdu musíš od nás odejít, opravdu musíš, Willie?”

„Lidé začínají mít řeči,” pronesl Willie tiše. „Už jsem tu tři roky. A vím, že když lidi začnou mít řeči, je čas koupit si jízdenku...”

„Je to všechno takové divné. Přišlo to tak náhle. Nechápu to,” řekla Anna. „Budeš nám chybět, Willie.”

„Budu vám psát na vánoce. Ale vy mi nepište.“

„Bylo to hrozně pěkné,“ řekl Steve, který tady seděl a slova mu rostla v ústech. „Škoda, že to musí skončit. Škoda, že nám to o sobě musel povědět. Strašná škoda, že už tu nemůžeš zůstat.“

„Stejně, jste ti nejlepší lidé, u kterých jsem kdy byl,“ řekl Willie a z obličeje, který nikdy nepotřeboval holení, mu zářilo slunce.

Pak se Anna rozvzlykala: „Willie! Willie!“ Sedla si, jako by ho chtěla k sobě přivínout, ale neudělala to. Jen se na něho dívala, zaražená a zmatená, s prázdnými rukama, nevědouc, co dělat.

„Není snadné odejít,“ řekl Willie. „Člověk si zvykne. Chtěl by zůstat, ale nejde to. Jednou jsem zkusil setrvat déle, když už lidé začínali mít podezření. „To je strašné,“ říkali potom. „Celé ty roky si hrál s našimi dětmi,“ říkali, „a my jsme nic netušili. Hrozně!“ říkali. Nakonec jsem stejně musel ujet. V noci. Není to snadné. Moc dobře víte, jak vás mám oba rád. Díky za ty tři báječné roky.“

Kráčeli společně k hlavním dveřím. „Willie, a kam máš namířeno?“

„Nevím. Teprve vyrazím na cestu. Až narazím na město, kde bude pěkně a zeleně, usadím se tam.“

„Vrátíš se někdy?“

„Ano,“ řekl přesvědčivě svým sopránem. „Tak za dvacet let by se to mohlo projevit na mém obličeji. Až se tak stane, objedu všechny maminky a tatínky, co jsem kdy měl.“

Stáli na chladné verandě, slova loučení jim nešla z úst. Steve upřeně hleděl na vzrostlý jilm. „U kolika jiných lidí už jsi byl?“

Willie to vypočítával: „Myslím, že asi v pěti městech u pěti manželských párů. Přes dvacet let tak putuju.“

„No co, nebudeme nařikat,“ řekl Steve. „Je lepší mít syna šestatřicet měsíců, než ho nemít vůbec.“

„Tak jo,“ řekl Willie a rychle políbil Annu, popadl své zavazadlo a spěchal ulicí ve stínu aleje, vytrvale běžel a ani se neohlédl.

Na basebalovém hřišti uprostřed zeleně parku hráli hoši, zrovna když šel kolem. Chvilku postál ve stínu dubů a sledoval, jak odpádko-vávají sněhobílý basebalový míček, jak míček letí, proráží teplý letní vzduch, viděl jeho stín, jak se mihl jako pták nad trávníkem, pozoroval, jak kluci rozvírají dlaně, aby zachytili ten kousek léta, v té chvíli nebylo pro ně nic důležitější. Hlasy hochů se rozléhaly. Míček se mihl blízko Willieho a přistál v trávě.

Nesl jim míček zpod stínu stromů a hlavou mu probíhalo všechno, co tady prožil za ty tři roky, ze kterých už mu nic nezbyvá, a za těch pět let předtím, a předtím, až došel v myšlenkách k době, kdy mu opravdu bylo jedenáct a dvanáct a čtrnáct let a kdy slyšel: „Copak je to s Williem, paní?“ „Paní B., snad se Willie neopozďuje ve vývoji?“

„Willie, nekouříš ty třeba?“ Ozvěny zmrtvěly v poledním slunci. Maminčin hlas: „Willie má dnes jednadvacet.“ A tisíce hlasů zas: „Příď, synku, až ti bude patnáct. To se pro tebe nějaká práce najde.“

Upřeně se díval na basebalový míček, který držel v chvějící se dlani, jako by to byl jeho život, dokola nekonečný a neustále se vracející k výchozímu bodu - jeho dvanáctým narozeninám. Slyšel, jak kluci míří k němu, byli starší než on a zastínili slunce, když stáli kolem něho.

„Willie, kam jdeš?“ kopali do jeho kufříku.

Táhli se ke slunci. V posledních měsících jako by slunce nad ně vztáhlo ruku, pokynulo a oni se táhli vzhůru jako karamel, jako roztavená ocel, přitahování úžasnou silou k nebi, měli třináct, čtrnáct let a shlíželi na Willieho, usmívali se, ale už se ho snažili odbývat. Začalo to před čtvrt rokem:

„Kdo s kým hraje? Kdo chce Willieho?“ „My ne. Willie je moc malý, s mrňatama nehraje.“ A tak ho předběhli, vytahování měsícem a sluncem a nástupem nových ročních období, a on měl pořád dvanáct a už nebyl jedním z nich. Další hlasy zase s tou starou písničkou: „Měl bys dát klukovi nějaké vitamíny, Steve.“ „Annie, to má po někom z rodiny, zeje takový precek?“ A znovu se svírá srdce a uvědomuje si, že vytrhne kořeny, po tolika letech, co byl u „těch lidí“. „Willie, kam jdeš?“

Pohodil hlavou, cítil se nesvůj mezi hochy, kteří se nad ním skláněli jako sochy kolem fontány. „Jedu na pár dní pryč. Za bratrancem.“

„Aha.“ Před rokem by ho nechali jen tak. Teď je zaujal jen proto, že měl kufr a že pocítili závan dobrodružství, když pomysleli na vlaky a na cestu někam pryč.

„Nahodím, jo?“ řekl Willie.

Zaváhali, ale nakonec přikýkli, když je taková situace. Položil zavazadlo a vyběhl. Bílý míček mířil vysoko ke slunci, pryč k jejich zářivým bílým postavám na louce, daleko a zase vysoko, neustále v pohybu, tak, jak to chodí v životě: Tady, tam! Pan a paní Henionovi, Creek Bend, Wisconsin, 1932, první manželé, první rok! Tady, tam, Henry a Alice Boltzovi, Limeville, Iowa, 1935! Míček letí. Smithovi, Eatonovi. Robinsonovi! 1939, 1945! Manžel, žena, manžel a žena, manžel a žena, žádné děti, žádné děti, žádné děti! Zaklepání na tyhle dveře, zaklepání na tamty...

„Promiňte. Jmenuju se William. Prosím vás...“

„Nechceš sendvič? Pojď, posaď se. Odkud jdeš, synku?!”

Sendvič, sklenice mléka, úsměvy, přikyvování, povídání jen tak.

„Synku, vypadáš, jako bys byl na cestách. Utíkáš odněkud!“

„Ne.“

„Copak, jsi sirotek?“

Další sklenice mléka.

„Vždycky jsme si přáli mít děti. Nešlo to. Nevíme proč. Tak už to bývá. No co. Připozdívá se, synku. Neměl bys už jít domů?“

„Nemám žádný domov.“

„Takový šikovný chlapec? Vymydlený, čistý. Maminka si bude dělat starosti.“

„Nemám žádný domov a nikoho na světě. Myslel jsem, jestli bych - jestli bych tu nemohl přespat?"

„Počkej, počkej, no, já nevím. Nikoho jsme nikdy..." řekl manžel.

„Na večeri máme kuře," řekla žena, „je toho dost, i pro hosta."

A tak běžela léta a opakovalo se to, hlasy, lidé a pokaždé stejné úvodní rozhovory. Hlas nesoucí se tmou, hlas Emily Robinsonové, sedící v houpací židli, tu poslední noc, co u ní byl, tu noc, kdy se dozvěděla jeho tajemství:

„Dívám se na všechny ty dětské tvářičky kolem. A tak si někdy myslím - škoda, přeškoda, že všechny ty květiny mají být utrženy, všechny ty žhavé výhně mají vyhasnout. Škoda, že všichni ti, které vidíme ve školách a tady všude, mají vyrůst a být nehezci a vrásčiti a že jim vlasy zčešedí nebo vypadají, až nakonec, jen kost a kůže, zemřou a budou pohřbeni. Když slyším jejich smích, nechce se mi věřit, že jednou budou jako já. Ale je to tak! To ve mně vyvolává vzpomínku na Wordsworthyho: „Když náhle uviděl jsem dav, ten zástup - zlaté narcisy, na břehu jezera, jak míhá se a tančí ve stínu pod tisy." Tak se mi jeví děti, někdy kruté a někdy vypočítavé, ba úskočné, ale ta vypočítavost se jim nezračí ve tváři ani v očích, ještě ne, a ani z nich nevyzařuje únava a deziluze. Tak dychtivě všechno přijímají! To mi asi nejvíc chybí u starších lidí, devět z deseti už nic neočekává. Jsou bez šťávy, tak nějak se z nich vytratil život a energie. Ráda se dívám, jak vycházejí děti ze školy, den co den. Jako by ze školních dveří někdo rozhodil kytky. Jaké to je, Willie? Jaké to je být pořád mladý? Vypadat jako čerstvě ražený stříbrňák? Jsi šťastný? Je ti tak dobře, jak vy-padáš? Baseballový míček sjel z čistého nebe a štípl ho do ruky jako velký bílý hmyz. Pofoukal si ruku a slyšel, jak se mu v paměti ozvalo:

„Pracoval jsem s tím, co jsem měl. Když naši zemřeli, když jsem zjistil, že mi pořádnou práci nikde nedají, zkoušel jsem to ve varieté, ale tam se mi vysmáli. „Hochu," řekli mi, „nejsi trpaslík, dobře, třeba jsi, ale vypadáš jako chlapec! Máme zájem o trpaslíky, kteří vypadají jako trpaslíci! Promiň, synku, promiň." Šel jsem domů a uvažoval jsem: Co tedy jsem? Kluk. Vypadal jsem jako kluk, měl jsem hlas jako kluk, takže bych měl žít jako kluk! Je zbytečné s tím bojovat. Nařikání nepomůže. Takže co můžu dělat? K čemu se hodím? A jednoho dne jsem viděl toho muže v restauraci. Díval se na fotografie dětí svého přítele. „Ani nevíš, jak bych chtěl děti," řekl, „tolik bych je chtěl," a pořád smutně pokyvoval hlavou. Seděl jsem kousek od něj, žmoulal jsem hamburger, seděl jsem tam - úplně zkamenělý! V té chvíli už jsem věděl, čím budu po zbytek svého života. Tohle byla práce pro mne. Přinášet štěstí osamělým lidem. Být užitečný. Pořád hrát tu hru. Věděl jsem, že to je napořád. Přinášet noviny, doběhnout se vzkazem, posekat trávník a tak podobně. Ale nějaká těžká práce? Kdepak. Stačilo být mamčin chlapeček a tatínkova pýcha. Otočil jsem se k muži na druhém konci pultu.

„Promiňte," řekl jsem. Usmál jsem se na něj...

„Ale, Willie," řekla kdysi paní Emily, „necítil ses nikdy osamělý? Nezatoužil jsi po - věcech - které chtějí dospět?"

„Vybojoval jsem to sám se sebou," řekl Willie. „Jsem kluk, tak budu žít v klukovském světě, číst knížky pro kluky, hrát klukovské hry, na všechno ostatní zapomenou. Nemůžu být obojím. Musím být jen jedno - mladý. A tak jsem hrál svou roli. Nebylo to snadné. Někdy -" zmlkl.

„A v těch rodinách, kde jsi žil, nevěděli...?"

„Ne! Kdybych jim řekl pravdu, všechno bych pokazil. Napovídal jsem jim, že jsem utekl, nechal jsem je, aby pátrali, aby se vyptávali na policii. Nakonec, když nikde nenašli žádný záznam, mne mohli adoptovat. To bylo nejlepší ze všeho, dokud nic nevěděli. Ale potom, po třech, pěti letech, se buď dovtipili nebo se objevil někdo od varieté nebo někdo, kdo mne už někdy viděl - a byl konec. Vždycky to muselo skončit."

„A ty jsi rád dítětem, po celých čtyřicet let?"

„Živím se tím. A když děláte radost jiným lidem, tak jste sami skoro šťastní. Musím dělat svou práci a dělám ji. Stejně, za pár let budu, jak se říká, ve svém druhém dětství. Všechny ty horečky přejdou, všechno to neuskutečněné a taky skoro všechny sny. Potom už budu klidný a budu jenom hrát."

Naposledy nahodil míček a vytrhl se ze snění. Rozběhl se a popadl zavazadlo. Tom, Billy, Jamie, Bob. Sam - šeptal si jejich jména. Zrozpačitěli, když viděli, jak se mu třesou ruce.

„No co, Willie, přece nejedeš do Číny nebo do Timbaktu."

„Že jo, že?" Willie se nepohnul.

„Tak ahoj, Willie. Nashle za týden."

„Ahoj, ahoj."

Zase odcházel s kufrem, hleděl na stromy, pryč od chlapců, pryč z ulice, kde bydlel. Když byl na rohu, zahoukal vlak a on se dal do běhu.

Poslední, co viděl a slyšel, byl bílý míček. Poskakoval na střeše, sem a tam, sem a tam, a slyšel dva hlasy, když míček vyrážel vzhůru a padal, a ještě jednou až k nebi. Jako když křičí hejno ptáků odlétajících na jih, někam daleko.

Ráno se mísila mlha s vůní studeného kovu, s vůní železa vlaku kolem něho. Jel už celou noc a celé tělo měl jako rozlámané, do toho vůně slunce na horizontu, probudil se a vyhlédl z okna na město, které se právě probouzelo ze spánku. Objevila se světla, bylo slyšet nějaké hlasy a v ostrém ranním vzduchu se komíhal červený signál, sem a tam, sem a tam. V polospánku všechno zřetelně vystupuje, všechno vnímáme ostřeji. Objevil se nosič, stín ve stínu.

„Pane," řekl Willie.

Nosič se zastavil.

„Co to je za město?" zašeptal hoch v šeru.

„Valleyville."

„Kolik tu žije lidí?"

„Deset tisíc. Proč? Vystupuješ tady?"

„Vypadá zeleně." Willie se dlouze zadíval na probouzející se město. „Zdá se, zeje tu klidno a pěkně," řekl Willie.

„Synku," řekl nosič, „víš, kam jedeš?"

„Sem," odpověděl Willie, vstal a pokojně vykročil do tichého, chladného rána v temnotě železem vonícího vlaku.

„Doufám, že víš, co děláš, hochu," řekl nosič.

„Ano," odvětil Willie, „vím, co dělám." Šel uličkou mezi sedadly, nosič se zavazadly za ním. Skočil ze schůdků do kouřícího ranního svítání. Stál a vzhlížel na nosiče a na černý kovový vlak, za kterým probleskovaly poslední hvězdy. Vlak mohutně zahoukal, nosiči po řadě vykřikli, vozy se hnuly.

Jeho nosič mával a usmíval se na chlapce dole, na malého chlapce s velkým zavazadlem, který na něho něco volal, zrovna když zahoukala lokomotiva.

„Cože?" křičel nosič s rukou u ucha.

„Přejte mi štěstí!" volal Willie.

„Hodně štěstí, synku," volal nosič, mával a usmíval se. „Hodně štěstí, synku!"

„Díky!" řekl Willie do mohutného hmotu vlaku, do páry a hlomozu.

Pozoroval černý vlak, dokud úplně nezmizel z dohledu. Celou tu dobu se nepohnul. Stál tam, tiše, malý dvanáctiletý chlapec na ochozeném dřevěném nástupišti, a teprve po dlouhých třech minutách se otočil, aby se vydal do prázdných ulic tam dole.

Potom, to už slunce vycházelo, přidal do kroku, snad aby se zahřál, a zamířil do nového města.

ŽILA BYLA STARÁ ŽENA „Kdepak, nemá smysl, abyste mě přesvědčoval. Už jsem řekla. Seberte se a koukejte zmizet i s tím svým pitomým proutěným košem. Bože, to je ale hloupý nápad. Okamžitě vypadněte, nezdržujte mě, mám spoustu háčkování a pletení a vůbec mě nezajímají vysocí mladíci v tmavém s praštěnými nápady!"

Vysoký mladík v tmavém stál tiše, bez hnutí. Teta Tildy mluvila rychle dál:

„Neslyšel jste? Jestli mi chcete něco říct, tak prosím - mluvte. Doufám, že vám nebude vadit, když si zatím naleju kávu.

Tak. Kdybyste byl trochu zdvořilejší, nabídla bych vám taky. Jenže vy si sem klidně vtrhnete, hrozně důležitý, ani nezaklepete nebo něco takového. Chováte se, jako by vám to tu všechno patřilo."

Teta Tildy pozvedla své pletení. „Podívejte se, teď jsem kvůli vám spletla vzorek! Dělán si přehoz. Zimy jsou poslední dobou strašně studené a nehodí se, aby dáma, která má kosti jako rýžový papír, posedávala v domě, v němž tak táhne, bez teplého oblečení."

Vysoký muž v tmavém se posadil.

„Opatrně, ta židle je starožitnost." varovala ho teta Tildy. „Tak spusťte, řekněte mi, co máte říct, a já vás pozorně vyslechnu. Ale žádné hartusení. A přestaňte na mě zírat s těmi divnými světlými v očích. Páni, až mě z nich svírá u žaludku."

Ozdobné porcelánové hodiny na křbové římse odbily třetí. V předsíni, u proutěného koše čekali čtyři muži, tiše, jako zkameněli.

„Jo, a ten proutěný koš," pokračovala teta Tildy. „Je skoro dva metry dlouhý, ale jako prádelní koš nevypadá. A ty čtyři chlapy, co sem vtrhli s vámi, ty přece na nošení toho koše nepotřebujete - vždyť musí být lehký jako papíří. Co říkáte?"

Mladík v tmavém se k ní naklonil. Così v jeho výrazu napovídalo, že koš brzy přestane být lehký.

„Hmmm," přemítala teta Tildy. „Kde jen jsem už takový koš viděla? Muselo to být docela nedávno. Řekla bych... ááá! Už si vzpomínám. Bylo to, když umřela paní Dwyerová odvedle."

Teta Tildy postavila šálek rázně na stůl. „Tak kvůli tomu jste přišel? A já myslela, že mi chcete něco prodat. Tak to tedy ne. Teď tu budeme hezky sedět, dokud nepřijde z internátu moje Emily. Čekám ji dnes odpoledne. Minulý týden jsem ji psala. Pochopitelně, nepřiznala jsem se, že mi není dvakrát dobře. Jen jsem ji naznačila, že bych ji zase jednou ráda viděla. Emily je skoro jako moje vlastní dcera, to tedy je.

No, ta už se o vás postará, mladíku. Vykáže vás z mého domu tak rychle, že..."

Mladík v tmavém na tetu Tildy pohlédl jako by byla unavená.

„Ne, nejsem!" utrhla se na něj.

Pohupoval se na židli dopředu a dozadu, přivíral oči, odpočíval. Nechtěla by si taky odpočinout? Připadalo jí, že šeptá. Odpočívat, odpočívat, jen hezky odpočívat...

„Všichni svatí kolenatí! Já mám uplést sto šálů, dvě stě svetrů a šest set chňapek! Nekoukejte na to, že mám tenké prsty. Běžte, běžte pryč a vraťte se, až to všechno dodělám, třeba se pak s vámi budu bavit." Teta Tildy změnila námět hovoru. „Povím vám o Emily, mé malé sladké holčičce."

Teta Tildy zamyšleně pokývala hlavou. Emily, s vlasy plavými a hebkými, jako jsou vlákna kukuřice.

„Dobře si vzpomínám na ten den, kdy zemřela její matka. Už je to dvacet let, co je Emily u mne. Proto jste mě tak rozčilil s tím košem a vůbec. Copak je umírání k něčemu dobré? Mladíku, mně se to nelíbí. Pamatuju se..."

Teta Tildy se odmlčela; vzpomínka bolestně zasáhla její srdce. Znovu viděla to odpoledne před pětadvaceti lety. Hlas jejího otce se chvěl.

„Tildy," šeptal, „co si počneš se životem? Svým chováním chlapce moc nelákáš. Dáš pusku a zdejchneš se. Proč se neusadíš, nevdaš, nevychováš děti?"

„Ale tatí," okřikla ho Tildy. „Já se ráda směju a tančím a zpívám. Nejsem ten typ, co se vdává. Víš, při své filosofii těžko najdu muže."

„A jaká je tvá filosofie?"

„Že smrt je nesmysl! Vzala nám maminku, zrovna když jsme ji nejvíc potřebovali. Copak to je rozumné?"

Tátovy oči zvlhly, náhle byly šedé a bez lesku. „Máš samozřejmě pravdu, Tildy, ale co se dá dělat? Smrt přijde na každého."

„Bojuj!" křičela. „Vraž ji ránu pod pás! Nevěř na ni!"

„To nejde," řekl táta smutně. „Nikdo jí neunikne."

„Přece se to nějak musí dát změnit, tatí. Začnu uskutečňovat svou filosofii. Tady a hned. Vždyť je to pitomost; lidé pár

let žijí a pak je nacpou do země jako předklíčená semena, ale nevyroste nic. K čemu tam tedy jsou? Leží tam celé milióny let a nikomu tím neprospívají. Většina z nich jsou milí, poctiví a šikovní lidé, nebo se alespoň snaží takovými být." Ale táta ji už neslyšel. Vybledl, ztratil se jako fotografie vybělená sluncem. Snažila se mu to vymluvit, ale on stejně umřel. Obrátila se a utekla. Nedokázala s ním být, když byl studený, protože ten chlad popíral její filosofii. Nešla mu ani na pohřeb. Zařídila si tohle starožitnictví v přední části domu a žila v něm léta sama - než přišla Emily. Tildy to děvče u sebe nechtěla. Proč? Protože Emily věřila ve smrt. Ale její matka byla Tildina stará kamarádka a ona jí to slíbila. „Emily," říkala teta Tildy tomu muži v černém, „byla první, kdo se mnou v tomhle domě za ta léta žil. Nikdy jsem se nevdala. Děsila mne představa, že budu s mužem žít dvacet, třicet let a on se pak sebere a umře mi. Celé moje přesvědčení by se tím sesypalo jako domek z karet. Stranila jsem se světa. Ječela jsem na lidi, jakmile se jen zmínili o smrti."

Mladý muž naslouchal trpělivě a zdvořile. Pak pozvedl ruku. Zdálo se, jako by svými chladnými zářivými očima viděl všechno dřív, než vůbec otevřela ústa. Věděl o ní a o druhé světové válce, kdy jednou provždy vypnula rádio a odhlásila noviny a ztloukla deštníkem nějakého muže, vyhnala ho z obchodu, když jí chtěl začít popisovat pláže po invazi a pomalé dlouhé přílivy, na kterých měsíc kolébal mrtvoly.

Ano; tmavě oděný mladík se usmíval ze starožitného houpacího křesla; věděl i to, jak teta Tildy lpěla na svých krásných starých gramodeskách. Hany Lauder zpívající Bloudění v soumraku, madam Shumann-Heinková a ukolébavky. Nikde žádné potraty, žádné zahraniční konflikty, vraždy, otravy, automobilové nehody nebo sebevraždy. Stejná hudba každý den po všechny dny. A léta ubíhala a teta Tildy se snažila vštěpovat Emily svou filosofii. Ale dívčina mysl byla upřena na smrtelnost. Respektovala však smýšlení tety Tildy a nikdy se před ní nezmiňovala o věčnosti.

Tohle všechno mladý muž věděl.

Teta Tildy si odfrkla. „Jak to všechno víte? Jestli si ale myslíte, že mě vmluvíte do toho koše, tak to jste pěkně na omylu. Jen na mě sáhněte a já vám plivnu rovnou do obličeje!"

Mladý muž se pousmál. Teta Tildy si opět odfrkla.

„Neculte se na mě jako nemocný pes. Já už jsem moc stará na to, abyste se se mnou miloval. Všechno je ve mně vyschlé. Jsem jako stará tuba od barvy, léta zapomenutá."

Něco zarachotilo. Hodiny na římse odbily tři. Teta Tildy po nich blýskla očima. Divné. Copak nebyly tři před pěti minutami? Měla ráda ty bílé porcelánové hodiny s nahatými andílky kolem ciferníku a hlasem jako zvon katedrály, jemným a vzdáleným.

„To tu hodláte jen tak sedět, mladíku?"

Hodlal.

„Tak vám jistě nebude vadit, když si trochu zdřímnu. Ne abyste se z té židle hnul! Ať vás ani nenapadne motat se kolem mě. Jen na okamžik zamhouřím oči. Tak. Tak."

Příjemný, tichý a poklidný čas. Ticho. Jen hodiny tikaly dál, pilně, jako červotoč ve dřevě. Obyčejný starý pokoj vonící naleštěným mahagonem, olejem kožených židlí a knihami, které strnule stály na policích. Takový milý pokoj. Milý...

„Nevstáváte z té židle, že ne, mladíku? Neradila bych vám to. Jedním okem vás pořád hlídám. Ano, hlídám. Tak, tak."

Ano, ano. Hmmm."

Zlehýnka. Ospale. Tak hluboko. Pod vodou, skoro až na dno. Ach, tak příjemně.

Kdo to tady ve tmě chodí? Oči mám zavřené.

Kdo to líbá mé tváře? To ty, Emily? Ne, ne. Asi se mi to jen zdálo. Jen - sen. Ano, to je ono. Vznášet se dál, dál, dál...

Ach? Co to říkáte? Och!

„Počkejte, musím si vzít brýle. Tak!"

Hodiny znovu odbily tři. Že se nestydíte, starouškové. Budu vás muset dát opravit.

Mladý muž v černém obleku stál u dveří. Teta Tildy kývla.

„Už odcházíte, mladíku? Musel jste to vzdát, co? Mne nikdy nepřesvědčíte, jsem tvrdohlavá jako mula. Mne z tohoto domu nikdy nedostanete, takže se ani nemusíte obtěžovat ještě se vracet."

Mladý muž se zvolna a důstojně uklonil.

Neměl v úmyslu se vrátit.

„Prima," prohlásila teta Tildy. „Vždycky jsem tátovi tvrdila, že to vyhraju! Cha! Já budu u tohohle okna plést ještě za tisíc let. Ty zdi kolem budou muset rozžvýkat, aby mě z nich dostali."

Mladému muži blýsklo v očích.

„Přestaňte na mě koukat jako kočka, která právě snědla kosa," křičela teta Tildy. „A odneste si ten pitomý proutěný koš!"

Čtyři muži vykročili těžkým krokem ke dveřím. Tildy pozorně sledovala způsob, jakým nesli prázdný koš, jak vrávorali pod jeho tíhou.

„Hej, poslyšte!" vstala a chvěla se rozčilením. „Ukradli jste mi starožitnosti? Knihy? Hodiny? Co to máte v tom koši?" Tmavě oděný muž si bezstarostně pohvizdoval. Obrátil se k ní zády a vydal se za svými společníky, kteří klopýtali ke dveřím. U dveří se zastavil, ukázal na koš a nabídl jeho víko tetě Tildy. Posuňkem se jí zeptal, zda ho chce zvednout a podívat se dovnitř.

„Já a zvědavost? Pcha! Nikdy! Vypadněte!" křičela teta Tildy.

Mladý muž si narazil klobouk a zasalutoval.

„Sbohem!" Teta Tildy za ním zabouchla dveře.

Tak, tak. Tak je to lepší. Konečně Jsou pryč. Ztracení hlupáci, takový hloupý nápad. Kašle na jejich proutěný koš.

Jestli něco ukradli, nevdá, hlavně, zejí dali pokoj.

„Jéje," usmála se teta Tildy. „Emily už je tady, už se vrátila ze školy. Bylo načase. Hezké děvče. Jen se podívejte, jak se nese. Ale propána, taje dnes bleďá a divná. Kdo ví proč. A vypadá nějak ustaraně. Chudinka. Honem připravit pár koláčů a kávu.

Emily vystupovala po schodech. Teta Tildy pobíhala po místnosti. Slyšela pomalé, unavené kroky. Co jen to děvče trápí? Vypadá to. Jako by najednou ztratila chuť do života. Dveře se doširoka otevřely.

Emily stála v předsíni. Držela se mosazné kliky.

„Emily?" zavolala teta Tildy.

Emily pomalu vešla do obývacího pokoje, hlavu skloněnou.

„Emily, to je dobře, že už jsi tady! Byl tu takový děsný blázen s proutěným košem. Snažil se mi vnutit něco, co jsem nechtěla. To jsem ráda, že jsi zase doma. Hned je tu útulněji..."

Teta Tildy si pojednou uvědomila, že na ni Emily celou tu dobu vytřeštěně zírá.

„Emily, co se děje? Proč na mě tak civíš? Počkej, přinesu kávu. Tak!

Emily, proč přede mnou couváš?

Emily, dítě, přestaň křičet. Tak nekřič, Emily! Přestaň! Jestli budeš takhle ječet, zblázníš se. Emily, zvedni se z té podlahy, běž od té stěny! Emily! Dítě, přestaň se krčit, já ti přece neublížím!

Propána, sotva to skončilo, začíná další...

Emily, holčičko, co se děje...?"

Emily tiše sténala, obličej přikrytý rukama.

„Dítě, dítě," šeptala teta Tildy. „Tu máš, napij se vody. Napij se, Emily, no tak, už je dobře."

Její oči se široce otevřely, cosi uviděla a rychle se zase zavřely. Chvěla se a vzlykala. „Teto Tildy, teto Tildy, teto..."

„Přestaň!" Tildy ji uhodila do obličeje. „Co je to s tebou?"

Emily se přinutila zvednout hlavu.

Natáhla ruku k tetě. Její prsty zmizely uvnitř Tildy.

„Co je to za hloupost?" vykřikla Tildy. „Dej tu ruku pryč, dej ji pryč, slyšíš?"

Emily ucouvla, trhla hlavou a její zlaté vlasy se rozlily v zářících vlnách. „Ty tady přece nejsi, teto Tildy. Je to jen přelud. Ty jsi mrtvá!"

„Pšššt, dítě."

„Nemůžeš tady být."

„Propánakrále, Emily..."

Vzala ji za ruku. Dívčina ruka prošla její dlaní. Teta Tildy se prudce vztyčila.

„No tohle!" vykřikla rozzlobeně. „Ten... podvodník! Ten šejdíř a zloděj!" Její hubené ruce se sevřely do tvrdých bleďých pěstí. „Ten černý ďábel; on mi ho ukradl! Odnesl ho pryč, udělal to, tak je to, ano tak! Tady... já..." hněv v ní vřel. Její bleďé oči žhnuly. Pak její drmo-lení vystřídalo hněvivé ticho. Náhle se obrátila k Emily: „Vstaň, dítě! Potřebuji tě!"

Emily ležela a celá se chvěla.

„Jedna moje část je ještě tady!" prohlásila teta Tildy rozhodně. „To, co mi zbylo, bude muset stačit; alespoň na chvíli. Podej mi klobouk!"

Emily zašeptala: „Strašně se bojím!"

„Snad... snad se nebojíš mne?"

„Bojím."

„Ale já přece nejsem žádné strašidlo! Vždyť mě znáš skoro celý život! Teď není čas na mukání. Zvedni se, rychle, než ti dám jednu do nosu!"

Emily vstala, vzlykala, zahánána do úzkých a snažila se vymyslet, kudy uniknout.

„Kde máš auto, Emily?"

„Dole v garáži... teto."

„Dobře!" Teta Tildy ji vystrčila ze dveří. „A teď..." očima přelétla ulici nahoru a dolů, „...kterým směrem je márnice?"

Emily téměř upadla; na poslední chvíli se zachytila zábradlí. „Co chceš dělat, teto Tildy?"

„Dělat?" rozkřikla se teta Tildy, která cupitala za ní, brada se jí chvěla temnou zuřivostí. „Samozřejmě musím dostat zpět svoje tělo! Musím ho dostat zpátky! Rychle!"

Auto vyrazilo. Emily svírala volant a upřeně hleděla na deštěm zmáčenou klikací se cestu. Teta Tildy klepala deštníkem.

„Pospěš si dítě, pospěš, než mi do něj nastříkají ty svoje vodičky a než ho nakrájejí na kostky, jak to ti krvežízniví hrobaři mají ve zvyku. Rozřežou ho a sešijí, až už není dočista k ničemu."

„Ach této, tetičko, pusť mě ven. Já nechci jet dál. Nemá to cenu, opravdu to nemá cenu." vzlykala dívka.

„Už jsme tady." Emily zastavila u chodníku a zhroutila se na volant. V tu chvíli už teta Tildy vyskočila z auta a spěchala, až jí sukně vlály, cestou kolem márnice dozadu, kde právě vykládali z černého pohřebního vozu proutěný koš.

„Vy!" zaútočila na jednoho ze čtyř mužů s košem. „Hned to postavte!"

Muži vzhledli.

Jeden z nich řekl: „Ustupte, madam. Děláme svou práci."

„Tam uvnitř je nacpáno moje tělo!" zamávala deštníkem.

„O tom nic nevím," řekl druhý muž. „Prosím, abyste nám nepřekážela, madam. Ten koš je těžký."

„Pane," vykřikla dotčeně. „Chci, abyste věděl, že vážím jen padesát kilo!"

Letmo se na ni podíval. „Mně je úplně jedno, kolik vážíte, madam. Musím být doma na večeri. Žena mě zabije, jestli se opozdím."

Všichni čtyři šli dál. Teta Tildy je následovala halou do přípravny.

Muž v bílém plášti očekával dodávku koše s potěšeným úsměvem v podlouhlém, dychtivém obličejí. Teta Tildy si nevšímalá výrazu jeho tváře ani jeho samotného.

Zřízenci položili koš a pomalu odešli.

Muž v bílém plášti se podíval na tetu a řekl: „Madam, tohle není vhodné místo pro ženu.“

„No,“ řekla potěšená, „jsem opravdu ráda, že to takhle vidíte. Přesně to jsem se snažila říct tomu mladíkovi v tmavém obleku.“

Hrobník se zatvářil zmateně: „Jaký mladík v tmavém obleku?“

„No přece ten, co mi dupal zabláčenýma botama po kobercích.“

„Nikdo takový u nás nepracuje.“

„To je jedno. Jak jste právě velice bystře poznamenal, tohle není místo pro ženu. Nechci, abych tady byla. Chci, abych byla doma a vařila šunku pro nedělní hosty. Velikonoce jsou za dveřmi. Musím vařit pro Emíly, plést svetry, natahovat hodiny...“

„Nepochybuji o tom, že jste velký filosof a filantrop, madam, ale já musím pracovat. Přivezli tělo.“ Poslední větu říkal se zjevným potěšením, zatímco si vybíral mezi přichystanými noži, tubami, sklenicemi a ostatními nástroji.

Tildy se naježila: „Sáhněte mi na tělo jen maličkem a já vám...“

Odsunul ji stranou jako starou pavučinu. „Georgi,“ zavolal naslédle, „doprovod' tu madam ven, prosím tě.“

Teta Tildy zavrtila pohled do přicházejícího Georga.

„Otočte se a zmizte.“

George ji vzal za zápěstí: „Tudy, prosím.“

Tildy se mu vyprostila. Snadno. Její tělo jaksi - vyklouzlo. Udivilo to dokonce i Tildy. Takový podivuhodný talent a rozvíně se až v tak pozdním věku.

„Vidíte,“ řekla potěšena svou novou schopností. „Se mnou nehnete. Chci své tělo zpět!“

Hrobník zvedl zamyšleně proutěné víko. Potom, po opakovaném pečlivém srovnání si uvědomil, že to tělo uvnitř je... vypadá... mohlo by být?... snad... ano... ne... to přece není možné, ale... „Aha,“ vydechl konečně. Oči se mu rozzářily a pak zase zúžily.

„Madam,“ řekl opatrně. „Ta žena tady je... vaše... příbuzná?“

„Velice blízká příbuzná. Jednejte s ní šetrně.“

„Asi sestra?“ pln naděje se chystal stébka mizející logiky.

„Ne, vy blázne. Já, slyšíte? Já!“ Hrobař tu myšlenku chvíli zvažoval. „Ne,“ řekl. „Takové věci se nedějí.“ Prohrábl nástroje. „Georgi, zavolej ostatní, ať ti pomůžou. Dokud tu bude ta cvokyně, nemůžu nic dělat.“

Čtveřice zřízenců se vrátila. Teta Tildy vzdorovitě zkřížila paže na prsou. „Nehnu se odtud!“ křičela, když ji posouvali jako figurku na šachovnici - z přípravny do chladírny, do haly, do čekárny a do smuteční síně, kde se přímo uprostřed vrhla na židli. Řady lavic pokračovaly síní do šedého přití. Ve vzduchu se vznášela vůně květin.

„Prosím vás, madam, tělo bude až do zítřejšího obřadu ležet ta-dy.“

„Budu tady sedět a nehnu se, dokud nedostanu, co chci.“

Seděla, bledými prsty si popotahovala krajku u krku, bradu vzdorovitě vysunutou a kotníčkovou botou rozčileně kopala do podlahy. Kdykoliv se některý z mužů přiblížil na dosah jejího deštníku, utřil ránu. A když ji chytily, věděla jak vyklouznout.

Pan Carrington, prezident pohřebního ústavu, zaslechl ze své kanceláře hluk a důstojně přikráčel, aby zjistil, co se děje.

„No tak, no tak,“ šeptal každému s prstem na ústech. „Více vážnosti, více vážnosti. Co je to tady. Madam, mohu vám nějak pomoci?“

Přejela ho přísným pohledem. „Můžete.“

„Jak tedy mohu posloužit, prosím?“

„Běžte tam do té zadní místnosti,“ poručila teta Tildy.

„A-ano.“

„A řekněte tomu dychtivému mladému badateli, ať se laskavě přestane vrtat v mém těle. Jsem dáma. Moje mateřská znaménka, jizvy a takové věci, i můj vybočený kotník - to všechno je mým tajemstvím. Nechci, aby v mém těle dloubal a šmejdil, aby ho řezal a mučil.“

Panu Carringtonovi, který dosud neměl příležitost srovnat si obě těla, zněla její slova zmateně. Hleděl na ni s nechápavou bezmocností.

„Má mě tam na stole jako holoubě připravené k vykuchání a nadívání!“ vysvětlila.

Pan Carrington se spěchal podívat. Po čtvrt hodině rozpačitého ticha a vyděšených dohadů, po srovnání zápisů u hrobaře, se vrátil o tři odstíny bledší.

Carrington upustil brýle a zaseje zvedl. „Ztěžujete nám práci.“

„Já?“ rozzuřila se teta Tildy. „Svatý Víte po ránu! Podívejte se, pane Kostihryze, nebo kdo vlastně jste, vy říkáte...“

„Už vypouštíte krev z...“

„Cože?“

„Ano, ano, opravdu. Tak. Teď hezky odejděte, ano? Nedá se nic dělat.“

Nervózně se zasmál. „Náš hrobník také provádí menší pitvu, aby určil příčinu smrti.“

Teta se vymrštila, celá rozpálená.

„To přece nesmí! To smí jen úřední ohledávač mrtvol!“

„Víte, občas uděláme malou výjimku...“

„Okamžitě tam půjdete a řeknete tomu vašemu rozparovači, ať napumpuje všechnu tu prvotřídní novoanglickou

modrou krev pěkně zpátky do mého růžovoučkého těla. A jestli z něj něco vyndal, tak ať to tam zase vrátí a postará se, aby řádně fungovalo. A pak ať mi tělo svěží jako obrázek zase rychle odevzdá. Slyšíte?"

„Nemohu nic dělat. Skutečně, věřte mi.“

„Tak já vám tedy něco povím. Usadím se vám tu na dalších dvě stě let. Rozumíte? A pokaždé, když vám tu přijde nějaký zákazník, mu budu plivat ektoplazmu rovnou do nosních dírek!“

Carrington převaloval tu představu ve svém slábnoucím mozku a kvílel. „Vždyť byste zničila náš podnik. To byste přece neudělala, madam?“

Teta se usmála.

Carrington se rozběhl uličkou mezi lavicemi. Bylo slyšet, jak někde vzadu vytáčí jedno číslo za druhým. O půl hodiny později zavrčela na cestě k márnici auta. Tři viceprezidenti pohřebního ústavu s hysterickým prezidentem v čele se blížili mezi lavicemi.

„Jaké potíže to tu vlastně máte?“

Teta jim to několika jasnými slovy vysvětlila.

Začali se radit, když předtím upozornili hrobníka, aby přerušil svou práci alespoň do té doby, než dospějí k nějaké dohodě... Hrobník vyšel ze své pracovny a s milým úsměvem je pozoroval. Při tom kouřil velký černý doutník.

Tetička se upřeně zadívala na doutník. „Kam jste klepal popeři“ vykřikla poděšeně.

Hrobník se jen nevzrušeně zašklebil a vyfoukl dým.

Konference skončila.

„Madam, ve vši vážnosti, přece byste nás nevyhnala poskytovat naše služby na ulici, že ne?“

Tetička přeletěla všechny shromážděné supy pohledem. „Úplně klidně.“

Carrington si setřel pot z čela. „Můžete si vzít své tělo zpět.“

„Hohóóó!“ vykřikla tetička. Pak se opatrně zeptala:

„Netknuté?“

„Netknuté.“

„Žádný formalin?“

„Žádný formalín.“

„I s krví?“

„Krev, bože můj, ano, i s krví, jen už si ho vezměte a běžte!“

Škrobená úklona. „To zní slušně. Připravte je. Beru.“

Carrington luskl prsty na hrobníka: pěstujte tam, vy hlupáku! Připravte ji!“

„A dávejte pozor s tím doutníkem!“ upozornila ho teta.

„Pomalů, pomalů,“ řekla teta Tildy. „Položte ten koš na podlahu, ať do něj můžu vlézt.“

Nijak zvlášť tělo nepřehlížela. Řekla jen: „Vypadá přirozeně.“

Uvolněně se spustila do koše.

Obklopil ji mrazivý pocit arktického chladu a po něm podivná nevolnost a vířivá závrať. Připadala si jako kapka vody, která se snaží vpít do betonu. Šlo to pomalů. Těžce. Jako když se motýl snaží vmáchnout zpět do odhozené kukly.

Viceprezidenti pozorovali tetu Tildy s nedůvěrou. Pan Carrington splétal prsty a snažil se pomáhat strkavými a škubavými pohyby svých paží. Hrobník, upřímně skeptický, ji pozoroval líným pobaveným pohledem.

Prosáknout do chladné žuly. Prosáknout do staré studené sochy. Protlačit se.

„Ožij, zatraceně!“ křičela na sebe teta Tildy.

„Zvedni se trochu!“

Tělo se pozvedlo, suchý koš zapraskal.

„Skrč nohy, ženská!“

Tělo se tápavě napřimovalo a slepě se přidržovalo okrajů.

„Hleď!“ křičela teta Tildy.

Do zakalených očí vstoupilo světlo.

„Vnimej!“ nutila se teta Tildy.

Tělo ucítilo teplo místností, náhlou realitu preparačního stolu, o který bylo možno se opřít, získat rovnováhu.

„Hýbej se!“

Tělo učinilo pomalý, nejistý krok.

„Slyš!“ přikázala.

Do otupených uší pronikl hluk místnosti. Prudký, dychtivý dech hrobníka - naprosto otřeseného; potahování pana Carringtona i její vlastní chraptivý dech.

„Jdi!“

Tělo kráčelo.

„Mysli!“ řekla.

Starý mozek znovu myslel.

„Mluv!“ přikázala.

Tělo promluvílo, uklonilo se hrobníkovi.

„Děkuji. Mnohokrát děkuji.“

„A teď,“ zašeptala nakonec, „plač!“

A rozplakala se slzami absolutního štěstí.

Chcete-li tetu Tildy navštívit, zajděte prostě kolem čtvrté odpoledne do jejího starožitnictví a zaťukejte. Na dveřích visí velký pohřební věnec. Nic si z toho nedělejte! Nechala ho tam teta Tildy - takový už je její smysl pro humor.

Zaklepejte na dveře. Jsou na nich dvě závory a tři zámky, a když zaklepete, uslyšíte tetin ostrý hlas:

„Jste ten muž v černém?“

Zasmějte se a řekněte: „Ne, ne, to jsem jenom Já, teto Tildy.“

A ona se taky zasměje a řekne: „Tak pojdte dál, rychle.“ A zprudka otevře dveře a hned je za vámi zase zabouchne, aby dovnitř nemohl vklouznout žádný muž v černém obleku. Pak vás usadí, nabídne vám kávu a ukáže vám svetr, který právě dopletla. Už jí to nejde tak rychle jako dřív a taky už moc dobře nevidí, ale nestěžuje si.

„A když se budete hezky chovat,“ řekne pak teta Tildy a odloží si šálek na stolec, „mám pro vás odměnu.“

„Jakou odměnu?“ zeptáte se.

„Tohle,“ usměje se teta, potěšena svou drobnou výjimečností, svým malinkým žertíkem.

Potom si trochu stydlivě rozeptne bílou krajku na krku a na prsou a na okamžik odkryje to, co je pod ní.

Dlouhou modrou jizvu v místech, kde byl pečlivě zašit otvor po pitvě.

„Na to, že to šil mužský, to není zas tak špatné.“ připustí. „Ještě trochu kávy? Hnědl!“

ELLIOTTOVÉ

RODINNÁ SLAVNOST „Přicházejí,“ řekla Cecy, ležící na zádech ve své posteli.

„Kde jsou?“ zavolal Timothy ode dveří.

„Někteří z nich v Evropě, jiní v Asii, ještě jiní na ostrovech a někteří v Jižní Americe“ řekla Cecy a její oči se zavřely; řasy dlouhé, hnědé a rozechvělé.

Timothy přišel po holé dřevěné podlaze blíž. „Kdo to je?“

„Strýček Einar a strýček Fry a tamhle je bratranec William a teď vidím Fruldu a Helgar a tetu Morgianu a sestřenicí Vivian, a vidím strýčka Johanna! Všichni sem spěchají!“

„Jsou vysoko na obloze?“ křičel Timothy a jeho malé šedé oči plály. Jak tam stál u postele, nevypadal na víc než čtrnáct let. Zvenčí vanul vítr a dům byl temný, osvětlený jen svitem hvězd.

„Přilétají vzduchem a putují po zemi mnoha způsoby,“ řekla Cecy ze spánku. Nehýbala se na posteli; mluvila o tom, co vidí její mysl. „Vidím bytost podobnou vlku, která se brodí temnou řekou - mělčinou - teď je právě nad vodopádem a její srst se leskne ve světle hvězd. Vidím hnědý dubový list, který vítr nese vysoko po obloze. Vidím letět malého netopýra. Vidím mnoho jiných věcí a ty všechny putují sem!“

„Budou tu zítra večer?“ Timothy vzrušeně svíral okraj prostěradla. Pavouk na jeho klopě poskakoval jako černé kyvadlo, tančil vzrušením. Sehnul se ke své sestře. „Budou tady na rodinnou slavnost včas?“

„Ano, ano, Timothy, ano,“ vzdychla Cecy. Ztuhla. „Už se mě na nic neptej. Jdi teď pryč. Nech mě cestovat po místech, která mám nejraději.“

„Díky, Cecy,“ řekl. Vyšel na chodbu a pak se rozběhl do svého pokoje. Rychle si ustlal postel. Probudil se teprve před několika minutami - při západu slunce - a když vyšla první hvězda, běžel se podělit o své vzrušení z chystané slavnosti s Cecy. Teď spala tak klidně, že ji ani neslyšel. Když si Timothy umýval obličej, spustil se na stříbrném lasu z jeho krku pavouk. „Jen si to pomysli, pavoučku, zítra bude svátek Všech svatých!“

Zvedl obličej a podíval se do zrcadla. Jeho zrcadlo bylo jediné v domě. Byl to matčin ústupek jeho nemoci. Ach, kdyby jen nebyl tak postižen! Otevřel ústa a prohlédl si ubohé, nedostatečné zuby, kterými ho obdařila příroda. Nic než bílé kostěné perličky v čelistech - kulaté, měkké a bledé. Něco z jeho dobré nálady ho opustilo.

Už byla úplná tma a on musel zapálit svíčku, aby viděl. Cítil se vyčerpaný. Poslední týden žila celá rodina podle zvyklostí Starého světa. Spali ve dne, při západu slunce se probouzeli, aby vyšli ven. Pod očima měl modré kruhy.

„Není to se mnou dobré, pavoučku,“ řekl tiše drobnému stvoření. „Nemůžu si ani zvyknout spát ve dne jako ostatní.“

Zvedl svícen. Ach, mít tak silné zuby s tesáky jako ocelové hřeby. Nebo silné ruce, nebo aspoň silnou mysl. Umět tak vysílat svou mysl svobodně jako Cecy. Ale ne, byl nepovedeným jedincem, byl nemocný. Ba dokonce - zachvěl se a pozvedl svícen výš - se bál tmy. Jeho bratři nad ním ohrnovali nos. Bion, Leonard a Sam. Smáli se mu, protože spal v posteli. S Cecy to bylo jiné; její postel byla částí jejího pohodlí nutného k tomu, aby mohla posílat svou mysl svobodně na lov. Ale spal Timothy jako ostatní v báječných leštěných truhlách? Nespál! Matka mu dovolila, aby měl svou vlastní postel, svůj vlastní pokoj, své vlastní zrcadlo. Není divu, že se ho rodina stranila jako světcova kříže. Kdyby mu aspoň na zádech vyrostla křídla. Svlékl si košili a prohlédl si záda. A znovu si povzddechl. Je to beznadějně.

Navždy.

Z přízemí se ozývaly vzrušující a záhadné zvuky, ve všech místnostech, na všech stropích a dveřích byl rozvěšen šustivý černý flór. Prskání černých voskových svíček na zábradlí schodiště. Matčin hlas, vysoký a pevný. Otcův hlas, který se ozýval se ozvěnou z hloubi sklepení. Bion, který přicházel zvenčí starého domu a táhl velké dvouga-lonové kanystry.

„Jdu právě včas na oslavu, pavoučku,“ řekl Timothy. Pavouk se zatočil na konci své hedvábné nitě a Timothy se náhle cítil opuštěně. Mohl ležet rakve, chodit na muchomůrky a pavouky, všeset černý flór, ale až slavnost začne, nikdo si ho ani nevšimne. Čím méně toho nepovedený syn řekne, čím méně ho bude vidět, tím lépe.

Patrem pod nim proběhla Laura.

„Rodinná slavnost!“ volala vesele. „Rodinná slavnost!“ Zvuk jejich kroků se ozýval všude a nikde.

Timothy znovu nakoukl do Cecyina pokoje a viděl, že klidně spí. Jednou za měsíc scházela dolů ze schodů. Jinak zůstávala pořád v posteli. Báječná Cecy. Hrozně rád by se jí zeptal: „Kdepak jsi teď, Cecy? A v kom? A co děláš? Jsi v horách? A jaké to tam je?“ Ale místo toho vešel do Ellenina pokoje.

Ellen seděla u svého stolu, třídila množství světlých, hnědých a černých vlasů a malých zahnutých srpků nehtů, které získala jako ma-nikérka v kosmetickém salónu Mellin Village padesát mil odtud. V rohu ležela mohutná mahagonová truhla s jejím jménem.

„Jdi pryč,“ řekla, aniž se na něj vůbec podívala. „Nemůžu pracovat, když na mě civíš.“

„Svátek Všech svatých, Ellen; jen si pomysli!“ řekl Timothy, snaže se chovat přátelsky.
„Huh!“ Vhodila několik nehtů do malého bílého pytlíku a přilepila na něj nálepku. „Co to pro tebe může znamenat? Co ty o tom víš? Vždyť se takových věcí bojíš! Jdi raději zpátky do postele.“
Timothyho obličej znachověl. „Musím ležít a pracovat a pomáhat ostatním.“
„Jestli hned nevypadneš, najdeš zítra v posteli tučet syrových ústřic.“ řekla Ellen věcně. „Zmiz, Timothy.“
Když se slepý vzteky hnál ze schodů, vrazil do Laury.
„Koukej na cestu!“ zaječela staženými ústy.
Odešla. Běžel k otevřeným sklepním dveřím a nasál zdola do nosu dávku vlhkého, zemí vonícího vzduchu. „Táti?“
„Už je čas,“ zavolal jeho otec vzhůru schodištěm. „Spěchej sem dolů, nebo tu budou dřív, než budeme připraveni!“
Timothy zaváhal jen tak dlouho, aby se zaposlouchal do miliónu ostatních zvuků, které plnily dům. Objevili se jeho bratři a prohnali se kolem jako vlak stanicí a přitom na sebe pokřikovali a hádali se. Kdyby stál na jednom místě dost dlouho, mohl by vidět všechny tři, jak ho míjejí s bledýma rukama plnýma věcí. Leonard se svým malým černým doktorským kufříkem, Samuel s velkou, v ebenově černé kůži vázanou knihou pod paží a náručí plnou dalšího černého flóru, a Bion, který něco kutil kolem auta venku a teď se vracel s dalšími gallony tekutiny.
Otec přestal ležít a podal Timothymu hadr a plechovku s voskem. Ukázal na velkou mahagonovou truhlu. „Tak pojď a vylešti ji, ať se můžeme pustit do dalšího. Alespoň zaženeš spánek.“
Zatímco leštil rakev, nakoukl Timothy dovnitř.
„Strýček Einar je velký muž, že, táti?“
„Hm.“
„Jak je vysoký?“
„To si můžeš domyslet z velikosti truhly.“
„Jenom jsem se ptal. Má sedm stop?“
„Moc mluvíš.“
Kolem deváté vyšel Timothy ven do říjnové noci. Ve chvíli teplém a chvíli chladném počasí se dvě hodiny procházel loukami a sbíral muchomůrky a pavouky. Jeho srdce se znovu rozbušilo očekáváním. Kolik říkala maminka, že přijde příbuzných? Sedmdesát? Nebo sto? Prošel kolem statku. Kdyby jen věděli, co se děje v našem domě, pomyslel si při pohledu na zářící okna stavení. Vystoupil na pahorek a zahleděl se na město, vzdálené několik mil a ponořené do spánku, na bílé okrouhlé hodiny vysoko v dáli na věži radnice. Ani město nic netuší. Domů přinesl mnoho konví plných muchomůrek a pavouků.
V malém chrámu ve sklepě probíhal rychlý obřad. Byl jako jiné rituály po všechna ta léta: otec odříkal temné liturgie, matčiny krásné bílé ruce kynuly v gestu obráceného žehnání a všechny děti vstaly, kromě Cecy, která ležela nahoře v posteli. Ale Cecy byla také mezi nimi. Dívala se, teď z Bionových očí, teď z Samuelových, teď z matčinych a pak jste ucítili pohyb a byla ve vás, mihla se a byla pryč.
Timothy se modlil se sevřenou hrudí k Temnému:
„Prosím, prosím, pomoz mi, abych vyrostl, pomoz mi, abych byl jako mé sestry a bratři. Nedopusť, abych byl jiný. Kdybych jen dokázal tvořit umělé obrazy z vlasů jaké tvoří Ellen, nebo způsobit, že se do mě lidi zamilují, jako to s lidmi dělá Laura, nebo číst podivné knihy, jaké čte Sam, nebo pracovat ve váženém zaměstnání, jaké má Leonard a Bion. Nebo alespoň jednoho dne založit Rodinu, jako ji založili maminka a táta...“
O půlnoci zahřměla domem bouře. Venku zazářil jasný bílý blesk. Ozval se zvuk blížícího se ničícího, vše pohlcujícího tornáda, rozrývajícího a vysávajícího vlhkou noční zemi. Pak se vnější dveře rozletěly a zůstaly strnule viset ve veřejích a dovnitř začal proudit zástup ze Starého světa v čele s dědečkem a babičkou.
Od té chvíle přicházeli noví a noví lidé každou hodinu. Ozvalo se třepotání křídel za oknem, klepání na přední verandě, ťukání na zadní. Ze sklepa se ozývaly různé zvuky; podzimní vítr zavýskal v hrdle komína a zaštěbetal. Matka naplnila velkou křišťálovou mísu karmínovou tekutinou, kterou Bion přinesl domů v kanystrech. Otec se míhal z místnosti do místnosti a zapaloval nové a nové voskové svíčky. Laura a Ellen drtily v hmoždíři další koření. A Timothy tam stál bez výrazu v tváři, ruce se mu chvěly, jak pozoroval všechno to vzrušení, a jeho oči těkaly hned tu a hned zase tam. Bušení na dveře, smích, zvuk tekoucí kapaliny, temnota, kvílení větru, tlučení blanitých křídel, pleskání nohou, vítací ruch u vchodu, řinčení okenních křídel, míhající se stíny, příchody, chůze, kmitání.
„Ano, ano a tohle musí být Timothy!“
„Cože?“
Chvějící se ruka ho uchopila za niku. Tvář lemovaná dlouhými vlasy se k němu sehnula. „Správný kluk, výtečný kluk,“ řekl cizinec.
„Timothy.“ řekla matka. „Tohle je strýček Jason.“
„Ahoj, strýčku Jasone.“
„A tamten...“ matka odvedla strýčka Jasona pryč. Strýček Jason se obrátil, podíval se na Timothyho přes pláštěm pokryté rameno a mrkl.
Timothy zůstal sám.
Ze vzdálenosti tisíce mil, ve tmě ozářené svícemi, slyšel vysoký, ječivý hlas. A mí bratři, ti jsou chytří. Uhodnete, jaké mají zaměstnání, teto Morgiano ?“
„Nemám zdání.“
„Pracují ve městě v pohřební službě.“
„Tohle!“ Vzdychnutí.
„Ano!“ Pronikavý smích. „Není to k nezaplacení?“
Timothy stál velice tiše.

Smích na chvíli utichl. „Nosí domů jídlo pro mámu, tátu a pro nás všechny," řekla Laura. „Samozřejmě kromě Timothyho..."

Rozpačité ticho. Pak se hlas strýčka Jasona zeptal:

„Ano? Povědíte, co je s Timothyem?"

„Ach Lauro, ten tvůj jazyk," napomenula ji matka.

Laura si toho nevšímal. Timothy zavřel oči. „Timothy - ehm-Timothy nemá rád krev. Je vybíravý."

„Naučí se," řekla matka. „Naučí se to," řekla pevně. „Je to můj syn a naučí se to. Je mu teprve čtrnáct."

„Ale já jsem na tom vyrostl," řekl strýček Jason a jeho hlas se rozléhal z jedné místnosti do druhé. Vitr hrál na stromy venku jako na harfy. Na okna bubnoval drobný déšť „- jsem na tom vyrostl," opakovalo se ozvěnou do ztracena.

Timothy se kousl do rtu a otevřel oči.

„Ano, je to všechno moje chyba." Matka je teď odváděla do kuchyně. „Snažila jsem se ho nutit. Nemůžete k tomu dítě nutit, když se mu dělá špatně, pak tomu nikdy nepřijde na chuť. Jen se teď podívejte na Biona, a když mu bylo třináct..."

„Chápu," zabručel strýček Jason. „Timothy se do toho vpraví."

„Určitě vpraví," řekla matka vzdorovitě.

Plameny svíček se chvěly, jak se stíny míhaly sem a tam zatuchlými pokoji. Timothyho bylo zima. Nasál do nosu pach horkého loje, instinktivně sáhl po svíci a vydal se s ní na obchůzku po domě, ohlazuje a narovnávaje noc.

„Timothy" zašeptal někdo za vzorovanou zdí, zasyčel, zapískal a zazpíval slova: „Timothy se bojí tmy!"

Leonardův hlas. Nenáviděný Leonard!

„Mám rád svíčky, to je všechno," odpověděl Timothy vyčítavým šeptem.

Další blesky, další hromy. Kaskády pronikavého smíchu. Bušení a klepání a křik a šustění šatů. Čelními okny dovnitř vnikla lepkavá mlha. Z mlhy se vynořil vysoký muž a urovnal si křídla.

„Strýček Einar!"

Timothy vyrazil na svých krátkých nohách přímo do mlhy pod zelenou pavučinu stínů. Vrhle se Einarovi do náručí.

Einar ho zvedl do výše.

„Máš křídla, Timothy!" Ucoulv před chlapcovým světlem jako před bodlákem. „Křídla, Timothy: Let'!" Tváře ostatních zmizely dole. Temnota se roztočila. Dům byl odváť pryč. Timothy se cítil jako vánek. Rozpřáhl ruce. Einarovy ruce ho zachytily a vyhodily ho znovu ke stropu. Strop se řítit dolů jako domek z karet. „Let', Timothy!" vykřikl Einar hlubokým, silným hlasem. „Let' na křídlech! Na křídlech!"

Podzimní vítr vtrhl přílivem do domu, roztřásl trámy a způsobil, že zuřivé vlající záclony rozkmitaly plamínky svíček a dovnitř vnikl déšť. Stovka příbuzných vykoukla ze všech temných, kouzelných místností a zavířila kolem ve zmeti stínů a tvarů, kde si Einar pohazoval s dítětem jako dirigent s taktovkou.

„Dost!" vykřikl Einar konečně.

Timothy, postavený na prkna podlahy, se nadšeně, vyčerpaně vrhl proti strýčkovi Einarovi a šťastně vzlykal:

„Strýčku, strýčku, strýčku!"

„Měl jsi dobrý let? Co, Timothy?" zeptal se strýček Einar. Sklonil se a pohladil Timothyho po hlavě. „Dobrý, dobrý."

Tak tomu bylo až do úsvitu. Většina z nich už přišla a byla připravena uložit se přes den k spánku, spát bez hnutí a beze zvuku, než slunce zase zapadne a oni budou moci ve vši důstojnosti vyjít ze svých mahagonových truhel.

Strýček Einar, následován tuctem jiných, odešel do sklepa. Matka je zavedla dolů k vyrovnaným řadám vyleštěných truhel, jedna vedle druhé. Einar, za nímž vlála křídla jako zelené lodní plachty, se pohyboval se zvláštním pískáním; když se jeho křídla dotkla nějaké překážky, zazněl zvuk podobný tichému úderu bubenických paliček.

Nahoře Timothy unaveně přemýšlel a snažil se oblíbit si tmu. Bylo tolik věcí, které mohl dělat ve tmě a lidé ho za ně nemohli napomínat, protože ho nikdy neviděli. Měl rád tmu, ale nebyla to podmíněná láska: někdy té noci bylo tolik, že křičel odporem.

Mahagonové padací dveře ve stropě se zavřely, stažené bledýma rukama. V koutech se někteří příbuzní třikrát otočili, než ulehli, hlavy na tlapách, oči zavřené. Vycházelo slunce. Byl čas spát.

Soumrak. Hostina propukla, jako když se probudí hnízdo netopýrů, plné ječení, výskání, veselí. Víka truhel odskočila. V hloubi sklepa zaduněly kroky. Několik opozdilých hostů bušilo na přední i zadní portál a bylo vpuštěno.

Pršelo a promočení návštěvníci odkládali své kápě, své deštěm nasáklé klobouky a pokropené pláště Timothyho, který je odnášel do přístěnku. Pokoje byly plné hlučících davů. Smích některého z bratranců vystřelil z jedné místnosti, svezl se po zdi druhé, odrazil se, zatočil se a vrátil se k Timothyho uším z další místnosti, ostrý a zraňující.

Po podlaze přeběhla myš.

„Poznal jsem tě, neteři Leiberauter!" prohlásil otec.

Myš zakroužila kolem nohou tří žen a zmizela v koutě. O chvíli později se odnikud v rohu objevila krásná žena a usmála se na všechny bílým úsměvem.

Něco narazilo do mokré tabule kuchyňského okna. Sténalo to a plakalo a nepřetržitě to klepalo na sklo, ale Timothy nemohl nic udělat, protože nic neviděl. Ve své představivosti byl venku a nahlížel dovnitř. Padal na něj déšť, ovíval ho vítr a tma uvnitř ho pohostinně zvala. Začal se tančit waltz: štíhlé vysoké postavy vířily při cizokrajné hudbě.

Hvězdičky odlesků tančily na pozvednutých číších; z přilbic se drobily malé obláčky země a pavouk dopadl na zem a tiše přeběhl po podlaze.

Timothy se zachvěl. Byl opět uvnitř domu. Matka na něj volala, aby běžel tam, běžel tady, pomohl, posloužil, teď zase do kuchyně, doskočit pro tohle a doskočit pro tamto, donést jídlo - další a další - kolem něj se rozproudil večírek, ale on na něm nebyl. Tucty velkých lidí se natlačily před něj, zacláněly mu, přehlížely ho.

Nakonec se sebral a vyklouzl pryč, nahoru po schodech.

Tiše zavolal: „Cecy. Kde jsi teď, Cecy?“

Dlouho byla tiše, než konečně odpověděla: „V Imperiál Valley," zamumlala potichu. „Vedle Saltonského jezera, poblíž močálu a výparů a ticha. Jsem ve farmářově ženě. Sedím na přední verandě. Můžu způsobit, že se bude pohybovat, když budu chtít, nebo bude dělat, na co si vzpomenu. Slunce zapadá.“

„Jaké to je, Cecy?“

„Slyším, jak močál syčí," řekla tiše, jako kdyby mluvila v kostele. „Bublíny šedé páry zvedají bahno, jako by holohlaví muži vylézali z hustého sirupu a hlavou napřed se vynořovali z vařící kaše. Šedé hlavy praskají jako gumové balónky, rozprskávají se s mlaskavým zvukem vlhkých rtů. Unikají z nich lehoučké kotouče páry. Z hlubin vystupuje pach hořící síry a prastarých časů. Před desítkami miliónů let se tudy brodil dinosaur.“

„Už je pryč, Cecy?“

„Ano, už je pryč. Úplně pryč." Cecyiny rty se ve spánku zvolna pohybovaly. Z úst jí zvolna splývala tichá slova. „Jsem uvnitř lebky ženy, vyhlížím ven a pozoruji moře, které je nehybné a tak klidné, že z něj jde strach. Sedím na terase a čekám, až se můj muž vrátí domů. Občas z vody vyskočí ryba a s plesknutím zase spadne zpátky. Údolí, moře, několik vozů, dřevěná terasa, moje houpací židle, já sama, ticho.“

„A co teď, Cecy?“

„Vstávám z houpací židle," řekla.

„Ano?“

„Odcházím z terasy, mířím k močálu. Nade mnou přelétá letadlo. Jako nějaký prvotní hmyz. Potom je ticho, takové ticho.“

„Jak dlouho v ní zůstaneš, Cecy?“

„Dokud budu dost slyšet a vidět a cítit: dokud nějak nezměním její život. Scházím z terasy a jdu kolem dřevěného zábradlí. Mé nohy klopýtají na prknech, pomalu, unaveně.“

„A teď?“

„Teď jsou všude kolem mě samé výpary. Dívám se na bubliny, jak pukají a rozprskávají se. Ptáci se míhají kolem mých spánků a křičí. Náhle jsem v ptákově a letím pryč! A jak odlétám, vidím svými novými perličkovými očima ženu pode mnou, jak vrávorá a dělá tři kroky vstříc bublajícímu močálu. Slyším zvuk, jako když se balvan noří do hlubin. Zakroužím a letím zpátky. Vidím bílou ruku jako pavouka, jak se chvěje a mizí v šedé lávě. Láva se za ní zavírá. Teď letím domů, rychle, rychle, rychle!“

Něco silně udeřilo do okna a Timothy vzhlédl.

Cecy ze široka otevřela oči, zářící, šťastné, veselé.

„A teď jsem doma!" řekla.

Po chvíli se Timothy odvážil připomenout: „Je rodinná slavnost. Všichni už jsou tady.“

„Proč jsi tedy nahoře?" Vzala ho za ruku. „No dobře, tak mě tedy požádej." Vychytrale se usmála. „Požádej mě, o co jsi mě chtěl požádat.“

„Nechtěl jsem tě požádat o nic," odpověděl. „Tedy, skoro o nic. Tedy - ach, Cecy!" Vyšlo to z něj v jediném dlouhém výdechu. „Chtěl bych udělat něco, aby si mě všichni všimli, něco, čím bych je zaujal, za co by mě vzali mezi sebe, ale není nic, co bych mohl udělat, a já se cítím tak směšný, tedy, myslím, že bys mohla..."

„Můžu," řekla, přivřela oči a na tváři se jí objevil úsměv. „Postav se zpřímá. Stůj velice klidně." Poslechl ji. „Teď zavři oči a nemysli na nic.“

Stál úplně rovně a nemyslel na nic, nebo si alespoň myslel, že nemysli na nic.

Vzdychla. „Půjďme teď dolů, Timothy?" Cecy do něj vklouzla jako ruka do rukavičky, „Dívejte se všichni!" Timothy pozvedl číši teplé červené tekutiny. Pozvedl ji a čekal, až se všichni v domě otočí a podívají se na něj. Tety, strýci, bratřenci, bratři, sestry! Pak obsah číše vypil na jediný doušek.

Ukázal rukou na svou sestru Lauru. Držel její pohled a šeptal při tom zákeřným hlasem, který ji udržel zticha ztuhlou.

Cítil se velký jako strom, když šel k ní. Zábava utichla. Všichni stáli kolem něj a čekali. Ze všech pokojů vyhlížely obličej. Nesmály se. Matčina tvář byla plná úžasu. Táta vypadal zmateně, ale potěšeně, a na tváři se mu začínal objevovat výraz hrstosti.

Kousl Lauru, jemně, do krční tepny. Plamínky svíce se opile zachvěly. Vítr zakvílel pod střechou. Ze všech dveří hleděli příbuzní. Strčil si do úst muchomůrku, polkl ji a pak začal mávat rukama jako křídly. „Podívej se, strýčku Einare!

Konečně můžu létat!" Divoce tloukl rukama. Nahoru a dolů. Pod ním se leskly zírající obličej.

Stál na okraji schodiště a slyšel, jak jeho matka hluboko pod ním křičí: „Zastav se, Timothy!" „Hej!" zvolal Timothy a mávaje rukama skočil přes schodiště.

V půli cesty dolů se křídla, o kterých si myslel, že je vlastní, rozplynula. Zaječel. Strýček Einar ho zachytil.

Timothy se zmítal v rukou, které ho svíraly. Proti jeho vůli se mu z úst hrnula slova. „Tady Cecy! Tady Cecy! Pojďte se na mě všichni podívat, nahoru, první pokoj vlevo!" a pak dlouhý trylek jejího vysokého smíchu. Timothy se namáhale pokoušel umlčet hlas jazykem.

Všichni se teď smáli. Einar ho postavil na zem. Prodíraje se temným zástupem příbuzných, kteří se hnali nahoru po schodech, aby pogratulovali Cecy, otevřel Timothy trhnutím průčelní dveře.

„Cecy, já tě nenávidím, nenávidím tě!"

Pod platanem, v hlubokém stínu, Timothy vyzvracel všechno, co snědl, a hořce vzlykaje se zhroutil na hromadu podzimního listí. Zůstal nehybně ležet. Z kapsy jeho košile, z úkrytu krabičky od sirek, kterou používal jako své útočiště, se vyplížil pavouk. Pavouk přešel po Timothy o ve ruce, vyšplhal po jeho krku k uchu a vlezl dovnitř, aby ho polechtal. Timothy zatřásl hlavou. „Nech toho, pavoučku, nech toho.“

Lehoučký dotek pavoucí nohy na jeho ušním bubínku způsobil, že se Timothy roztřásl. „Nech toho, pavoučku!"

zavzlykal.

Pavouk se vydal dolů po jeho skrání, na chvíli se zastavil u Jeho nosních dírek, jako by hledal mozek, a potom si vylezl na špičku Ti-mothyho nosu a díval se na něj svýma smaragdově zelenýma očima, dokud se chlapec nerozesmál. „Jdi pryč, pavoučku!”

Timothy se posadil a listí zašustilo. Kraj byl zalit jasným měsíčním světlem. Z domu se ozýval tichý oplzlý smích, když začali hrát Zrcadlo, zrcadlo. Všichni křičeli a výskali, jak se snažili mezi sebou odhalit toho, který neměl odraz, a který se nikdy neviděl v zrcadle.

„Timothy.” Křídla strýčka Einara se rozešřela a zašubala sebou a zavířila jako buben. Timothy cítil, že byl zvednut lehce jako náprstek a posazen na Einarova ramena. „Netrap se tím, synovce Timothy. Každý po svém, každý tak, jak mu velí přirozenost. Oč lepší věci čekají na tebe. Oč bohatší. Svět je pro nás mrtev. Viděli jsme toho už tak mnoho, věř mi. Život je nejlepší pro toho, kdo žije krátce. Každá minuta je potom cennější, Timothy, pamatuj si to.”

Od půlnoci až do kalného rána ho strýček Einar provázel po domě, pokoj po pokoji. Dav pozdních příchozích se znovu vrátil k veselí. Byla tam pra-pra-pra-pra a ještě tisíckrát pra-pramáti zabalená v egyptském rubáši. Neřekla ani slovo, jen tam stála opřená o zeď, oční důlky upřené do dále, vědouce, tiše světélkující. U snídaně, ve čtyři hodiny ráno, usedla tisíckrát pra-pramáti do čela dlouhého stolu.

Početní mladí bratřenci popíjeli punč z křišťálové misky. Jejich pichlavé olivové oči, špičaté, ďábelské obličej a kučeravé bronzové vlasy se nakláněly přes stůl, jejich pevná i měkká, napůl dívčí a napůl chlapecká těla se tiskla k sobě navzájem, jak nevražlivě a chlemtavě pili. Skučení větru zesílilo, hvězdy zářily s divokou intenzitou, zvuky se zdvojovaly ozvěnou, tance se zrychlily, pijáci k sobě začínali být přátelštější. Pro Timothyho toho bylo tolik na dívání. Víření v temnotách, ruch, tváře, které se objevovaly a zase mizely...

„Poslouchejte!”

Společnost zadržela dech. Daleko ve městě rozezněly hodiny svůj zvon, říkající, že je šest hodin. Slavnost končila. Jak rytmus zvonu dozníval, stovka hlasů začala zpívat píseň, která byla čtyři sta let stará, píseň, kterou Timothy nemohl znát. Ruce spojené, pomalu zpívali a někde v mrazivé dálce města hodiny dozvonily a ztichly.

Timothy zpíval. Neznal slova, neznal melodii a přitom jeho slova i melodie zněly správně a hlasitě. Zahlédl, jak se nahoře v poschodí zavřely dveře.

„Díky, Cecy.” zašeptal. „Odpouštím ti. Díky.”

Pak jenom odpočíval a nechal slova volně plynout, Cecyíným hlasem ze svých rtů.

Ozývala se slova loučení, nastal velký shon. Maminka a táta stáli u dveří, potřásali rukou a líbali všechny odcházející příbuzné. Nebe za otevřenými dveřmi se barvilo východem slunce. Dovnitř vnikl studený vzduch. A Timothy cítil, jak se ocitá v jednom těle po druhém, cítil, jak ho Cecy tlačí do hlavy strýčka Fry, takže se může dívat z jeho svrastělé kožnaté tváře, potom vyletěl v nervózním spěchu listí před dům a probouzející se vrchy...

Potom skákal prašnou cestou a cítil, jak jeho rudé oči hoří, jeho huňatý kožich je ojíňelý ránem, když ve strýčkovi Wiltiamovi uhání strží pryč...

Jako oblázek v ústech strýčka Einara vlétl Timothy do pavučinového blesku, který naplnil oblohu. A pak byl navždycky zpátky, ve svém vlastním těle.

V nadcházejícím jitru se několik posledních opozdílů objímalo a stěžovalo si, jak je pro ně na světě čím dál méně místa. Byly doby, kdy se setkávali každý rok, ale teď míjejí celé dekády bez slavností. „Nezapomeňte!” křičel někdo, „setkáme se v roce 1970 v Salemu!”

Salem. Timothyho strnulá mysl si pohrávala s tím slovem. Salem, 1970. A bude tam strýček Fry a tisíckrát pra-pramáti ve svém vysušeném rubáši, maminka a táta, Ellen, Laura, Cecy a všichni ostatní. Ale bude tam i on? Může si být jist, že do té doby zůstane naživu?

S posledním závanem větru všichni zmizeli, tolik třepotajících se šátků, tolik chvějících se savců, tolik zvadlých listů, tolik kňučivých a pištivých zvuků, tolik šíleností, příznaků a nočních můr.

Maminka zavřela dveře. Laura zvedla koště. „Ne,” řekla maminka. „Uklidíme až v noci. Teď se všichni potřebujeme vyspat.” A rodina se rozešla po schodech do sklepa a na půdu. A Timothy šel flórem ozdobenou halou, s hlavou sklopenou. Když procházel kolem zrcadla, všiml si bledé mrtvolnosti svého obličej, studeného a chvějícího se.

„Timothy,” řekla maminka.

Přistoupila k němu a dotkla se rukou jeho tváře. „Synku,” řekla. „Máme tě rádi. Pamatuj si to. Všichni tě máme rádi. Nezáleží na tom, že jsme jiní, nezáleží na tom, že nás jednoho dne opustíš.” Políbila ho na tvář. „A až zemřeš, budou tvé kosti ležet nerušené, na to dohlédneme. Budeš ležet v klidu navždy a já se na tebe přijdu podívat na každý svátek. Všechny svatých a postarám se, abys odpočíval v klidu.”

Dům ztichl. V dále se honil mezi kopci štěbetající vítr s posledním nákladem temných netopýrů.

Timothy stoupal po schodech, jeden po druhém a cestou tiše plakal.

CESTOVATELKA

Chvilí před úsvitem nahlédl táta do Cecyina pokoje. Ležela na své posteli. Nechápatě zavrtěl hlavou s zamával na ni. „Vysvětlí mi, prosím tě, co na tom vidíš, pořád takhle ležet,” řekl, „musel bych na své truhle nudou okousat flór. Celou noc spát, nasnídat se a pak si lehnout do postele a ležet v ní celý den.”

„Ach, ale tolik nám pomáhá,” zastala se jí matka a odvedla ho chodbou pryč od spící Cecyiny bledé postavy. „Je jedním z nejužitečnějších členů Rodiny. K čemu jsou dobří její bratři? Celý den jenom spí a nic nedělají. Cecy je alespoň aktivní.”

Ve světle temných svící sestupovali po schodech; přes zábradlí visel černý flór, který tu zůstal od poslední rodinné slavnosti, konané před několika měsíci, a tiše šeptal, když procházeli kolem. Otec si vyčerpaně uvolnil vázanku. „Jistě, my pracujeme v noci,” řekl. „Co můžeme dělat, když jsme -jak jsi to říkala - staromódní?”

„Samozřejmě, že nic. Všichni v Rodině nemohou být moderní." Otevřela dveře do sklepa; ruku v ruce sestupovali do temnoty. Pohlédla na jeho okrouhlou bílou tvář a usmála se. „Je to skutečně velké štěstí, že já nespím vůbec. Jen si pomysli, jaké by to bylo manželství, kdyby ses oženil s noční spáčkou! Každý z nás by si žil po svém. Skoro bychom se neviděli. Pěkně divoké. Tak, jak je to v Rodině zvykem. Někteří jsou jako Cecy, samá mysl; a jiní zase jako strýček Einar, samá křídla; a pak jsou zase někteří jako Timothy, lhostejní a klidní a normální. Pak jsou takoví jako ty, kteří spí ve dne. A já, já jsem stále vzhůru, po celý svůj život. Proto pochopit Cecy pro tebe příliš neznamená. Mně pomáhá miliónkrát každý den. Posílá pro mne svou mysl dolů k hokynáři, aby se podívala, co má na prodej. Vstoupí svou myslí do řezníka. Ušetří mi dlouhou cestu, když mi prodá čerstvý a pěkný kousek masa. Varuje mě, když přichází návštěva, která se chystá pro-klevetit celé odpoledne. A je ještě šesti sty jinými věcmi..."

Zastavili se uprostřed sklepní místnosti, poblíž velké prázdné mahagonové truhly. Vlezl si do ní, stále docela nepřesvědčen. „Kdyby jen víc přispívala," řekl. „Bojím se, že ji budu muset požádat, aby si našla nějakou práci."

„Vyspi se na to," poradila mu. „Promysli si to. Možná, že za soumraku změníš názor."

Zavřela za ním víko. „Dobře," řekl zamýšleně. Víko zapadlo.

„Dobré ráno, drahý," řekla.

„Dobré ráno," zabručel zevnitř rakve.

Vyšlo slunce. Vyběhla nahoru po schodech, aby připravila snídani.

Cecy Elliottová byla tou, která cestuje. Vypadala jako obyčejná osmnáctiletá dívka. Ale v Rodině nikdo nevypadal na to, co ve skutečnosti byl. Žili v malých městečkách a na farmách po celém světě, prostě a nenápadně a přizpůsobovali své schopnosti potřebám a zákonům měnícího se světa.

Cecy Elliottová se probudila. Seběhla ze schodů a zabručela: „Dobré ráno, mami!" Zamířila dolů do sklepa, aby překontrolovala všechny velké mahagonové rakve, oprášila je a ujistila se, že jsou všechny těsně zavřené.

„Táta," řekla, když ležila jednu truhlu. „Sestřenice Esther," řekla, prohlížeje druhou, „je tu na návštěvě. A..." zaťukala na třetí, „pradědeček Elliott." Uvnitř něco zašustilo jako svitek papýru. „Podivná, velice pestrá rodina," bručela si, když šla zpátky do kuchyně. „Noční pijáci krve a běsi stok, někteří jsou vzhůru čtyřicet hodin denně, jiní, jako já, prospí padesát minut z hodiny. Různé druhy spáčů."

Pustila se do snídane. Když byla uprostřed misky s broskvemi, všimla si, žeji matka upřeně pozoruje. Položila lžici.

„Táta svůj názor změnil," řekla Cecy. „Předvedu mu, jak je užitečné, abych byla po ruce. Ještě nechápe, že se starám o bezpečí rodiny. Počkej."

„Byla jsi ve mně, když jsem se před chvílí bavila s tátou?" zeptala se maminka.

„Ano."

„Připadalo mi, že cítím, jak se díváš mýma očima," přikývla matka.

Cecy dojedla a vrátila se do postele. Uhladila čisté a chladivé prostěradlo, upravila příkrývku a lehla si na ni. Zavřela oči, složila štíhlé ruce na svých drobných nadrech a spočinula sochařsky dokonale tvarovanou hlavou na polštáři ze svých hustých kaštanových vlasů.

Výdala se na cesty.

Její mysl vyklouzla z místností, proletěla květinovou zahradou, poli, zelenými pahorky, přes prastaré, vozy vyježděné ulice Mellin Townu do strže, vyhloubené větry a dešti. V jejích zákratech mohla létat celý den. Její mysl se mohla vtělit do psa, který tam seděl, a mohla cítit bystrými psími smysly, ochutnat výzrálé kosti, čichat močí označené stromy. Mohla slyšet, jak slyší psi. Zcela zapomněla na svou lidskou podstatu. Teď byla psem. Byla to víc než telepatie, vnímání pocitů druhého. Bylo to úplné oddělení od jednoho prostředí a vstup do jiného. Mohla vstupovat do psů, kteří očichávali stromy, do mužů, starých panen, ptáků, hrajících si dětí, milenců ráno procitajících v lůžku, do propocených dělníků i nenarozených dětí, růžových, srnčích mozečků.

Kam se vydat dnes? Rozhodla se a vyrazila!

Když její matka o chvíli později opatrně nahlédla do jejího pokoje, viděla, jak Cecyino tělo leží na lůžku, hrud' je nehybná a obličej klidný. Cecy už byla pryč. Matka přikývla a usmála se.

Ráno rychle uběhlo. Leonard, Bion a Sam odešli za svou prací stejně jako jejich sestra Laura, manikérka a Timothy byl odeslán do školy. Dům ztichl. Kolem poledne se jediné zvuky ozývaly od tří malých Cecyinych sestřenic, které si vzadu na dvorku hrály Urny, rakve, hýbejte se! V domě byli vždycky nějakí strýčci nebo sestřenice, prasynovci nebo neteře navíc; přicházeli a odcházeli, přitekli kohoutkem, přiletěli po větru.

Sestřenice ustaly ve své hře, když na vrata hlučně zabušil vysoký muž. Objevila se maminka a muž rázně vešel do dvora.

„To byl strýc Jonn!" zvolala bezduše nejmenší z dívek.

„Ten, kterého tak nenávidíme?" zeptala se druhá.

„Co tady chce?" zeptala se třetí. „Vypadá rozzlobeně!"

„My se zase zlobíme na něj, tak co na tom záleží." prohlásila druhá hrdě. „Pro to, co Rodině udělal před šedesáti lety, před sedmdesáti lety a před dvaceti lety."

„Poslouchejte!" Všichni poslouchali. „Běží nahoru!"

„Zdá se, že něco křičí."

„Je to rozzlobený křik?"

„Jistě, zuřivý!"

„Je v Cecyině pokoji! Křik. Smích. Kletby. Jekot. Zní to šíleně, zuřivě a žalostně, všechno dohromady!"

Nejmenší z děvčat se rozplakalo. Rozběhlo se ke dveřím do sklepa. „Probudte se! Ach, vy tam dole, probudte se! Vy v truhlách! Je tady strýc Jonn a možná, že má s sebou cedrový kůl! Nechci, aby mi zabodl cedrový kůl do prsou!

Probudte se!"

„Pst!“ okřikla ji starší dívka. „Nemá žádný kůl! A stejně, lidi v rakvích probudit nemůžeš! Poslouchej!“
Hlavy zakloněné, oči upřené nahoru, čekaly. „Běž od té postele!“ rozkázala maminka, stojící ve dveřích.
Strýc Jonn se sklonil nad Cecyíným spícím tělem. Rty se mu chvěly. Ve svých zelených očích měl divoký, šílený výraz.
„Přišel jsem snad pozdě?“ zeptal se chraptivě. „Je už pryč?“
„Už celé hodiny!“ odsekla matka. „Jsi snad slepý? Nemusí se vrátit celé dny. Někdy takhle leží třeba týden. Nekrmím její tělo, opatřuje si potravu od toho, kým nebo čím právě je. Jdi od ní pryč!“
Strýc Jonn ztuhl, koleno opřené o matraci postele.
„Proč jenom nepočkala?“ zeptal se zdrceně a prsty stále a stále zkoušel její pulz.
„Neslyšel jsi?“ Matka výhrůžně vykročila vpřed. „Nikdo se jí nesmí dotýkat. Musí zůstat tak, jak je. Tak, aby se mohla do svého těla vrátit stejně, jak ho opustila.“
Strýc Jonn se otočil. Jeho dlouhý brunátný obličej byl křečovitě stažen potlačovanými city a pod očima měl výrazné, temné kruhy vyčerpání.
„Kam šla? Musím ji najít!“
Matka odsekávala slova jako poličky. „Nevím. Má svá oblíbená místa. Můžeš ji najít v dětech, které běhají po cestíčkách kolem rokle. Nebo se houpe ve výhoncích divokého vína. Nebo ji můžeš najít v rakovi, který se na tebe dívá zpod kamene na dně potůčku. Nebo může hrát šachy ve starém muži, který sedí před domem. Viš stejně dobře jako já, že může být kdekoliv.“ Matka se suše usmála. „Může být dokonce i ve mně, dívat se na tebe a smát se ti, aniž bys o tom věděl. Možná, že s tebou teď mluví ona a má z toho legraci. Nic bys netušil.“
„Ale...“ Těžce zavrtěl hlavou, jako velký vztyčený balvan. Jeho ruce se zvedly, jako by se chtěly kolem něčeho sevřít.
„Když si pomyslíš...“ Matka klidně pokračovala:
„Samozřejmě, že ve mně není. Ale kdyby byla, neexistuje způsob, jak by ses o tom mohl přesvědčit.“ Oči se jí zaleskly zlobou. Stála tam, vysoká a krásná, a dívala se na něj beze strachu. „Předpokládám, že mi teď vysvětlíš, co od ní chceš?“
Zaposlouchal se do zvuku vzdáleného zvonu. Zuřivě potřásl hlavou. Jako by se chtěl něčeho neviditelného zbavit. Pak zabručel: „Něco... uvnitř ve mně...“ Hlas mu selhal. Sklonil se nad nehybným spícím tělem. „Cecy! Vrať se, slyšíš! Můžeš se vrátit, jen kdybys chtěla!“
Za sluncem ozářenými okny se v korunách starých vrb honil vítr. Postel pod jeho váhou zapraskala. Vzdálený zvon opět promluvil a on se zaposlouchal do jeho hlasu, ale matka ho neslyšela. Jen on mohl slyšet ty vzdálené zvuky nesoucí se ospalým slunečním dnem. Skoro nezřetelně otevřel ústa:
„Něco od ní potřebuju. Poslední měsíc to se mnou vypadá, jako bych... šlel. Dělá podivné věci. Jel jsem vlakem do velkého města a zašel jsem si k psychiatrovi, ale nedokázal mi pomoci. Vím, že Cecy může vstoupit do mé hlavy a vyhnat ten strach, který v ní vězí. Může jej vysát jako vysavač, jen kdyby mi chtěla pomoci. Je jediná bytost, která mi dokáže vymést z hlavy tu špínu a pavučiny a zachránit mě. Tohle od ní chci, rozumíš?“ řekl slabým, zoufalým hlasem. Pak stiskl rty. „Musí mi pomoci.“
„Po tom, co jsi udělal Rodině?“ zeptala se matka.
„Nic jsem Rodině neudělal!“
„Povídá se,“ řekla matka, „že jsi ve špatných časech, když jsi potřeboval peníze, bral sto dolarů za každého člena Rodiny, kterého jsi vydal zákonu, aby mu byl vražen kůl do srdce.“
„To není spravedlivé!“ zvolal a třásl se při tom jako někdo, kdo trpí žaludeční kolikou. „Nemůžeš to dokázat! Lžeš!“
„Na tom nezáleží. Stejně si nemyslím, že by ti Cecy chtěla pomoci. Rodině by to neprospělo.“
„Rodina, Rodina!“ Zadupal o zem jako velké rozzlobené dítě. „Čert aby vzal Rodinu! Nechci se kvůli ní zbláznit! Potřebuju pomoc, zatraceně, a taky ji dostanu!“
Matka stála proti němu, odměřený výraz ve tváři, ruce založené na prsou.
Ztišil hlas a s ustrašenou nenávistí se jí podíval do očí. „Poslouchejte mě, paní Elliottová,“ řekl. „A ty, Cecy, taky,“ řekl směrem ke spící, „pokud jsi tady,“ dodal. „Poslouchejte, co vám teď řeknu.“ Podíval se na hodiny, které tikaly na sluncem ozářené zdi. „Jestli Cecy nebude zpátky dnes večer do šesti, připravena pomoci zbavit mou mysl toho strachu a uzdravit mne, já... já půjdu na policii.“ Zarazil se. „Mám seznam Elliottů, kteří žijí na farmě, v Mellin Townu a kolem. Policie si sežene dost cedrových kůlů, aby je mohla do hodiny vrazit do srdcí tuctu Elliottů.“ Odmlčel se a setřel si z čela pot. Stál tam a poslouchal. Vzdálený zvon se opět ozval.
Slyšel ho už celé týdny. Žádný zvon tam nebyl, a on přesto slyšel, jak zvoní. Ted' zvonil, blízko, daleko, blízko, daleko. Věděl, že ho nikdo jiný nemůže slyšet.
Potřásl hlavou. Zařval, aby přehlušil ten zvuk zvonu, zařval na paní Elliottovou: „Slyšela jsi?“
Popotáhl si kalhoty, utáhl si přezku na opasku a vyrazil kolem ní ke dveřím.
„Ano,“ řekla. „Slyšela jsem. Ale nemohu Cecy zavolat zpět, když sama nechce přijít. Vrací se, jak se jí zamane. Měj trpělivost. Nechoď na policii...“
Přerušil ji. „Nemůžu čekat. Ta věc, ten zvuk je v mé hlavě už osm týdnů! Déle už to prostě nevydržím!“ Podíval se na hodiny. „Jdu. Zkusím Cecy najít ve městě. Jestli ji neuvidím do šesti... dobrá, však víš, k čemu je cedrový kůl...“
Jeho těžké boty zadupaly v hale, jak rázoval ke schodišti a ven z domu. Když všechn hluk utichl, matka se obrátila a vážným, ustaraným pohledem se podívala na spící dceru.
„Cecy,“ zavolala tiše a naléhavě. „Cecy, vrať se domů!“
Cecyino ležící tělo neodpovědělo sebemenším zvukem, sebenepatrnějším pohybem.
Strýc Jonn chodil po polních cestách a ulicích Mellin Townu, pátral po Cecy v každém dítěti, které lízalo eskymo, a v každém bílém pejskovi, který mu přeběhl přes cestu.
Městečko se rozprostíralo kolem jako nějaký podivný hřbitov. Ve skutečnosti nebylo ničím jiným než několika

budovami - pomníky zapomenutého umění a dávno minulých časů. Byla tam velká louka, plná jilmů a himalájských cedrů a modřínů, protkaná lesními cestičkami, po kterých se můžete stáhnout do svých skrýší, jestliže vás ruší kroky procházejících lidí. Byly tam vysoké staropanenské domy, hubené a úzké, plné barevného skla, na kterých vyrůstaly střapaté zlaté vlasy starých ptačích hnízd. Byla tam lékárna plná lákových sodovkových stolků s překližkovými deskami a té nezaměnitelné ostré vůně, která je jen v lékárnách a nikde jinde. Bylo tam holičské impérium s červeně opentlenými sloupy kolem kukly zrcadla v průčelí. Bylo tam také lahůdkářství, plné ovocných stínů a krabic s vůněmi staré arménské ženy, která se podobá vůni rezavého šilinku. Městečko leželo pod cedry a jilmy, klidně odpočívalo a někde v tom městě byla Cecy, ta, která cestuje.

Strýc Jonn se zastavil, koupil si láhev oranžády, vypil ji, oťel si tvář kapesníkem a jeho oči přitom skákaly nahoru a dolů jako oči malého dítěte, které přeskakuje švihadlo. Mám strach, pomyslel si. Mám strach.

Viděl ptáky sedící na telegrafních drátech, jako by svými těly tvořili nějakou šifru. Byla Cecy tam nahoře a smála se na něj z bystrých ptačích očí, čechrajíc si peří a zpívajíc mu při tom? Podezíral také indiána před krámkem s tabákem. Ale v té chladné, ze dřeva vyřezané, tabákové hnědé postavě nebyl žádný život.

Z dále, jakoby z ospalého nedělního rána, slyšel zvon, který vyzváněl v údolí jeho hlavy. Byl slepý. Stál v černé tmě. V jeho mučené mysli se začaly vynořovat bílé, zlověstné obličej.

„Cecy!“ vykřikl na všechny a všude. „Já vím, že mi můžeš pomoci! Zatřes se mnou jako se stromem! Cecy!“

Slepota zmizela. Koupal se ve studeném potu, který z něj prýštil bez přestání, lepkavý jako sirup.

„Vím, že mi můžeš pomoci.“ pokračoval. „Viděl jsem, jak jsi před léty pomohla sestřenici Marianne. Před deseti lety to bylo?“ Stál nehybně, soustředil se.

Marianne bylo děvče stydlivé jako krtek, vlasy jí z kulaté hlavy visely v copech jako kořeny. Marianne visela ve své sukni jako srdce zvonu, ale když šla, nikdy nezvonila; jen se šourala, co noha nohu mine. Dívala se na plevel a štěrk pod svými nohama, když s vámi mluvila, dívala se vám na bradu - její oči nikdy nikdo neviděl. Matka si zoufala, že se Marianne nikdy nevdá a nikdy nebude mít v životě úspěch.

Takže to bylo na Cecy. Cecy vklouzla do Marianne jako ruka do rukavičky.

Marianne skákala, běhala, výskala, její žluté oči se leskly. Marianne roztrhla svou sukni, rozpustila si vlasy a nechala je volně splývat jako vodopád po svých polonahých zádech. Marianne se smála a zvonila v šatech jako srdce zvonku.

Marianne vykouzila na svém obličejí výraz stydlivé skromnosti, radosti, inteligence, bohatství a lásky.

Chlapci se o Marianne rvali. Marianne se vdala.

Cecy z ní vyklouzla.

Marianne propukla v hysterii: opustila jí její páteři Celý den ležela jako prázdný korzet. Ale už v sobě měla návyky.

Něco z Cecy v ní zůstalo, jako fosilní otisk ve skále; Marianne začala své návyky zkoumat, připomínat si je, myslet nato, jaké to bylo, když Cecy byla v ní, a velice brzy začala běhat a křičet a smát se sama od sebe; jako by byla korzetem, oživeným pamětí!

Od té doby žila Marianne plný život.

Strýc Jonn, který se zastavil na kus řeči s dřevěným indiánem před krámkem s tabákem, divoce potřásl hlavou. V jeho očních bulvách se vznášely tucty zářících bublin, z nichž každá měla droboučké, mikroskopické oči, které hleděly do jeho mozku.

Co když Cecy nikdy nenajde? Co jestli ji zlomyslný vítr zanesl do Elginu? Cožpak tak ráda nepobývala právě tam, v ústavu pro cho-romyslné, dotýkajíc se jejich myslí, zachytávajíc a odhazujíc jejich myšlenky jako karnevalové konfety? V dále se večerem rozlehla ozvěna hlasitého kovového hvízdání, zasyčela pára, když se údolím jako studená řeka prohnal vlak, proletěl obilným lánem, projel tunelem jako prst náprstkem a prosvítl pod klenbou lesknoucích se ořechů. Jonn tam stál a cítil strach. Co když byla Cecy v kabině v strojvůdcově hlavě? Ráda řídila krajinou mon-strózní stroje a lehce se mohlo stát, že ztratila cestu domů. Tenká nit se mohla snadno přetrhnout, zatímco se vlak řítí spící noční zemi nebo dřímajícím denním krajem.

Znovu se vydal stinnou ulicí. Za rohem jeho oči uviděly starou ženu. vrásčitou jako sušený fík, nahou jako plod bodláku, jak se s cedrovým kulem v prsou vznášá mezi hlohovými keři.

Někdo vykřikl!

Někdo ho udeřil do hlavy. Kos, vznášející se k obloze, s sebou vzal chomáč jeho vlasů!

Zahrozil ptákovi sevřenou pěstí, jako kamenem. „Chceš mě vystrašit!“ vykřikl. Těžce oddychuje se díval, jak kos krouží nad ním a pak usedá na větev, jako by čekal na další příležitost vrhnout se mu do vlasů.

Pomalů se přikradl k ptákovi.

Uslyšel vrčivý zvuk.

Skočil a polapil ho: „Cecy!“

Měl ptáka! Třepotal se a snažil se vyprostit z jeho sevření.

„Cecy!“ zvolal a díval se na zmlátěné se stvoření mezi svými prsty. Z ptačího zobáku začala kapat krev.

„Cecy, rozmačkám tě, jestli ml nepomůžeš!“

Sevřel prsty těsněji, těsněji, těsněji.

Pak vyrazil pryč od místa, kam nakonec odhodil mrtvého ptáka, a ani jednou se neohlédl.

Šel strží, která vedla středem Mellin Townu. Co se teď asi děje? pomyslel si. Telefonuje Cecyina matka ostatním? Mají Elliottové strach? Opile se potácel a z podpaží mu vyrážela velká jezírka potu. Dobře, nechám je tedy, ať se ještě chvíli bojí. Ještě se trochu podívám po Cecy a pak půjdu na policii!

Na břehu potoka se zasmál při pomýšlení, jak Elliottové zoufale pobíhají sem a tam a snaží se nalézt cestičku, kudy uniknout. Žádná cesta neexistovala. Měli zařídít, aby mu Cecy pomohla. Nikdy se nedočkájí toho, že starý dobrý strýc Jonn zemře jako blázen, to tedy ne.

Z hloubi potoka ho pozorovaly oči.

Za horkých letních odpolední Cecy ráda vstupovala do šedých, krunýřem opatřených hlav říčních raků. Často vykukovala z černých vejčitých očí, posazených na jejich citlivých stopkách, a cítila, jak ji potok hladí svým chladem a závojem uvězněného světla. Vydechla a chvíli podržela svá vybíravá, lišejníkové šedá klepeta v částečkách unášených vodou kolem ní, jako když si vybírá zvlášť chutné sousto z mísy salátu. Pozorovala gigantické kroky chlapců, kteří se k ní blížili podél říčního břehu, slyšela jejich tichý, vodou tlumený křik, jak pátrali po racích, strkali pod hladinu své bledé prsty, ohmatávali kameny kolem, chytali a vytahovali řetenicky se zmitající zvířátka a házeli je do plechovek, kde se svíjelo množství jiných raků jako oživlý obsah koše na odpadky.

Pozorovala bledé sloupky chlapeckých nohou balancujících před jejím kamenem, viděla stín nahých beder chlapce, zabořeného do bahna a písku na dně potoka, viděla, jak se k ní blíží nejistá ruka a slyšela vzrušené syčení chlapce, který hledal pod kamenem svou odměnu. Pak, když chlapec obrátil kámen, pod kterým ležela, Cecy vymrštila vypůjčené tělo, v němž pobývala, zvířila obláček písku a zmizela v proudu.

Na jiném kameni se zase posadila, počkala, až se zvířené bahno usadí, svá klepeta držela hrdě před sebou, drobné oční bulvy se jí černě leskly a potoční voda plnila její ústa, studená, studená, studená...

Pomyšlení, že Cecy může být tak blízko, v jiné živé bytosti, dohánělo strýce Jonna k šílené zuřivosti. V kterékoliv veverce nebo chipmunkovi, dokonce i v choroboplodném zárodku třeba přímo na jeho mučeném těle, všude mohla Cecy existovat. Mohla vstoupit třeba do měňavky...

Za parných letních odpolední Cecy vstupovala do měňavek, míhajících se a rejdicích hluboko v prastaré unavené temnotě kuchyňských pump. Ve dnech, kdy svět vysoko nad ní, nad nehybnou vodní hladinou snil své noční můry všesužujícího vedra, ležela ona osamělá, chvějící se, chladná a vzdálená u ústí pumpy. A nad ní byly stromy jako obrazy hořící v zeleném ohni. Ptáci byli jako žhavé cejchy přitisknuté přímo na mozek. Z domu se kouřilo jako z kupek hnoje. Pak bouchly dveře, jako když vystřeli z pušky. Jediným příjemným zvukem toho dne bylo astmatické zurčení vody v pumpě, když tekla do porcelánového hrníčku, aby pak byla prolita porcelánovými zuby staré seschlé ženy. Z nitra svého útočiště pak Cecy slyšela klapot střevíců a sténavý hlas stařeny, která se pekla na srpnovém slunci. A pak - sama ležíc ve stínu a chladu, vykukujíc z temného tunelu pumpy - slyšela Cecy kovové vrzání rukojetí energicky stlačované potící se starou dámou; voda, měňavka, Cecy, to všechno se v náhlém vyzvracení vylilo z hrdla pumpy do porcelánového hrníčku, u kterého čekaly sluncem rozpraskané rty. Potom, až potom Cecy vyklouzla, teprve ve chvíli, kdy se rty dotkly hladiny, aby se napily a hrníček zazvonil. Jak se porcelán dotkl porcelánu...

Jonn zavrával a padl na břicho do studené vody. Nevstal, jen se posadil a tupě zíral před sebe. Potom začal kolem sebe rozhazovat kameny, křičet, chytat a zase odhazovat raky a klít. V uších mu hlasitě zvonil zvon. A teď, jedno za druhým, průvod těl, která nemohla existovat, ale zdála se tak skutečná, jak plula po hladině. Červovitě bílá těla ležící na zádech byla pomalu unášena proudem jako odhozené loutky. Když ho mýjela, obracely vlny jejich hlavy obličej k němu a odhalovaly typické rysy členů Rodiny Elliottů.

Stále seděl ve vodě a začal plakat. Chtěl, aby mu Cecy pomohla, ale jak teď mohl očekávat, že ji dostane, když byl tak hloupý a proklínal ji, nenáviděl a vyhrožoval jí i Rodině?

Vravoravě se postavil. Vyšel z potoka a zamířil na vršek. Teď už se dala udělat jen jediná věc. Obhájit se u jednotlivých členů Rodiny. Požádat je, aby se za něj přimluvíli. Přimět je, ať požádají Cecy, aby se vrátila domů. Co nejrychleji.

Dveře salónu pohřebního ústavu na Court Street se otevřely. Majitel ústavu, malý podsaditý muž s knírem a citlivými štíhlými rukama, vzhledl. Pak jeho tvář znovu klesla.

„Ach, to jsi ty, strýci Jonne," řekl.

„Synovce Bione," řekl strýc Jonn, stále ještě mokrá od potoční vody. „Potřebuji tvou pomoc. Neviděl jsi Cecy?"

„Jestli jsem ji neviděl?" zeptal se Bion Elliott. Opřel se o mramorový stůl, na kterém upravoval mrtvolu. Zasmál se.

„Bože, na tohle se mne neptej!" Odfrkl si. „Podívej se na mě, zblízka. Poznáváš mě?"

Jonn se naježil: „Samozřejmější Bion Elliott, Cecyín bratr!"

„Špatně," majitel pohřebního ústavu potřásl hlavou. „Jsem bratranec Ralph, řezník! Ano, řezník." Potřásl hlavou.

„Tady, tady uvnitř, kde je to důležité, jsem Ralph. Před okamžikem jsem pracoval v mrazičím boxu u sebe v řeznictví a najednou byla Cecy ve mně. Půjčila si mou mysl, jako se půjčuje trocha cukru. A pak mě přenesla sem a strčila mě do Bionova těla. Chudák Bion! To je ale zábava!"

„Ty jsi... ty nejsi Bion!"

„Ne, ach ne, drahý strýci Jonne. Biona Cecy pravděpodobně strčila do mého těla! Nezdá se ti to zábavné? Řezník vyměněn s řezníkem! A ledař pracuje pro nás oba stejně!" Roztrásl se smíchem. „Ach, ta Cecy, to je číslo!" Setřel si z tváře slzy smíchu. „Stojím tu už asi pět minut a přemýšlím, co dělat. Víš co? Provozovat pohřební ústav není nic těžkého. Hračka pro děti. Bion bude zuřit. Důstojnost jeho povolání. Cecy nás později zase vymění zpátky. Ale Bion nepatří k těm, kteří se umějí zasmát sami sobě!"

Jonn vypadal zmateně. „To ani vy nedokážete Cecy ovládnout?"

„Samozřejmě, že ne. Dělá si prostě, co chce. Jsme proti ní bezmocní."

Jonn zamířil ke dveřím. „Musím ji nějak najít," zamumlal. „Pokud mohla s vámi dvěma udělat tohle, určitě by mi mohla pomoci, jen kdyby chtěla..." Zvon v jeho uších se rozezněl hlasitěji. Koutkem oka zahlédl pohyb. Otočil se a zasténal. Mrtvola ležící na stole měla hrud' probodnutou cedrovým kulem.

„Na shledanou," řekl majitel pohřebního ústavu k zabouchlým dveřím. Slyšel slábnoucí zvuk Jonnových běžících nohou.

Muž, který vtrhl o páté hodině odpoledne na policejní stanici, stěží stál na nohou. Jeho hlas byl pouhý chrčivý šepot; dával se, jako by vypil jed. Už ničím nepřipomínal strýce Jonna. Zvon v jeho uších neustále zvonil a po celou dobu za sebou viděl průvod lidí s hrud'ni proklatými kulemi, kteří zmizeli, kdykoliv se obrátil.

Šerif se na něj podíval přes rozečtený magazín, utřel si hnědý knír hřbetem ruky, sundal nohy ze stolu a čekal, co strýc Jonn řekne.

„Chci podat hlášení o rodině, která zde žije,“ zašeptal strýc Jonn, oči napůl zavřené. „O hříšné rodině, která tu žije pod falešnou záminkou.“

Šerif si odkašlal: „Jak zní jméno té rodiny?“

Strýc Jonn se zastavil. „Cože?“

Šerif zopakoval svou otázku. „Jak zní jméno té rodiny?“

„Váš hlas,“ řekl Jonn.

„Co je s mým hlasem?“ zeptal se šerif.

„Zní povědomě,“ zamumlal Jonn. „Jako...“

„Ano?“ zeptal se šerif.

„Jako hlas Cecyiny matky! To je ono!“

„Opravdu?“ podivil se šerif.

„To proto, že jsi v něm! Cecy tě vyměnila tak, jako vyměnila Ralpha a Biona! Potom ale nemá cenu, abych ti něco o Rodině říkal! K čemu by to bylo dobré?“

„Myslím, že k ničemu,“ poznamenal šerif suše.

„Rodina je všude kolem mne!“ zasténal strýc Jonn.

„Vypadá to tak,“ řekl šerif a olízl špičku tužky, s pohledem už zase upřeným na křížovku v časopise. „Tak tedy na shledanou, Jonne Elliotte.“

„Uh?“

„Řekl jsem: Na shledanou.“

„Na shledanou.“ Jonn se opřel o desku stolu a zaposlouchal se. „Vy... slyšel jste něco?“

Šerif se zaposlouchal: „Cvrčky?“

„Ne.“

„Žáby?“

„Ne,“ řekl strýc Jonn. „Zvony. Pouze zvony. Posvěcené kostelní zvony. Zvony, které člověk jako já nevydrží poslouchat. Posvěcené kostelní zvony.“

Šerif se zaposlouchal. „Ne, opravdu nemůžu říct, že bych je slyšel. Opatrně s dveřmi, až budete odcházet; rády bouchají.“

Dveře Cecyina pokoje se rozletěly. V příštím okamžiku byl strýc Jonn uvnitř a plazil se po podlaze. Tiché Cecyino tělo leželo nehybně na lůžku. Když se Jonn dotkl její ruky, objevila se za ním matka.

Přiběhla k němu a uhodila ho, až odletěl od Cecy a svalil se na záda. Svět se nadýmal zvoněním zvonů. Jeho oči potemněly. Zatápal po matce, kousl se do rtu a pak zase klesl na zem, oči strnule obrácené v sloup.

„Prosím, prosím, řekni jí, aby se vrátila,“ zasípal. „Omlouvám se. Nechci už nikomu ublížit.“

Matčin hlas se ozýval skrz burácení zvonů: „Jdi dolů a počkej na ni tam!“

„Neslyším!“ vykřikl hlasitěji. „Moje hlava.“ Přitiskl si ruce na uši. „Tak hlasitě. Tak hlasitě. Už to nemůžu vydržet.“

Zavrávorál. „Kdybych jen věděl, kde je Cecy...“

Prostým pohybem vytáhl z kapsy zavírací nůž, otevřel ho. „Nemůžu dál...“ řekl. Než se matka dokázala pohnout, padl na podlahu, nůž zabodnutý v srdci, krev se mu řinula ze rtů, nohy nesmyslně zkroucené. Jedno oko zavřené a to druhé vyřeštěné a bílé.

Matka se k němu sklonila. „Mrtev,“ zašeptala nakonec. „Tak,“ zamumlala nevěřicně, když ustupovala, aby si krví nepotřísnila boty. Tak je konečně mrtev.“ Pak se vystrašeně rozhlédla a hlasitě zavolala.

„Cecy, Cecy, pojd' domů, dítě. Potřebujeme tě!“

Ticho, zatímco slunce za oknem pomalu zapadalo.

„Cecy, pojd' domů, dítě!“

Rty mrtvého muže se pohnuly. Zazněl z nich vysoký, čistý hlas.

„Tady! Byla jsem tu celé dny! To já jsem ten strach, který ho posedl, a on na to nikdy nepřišel. Řekni tátovi, co jsem udělala. Možná, že mě teď už nebude, považovat za neužitečnou...“

Rty mrtvého muže znehybněly. O chvíli později se Cecyino tělo, opět obývané, vzpřímilo na lůžku jako punčocha, když do ní náhle vklouzne noha, „Večeře, mami,“ řekla Cecy a vstala z postele.

STRÝČEK EINAR „Bude to jen minuta.“ řekla žena strýčka Einara roztomile.

„Nikdy,“ odpověděl. „I kdyby to trvalo pouhou sekundou.“

„Dělala jsem se s tím celé ráno,“ řekla a protáhla si bolavá záda, „a ty mi teď nepomůžeš? Za chvíli bude pršet.“

„Tak ať prší,“ odsekl zamarčeně. „Nenechám se propíchnout bleskem jen kvůli tomu, abych ti usušil prádlo.“

„Ale umíš to tak rychle.“

„Už jsem řekl; nikdy.“ Křídla podobná velké dehtované plachtě, se mu nervózně chvěla na rozhorlených zádech.

Podala mu tenkou šňůru, na které visely čtyři tucty čerstvé vypraných kusů prádla. S odporem si ji omotal kolem prstů.

„Takhle jsem tedy dopadl,“ mumlal si hořce, „takhle jsem tedy dopadl.“ Zlosti mu téměř vyhrkly slzy do očí.

„Neplač; zase bys mi ho zmácel,“ řekla. „Tak honem, vzhůru a prolet' se s ním okolo.“

„Prolet' se s ním.“ Jeho hlas zněl dutě, prázdné a ublížené. „Je ti to jedno: jen ať hřmí, jen ať leje“

„Kdyby byl pěkný, slunný den, nežádala bych tě o to,“ namítla logicky. „Takhle bude celá má práce k ničemu, když mi nepomůžeš. Prádlo bude viset všude po domě...“

To zapůsobilo. Nade vše nenáviděl prádlo visící a vlající po místnostech, takže se jeden musí pořád shýbat a plížit se mezi ním. Vzlétl. Jeho velká zelená křídla se rozevřela. „Ale jen k ohradě pastviny!“

Vír; vznesl se vzhůru a jeho křídla bila a stlačovala chladný vzduch. Než bys řekl „Strýček Einar má zelená křídla“ vznášel se nad farmou a prádlo, zmítané větrem a vírem jeho křídel, táhl za sebou ve velkých třepotajících se smyčkách. „Chytej!“

Snesl se a spustil prádlo suché jako pražená kukuřice na několik bílých prostěradel, které tam pro ně rozprostřela.

„Děkuji!“ zavolala.

„Ech!“ zvolal a odlétl pod jablono, aby přemýšlel.

Hedvábně jemná, krásná křídla visela za strýčkem Einarem jako plachty barvy zeleného moře; při každém jeho prudším pohybu zašeptala a zašustila. Byl jedním z malá členů Rodiny, jehož neobyčejnost byla patrná na první pohled. Všichni jeho temní bratřenci, synovci a bratři, ukrytí v malých městech po celém světě, měli nepostřehnutelné mentální schopnosti nebo uměli používat čarodějnictví či bílých špičáků, nebo se snášet z oblohy jako ohnivé listí, nebo se honit lesem jako stříbrní vlci. Ne však muž s velkými zelenými křídly.

Ne že by svá křídla nenáviděl. Ani nápad! Už od mládí létal, vždy v noci, protože noc je pro okřídleného muže vzácná příležitost. Denní světlo představuje nebezpečí, vždycky představovalo a vždycky bude představovat; ale v noci, ach, v noci, plul nad ostrovy mraků mořem letního nebe. Ničeho se nemusel bát. Bylo to úchvatné, povznášející, skvělé. Ale teď už v noci létat nemohl.

Když se (před několika lety) vracel z rodinné slavnosti v Mellin Townu ve státě Illinois do jednoho vysokohorského průmysku v Evropě, napil se příliš silného karmínového vína. „Bude to v pořádku,“ říkal si tehdy nejistě, když za svitu ranních hvězd vzlétl nad vršky za Mellin Townem a vyrazil na dlouhou cestu. A potom - blesk z čistého nebe - Vedení vysokého napětí.

Jako když kachna uvízne v síti! Všechno syčelo! Jiskřící dráty mu ožehly tvář do černá, obrovským nápirem křídel se odrazil od vedení a padl na zem.

Když dopadl na měsícem zalitou louku pod sloupem vysokého napětí, zadunělo to, jako když z nebe spadne veliký telefonní seznam.

Příští ráno vstal a křídla provlhlá rosou se mu chvěla. Ještě bylo šero. Pak se na východě objevil slabý proužek nastávajícího svítání. Proužek se brzy změnil na skvrnu a on nebude moci letět. Nedalo se dělat nic jiného než se skrýt v lese a čekat v nejhlubším porostu, až znovu přijde noc, aby zakryla jeho křídla a umožnila mu vzlétnout nad oblaka.

Takto se setkal se svou ženou.

Onoho dne, kdy v Illinoisu nastal první teplý listopadový den, vyšla mladička Brunilla Wexieyová podojit krávu. Se stříbrným vědrem v jedné ruce se prodírala křovím a vyzývala neviditelnou krávu, aby se ukázala a nechala se podojit, jinak jí vemeno praskne tlakem mléka. To, že se kráva nejspíš sama vrátí domů, až její cecíky budou potřebovat vyprázdnit, Brunillu Wexieyovou nijak nezajímalo. Byla to báječná příležitost na procházku lesem, foukání do odkvetlých bodláků a žvýkání šťovíku; věci, které Brunilla dělala, když klopýtla o strýčka Einara.

Když spal pod keřem, vypadal jako muž pod zeleným přístřeškem.

„Ach,“ vykřikla Brunilla vzrušeně. „Muž. Ve stanu.“

Strýček Einar se probudil. Stan se za ním rozložil jako velký zelený vějíř.

„Ach,“ vykřikla Brunilla, která pátrala po krávi. „Muž s křídly.“

Takhle to vzala. Byla vyděšená, to ano, ale dosud ji nikdy nikdo neublížil, a tak se nikoho nebála, a byla to přece tak neobvyklá věc vidět muže s křídly a Brunilla byla hrdá, že se s ním setkala právě ona. Začala mluvit. Za hodinu už byli staří přátelé a za dvě hodiny úplně zapomněla, že nějaká křídla existují a on se jí přiznal, jak se ocitl v tomto lese.

„Ano, všimla jsem si, že jsi nějaký potlučený,“ řekla. „To právě křídlo vypadá ošklivě. Bude lépe, když půjdeš se mnou domů a dovolíš mi, abych ti ho ošetřila. Stejně bys takhle do Evropy nemohl letět. A kdo by taky dneska chtěl žít v Evropě?“

Poděkoval jí, byl však na rozpacích, zdali její nabídku může přijmout.

„Vždyť bydlím sama,“ uklidnila ho. „Protože jsem - jak vidíš sám - ošklivá.“

Ujistil ji, že není.

„To je od tebe hezké,“ řekla. „Ale jsem a nedělám si o sobě žádné plané naděje. Mí příbuzní už nežijí a já mám velkou farmu, sama pro sebe, kus cesty od Mellin Townu a tak si ráda s někým popovídám.“

A to se ho vůbec nebojí? zeptal se.

„Spíš jsem pyšná a žárlivá,“ řekla. „Smím?“ S opatrnou závistí pohladila jeho zelený blanitý závoj. Otřásl se pod tím dotekem a kousl se do jazyka.

Nedalo se dělat nic jiného než jít s ní do domu pro léky a masti, a propána, co ta popálenina v obličeji a pod očima!

„Máš štěstí, že jsi nepřišel o oči,“ řekla. „Jak se ti to stalo?“

„No...“ řekl a najednou byli na farmě a ani jim nepřipadlo, že ušli celou míli hledíce si navzájem do očí.

Minul den, pak druhý a on ji poděkoval za všechno a řekl, že musí jít, a že je jí vděčný za masti, za její péči a za střechu nad hlavou. Smrákalo se a on musí od šesti večer do pěti ráno přeletět oceán a kontinent. „Děkuji ti; sbohem,“ řekl, vznesl se do výše a zřítel se přímo do koruny javoru.

„Ach!“ vykřikla a rozběhla se k jeho bezvědomému tělu.

Když se za hodinu probral, věděl, že už nikdy nebude moci letět v noci; jeho citlivé netopýří smysly byly pryč.

Telepatie křídel, která ho varovala, kde mu v cestě stojí věže, domy a hory, jeho báječně jasné vidění a citlivost, která ho vedla bludištěm lesů, útesů a mraků, to vše navždy sežehla rána do obličeje, modravé elektrické zajiskření a zsršení.

„Jak?“ zasténal tiše. „Jak se dostanu do Evropy? Kdybych letěl ve dne, viděli by mě a - špatný vtip - sestřelili by mě! Nebo by mě chytili a dali do ZOO a co by to byl za život? Brunillo, řekni mi, co budu dělat?“

„Ach,“ zašeptala, oči upřené na ruce ve svém klíně. „Něco už vymyslíme...“

Vzali se.

Na svadbu přišla Rodina. Přišustili a přišuměli ve velké podzimní lavině javorového, platanového, dubového a jilmového listí, spadli jako déšť kaštanů, zabubnovali o zem jako zimní jablka s vůní pozdního léta ve větru, který zvedl jejich příchod. Obřad? Obřad byl krátký jako plamínek sfouklé černé svíce, jejíž kouř se stále drží ve vzduchu. Jeho kvapnost a temnost a jeho postranní a skrytý význam zcela unikly Brunille, která měla uši jen pro velkolepé šumění křídel strýčka Einara šelestících nad jejich hlavami. A strýčkovi Einarovi, kterému už se rána na nose vyhojila a teď držel Brunillu za ruku, se vidina Evropy pomalu rozplývala před očima.

Na to, aby mohl letět vzhůru k nebi nebo přímo dolů, nemusel vidět nijak zvlášť dobře. Bylo proto jen přirozené, že v noc jejich svatby sevřel Brunillu do náručí a vzlétl s ní k nebi.

Farmář, který bydlel pět mil odtamtud zahlédl o půlnoci malý obláček, uviděl slabý záblesk a zaslechl praskání.

„Blýská se na časy," poznamenal a šel spát. Na zem se vrátili až ráno, s ranní rosou.

Jejich manželství se vydařilo. Stačilo, aby se na něj podívala a hned ji hrdostí naplnila myšlenka, že ona je jediná žena na světě, která se provdala za okřídleného muže. „Kdo jiný může něco takového říct?" ptala se svého zrcadla. A odpověď zněla: „Nikdo!"

On zase našel v jejím obličejí půvab, laskavost a porozumění. Aby se jí přizpůsobil, pozměnil trochu svou stravu a v domě si dával pozor na křídla; rozbité porcelánové hrníčky a lampy neprospívají nervům, a tak se od nich držel co nejdál. Změnil i své zvyky ohledně spánku, když v noci stejně nemohl létat. A ona zase nechala předělat židle tak, aby skýtaly pohodlí i pro křídla, někde něco přidala a jinde zase ubrala a říkala věci, pro které ji miloval. „My všichni máme své kukly. Vidíš, jak jsem ošklivá?" říkala. „Ale jednoho dne kuklu protrhnu a rozevřu křídla zrovna tak krásná, jako ta tvoje."

„Už jsi to udělala dávno," říkal jí.

Zamyslela se nad tím. „Ano," připustila. „A vím, kterého dne to přesně bylo. Tenkrát v lese, když jsem hledala krávu a našla stan!" Smáli se a v jeho objetí se cítila tak krásná, jako by věděla, že sňatkem se z ní sloupila kukla její ošklivosti, jako když vytáhne zářivý meč z pochvy.

Měli děti. Zprvu měl strach, že budou mít křídla.

„Nesmysl, to by bylo báječné!" řekla. „Alespoň by se mi nepletly pod nohama."

„Jenže," namítl, „se ti zase budou zaplétat do vlasů!"

„Óóó!" vykřikla.

Narodily se jim čtyři děti, tři chlapci a jedna holčička, a měly v sobě tolik energie, jako by opravdu měly křídla. Rostly rychle jako muchomůrky po dešti a v parných slunečních dnech chtěly po svém tátovi, aby s nimi sedával pod jabloní, ovíval je chladivými křídly a vyprávěl jim bláznivé pohádky o oblačných ostrovech a nebeských oceánech, o mlze a větru, jak chutnají hvězdičky, když se rozplývají na patře, jak se pije studený horský vzduch a jaké to je být oblázkem, který padá z Mount Everestu a mění se v zelený květ, který rozkvétá svými křídly, když už už dopadá na zem!

To bylo jeho manželství.

A dnes, po šesti letech, sedí strýček Einar pořád na stejném místě, hnije pod jabloní a sílí v něm netrpělivost a neklid; ne proto, že by si to přál, ale proto, že je přes to dlouhé čekání stále neschopen létat na nočním nebi; citlivost jeho smyslu už se nikdy nevrátila. Seděl tam sklesle, nic než pouhý letní slunečník, zelený a odložený, opuštěný po sezóně nepozornými výletníky, kteří se kdysi těšili z jeho chladivého stínu. Měl tu sedět navždy a bát se vzlétnout ve dne, kdy by ho někdo mohl spatřit? Měl létat jen proto, aby vysušil své ženě prádlo nebo aby ochladil za parných srpnových polední své děti? Jednou z jeho dřívějších povinností bývalo obstarávat pochůzky pro Rodinu, rychleji než vítr. Jako bumerang létal přes údolí a hory a jako chmýří bodláku se snašel k zemi. Vždycky měl dost peněz; Rodina oceňovala užitek, který jí přinášel létající muž! Ale teď? Bída! Jeho křídla se zachvěla a šlehla vzduch, zaburácela jako uvězněný hrom.

„Táti," řekla malá Meg.

Děti stály a dívaly se na jeho zasmušilý obličej.

„Táti," řekl Ronald. „Udělej ještě hrom!"

„Je chladný březnový den, brzy se rozprší a bude dost hromobití," řekl jim strýček Einar.

„Půjdeš se na nás podívat?" zeptal se Michael.

„Jděte už, jděte! Nechtě tatínka přemýšlet."

Byl uzavřen lásce, lásce k dětem i lásce dětí. Myslel jen na nebe, oblohu, obzory, nekonečno; ať už byla noc či den, svítily hvězdy, měsíce nebo slunce, bylo zamračeno nebo jasno, pořád to bylo nebe a obloha a obzory, co ho obklopovalo vždy, když se vznesl do výše. Jenže teď jen plachtí nad pastvinami a drží se dole, aby ho někdo nezahlédl. Bída uvězněná v hluboké studni!

„Táti, pojď se na nás podívat; je březen!" volala Meg. „Jdeme se všemi dětmi z městečka na kopec!"

Strýček Einar zabručel. „Na jaký kopec?"

„Přece na Dračí kopec, kam jít!" zazpívali všichni najednou.

Podíval se na ně.

Každý měl v ruce velkého papírového draka, jejich tváře hořely nedočkavostí a divokostí. V drobných prstech svírali klubka provázku. Na dracích, pomalovaných červeně a modře a žlutě a zeleně, visely ocasy z bavlněných a hedvábných proužků.

„Jdeme pouštět draky!" řekl Roland. „Nepůjdeš s námi?"

„Ne," řekl smutně. „Nikdo mě nesmí vidět. Byly by z toho potíže."

„Můžeš se schovat v lese a dívat se na nás," řekla Meg. „Udělalí jsme si draky sami. Víme jak."

„Jak to, že to víte?"

„Protože jsi náš tatínek!" volali všichni. „Proto!"

Dlouze se na děti zadíval. Povzděchl si. „Je to soutěž draků, že?"

„Ano."

„A já ji vyhraju," řekla Meg.

„Ne, já!" odporoval jí Michael.

„Já, já!" zapíštěl Stephen.

„Čert aby vás vzal!" zařval strýček Einar, vyskočil a zabubnoval křídly. „Děti! Děti! Mám vás tak rád!"

„Tatí, stalo se něco?" zeptal se Michael a opatrně ucouvl.

„Nic, nic, nic!" zalykal se Einar. Rozvinul svá křídla v plném rozpětí a zase je srazil k sobě. Prásk! Bouchly jako činely. Děti se převálily na záda. „Mám to! Mám to! Jsem zase svobodný! Jako oheň v komíně! Jako pírkó ve větru! Brunillo!" zavolal Einar k domu. Objevila se jeho žena. „Jsem svobodný!" zavolal a vzepjal se na špičkách. „Poslouchej, Brunillo, už nepotřebuji noc! Ode dneška můžu létat každý den a kterýkoliv den v roce! - ach Bože, já tu marním čas tlacháním. Podívej!"

Před očima znepokojených členů své rodiny utrhł bavlněný ocas jednomu z draků, přivázal si ho k pasu, vzal klubko provázku a sevřel jeho konec zuby, druhý konec dal dětem a vyletěl vysoko, vysoko do vzduchu, vstříc březnovému větru!

Jeho děti se rozběhly přes louky a farmy, popouštěly šňůru vedoucí k slunnému nebi, klopýtaly a štěbetaly a Brunilla stála na dvořku farmy, dívala se a mávala a smála se; a děti zamířily k Dračímu kopci, kde všechny čtyři stály, hrdými, pyšnými prstíky svíraly provázek, kterým pošukávaly a tahaly a řídily. Děti z Mellin Townu přinesly své malé draky, aby je vypustily do větru a uviděly velkého zeleného draka vysoko na nebi a křičely:

„Ach, ach, to je ale drak! To je drak! Ach, já bych taky chtěl takového draka! Kde, kde jste ho vzali?"

„Náš tatínek nám ho udělal!" křičela Meg, Michael, Stephen a Roland a radostně při tom zatáhli za provázek a bzučící, hřmící drak na obloze klesl, vznesl se a udělal v mracích obrovský magický vykřičník!

DUBNOVÁ ČARODĚJKA Cecy plula ve vzduchu, přes údolí, mezi hvězdami, nad řekou, nad rybníkem a nad cestou. Plula neviditelná jako jarní vítr, svěží jako vůně jetele, která navečer stoupá z luk. Vzlétla mezi holuby hebké jako bělostný hermelín, zastavovala se ve stromech a žila v květinách, snášeje se v jejich okvětních lístcích odváťých větrem k zemi. Seděla v zelené žábě, studené jako mince v třpytivé tůni. Běžela v ježatém psuvi a štekala, aby slyšela ozvěnu svého hlasu od vzdálených zdí stodol. Žila v čerstvé dubnové trávě a v nasládlé průzračné mize stoupající z pířmem vonící země.

Je jaro pomyslela si Cecy. Dnes v noci budu v každé živé bytosti na světě.

A hned se usídlila v malém cvrčkovi na asfaltové cestě, pak zase v kapce rosy na železných vratech. Její čilá mysl plula nikým neviděna v illinoiském větru. Ten večer jí bylo sedmáct let.

„Chci být zamilovaná," řekla.

Prohlásila to u večere. Její rodiče vytřeštili oči a ztuhlí ve svých židlích. „Opatrně," radili jí. „Nezapomeň, že jsi zvláštní. Celá naše Rodina je zvláštní a neobyčejná. Nemůžeme se míchat nebo ženit s obyčejnými lidmi. Kdybychom to dělali, ztratili bychom své magické schopnosti. Přece bys nechtěla přijít o svou magickou schopnost „cestovat", že ne? Tak buď opatrná. Buď opatrná!"

Ale nahoře ve své ložnici se Cecy navoněla parfémem a chvějíc se očekáváním ulehla na svou postel s nebesy, zatímco mléčný měsíc stoupal nad Illinoisem a měnil řeky v šlehačku a cesty v pásy platiny.

„Ano," povzděchla si. „Patřím do podivné rodiny. Spíme ve dne a létáme za noci jako černí draci ve větru. Kdybychom chtěli, můžeme prospat zimu v krtcích, v teple nitra země. Mohu žít, v čem se mi zamane - v oblázku, v šafránu nebo v kudlance nábožné. Mohu opustit své obyčejné tělo z masa a kostí a poslat svou mysl daleko za dobrodružstvím. Ted'!" Vítr ji odvál přes pole a louky.

Zahlédla teplou jarní zář chýší a farem, prosvětlující barvami houstnoucí soumrak.

Jestli se nemůžu zamilovat sama, protože jsem divná a zvláštní, mohla bych se zamilovat prostřednictvím někoho jiného, pomyslela si.

Před farmou stála v jarní noci tmavovlasá, sotva devatenáctiletá dívka a čerpala z hluboké kamenné studny vodu. Zpívala si.

Cecy se snesla - jako zelený list - do studny. Ležela v jemném mechu, který ji obrůstal, a vzhlížela chladivou temnotou. Pak ožila v chvějící se měňavce. A ted' v kapičce vody! Nakonec byla ve studeném hrníčku, který dívka zvedala ke svým horkým rtům. Když pila, ozval se tichou nocí klokotavý zvuk. Cecy vyhlédla z dívčích očí.

Vstoupila do tmavovlasé hlavy a pohlédla z jiskrných očí na ruce, které svíraly hrubý provaz. Mušlemi uší se zaposlouchala do dívčina světa. Skrz jemné nosní dírký vdechovala její část vesmíru, vnímala bušení jejího srdce a cítila zvláštní pohyb jazyka při zpěvu.

Ví, že tu jsem? pomyslila si Cecy.

Dívka se nadechla. Podívala se k ztemnělým loukám.

„Kdo je tam?"

Žádná odpověď. „Je to jen vítr," zašeptala Cecy.

„Je to jen vítr." Dívka se zasmála, ale zachvěla se při tom.

Tělo té dívky bylo dobré tělo. Mělo kosti z nejlepší štihlé slonoviny, obalené a zaoblené masem. Její mozek byl jako růžová čajová růže zavěšená v temnotě a ústa jí voněla moštěm. Její rty se pevně přimykaly k bílým zubům, obočí se jí úhledně klenulo proti světu a vlasy půvabně a měkce spadaly na mléčnou šíji. Póry měla drobné a sevřené. Nos ukazoval k měsíci a tváře jí hořely jako ohníčky. Celé tělo se vznášelo lehce jako pírkó při každém jednotlivém pohybu a zdálo se. Jako by si při tom neustále zpívalo. Být v takovém těle, v té hlavě, bylo jako vyhřívát se v teple krbu, žít v

spokojeně předoucí kočce nebo skotačit s teplým potůčkem vlévajícím se nocí do moře.

Tady se mi bude líbit, pomyslela si Cecy.

„Cože?“ zeptala se dívka. Jako by ji slyšela.

„Jak se jmenuješ?“ zeptala se Cecy opatrně.

„Ann Learyová.“ Dívka sebou škubla. „Proč to vlastně říkám nahlas?“

„Ann, Ann,“ šeptala Cecy. „Ann, ty se zamiluješ.“

Jakoby v odpověď se od silnice ozvalo rachocení vozu a řinčení a zvonění kol na šterkové cestě. Přijížděl vysoký muž s bryčkou, velkýma rukama svíral opratě a jeho úsměv prozářil celý dvůr.

„Ann!“

„To jsi ty, Tome?“

„Kdo jiný?“ Seskočil z bryčky a přehodil opratě přes plot.

„S tebou já nemluvim!“ Ann se otočila tak prudce, až z vědra, které držela v ruce, vyšpláchla voda.

„Ne!“ vykřikla Cecy.

Ann ztuhla. Podívala se na hory a na první jarní hvězdy. Podívala se na muže, který se jmenoval Tom. Cecy způsobila, že jí vědro vyklouzlo z ruky.

„Podívej se, co jsi udělal!“

Tom se k ní rozběhl.

„Podívej se, co jsi zavinil!“

Utřel jí boty kapesníkem a zasmál se.

„Jdi pryč!“ Kopla ho do ruky, ale on se zasmál znovu a Cecy, ačkoliv sama na míle vzdálená, na něj shlížela, uviděla, jak zvedl hlavu, jak ji má velkou, jak se jeho nos leskne a jak mu září oči, jak široká má ramena a jak silné jsou jeho ruce, které dělají ty jemné věci s kapesníkem. Cecy vykoukla ze skryše té báječné hlavy, zatahala za tenký měděný drátek a krásná ústa se otevřela a řekla: „Děkuji!“

„Ale, tak ty máš nějaké vychování?“ Pach kůže na jeho rukou, pach koně, stoupající z jeho šatů do jemných nozder dívky - a Cecy, daleko, daleko odtud za nočními loukami a rozkvetlými poli, sebou na posteli pohnula, jako by se jí něco zdálo.

„Ne pro tebe!“ řekla Ann.

„No tak, mluv něžněji,“ okřikla ji Cecy. Napřáhla Anninu ruku k Torno ve hlavě. Ann ji strhla zpátky.

„Zbláznila jsem se!“

„Ano.“ Přisvědčil jí s úsměvem a překvapeně zároveň. „Chtěla ses mě dotknout?“

„Nevím. Ach, jdi pryč!“ Její tváře zrudly jako řěřavé uhlí.

„Proč neutečeš? Já tě nedržím.“ Tom vstal. „Už ses rozmyslela? Půjdeš si se mnou dnes v noci zatancovat? Dnes je to něco zvláštního. Pak ti povím, proč.“

„Ne,“ řekla Ann.

„Ano!“ zvolala Cecy. „Ještě nikdy jsem netančila. Chci tančit. Ještě nikdy jsem na sobě neměla dlouhé šaty, které při tanci šustí. Chci je. Chci protančit celou noc. Ještě nikdy jsem nepoznala, jaké to je být v ženě, která tančí; tatínek a maminka by mi to nedovolili. Psy, kočky, kobyly. Listí a všechno jiné na světě už znám, ale ženu na jaře, v noci, jako je ta dnešní, ještě ne. Ach, prosím - musíme jít tančit!“

Soukala do ní své myšlenky jako prsty ruky do nové rukavičky.

„Ano,“ řekla Ann Learyová, „půjdu. Nevím proč, ale dnes v noci si s tebou půjdu zatancovat. Tome.“

„Teď rychle domů!“ křičela Cecy. „Musíš se umýt, říct to rodičům, připravit si dlouhé šaty, rozehrát žehličku; rychle do svého pokoje!“

„Mami,“ řekla Ann, „rozmyslela jsem si to.“

Bryčka odhrčela dolů cestou a místnosti farmy ožily, voda na koupel vřela, na rozpálené plotně stála žehlička přichystaná na večerní šaty, matka pobíhala sem a tam s vějířem vlásenek v ústech. „Co tě to napadlo, Ann? Vždyť se ti Tom nelíbí!“

„To je pravda.“ Ann se uprostřed horečnatých příprav zarazila.

Ale je jaro! pomyslela si Cecy.

„Je jaro.“ řekla Ann.

A je krásná noc na tancování, pomyslela si Cecy.

„...na tancování,“ zamumlala Ann Learyová.

A pak byla ve vaně a mýdlo pěnilo na jejích ramenou, připomínajících bílé tuleně, hnízdečka pěny v podpaždí, horká ňadra ji klouzala v rukou a Cecy pohybovala jejími ústy, vytvářela úsměv a udržovala věci v chodu. Nemohla si dovolit žádnou pauzu, žádné zaváhání, jinak by se celá ta pantomima mohla zhroutit! Ann Learyová musí být udržována v pohybu, musí pořád něco dělat, umýt se ještě tam, tady máš mýdlo, honem ven! Vydrhni se ručníkem! Teď voňavku a pudr!

„Ty!“ Ann se zhlédla v zrcadle, celá zrůžovělá a vybělená jako lilie a karafiáty. „Kdo jsi dnes večer?“

„Jsem sedmnáctiletá dívka.“ Cecy vykoukla z jejích očí. „Nemůžeš mě vidět. Víš, že tu jsem?“

Ann Learyová potřásla hlavou. „Já jsem snad půjčila své tělo dubnové čarodějce.“

„Uhádla, skoro jsi uhádla!“ zasmála se Cecy. „Teď rychle, oblékni se.“

Krásný pocit oblékat si skvělé šaty na štědré tělo! A pak se zvenčí ozvalo volání.

„Ann, Tom se vrátil!“

„Řekni mu, ať počká.“ Ann se najednou posadila. „Řekni mu, že s ním tančit nepůjdu.“

„Cože?“ zeptala se matka stojící ve dveřích.

Cecy byla znovu ve střehu. Bylo to osudné selhání, osudný okamžik, kdy na chvíli opustila Annino tělo. Slyšela vzdálený zvuk koňských kopyt a hrkotání bryčky na cestě. Na okamžik si pomyslela, co kdyby se posadila Tomovi do hlavy a vyzkoušela si, jaké to je být v takové noci chlapcem, kterému je dvacet dva let. A tak se rychle vznesla nad vřesoviště, ale teď už zase poletovala v Annině hlavě jako pták v klicce.

„Ann!”

„Řekni mu, ať jde pryč!”

„Ann!” Cecy se usadila a rozprostřela své myšlenky.

Jenže Ann už byla na koni. „Ne, ne, nenávidím ho!”

Nemůžu ji opustit - ani na okamžik. Cecy pronikla svou myslí do dívčiných rukou, do jejího srdce, do hlavy, pomalu, jemně. Vstaň, pomyslela si.

Ann vstala.

Obleč si kabát.

Ann si oblékla kabát.

A teď jdi!

Ne! pomyslela si Ann Learyová.

Jdi!

„Ann,” řekla jí její matka. „Nenechávej Torna čekat. Hned jdi za ním a žádné hlouposti. Co to do tebe vjelo?”

„Nic, mamí. Dobrou noc. Vráť se pozdě.”

Ann a Cecy spolu vyběhly do jarní noci.

Místnost byla plná lehce tančících holubů, natřásajících si peři svých vleček, místnost byla plná pávů, místnost byla plná duhových očí a světél. A uprostřed toho všeho, dokola, dokola, dokola tančila Ann Learová.

„Ach, to je krásný večer,” řekla Cecy.

„Ach, to je krásný večer,” řekla Ann.

„Jsi divná,” řekl Tom.

Hudba je kolébala v šeru na řekách písní; vznášeli se, houpali, potápěli a zase se vynořovali nad hladinu, vzdychali, svírali se navzájem jako tonoucí lidé a znovu se vrhali do víru, točili se jako vítr v šeptání a vzdychání „Krásného Ohia”.

Cecy si pobrukovala. Anniny rty se pootevřely a vyšla z nich písnička.

„Ano, jsem divná,” řekla Cecy.

„Nejsi jako jindy,” řekl Tom.

„Ne, dnes v noci ne.”

„Nejsi ta Ann Learyová, kterou znám.”

„Ne, ani trochu, ani trochu,” šeptala Cecy, míle a míle odtud. „Ne, ani trochu,” řekly pohybující se rty.

„Mám hrozně zvláštní pocit,” řekl Tom.

„Z čeho?”

„Z tebe.” Při tanci si ji oddálil a podíval se do jejího zářícího obličejce, jako by v něm něco hledal. „Tvoje oči,” řekl.

„Nepoznávám je.”

„Vidíš mě?” zeptala se Cecy.

„Napůl jsi tady, Ann, a napůl tu nejsi.” Tom ji opatrně otočil a ve tváři se mu rozhostil ustaraný výraz.

„Ano.”

„Proč jsi se mnou šla?”

„Nechtěla jsem jít,” řekla Ann.

„Tak proč?”

„Něco mě přinutilo.”

„Co?”

„Nevím.” Annin hlas byl lehce hystericky.

„No tak, no tak, pšt, pšt,” šeptala Cecy. „Pšt, buď zticha, nic víc není potřeba. Dokola, dokola.”

Šeptali, šustili, zvedali se a klesali v zšeřelé místnosti, jak je vedla a nutila hudba.

„A přece jsi šla tancovat,” řekl Tom.

„Šla,” odpověděla Cecy.

„Pojď.” Protančil s ní otevřenými dveřmi a klidně ji odváděl ze sálu, od hudby a od lidí.

Nastoupil do bryčky a posadil ji vedle sebe.

„Ann,” řekl a vzal její chvějící se ruce. „Ann.” Ale vyslovoval to jméno, jako by to ani její jméno nebylo. Upřeně hleděl do její bledé tváře a její oči už zase byly otevřené. „Vždycky jsem tě miloval a ty to víš,” řekl.

„Vím.”

„Ale ty jsi byla prolétává a já jsem nechtěl, abys mě zraňovala.”

„To proto, že jsme velice mladí,” odpověděla Ann.

„Ne, chtěla jsem říct, že je mi to líto,” řekla Cecy.

„Co tím myslíš?” Tom pustil její ruce a stáhl se.

Noc byla teplá a kolem nich se tetelil pach země, na čerstvě roz-pučených stromech si šeptalo listí, jak šustilo a chvělo se ve větru.

„Nevím,” řekla Ann.

„Ach, ale já vím,” řekla Cecy. „Jsi vysoký a jsi ten nejhezčí muž na celém světě. Je to krásný večer: je to večer, o kterém si budu navždy pamatovat, že jsem ho prožila s tebou.” Natáhla cizí chladnou ruku, aby znovu vyhledala jeho váhající

ruku, přitáhla si ji a zahřívala pevně v dlani.

„Dnes večer jsi hned tady a hned zase úplně jinde," řekl Tom. „Chvilí jsi taková a chvilí zase jiná. Chtěl jsem tě dnes vzít tančit jen tak, kvůli starým časům. Nic jsem tím nemínil, když jsem tě pozval. A potom, když jsme stáli u studny, věděl jsem, že se něco změnilo, opravdu se s tebou něco změnilo. Byla jsi úplně jiná. Bylo to něco nového, něžného, něco ..." Hledal správný výraz. „Nevím, neumím to říct. V tom, jak ses dívala. Něco s tvým hlasem. A já vím, že jsem se do tebe znovu zamiloval."

„Ne," řekla Cecy. „Do mne, do mne!"

„A bojím se, že láska k tobě mě zase zraní," řekl.

„Možná," řekla Ann.

Ne, ne, miluji tě celým svým srdcem! myslela si Cecy. Ann, řekni mu to, řekni mu to za mne. Řekni mu, že ho miluješ celým svým srdcem.

Ann neřekla nic.

Tom se přisunul blíž a pak ji vzal za bradu. „Odcházím pryč. Našel jsem si práci stovky mil odtud. Budu ti chybět?"

„Ano," řekla Ann i Cecy.

„Mohu tě tedy políbit na rozloučenou?"

„Ano," řekla Cecy, než mohl promluvit někdo jiný.

Přitiskl své rty na podivná ústa. Líbal podivná ústa a chvěl se.

Ann tam seděla jako bílá socha.

„Ann!" vykřikla Cecy. „Zvedni ruce, obejmí ho!"

Seděla v měsíčním světle jako vyřezávaná dřevěná loutka.

Znovu ji políbil na rty.

„Miluji tě," zašeptala Cecy. „Jsem tady a ty mě vidíš v jejích očích, jsem to já a miluji tě, jak tě ona nikdy nemilovala." Odtáhl se a vypadal jako muž, který právě uběhl dlouhý běh. Seděli vedle sebe. „Nevím, co se stalo. Na okamžik jsem..."

„Ano?" zeptala se Cecy.

„Na okamžik jsem měl dojem..." protřel si oči rukama. „Na tom nezáleží. Mám tě už odvézt domů?"

„Prosím," řekla Ann Learyová.

Mrskl na koně, unaveně zvedl opratě a vyjeli. Bryčka poskakovala na kamenech a jela mladou jarní nocí, které zbývala ještě hodina do půlnoci, po ozářených loukách a sladce vonících polích jetele.

Cecy se rozhlížela po polích a loukách a myslela si: stálo by to za to, všechno by za to stálo, kdybych s ním po této noci mohla být na-vždycky. A znovu slyšela tiché hlasy svých rodičů: „Buď opatrná. Nechtěla bys přece ztratit své magické schopnosti jen kvůli tomu, že by ses vdala za obyčejného smrtelníka. Buď opatrná. To bys přece nechtěla."

Ano, ano, pomyslela si Cecy, i toho bych se vzdala, okamžitě a na vždy, kdybych ho mohla získat. Už bych se nepotřebovala toulat na jaře po nocích, už bych nechtěla žít v ptácích, psech, kočkách a liškách. Chtěla bych být jen s ním. Jen s ním. Jen s ním.

Cesta jim šeptajíc ubíhala pod koly.

„Tome," řekla Ann konečně.

„Co?" Chladným pohledem pozoroval cestu, koně, stromy, oblohu, hvězdy.

„Jestli se někdy v následujících letech, kdykoliv, dostaneš do Mellin Townu v Illinoisu, několik mil odtud, mohl bys pro mne něco udělat?"

„Možná."

„Mohl bys mi prokázat laskavost tím, že navštívíš jednu mou přítelkyni?" řekla Ann Learyová váhavě, jako by neochotně.

„Proč?"

„Je to moje dobrá přítelkyně. Říkala jsem jí o tobě. Dám ti její adresu. Počkej chvíli." Když bryčka zastavila u farmy, vytáhla z kabelky tužku a papír a začala psát v měsíčním světle na svém koleně. „Tady je to. Přečteš to?"

Podíval se na papír a udiveně přikývl.

„Cecy Elliottová, Willow Street 12, Mellin Town, Illinois," četl.

„Navštívíš ji někdy?" zeptala se Ann.

„Někdy," připustil.

„Slibuješ?"

„Co to má s námi co dělat?" vykřikl divoce. „K čemu jsou mi jména a papírky?" Zmuchlal listek do kuličky a strčil si ho do kapsy kabátu.

„Ach, prosím tě, slib mi to!" prosila Cecy.

„...slib ...," řekla Ann.

„Dobře, dobře, a teď už mi dej pokoj!" zařval.

Jsem unavená, pomyslela si Cecy. Už se nemůžu zdržovat. Musím domů. Ztrácím sílu. Mám jí jen tolik, abych zůstala venku několik hodin a cestovala, cestovala jako dnes v noci. Ale než odejdu...

„...než odejdu," řekla Ann.

Políbila Toma na rty.

„To já jsem tě políbila," řekla Cecy.

Tom si ji přidržel kousek od sebe a podíval se na Ann Learyovou a nahlédl hluboko, hluboko dovnitř. Neřekl nic, ale z jeho tváře se zvolna, velice zvolna vytratilo napětí, vrásky se vyhladily a tvrdé rysy jeho úst změkly, jak hleděl do obličeje, který měl před sebou ozářený světlem měsíce.

Pak dívku vystrčil z bryčky, aniž by jí popřál dobrou noc a rychle ujížděl pryč.

Cecy odešla.

Ann Learyová vykřikla, jako by se osvobodila z vězení, běžela po měsíčním světlem zalité cestě ke svému domu a zabouchla za sebou dveře.

Cecy zůstala už jen chvíli. Očima cvrčka pozorovala svět jarní noci. V očích žáby na okamžik poseděla v tůni.

V očích nočního ptáka shlížela z vysokého, měsíčním světlem postříbřeného jilmu a viděla, jak na farmě zhasínají světla, tady i míli odsud. Myslela na sebe a na Rodinu a její podivnou moc a na skutečnost, že si nikdo z Rodiny nemůže vzít žádného člověka na tomto obrovském světě za horami.

„Tome?“ Její slábnoucí mysl letěla s nočním ptákem pod stromy a přes rozlehlé pole divoké hořčice. „Máš ještě ten papírek, Tome? Přijdeš se za mnou za týden, za rok někdy podívat? Poznáš mě pak? Budeš se dívat do mého obličej a vzpomeneš si, kde jsi mě už viděl a budeš vědět, že mě miluješ tak jako já tě miluji, z celého srdce a navždy?“

Zastavila se v chladném nočním vzduchu, milión mil od měst a lidí, nad farmami a kontinenty a řekami a kopci. „Tome?“ Ticho.

Tom spal. Byla hluboká noc. Jeho šaty visely na židli nebo byly úhledně složeny u nohou postele. A v jedné nehybné ruce položené na bílém polštáři těsně u své hlavy, držel malý popsaný kousek papíru. Pomalu, velice pomalu, po zlomečcích palce se jeho prsty svíraly stále těsněji. A ani se nepohnul, vůbec nezpozoroval, když na okenní tabuli třpytící se v měsíčním světle jako křišťál, jemně zabušil kos, pak rychle zamával křídly, otočil se a rozletěl se nad spící zemí k východu.

ATI DRUZI OHNIVÉ BALÓNKY Nad trávníkem pohrouženým do letní noci explodoval oheň. Osvětlil rozzářené tváře strýčků a tetiček. V hnědých, jiskřivých očích bratranců a sestřenic na verandě vyletovaly rakety a dopadaly daleko do vyprahlých luk.

Děkan Joseph Daniel Peregrin otevřel oči. Byl to sen. On, bratřenci, sestřenice a jejich ohňostroje na starém dědečkově statku v Ohio. Kolik už je to let.

Ležel a naslouchal rozlehlé dutině chrámu a ostatních cel, v nichž leželi další páteři. Zaváděly i je v posledních hodinách před startem rakety Krucifix vzpomínky k oslavám 4. července? Ano. Bylo to stejné jako ta napjatá svítání Dne nezávislosti, to čekání na první ránu a vyběhnutí na orosený trávník s hrstmi plnými hlasitých zázraků.

Oni, episkopální knězi, teď čekali v nadechujícím se svítání, až je ohňostroj vynese k Marsu a sametovou katedrálou kosmu je odveze od jejich kadidel.

„A měli bychom vůbec jezdit?“ zašeptal páter Peregrin. Neměli bychom se věnovat našim hříchům tady na Zemi? Neutíkáme od svých zdejších životů?

Těžkopádně zvedl své zavalité, díky jahodám, mléku a steakům vypadající tělo.

„Nebo jsem pohodlný?“ uvažoval. „Bojím se té cesty?“

Vstoupil pod ostrou sprchu.

„Ale ne, vezmu tě na Mars, tělo,“ promluvil sám k sobě. „Staré hříchy zanechám zde. A pojedu na Mars hledat nové?“

Myšlenka téměř radostná. Hříchy, na které dosud nikdo ani nepomyslel? On sám přece napsal útlý svazek Otázka hříchu na jiných světech, kterou jeho episkopální bratři ignorovali jako něco, co si nezaslouží pozornost.

Právě včera večer, nad posledním doutníkem, o tom rozmlouval s páterem Stonem.

„Na Marsu by se hřích mohl tvářet jako ctnost. Musíme se proto vyvarovat ctností, které by později mohly být shledány hříšnými,“ prohlásil rozzářený páter Peregrin. „Vzrušující! Jsou to již staletí, kdy byla vyhlídka misionářství naposledy doprovázena takovým dobrodružstvím!“

„Já hřích poznám,“ řekl tupě páter Stone. „I na Marsu.“

„Ano, my duchovní se pyšníme, že jsme jako lakmusový papírek, který v blízkosti hříchu změní barvu,“ odvětil páter Peregrin. „Ale co když je marsovská chemie taková, že se nevybarvíme vůbec! Jsou-li na Marsu nové smysly, musíte připustit i možnost nepoznatelného hříchu.“

„Bez zlého úmyslu není hříchu ani trestu - tak praví náš Pán,“ řekl páter Stone.

„Jistě, na Zemi. Ale marťanský hřích může o svém zlu telepatie-ky uvědomit podvědomí, zatímco vědomí má svobodu konání, zdánlivě bez zlovolnosti! Co potom?“

„A jaké nové hříchy by to mohly být?“

Páter Peregrin se těžkopádně předklonil. „Adam sám nehřešil. Přidejte Evu a dostanete pokušení. Přidejte druhého muže a umožníte cizoložství. Každým přidáním pohlaví nebo osoby přidáváte hřích. Kdyby lidé neměli ruce, nemohli by jimi škrtit. O tento hřích by bylo méně. Přidejte ruce a přidáváte možnost dalšího násilí. Měňavky hřešit nemohou, protože se množí dělením. Nesvádějí si manželky, ani se nevraždí. Přidejte měňavkám pohlaví, přidejte jim nohy a ruce, a budete mít vraždy a cizoložství. Přidejte paži, nohu nebo osobu, nebo naopak jedno nebo druhé uberte, a zvětšujete nebo zmenšujete možné zlo. Co když na Marsu mají navíc pět smyslů, orgánů, nevidaných údů, které si ani nedokážeme představit - nemohlo by tam pak být pět nových hříchů?“

Páter Stone zalapal po dechu. „Vám se to snad líbí!“

„Udržuji svou mysl ve střehu, otče, ve střehu, toť vše.“

„Vy máte asi mysl velice nepokojnou, že? Zrcadla, pochodně, poháry.“

„Ano. Protože církev občas vypadá jako ty nehybné živé obrazy v panoptiku. Opona se zvedne a lidé, bílé, oxidem zinečnatým a pudrem poprášené sochy, ztuhnou, aby znázornili ideální krásu. Opravdu úžasné. Já doufám, že tam vždycky bude místo pro mne, abych se mezi těmi sochami míhal. Vy ne, otče Stone?“

Páter Stone už byl na odchodu. „Myslím, že uděláme lépe, když půjdeme spát. Za pár hodin se na ty vaše nové hříchy poletíme podívat, otče Peregrine.“

Raketa stála připravená ke startu.

Knězi se chladným ránem vraceli z pobožnosti. Mnoho dobrých kněží z New Yorku, Chicaga a Los Angeles - církev posílala ty nejlepší - se městem ubíralo k zmrzlému poli. Páteru Peregrinovi se při tom vybavovala biskupova slova. „Otče Peregrine, vy povedete misionáře s páterem Stonem po boku. Důvody, které mne vedly k tomu, že jsem pro tento závažný úkol vybral vás, mi nejsou tak úplně jasné, otče, avšak vaše práce o meziplanetárním hříchu nezůstala nečtena. Jste přizpůsobivý člověk. A Mars je jako neuklízený šatník, který jsme po tisíciletí zanedbávali. Hřích se tam nahromadil jako veteš. Mars je dvakrát starší než Země a má za sebou dvakrát tolik sobotních nocí, divokých pitek a obhlížení žen, nahých jako bílí tuleni. Když tomu šatníku otevřeme dveře, věci se na nás vyvalí. Potřebujeme bystrého, přizpůsobivého člověka - takového, který dovede tvořit. Každý, kdo by byl přespříliš dogmatický, by se zhroutil. Cítím, že budete houževnatý. Otče, ten úkol je váš."

Biskup a knězi poklekli.

Zaznělo požehnání a na raketu se snesla sprška svěcené vody. Biskup vstal a promluvil k nim.

„Vím, že půjdete s Bohem, abyste Mart'any připravili na přijetí Jeho pravdy. Přeji vám všem přemýšlivou cestu."

Dvacet mužů v šestesticích róbách prošlo v řadě kolem biskupa, aby, dříve než vstoupí do očištěného projektilu, vložili své ruce do jeho laskavých dlaní.

„Zajímalo by mě, jestli je Mars peklo," řekl páter Peregrin v posledním okamžiku, „které jen čeká, až přiletíme, a pak se rozletí na síru a oheň."

„Bud' s námi, Pane," řekl páter Stone. Raketa se dala do pohybu.

Rozloučit se s kosmickým prostorem bylo jako rozloučit se s tou nejkrásnější katedrálou, jakou kdy spatřili. Dotknout se Marsu bylo jako dotknout se obyčejné dlažby před chrámem pět minut poté, co si člověk opravdu uvědomil svou lásku k Bohu.

Knězi opatrně sestoupili z kouřící rakety a poklekli, zatímco se páter Peregrin modlil.

„Pane, děkujeme Ti za cestu Tvými prostory. Ocitli jsme se v nové zemi. Pane, a proto potřebujeme nové oči.

Uslyšíme nové zvuky a máme potřebu nových uší. A budou zde nové hříchy, pročež žádáme dar lepších, pevnějších a čistších srdcí. Amen."

Povstali.

Mars byl jako moře, pod jehož hladinou se trmáceli v převleku za mořské biology hledající život. Kraj skrytého hříchu. O, jak opatrně, jako šedá pírká, musí všichni našlapovat v tomto novém prostředí, s obavou, že chůze sama by mohla být hříšná; nebo dýchání nebo po-stění se! A v tom je s otevřenou náručí přicházel přivítat starosta Prvního Města.

„Co pro vás mohu udělat, otče Peregrine?"

„Zajímají nás Mart'ané. Neboť jen když je poznáme, budeme moci uváženě navrhnout náš chrám. Jsou vysocí deset stop? Postavíme velké dveře. Mají modrou, zelenou nebo červenou kůži? Musíme to vědět, abychom, až budeme dělat z barevných skel lidské postavy, použili správnou barvu pletí. Jsou těžcí? Postavíme jim pevná sedadla."

„Otče," začal starosta, „myslím, že s Mart'any si nemusíte dělat starosti. Jsou pouze dva druhy. Jeden už prakticky vyhynul. Jen několik se jich někde skrývá. A ten druhý - víte, to vlastně nejsou lidé."

„Och?" Páteru Peregrinovi se zrychlil tep.

„Jsou to zářivé koule světla, otče, žijí tam v kopcích. Lidé nebo zvířata, kdo ví? Ale slyšel jsem, že se chovají inteligentně." Starosta pokrčil rameny. „Ale lidé to nejsou, takže si myslím, že nebudete mít zájem..."

„Naopak," řekl pohotově páter Peregrin. „Říkáte inteligentní?"

„Povídá se to. Jeden prospektor si v těch kopcích zlomil nohu a byl by tam zemřel. Ty modré koule světla se k němu slétly, a když se probudil, byl dole u silnice a nevěděl, jak se tam dostal."

„Byl opilý," prohlásil páter Stone.

„Tak se to povídá," odvětil starosta. „Otče Peregrine, když většina Mart'anů vyhynula a jsou tu jen ty modré koule, upřímně řečeno si myslím, že by se vám lépe dařilo v Prvním městě. Mars se otevírá. Je tu teď pohraničí, jako bylo kdysi dávno na Zemi na Divokém západě, na Aljašce. Proudí sem noví lidé. V Prvním městě je jen několik tisíc černých irských techniků, horníků a nádeníků, kterým je třeba spasení, protože s nimi přišlo příliš mnoho bezbožných ženštin. A je tu příliš mnoho deset století starého mart'anského vína..."

Páter Peregrin upínal zrak k povlovným modravým pahorkům.

Páter Stone si odkašlal. „Nuže, otče?"

Páter Peregrin neslyšel. „Koule modrého ohně!"

„Ano otče."

„Och," vzdychl páter Peregrin.

„Modré balónky." Páter Stone zavrtěl hlavou. „Cirkus!"

Páter Peregrin cítil bušení v zápěstí. Viděl hraničářské městečko s čerstvým, nedávno spáchaným hříchem, a viděl kopce, staré tím nejstarším a současně nejnovějším (pro něj) hříchem.

„Pane starosto, mohli by se vaši černí irští dělníci péci v ohni pekelném o den víc?"

„Pro vás bych jimi točil a podléval je, otče."

Páter Peregrin pokynul směrem ke kopcům. „Pak tedy půjdeme tam."

Ze všech stran se ozvalo reptání.

„Bylo by to jednoduché, jít do města," vysvětloval páter Peregrin. „Já si raději představím, že by tudy šel Pán a lidé by pravili: Tady je cesta vyšlapaná. On by odvětil: Ukažte mi býlí. Já udělám cestu."

„Ale..."

„Otče Stone, pomyslete si, jak by nás tížilo, kdybychom prošli kolem hříšníků a nepodali jim ruku."

„Ale ohnivé koule!"

„Myslím si, že člověk také připadal jiným zvířatům směšný, když přišel na svět. A přesto má duši, přes svoji prostotu."

Dokud se neprokáže něco jiného, předpokládejme, že ty ohnivé koule mají duši." „Dobrá," řekl starosta. „Ale vrátíte se do města." „Uvidíme. Nejdříve posnídáme. Pak vy a já, otče Stone, odejdeme do těch kopců. Nechci ty ohnivé Mart'any vyplašit stroji a zástupy. Posnídáme?" Otcové jedli mlčky.

Soumrak zastihl pátera Peregrina a pátera Stonea vysoko v kopcích. Zastavili se a usedli na kámen, aby vychutnali okamžik odpočinku a očekávání. Mart'ané se zatím neukázali a oni měli neurčitý pocit zklamání. „Tak mě napadá -" Páter Peregrin si otřel obličej. „Myslíte si, že by odpověděli, kdybychom zavolali: Ahoj!"

„Otče Peregrine, cožpak nikdy nebudete vážný?"

„Nebudu, dokud nebude vážný náš dobrý Pán. No tak, netvařte se tak šokované, prosím. Pán není vážný. Jistě, je tak trochu těžké poznat, co jiného je, než milující. Ale láska s humorem souvisí, ne? Nemůžete někoho milovat, pokud s ním nevyházíte. A nemůžete s někým věčně vycházet, pokud se mu neumíte zasmát. Není to tak? Věřím, že nejsme nic jiného než směšná zvířátka převalující se v míse zmatků; a Bůh nás všechny musí o to víc milovat, protože se mu staráme o pobavení."

„Já jsem si Boha nikdy nepředstavoval jako vtipného," řekl páter Stone.

„Stvořitele ptakopyska, velblouda, pštrosa a člověka? Dejte pokoj!" Páter Peregrin se rozesmál.

Ale v tom okamžiku se mezi soumrakem zahalenými kopci, jako řada lamp rozsvícených na cestu, objevili Mart'ané.

Páter Stone je spatřil první. „Podívejte!" Páter Peregrin se otočil a smích mu zamrzl na rtech. Modravé koule ohně se vznášely mezi blikajícími hvězdami a vzdáleně se chvěly.

„Přišely!" Páter Stone vyskočil. Ale páter Peregrin ho chytil. „Počkejte!"

„Měli jsme jít do města!"

„Ne, poslouchajte, dívejte se!" naléhal otec Peregrin.

„Mám strach."

„Nebojte se. Je to boží dílo."

„Děblovo!"

„Ne, zachovejte klid," chlácholil ho otec Peregrin. Jak se ohnivé koule přibližovaly a jim se po tvářích rozlévalo měkké modré světlo, přikrčilo se.

A znovu Noc nezávislosti, pomyslel si rozehvěle páter Peregrin. Připadal si, jako by byl opět dítětem, bylo čtvrtého července večer a obloha vybuchovala, se zvukem hromu se rozprskávala na tisíc hvězdiček a rány zvonily v okenních tabulkách jako led tisíců rybníčků. Strýčkové, tetičky, bratrance a sestřenice volali: „Áá," jako na nějakého nebeského lékaře. Barvy letního nebe. A ohnivé balónky zapálené laskavým dědečkem, který je držel svými mohutnými rukama. Ach, vzpomínka na ty krásné ohnivé balónky, pomalu nadlehčované, vzdouvající se teplem jako hmyzí křídla uložená v krabičkách. Nakonec, po dni hýření a dovádění, z nich byly vysvobozeny a opatrně rozloženy, modré, červené, bílé, vlastenecké - ohnivé balónky! Viděl spoře osvětlené tváře blízkých příbuzných, dávno již zemřelých a porostlých mechem, když dědeček zapálil svíčku a nechal teplý vzduch, aby svítícímu balónku v jeho nikách vdechl tvar, té zářící vidiny, kterou držely a nechtěly propustit, neboť až se tak stane, další rok života bude pryč, další čtvrtý červenec, další kousek krásy znuží. A pak ohnivé balónky stoupaly výš a výš k souhvězdím teplé letní noci a odplouvaly, pryč do širého illinoiského kraje, nad noční řeky a spící farmy, zatímco z verand domů se za nimi beze slova dívaly červenomodrobílé oči. Ohnivé balónky se scvrkly a zmizely navždy...

Páter Peregrin ucítil ve svých očích slzy. Nad ním se vznášeli Mart'ané, ne jeden, ale snad tisíc ohnivých balónků.

Každým okamžikem se vedle něj mohl objevit dávno mrtvý, pozhnaný dědeček, dívaje se na tu krásu.

Ale byl tam páter Stone.

„Pojďme, otče, prosím!"

„Musím s nimi mluvit." Páter Peregrin šustivě vykročil. Nenapadlo ho, co říct, protože v časech dávno minulých neřikal ohnivým balónkům v duchu nic jiného než jen - jste krásní, jste krásní - a to nyní nestačilo. Mohl pouze pozvednout své těžké ruce a zavolat na ně. Jak chtěl často zavolat za čarovnými ohnivými balónky: „Ahoj!"

Ale ohnivé koule jen hořely jako představy v temném zrcadle.

Zdály se být stále, plynné, zázračné, věčné.

„Přicházíme s Bohem," řekl k nebi páter Peregrin.

„Hloupost, hloupost, hloupost." Páter Stone si žmoulal konec ruky. „Ve jménu božím, otče Peregrine, přestaňte."

Ale fosforeskující koule již odlétaly zpátky do kopců. Za okamžik zmizely.

Páter Peregrin zavolal znovu a ozvěna toho posledního zvolání otřásla kopcem nad nimi. Když se otočil, spatřil kamennou lavinu, jak zvedla prach, zastavila se, a pak se na ně začala s hřměním kamenných kol po svahu řítit.

„Podívejte se, co jste způsobil!" Vykřikl páter Stone.

V prvním okamžiku byl páter Peregrin téměř fascinován, ale pak i on dostal strach. Otočil se, přestože věděl, že stačí uběhnout jen několik stop, než je kameny rozmačkají. Měl jen čas zašeptat: „O, Pane!" Kameny padaly.

„Otče!"

Byli odděleni jako zrno od plev. Kolem nich se najednou modře zatřpytily koule, chladné hvězdy se pohnuly, pohltil je rachot a pak stáli na skalní římse o dvě stě stop dál a dívali se na místo, kde měla být jejich těla pohřbena pod tunami kamení.

Modravé světlo se rozplynulo.

Knězi se o sebe navzájem opřeli. „Co se stalo?"

„Ty modré ohně nás zvedly"

„Utekli jsme, tak to bylo!"

„Ne, ty koule nás zachránily."

„To není možné!"

„Byly to ony."

Obloha byla prázdná. Měli pocit, jako by právě utichl velký zvon. Ozvěnu ještě cítili v zubech a v morku kostí.

„Pojďme odtud. Zabijete nás."

„Již mnoho let se smrti nebojím, otče Stone."

„Nic jsme nedokázali. Modrá světla po prvním zavolání utekla. Je to marné."

„Ne." Páter Perergin byl zahlcen nepřemožitelným údivem. „Nějakým způsobem nás zachránily. To dokazuje, že mají duši."

„Nedokazuje to nic víc, než že nás možná zachránily. Stalo se to ve zmatku. Třeba jsme utekli sami."

„Nejsou to zvířata, otče Stone. Zvířata nezachraňují životy, obzvláště ne neznámým. Je to soucit a slitování. Zítra se nám třeba podaří prokázat víc."

„Prokázat co? Jak?" Páter Stone byl již nepředstavitelně unaven: přemáhání mysli i těla bylo na jeho ztuhlé tváři patrné.

„Pronásledovat je helikoptéry, předčítat jim Písmo? Nejsou to lidé, nemají oči, uši ani těla jako my."

„Ale já to v nich cítím," odvětil páter Peregrin. „Vím, že velký objev je nablízku. Zachránily nás. Myslí. Měly na vybranou: nechat nás žít, nebo nechat nás zemřít. To dokazuje svobodnou vůli!"

Páter Stone začal rozdělovat oheň. Díval se na větvičky ve svých rukou a dusil se šedým kouřem. „Osobně otevřu konvent pro husí batolata a klášter pro svaté vepře; pod mikroskopem postavím miniaturní apsidu, aby se trepky mohly účastnit bohoslužeb a pozvat i krásnoočka s bičíky."

„No tak, otče Stone."

„Promiňte." Páter Stone rudě zamrkal přes oheň. „Ale je to, jako byste žehnal krokodýlovi předtím, než vás spolkně."

Hazardujete s celou misionářskou výpravou. Patříme do Prvního Města, abychom mužům vymývali z hrdel alkohol a z rukou parfěmy!"

„Což nedokážete poznat lidské v nelidském?"

„Raději bych poznával nelidské v lidském"

„Ale co když dokážu, že hřeší, znají hřích, znají morální život, mají svobodnou vůli a inteligenci, co potom, otče Stone?"

„Na to bude zapotřebí hodně přesvědčování." Noc se rychle ochlazovala. Hleděli do ohně, aby posbírali rozběhlé myšlenky, pojedli suchary a bobule, a zanedlouho se už zachumlávali k spánku pod zvonícími hvězdami. Předtím, než se naposledy převrátil, páter Stone, který již dlouho uvažoval, jak by pátera Peregrina potrápil, se zahleděl do zruřovělého ohniště a řekl: „Žádný Adam a Eva na Marsu. Žádný prvotní hřích. Třeba Mart'ané žijí v boží milosti. Pak se můžeme vrátit do města a začít působit na pozemské lidi."

Páter Peregrin si připomněl, že má odříkat krátkou modlitbu i za pátera Stonea, který natolik zešlel, že začínal být zlý.

Bůh mu pomáhej. „Ano, otče Stone, ale Mart'ané několik našich osadníků zabili. To je hříšné. Musí mít prvotní hřích a Adama s Evou. Najdeme je. Bohužel, lidé zůstávají lidmi, bez ohledu na tvar, a mají sklon hřešit."

Ale páter Stone předstíral, že spí. Páter Peregrin oči nezavřel.

Nemohli přece Mart'any nechat propadnout peklu. Kdyby svědomí ukonejšili kompromisem, mohli by se vrátit do nových koloniálních měst, plných hříšných hrdel a žen s jiskrnými očima a těly bílými jako ústřice, dovádějících v postelích s osamělými dělníky? Nebylo jejich místo tam? A nebyla tato výprava do kopců pouze osobním rozmarem? Myslel skutečně na církev boží, nebo hasil žízeň nenasytné zvědavosti? Jak mu ty modravé koule ohně svatého Eliáše planuly v myšlenkách! Jaká to výzva, najít pod touto maskou člověka, lidské pod nelidským. Nebyl by snad hrdý, kdyby mohl říct, byť třeba jen sobě, že přivedl k víře obrovský kulečník plný ohnivých koulí? To by byl hřích pýchy! Ten by stál za pokání. Ale to potom člověk dělal mnoho pyšných věcí z lásky. On Pána miloval a byl při tom tak šťasten, že chtěl, aby byli šťastni i všichni ostatní.

Poslední, co spatřil než usnul, bylo, že se modravé ohně vrátily jako hejno planoucích andělů, tiše mu zpívajících k jeho neklidnému odpočinku.

Když se páter Peregrin časně ráno probudil, stály kulaté modravé sny dosud na obloze.

Páter Stone spal tiše jako ztuhlý ranec. Páter Peregrin pozoroval, jak se Mart'ané vznášejí a prohlížejí si ho. Byli to lidé - on to věděl. Ale musel to dokázat, nebo se postavit před přísného biskupa, který mu laskavě přikáže, aby ustoupil.

Ale jak dokázat jejich lidskost, když se skrývali pod vysokou klenbou oblohy? Jak je přivést bliž a dát odpovědi na tolik otázek?

„Zachránili nás před lavinou."

Páter Peregrin vstal, protáhl se mezi balvany a začal stoupat po nejbližším svahu, až dorazil na místo, odkud skála padala svisle až ke dnu o dvě stě stop níže. V mrazivém vzduchu se po ostrém výstupu dusil. Stál tam a snažil se popadnout dech.

„Kdybych odtud spadl, určitě se zabiju."

Pustil dolů kamínek. O chvíli později zarachotil dole na skalách.

„Pán by mi to nikdy neodpustil."

Hodil další kamínek.

„To by přece nebyla sebevražda, kdybych to udělal z lásky...?"

Zvedl oči k modravým koulím. „Nejprve jiný pokus," řekl a zavolal na ně: „Ahoj! Ahoj!"

Ozvěny se převalovaly jedna přes druhou, ale modré ohně nemrkly, nepohnuly se.

Pět minut na ně mluvil. Když zmlkl, podíval se dolů a spatřil pátera Stonea, spícího ve svém rozhorlení v jejich malém táboře.

„Musím to dokázat." Páter Peregrin přistoupil k hraně útesu. „Jsem starý člověk. Nemám strach. Pán určitě pochopí, že to dělám pro něj."

Zhluboka se nadechl. Celý život mu proplouval před očima. Zemřu za okamžik? napadlo ho. Bojím se, že mám život

přiliš rád. Ale jiné věci miluju víc.

A s touto myšlenkou udělal další krok.

Padal.

„Blázne!“ vykřikl. Převracel se. „Zmýlil ses!“ Skály se k němu blížily a on už se viděl na nich roztržštěný, poslaný na věčnost. „Proč jsem to udělal?“ zeptal se, ale odpověď znal a zakrátko se uklidnil. Vzduch hvízdal kolem a skály se hnaly na setkání s ním.

A pak se hvězdy pohnuly, zamíhotalo se modré světlo a on cítil, jak ho obklopuje modř a on zpomaluje. O chvíli později byl s jemným žuchnutím uložen na skály. Chvilí tam seděl - živý - osahával se a vzhlížel k těm modravým světélkům, která ihned zase odlétla.

„Zachránili jste mne!“ zašeptal. „Nechtěli jste, abych zemřel. Poznali jste, že je to špatné.“

Pospíchal k páteru Stoneovi, který dosud tiše ležel a spal. „Otče, otče, vstávejte!“ Třásl jím tak dlouho, dokud ho nevbudil. „Otče, zachránili mne!“

„Kdo vás zachránil?“ Páter Stone zamrkal a posadil se.

Páter Peregrin mu vypověděl svůj zážitek.

„Sen, noční můra,“ řekl na to páter Stone nahněvaně. „Běžte už s těmi vašimi cirkusovými balónky.“

„Ale já jsem byl vzhůru!“

„Klid, otče, upokojte se, klid.“

„Vy mi nevěříte? Máte pistoli? Ano, půjčte mi ji.“

„Co chcete dělat?“ Páter Stone mu podal pistoli, kterou měli na ochranu před hady a jinými neočekávanými zvířaty.

Páter Peregrin si pistoli vzal. „Dokážu to“

Namířil pistoli na svou dlaň a vystřelil.

„Zadržte!“

Náhle se zatřpytilo světlo a kulka se jim před očima zastavila ve vzduchu na vzdálenost palce od jeho rozevřené dlaně. Chvilku tam visela, obklopená modravou fosforescencí. Pak se syčením spadla do písku.

Otec Peregrin vystřelil třikrát - do ruky, do nohy a do těla. Tři kulky zůstaly stát, zatřpytily se a jako mouchy jim padly k nohám.

„Vidíte?“ řekl páter Peregrin, povolil sevření a nechal pistoli sklouznout ke kulkám. „Vědí. Rozumějí. Nejsou to zvířata. Myslí, soudí a žijí v morálním klimatu. Které zvíře by mě takto zachránilo před sebou samým? Žádné. Jedině člověk, otče. Už věříte?“

Páter Stone se díval na nebe a na modravá světla. Pak mlčky poklekl najedno koleno, posbíral teplé kulky a dal si je na dlaň. Pevněji sevřel.

Za nimi vstávalo slunce.

„Myslím, že bychom se měli vrátit k ostatním, říct jim o tom a přivést je sem,“ řekl páter Peregrin.

Slunce již stálo vysoko, když měli za sebou kus zpáteční cesty k raketě.

Páter Peregrin nakreslil doprostřed tabule kruh.

„Toto je Kristus, syn Otce.“

Dělal, že neslyší, jak ostatní knězi lapají po dechu.

„Toto je Kristus v celé své slávě,“ pokračoval. „Vypadá to jako geometrický problém,“ poznamenal páter Stone.

„Šťastné přirovnání, neboť nám jde o symboly. Musíte uznat, že Kristus není o nic méně Kristem, je-li představován kruhem nebo čtvercem. Po staletí symbolizoval jeho lásku a zápas kříž. Budiž tento kruh marťanským Kristem. Takto ho přivedeme na Mars.“

Knězi se rozmrzele vrtěli a pokukovali po sobě. „Vy, bratře Matyáši, uděláte ze skla repliku tohoto kruhu, kouli plnou jasněho ohně. Bude stát na oltáři.“

„Levný kouzelnický trik,“ zamumlal páter Stone. Páter Peregrin trpělivě pokračoval. „Naopak. Předkládáme jim Boha ve srozumitelné podobě. Kdyby Kristus přišel k nám na zemi jako chobotnice, přijali bychom ho bez váhání?“ Rozprávěl ruce. „Byl to tenkrát od našeho Pána levný kouzelnický trik, když nám Krista přivedl v Ježíši, v lidské podobě? Až požeňneme chrám, který postavíme, až vysvětime oltář a tento symbol, domníváte se, že Kristus odmítne přijmout tvar před námi? Vaše srdce vám říká, že neodmítne.“

„Ale tělo bezduchého zvířete!“ ozval se bratr Matyáš. „To už jsme od našeho ranního návratu probrali mnohokrát, bratře Matyáši. Tito tvorové nás zachránili před lavinou. Pochopili, že sebepoškozování je hříšné, a několikrát mu zabránili. Proto musíme v kopcích postavit chrám, žít s nimi a najít způsoby, jak hřeší, neznámé způsoby, a pomoci jim najít Boha.“

Nezdálo se, že by pátery ta vyhlídka nějak těšila. „Snad proto, že jsou na pohled tak neobvyklí?“ uvažoval páter Peregrin. „Ale co je to tvar? Jen nádoba pro planoucí duši, kterou dal Bůh nám všem. Kdybych zítra přišel na to, že mořští Ivouni jsou obdařeni svobodnou vůlí a inteligencí, vědí, kdy nehřešit, vědí, co je to život a změkčili spravedlnost slitováním a životem v lásce, pak bych jim postavil podmořskou katedrálu. A kdyby snad nějakým zázrakem, z boží vůle, měli zítra nabýt nesmrtelnou duši vrabci, naplním chrám heliem a dopravím jej za nimi, neboť každá duše v každém tvaru, má-li svobodu vůle a uvědomuje-li si své hříchy, se bude péci v pekle, pokud se jí nedostane právoplatného přijímání. Nechci, aby se v pekle smažily balónky Marťanů, neboť jsou to balónky pouze v mých očích. Když je zavřu, mám před sebou inteligenci, lásku, duši - a nesmím ji odmítnout.“

„Ale ta skleněná koule, kterou chcete umístit na oltář,“ protestoval páter Stone.

„Vezměte si Čiňany,“ nedal se páter Peregrin. „K jakému Kristu se modlí čínští křesťané? K orientálnímu, přirozeně. Všichni znáte orientální vidění Narození. Co má Kristus na sobě? Východní oděv. Kudy chodí? Čínskou krajinou, s bambusy, mlžnými horami a zprohýbanými stromy. Vička má zašpičatělá, lícní kosti vystouplé. Každá země, každá

kultura si k našemu Pánu něco přidává. Mám připomínat Pannu guadelupskou, kterou miluje celé Mexiko? Její plet'?

Všiml jste si, jak je malována? Má černou kůži, jako ti, kteří ji uctívají. Je to rouhání? Vůbec ne. Není logické, aby člověk přijímal Boha, nezáleží na tom jak reálného, je-li jiné barvy pleti. Často se zamýšlím nad tím, proč mají naši misionáři takový úspěch v Africe se sněhobílým Kristem. To proto, že pro africké kmeny je bílá barva posvátná, u albínů, v jakékoliv podobě. Neztmavne Kristus po čase i tam? Na formě nezáleží. Obsah je vším. Nemůžeme čekat, že tito Marťané přijmou cizí tvar. Dáme jim Krista podle jejich obrazu."

„Vaše logika má trhlinu," řekl páter Stone. „Nebudou nás Marťané podezřívát z pokrytectví? Všimnou si, že my neuctíváme Krista jako kruh nebo kouli, ale jako člověka, který má údy a hlavu. Jak ten rozpor vysvětlíme?"

„Ukážeme, že žádný není. Kristus vyplní jakoukoliv nabídnutou nádobu. Těla i koule. Je tam a každý bude uctívat totéž v jiné podobě. Co víc, my musíme té kouli, kterou Marťanům dáváme, věřit. Musíme věřit ve tvar, který je pro nás jako forma bezvýznamný. Tento sféroid bude Kristem. A my musíme mít na paměti, že my sami a tvar našeho pozemského Krista bychom byli pro tyto Marťany bezvýznamným, směšným mrháním hmotou."

Páter Peregrin odložil křídlo. „A nyní pojďme do kopců a postavme chrám."

Knězi začali balit své statky.

Vlastně to ani nebyl chrám. Jen prostranství zbavené kamenů, plošina na jednom z nižších kopců. Půda byla urovnána a zametena, byl tam postaven oltář a na něj bratr Matyáš postavil ohnivou kouli, kterou vytvořil.

Když končil šestý den práce, „chrám" byl připraven.

„A co budeme dělat s tím?" Páter Stone poklepal na železný zvon, který s sebou přinesu. „Co pro ně znamená zvon?"

„Představuji si, že jsme si jej přivezli pro naše vlastní pohodlí," přiznal páter Peregrin. „Potřebujeme několik známých věcí. Tento chrám připomíná chrám tak málo. Připadáme si tak trochu pošetile -dokonce i já. Získávání tvorů z jiného světa. Pro víru je to totiž něco zcela nového. Chvillemi si připadám jako směšný herec. A to se pak modlím k Bohu, aby ml dodal sílu."

„Mnoho páterů je nešťastných. Někteří z toho mají legraci, otče Peregrine."

„Vím. Pro jejich útěchu umístíme tento zvon do malé věže."

„A co varhany?"

„Budou hrát zítra při první mši."

„Ale Marťané -"

„Vím. Ale opět je to spíše pro naši potěchu. Naše hudba. Později objevíme jejich."

V neděli ráno vstali velmi časně. Chodili chladem jako bledé přízraky. Ojíněné hábity cinkaly jako zvonky, setřásající ze sebe spršky stříbřité vody.

„Zajímalo by mě, jestli tady na Marsu je neděle," zamyslel se páter Peregrin, ale když uviděl, jak sebou páter Stone škubl, pospíšil si s doplněním: „Ať je úterý nebo čtvrtek - kdo ví? Co na tom. To jsou jen moje hloupé nápady. My máme neděli. Pojďme."

Knězi došli na rozlehlé, ploché prostranství „chrámu" poklekli, roztřesení a s promodralými rty.

Páter Peregrin se krátce pomodlil a položil prokřehlé prsty na varhany. Hudba vzlétla jako hejno krásných ptáků.

Dotýkal se kláves jako člověk, který rukama probírá býlí zarostlé zahrady, a vynášel do kopců vzletnost krásy.

Hudba tišila vzduch. Voněla čerstvou vůní rána. Odplouvala do hor a setřásala prachový déšť kousičků hornin.

Páteři čekali.

„Nuže, otče Peregrine." Páter Stone si prohlížel prázdnou oblohu, na kterou šplhalo slunce, rudé jako pec. „Vaše přátele nikde nevidím"

Otec Peregrin se potil. „Zkusím to znovu."

Vystavěl bachovskou architekturu, jeden znamenitý kámen na druhý, vztyčil hudební katedrálu tak obrovskou, že její nejvzdálenější kněžiště bylo v Ninive a její nejvzdálenější kopule po levici svatého Petra. Když dohrál, hudba zůstala, nezhroutila se v trosky. Splýnula s několika bílými obláčky a byla odnášena do jiných krajů.

Obloha zůstávala prázdná.

„Přijdou!" Ale páter Peregrin cítil v hrudi neklid, zpočátku slabý, ale narůstal. „Modleme se. Požádejme je, aby přišli.

Dovedou čist myšlenky, vědí"

Knězi se znovu sklonili, v šelestu a šepotu. Modlili se.

A na východě, z ledových hor, o sedmé hodině v neděli ráno nebo možná ve čtvrtek ráno nebo v pondělí, vypluly lehké ohnivé koule.

Vznášely se, klesaly, zaplňovaly prostor kolem rozechvělých knězi. „Děkuji ti, ach, děkuji ti. Pane." Páter Peregrin pevně zavřel oči a hrál. A když dohrál, otočil se a pohlédl na to úžasné shromáždění.

A jeho vědomí se dotkl hlas, který řekl:

„Přišli jsme na okamžik."

„Můžete zůstat," řekl páter Peregrin.

„Jen na chvilíčku," řekl tiše hlas. „Přišli jsme vám něco říci. Měli jsme promluvit již dříve. Ale doufali jsme, že snad půjdete svou cestou, když vás necháme být."

Páter Peregrin začal něco říkat, ale hlas ho umlčel.

„Jsme staří," řekl hlas, vstoupil do něj jako modravý plamen a hořel v dutinách jeho hlavy. „My jsme ti staří Marťané, kteří opustili svá mramorová města a odešli do kopců, opustili hmotný život, kterým žili. Již velice dávno jsme se stali tím, čím jsme teď. Kdysi jsme byli lidmi a měli jsme těla, nohy a ruce, jako máte vy. Legenda praví, že jeden z nás, dobrý muž, našel způsob, jak osvobodit duši a intelekt člověka, osvobodit ho od tělesných bolestí a melancholii, od smrti a přeměn, od špatných nálad a senility, a tak jsme na sebe vzali podobu blesku a modrého ohně a žijeme v povětrí, na nebi a v kopcích, věčné; ani pyšně, ani arogantně; ani bohatě, ani chudě; ani vášnivě, ani chladně. Žijeme odděleně od

těch, kteří zůstali, od jiných lidí tohoto světa, a to, jak jsme vznikli, upadlo v zapomnění, postup se ztratil; my však nikdy nezemřeme, nikdy neublízíme. Vzdali jsme se hříchů těla a žijeme v boží milosti. Nepřivlastňujeme si ničím majetek - žádný nemáme. Nekrademe, nezabíjíme, neznáme chtíč ani nenávisť. Všechny smyslnosti, dětinskosti a hříchy jsme ze sebe sloupili, když jsme odložili svá těla. Opustili jsme hřích, otče Peregrine, je pohřbený jako podzimní listí, zmizelý jako špinavý sníh kruté zimy, zmizelý jako pohlavní kytka rudožlutého jara, zmizelý jako udýchané letní noci. Naše roční doba je mímá a klima bohaté myšlenkami."

Páter Peregrin teď stál, neboť hlas jej zasahoval takovou výškou, že jej málem zbavil smyslů. Proudila jím extáze a oheň. „Chceme vám říci, že oceňujeme, že jste nám postavili toto místo, ale nepotřebujeme je, neboť každý z nás je sám sobě svatyní a nepotřebuje místo, kde by se očišťoval. Opuštěte, že jsme k vám nepřišli dřív, ale jsme tu odloučení od ostatních; deset tisíc let jsme s nikým nerozmlouvali, ani jinak nezasahovali do způsobu života na této planetě. Teď již chápete, že jsme polní lilie; nelopotíme se, nepředeme se. Máte pravdu. A proto vám navrhuje, abyste části tohoto chrámu odnesli do vašich nových měst a tam očišťovali druhé. My totiž, tím si budete jisti, jsme šťastní a žijeme v míru."

Knězi klečeli v tom širém modravém světle, na kolenou byl i páter Peregrin. Plakali. Nevadilo jim, že promrhali čas, vůbec jim to nevadilo.

Modré koule začaly vrnět a znovu stoupat, nesené závanem chladného vzduchu.

„Smím-" vykřikl páter Peregrin, neodvažuje se zeptat, s očima zavřenými „- smím přijít někdy jindy a učit se od vás?"

Modré ohně planuly. Vzduch se chvěl.

Ano. Někdy prý může přijít znovu. Někdy.

A pak ohnivě balónky odvál vítr. Zmizely. A on byl jako dítě, na kolenou, z očí se mu kutálely slzy a pro sebe vzlykal: „Vraťte se! Vraťte se!" A každým okamžikem mohl přijít dědeček, zvednout ho a po schodech ho vynést do jeho pokoje v tom dávno minulém illino-iském městě...

Když scházeli z kopců, zapadalo slunce. Páter Peregrin se ohlédl a spatřil planoucí modré ohně. Ne, pomyslel si, nemohli jsme postavit chrám pro takové, jako jste vy. Vy jste krása sama. Jaký chrám by mohl být hoden ohňostrojů čisté duše?

Páter Stone mlčky krácel vedle něj. Konečně promluvil.

„Podle mého názoru má každá planeta svou Pravdu. Všechny jsou části Velké pravdy. Jednoho dne zapadnou do sebe jako kousky velké skládačky. Byla to drtivá zkušenost. Již nikdy nebudu pochybovat, otče Peregrine. Neboť tato Pravda je stejně pravdivá jako ta pozemská a leží vedle ní. Přijdeme také na jiné světy a budeme části Pravdy doplňovat, dokud před námi jednoho dne nebude stát celá Úplná pravda jako světlo nového dne."

„To znamená hodně, když to říkáte, otče Stone."

„Svým způsobem je mi líto, že jdeme dolů do města, vést ostatní. Ta modrá světla, když se snesla k nám, a ten hlas..."

Páter Stone se zachvěl.

Páter Peregrin natáhl ruku a uchopil tu jeho. Šli spolu.

„Víte," řekl páter Stone nakonec, s očima upřenými na bratra Matyáše, který šel před nimi a opatrně nesl v rukou skleněnou kouli „tu skleněnou kouli, v níž navěky žhnulo fosforeskující modravé světlo, „víte, otče Peregrine, ta koule -"

„Ano?"

„Je to On. Přece jen je to On."

Páter Peregrin se usmál. Spolu scházeli z kopce k novému městu.

SKLENĚNÁ NÁDOBA Byla to jedna z těch věcí, co je mívají ve skleněných nádobách ve stáncích zábavních parků na okraji ospalých městeček. Jedna z těch bledých věcí, co plavou v lihovém roztoku, vznášejí se jako ve snu, hledí na vás očima bez víček, hledí, ale nevidí. Jaksi se hodila do pozdního večera, v němž jedinými zvuky bylo cvrkání cvrčků a vzlykání žab kdesi vzadu v mokřinách. Jedna z těch věcí, ze kterých se vám zvedá žaludek - jako když vidíte v kádi v laboratoři naloženou ruku.

Hleděla na Charlieho a Charlie hleděl na ni.

Hleděl dlouho a jeho velké, popraskané ruce s chlupy na hřbetech svíraly provaz, který držel zvědavce v patřičné vzdálenosti. Zaplatil si svůj deseticent a teď se díval.

Připozdívalo se. Kolotoče už jen líně a ospale pocinkávaly. Jezdci smrti vzadu za stanem kouřili a kleli nad pokerem. Světla zhasínala a na cirkus se snášela letní tma. Lidé se po skupinách i zástupech rozcházeli domů. Kdesi se rozehrálo rádio, pak zmlklo a nebe nad Loui-sianou zůstalo široké a hvězdně tiché.

Ale Charlie vnímal z celého světa jen tu bledou věc, zapečetěnou v lihovém vesmíru. Brada mu klesla, ústa měl otevřená do růžové jeskyně, v níž byly vidět zuby. Díval se zmateným, obdivným a tázavým očima.

Někdo se objevil ve stínu za ním, vedle Charlieho hranaté výšky byl malý. „Copak," řekl ten stín a popošel do záře žárovek. „Ty jsi tu ještě, kámo?"

„Jo," odpověděl Charlie Jako ve snu.

Principál ocenil Charlieho zvědavost. Kývl směrem ke svému starému známému ve skleněné nádobě.

„Každému se líbí, tak nějak divně, řekl bych."

Charlie si třel bradu. „Už jste - jako - někdy přemejšlel - že byste to - teda - prodal?"

Principál vyvalil oči, pak je zavřel. Zavrčel: „Ne! Táhne to zakazníky. Rádi koukaj na takový věci. Fakt."

Charlie zklamaně vzdychl.

„Teda," uvažoval principál, „kdyby člověk měl prachy, je možný-"

„Kolik peněz?"

„No, kdyby člověk měl -" principál odhadoval, odpočítával cenu na prstech a pořád přitom sledoval Charlieho. „Kdyby

člověk měl tři, čtyři, řekněme sedm nebo osm -"

Charlie ke každému zvednutému prstu vyčkávavě kývl. Principál povzbuzeně zvedal sumu, „- třeba deset dolarů nebo patnáct -"

Charlie se zamračil, celý ustaraný. Principál couvl:

„No, kdyby člověk měl dvanáct dolarů -"

Charlie se usmál. „Pak by si klidně mohl koupit tu věc v ty sklenici," uzavřel principál.

„To je zvláštní," řekl Charlie. „V kapse mám akorát těch dvanáct babek. A napadlo mě, jak by na mě lidi tam u nás v Divoký Dře hleděli, kdybych přines něco takového a postavil si to na polici nad stolem. Jo, ty by si mě pak jinak považovali, to se vsadím."

„Tak teda poslyš -" řekl principál.

Obchod byl uzavřen, skleněná nádoba uložena na zadní sedadlo Charlieho povozu. Kůň při pohledu na ni zahrabal podkovami a potichu zaržal.

Principál vzhledl k Charliemu s výrazem, který vypadal skoro jako ulehčení. „Stejně už mi ta zatracená věc lezla na nervy. Nemáš proč děkovat. Poslední dobou už mě o ní napadaly věci, divný věci -ale kuš, zas kecám. Nashle, kamaráde!"

Charlie vyjel. Holé modré žárovky se ztrácely jak umírající hvězdy a vůz i koně zahalila otevřená temná venkovská noc Louisiany. Byl jen Charlie, cvrčci a kůň, který podkovami odpočítával čas.

A skleněná nádoba na zadním sedadle.

Kymácela se dopředu, dozadu, dopředu, dozadu. Mokře to žbluňkalo. A ta chladná šedivá věc sebou ospale plácala o sklo, hleděla ven, hleděla, ale neviděla nic, vůbec nic.

Charlie se naklonil dozadu a poplácal víčko. Ruka se vrátila, byla cítit tou zvláštní tekutinou, studená, změněná, rozechvělá.

„Ano, pane!" pomyslel si, „ano, pane!"

Žbluňk, žbluňk, žbluňk.

V Divoký Dře rozhazovaly brčálově zelené a krvavě červené lampy blikavé světlo na skupinu mužů, kteří v hloučku posedávali, mručeli a plivali kolem sebe před místním koloniálem.

Poznali vrzání a skřípání Charlieho vozu a ani je nenapadlo otočit hlavy s umolousanými vlasy, když zastavil. Cigarety jim svítily jako světlušky, hlasy připomínaly žabí skřehotání za letních nocí.

Charlie se horlivě naklonil. „Ahoj Cleme! Nazdar, Milte!"

„Brý den, Charlie. Brý den, Charlie," zamručeli. Politická debata pokračovala. Charlie je přerušil v nejlepším:

„Něco tu mám. Něco, co by vás mohlo zajímat!"

Tomovy oči zeleně blýskly pod světlem před koloniálem. Charlie měl pocit, že Tom Carmody se vždycky schovává někde ve stínu verandy nebo pod stromy. Když byl v místnosti, určitě byl někde v nej-zazším výklenku. Odtamtud, ze tmy, na vás jeho oči svítily. Nikdy jste nevěděli, co dělá jeho obličej - jen ty oči se vám vždycky smály. A pokaždé se smály nějak jinak.

„Nemáš nic, co bychom chtěli vidět, milánku."

Charlie zařal pěst a podíval se na ni. „Něco ve sklenici," pokračoval. „Vypadá to trochu jako mozek, trochu jako naložená medúza, trochu jako - no, vždyť pojdte, uvidíte sami."

Kdosi odhodil cigaretu červeným obloukem na hromádku popela a loudal se k vozu. Charlie důležitě nadzvedl víčko sklenice a díval se, jak se obličej přichozícího v blikavém světle lampy mění. „Co to, kruci, v ty flašce máš?"

Večer se začínal podobat jeho představám. Ostatní chlapi se líně zvedali a nakláněli se dopředu, zemská přitažlivost je donutila udělat krok. Oni se vlastně nesnažili jít, jen tak pokládali chodidla jedno před druhé, aby nespadli. Obklopili nádobu a její obsah. A Charlie, poprvé ve svém životě, využil jakési skryté strategie a prudce přirazil víčko.

„Jestli chcete vidět víc, stavte se ke mně! Bude to tam," prohlásil rozšafně.

Tom Carmody si ze svého hnízda na terase odplívl. „Ha, ha!"

„Ukaž to ještě!" křičel Gramps Medknowe. „Je to chobotnice?"

Charlie trhl opratěmi, kůň se klopýtavě vydal na cestu.

„Stavte se! Zvu vás všechny!"

„Co řekne tvoje žena?"

„Skope nás ze schodů!"

Ale Charlie a jeho vůz už byli za kopcem. Chlapi postávali, přemýšlivě si hryzali vousy a pošilhávali k cestě. Tom Carmody potichu na verandě klel...

Charlie vyšel po schůdcích do své chaty a odnesl skleněnou nádobu k jejímu trůnu v obývacím pokoji. Pomyslel si, že od této chvíle tahle kůlna bude palácem, a „vladař" - to je to pravé slovo! „vladař" - chladný a bílý, se bude tiše vznášet ve svém soukromém bazénu tam nahoře, na polici nad rozviklaným stolem.

Hleděl na nádobu a zdálo se mu, jako by spalovala chladnou mlhu, která halila tohle místo na okraji bažin.

„Co to tam máš?"

Tenký soprán jeho ženy Thedy ho probudil ze snění. Hleděla na něho ze dveří ložnice, hubené tělo zabalené do vybledlého kostkovaného županu, vlasy stažené v rozčuchaném uzlu za červenými ušima. Oči měla vybledlé jako ten župan. „Co," opakovala. „Co je to?"

„Co je to podle tebe, Thedy?"

Pokročila k němu a boky se jí přitom pomalu, líně zhouply. Oči upírala na nádobu, pootevřené rty ukazovaly bílé kočičí zuby.

Ta mrtvá bledá věc se vznášela ve své tekutině.

Thedy mrskla matným modrým pohledem na Charlieho, pak na sklenici, znovu na Charlieho, zpět na sklenici, pak se rychle zavrtěla:

„To - to vypadá - vypadá zrovna jako ty, Charlie!“ vykřikla.

Dveře do ložnice praskly.

Dům se zatřásl, ale obsah nádoby to nevyrušilo. Charlie stál a toužil po své ženě a srdce mu splašeně tlouklo. Po hodné chvíli, až se srdce uklidnilo, začal mluvit k té věci ve sklenici:

„Já tam dole každý rok obrátím hlínu vzhůru nohama a ona shrábne peníze a zdrhne na návštěvu domů. K rodině - na dva měsíce. Neudrším ji. Vona a chlapi z krámu, pořád se mi smějou. Copak za to můžu, že nevím, jak ji udržet? Vždyť se, kruci, snažím!“

Obsah sklenice filozoficky mlčel.

„Charlie?“

Ve dveřích někdo stál.

Charlie se polekaně otočil, pak se usmál. Stáli tam chlapi od koloniálu.

„Víš, Charlie, my - teda - mysleli jsme - no, že bychom se jako podívali na - na to tam - v ty sklenici.“

Přešel červenec, krásný a teplý, a byl tu srpen. Poprvé za celé roky byl Charlie šťastný - šťastný jako kukuřice, když skončí sucha. Bylo nádherné slyšet každý večer, jak tráva šustí pod vysokými botami, jak si chlapi uplivnou, než vstoupí na verandu, jak pod jejich tíhou vržou prkna, jak vzdychají dveře, když se do nich opře další příchozí. Bylo nádherné slyšet další hlas:

„Můžu za váma?“

Charlie se vždycky snažil tvářit nedbale, když je zval dál. Pro každého měl židli nebo bednu od mýdla nebo aspoň kus koberce na sezení. Než si cvrčci připravili nohy a žáby nafoukly hrdla k letnímu koncertu, byl pokoj nabit lidmi z doliny až k prasknutí.

Zpočátku všichni mlčeli. První půlhodina večera, než se všichni sešli a pousazovali se, byla věnována soustředěnému kroucení cigaret. Chlapi sypali úhledné proužky tabáku na útržky hnědého papíru, srovnali je, udusávali je - a zároveň rovnali a formovali své myšlenky a strachy a úžas pro nastávající večer. Potřebovali čas. Mohli jste vidět, jak jim mozky pracují, zatímco ruce připravovaly cigarety.

Bylo to jako shromáždění nějaké divoké sekty. Seděli, dřepěli, opírali se o stěny a jeden po druhém s posvátnou bází otáčeli zrak ke skleněné nádobě na polici.

Neobraceli k ní své pohledy náhle. Ne, dělali to jaksi pomalu, mimochodem, jako by se jen rozhlíželi po místnosti - a oči jim zavádily o kterýkoliv předmět, jehož si všimli.

A - pochopitelně náhodou - jejich bloudící zraky vždycky zamířily na stejné místo. Po chvíli už k němu byly přikovány všechny. V tichu bylo slyšet, jak kdosi cucá kukuřici. Nebo dusot bosých dětských nožek na dřevěné verandě a ženský hlas: „Už ať jste pryč, haranti, slyšíte!“ A perlivý smích a bosé nohy spěchající plašit žabáky.

Charlie samozřejmě sedával vpředu, v houpacím křesle, polštář pod hubeným zadkem. Pohupoval se a těšil se ze slávy a obdivu, které mu přinášelo vlastnictví skleněné nádoby.

Thedy bylo vidět v zadním koutě pokoje s ostatními ženskými. Všechny byly pouze tichým poslušným doprovodem svých mužů.

Thedy vypadala, že každou chvíli začne žárlivě ječet. Ale neříkala nic, jen sledovala chlapy, jak jí lezou do obýváku, sedají si Charliemu k nohám a zírají na ten jejich svatý grál, nebo co, a ústa měla tvrdá a studená a na nikoho kloudně nepromluvila.

Když uběhla patřičná chvíle ticha, někdo, třeba Gramps Medknowe z Crick Road, vyčistil od hlenů hluboké jeskyně svého hrudníku, naklonil se dopředu, zamžikal a olízl si rty. Možná se mu trochu chvěly mozolnaté prsty.

Tohle všechny připravilo na rozhovor, který měl za okamžik začít. Uši se napjaly a lidé se rozložili jako podsvínčata v teplém bahně po dešti.

Gramps se dlouho díval, přeměřil si rty jazykem, opřel se pohodlně a řekl, jako ostatně vždycky, tenkým, vysokým stařeckým tenorem:

„Kdo ví, co to je? Kdo ví, jestli je to voň nebo vona. Nebo je to vobyčejný vono? Kolikrát se v noci vzbudím, převracím se na rohoži a přemejšlím o tyhle sklenici, jak tu v ty tmě stojí. Přemejšlím, jak tu ta věc visí v nálevu, klidná a bledá, jako nějaká ústřice. Kolikrát vzbudím Maw a přemejšlíme vo tom voba...“

Když mluvil, hýbal Gramps prsty v zadrhávané pantomimě. Všichni sledovali, jak se jeho palec ohýbá a prohýbá a ostatní prsty s hrubými nehty se kroutí a vlní.

„Voba tam tak ležíme a přemejšlíme, někdy se až třesem. Třeba je horká noc, až se stromy potěj, komáři z toho vedra ani nelítaj - a my se stejně třesem a převracíme na posteli a snažíme se spát...“

Gramps zmlkl, už toho řekl dost, ať nějaký jiný hlas vysloví ten úžas, tu bázeň, tu zvláštnost.

Juke Marmer z Vrbový tůně si otřel zpoceně dlaně a tiše řekl:

„Pamatuju se, že když sem byl usopený děcko, měli jsme kočku, co měla v jednom kuse koťata. Dobrý nebe, stačilo, aby skočila přes plot -“ Juke mluvil s jakousi posvátnou něhou a dobrotivostí: „No, rozdávali jsme ty koťata, jak se dalo, ale když přišel tenhle vrh, co vo něm mluvím, měl už každý široko daleko aspoň dvě naše kočky darem.“

Máma přivlekla na zadní verandu desetilitrovou skleněnou džbán a naplnila ho až po vrch vodou. Pak povídá: Juku, ta koťata utopíš! Pa-matuju se, jak jsem tak stál. Ta koťata mňoukala, běhala dokola, slepá, malá, bezmocná a legrační - akorát se jim začaly otvírat oči. Podíval jsem se na mámu a říkám: „Já ne, mami! Ty to udělej!“ Ale máma zbledla a řekla, že se to musí udělat a že já jsem jedinej po ruce. A šla míchat vonáčku a péct kuře. Vzal jsem jedno - jedno to kotě.

Držel jsem ho. Bylo teplé. Mňoukalo - měl jsem chuť utéct a už nikdy se nevrátit.“

Juke pokýval hlavou. Oči měl jasné, mladé, dívaly se kamsi do minulosti. Znovu ji vytvářel, tvaroval ji do slov,

uhlazoval ji svým jazykem.

„Pustil jsem to kotě do ty vody. Zavřelo oči, otevřelo tlamičku a lapalo po vzduchu. Pamatuju se, jak ukazovalo bílý zoubky. Jak vyplázlo růžověj jazyk a jak mu s nim utíkaly z huby bubliny, v řadě vzhůru k hladině!

Dodneška vidím. Jak se to kotě v ty vodě vznášelo - až bylo po všem - plavalo si dokola, pomalu a bez starostí a hledělo ven na mě. Neproklínalo mě za to, co jsem mu udělal. Ale rádo mě nemělo, to jsem viděl. Jo, jo...”

Srdce poskočila. Oči sklouzly od Juka ke sklenici, zpět k němu a zase ke sklenici. Chápali.

Následovala pauza.

Jahdoo, černoch z Čapích bažin, převrátil bílé míče svých očí jako zčernalý žonglér. Klouby temných prstů se mu zaplétaly a prohýbaly -jako kobylinky na louce.

„Víte, co to je? Víte, opravdu vítel Řeknu vám to. To je jádro života, dovopravdy! Dobrý Bože, dovopravdy.”

Pohupoval se jako strom ve větru z bažin, který nikdo kromě něho nevidí, neslyší ani necítí. Oční bulvy se znovu roztočily, jako by je v důlcích nic nedrželo. Hlas se podobal jehle, která za sebou táhne všechny posluchače a všivá jednoho za druhým do jediného bez-dechého obrazce:

„Tam vodtud, z Bambusový bažiny, se plíží všecko možný. Natáhne to ruku, potom nohu, vysune to jazyk a roh a roste to. Malá prt'avá měňavka, třebaš. Potom žába s krkem tak nafouklým, že by mohl puknout! Bum!” Zapraskal klouby. -

„Zmátoří se to na svejch roztrě-senejch kloubech - von je to lidskej tvor! Je to Jádro celého tvoření! Je to Matka Bambusový bažiny, z který jsme všichni vznikli před deseti-tisícemalet!”

„Před desetitisícema let!” šeptala bába Karafiátová.

„To je ale starý! Podívejte se! Vidíte to? Ničím se to netrápí. Ví si to svý. Plave si to tam jako kotleta ve vomastku. Má to voči na koukání, ale ani to s nima nemrkne, nevypadaj, že by se něčeho bály, nebo jo? Ne, člověče! Ví si to svý. Ví, že smě všichni vyšli z ní a zase se k ní vrátíme.”

„Jaký barvy jsou ty voči?”

„Šedivý.”

„Ne, jsou zelený!”

„A vlasy? Hnědý?”

„Černý.”

„Červený!”

„Ne, šedivý!”

Potom vždycky Charlie vyjádřil svůj názor. Některý večer řekl totéž, jiný ne. Nezáleželo na tom. I když jste za těch letních nocí říkali pořád totéž, vždycky to znělo jinak. Změnili to cvrčci. Změnili to žáby. Změnila to ta věc ve skleněné nádobě. Charlie řekl:

„Kdyby nějaký starý člověk šel tam do bažin, nebo třeba mladý děcko, a bloudil tam roky a roky v mokřinách, po cestíčkách i ve stržích, v těch starej ch mokrej ch roklích, po nocích, kůže by mu vybledla a celej by vystydl a sevrkl by se. Jak by byl pořád bez slunce, pořád by se ztrácel a ztrácel a na konec by se potopil do nějakýho svinstva a ležel by tam v kalu - jako komáří larvy, co spí v tůni. Vždyť, vždyť -co my víme - vždyť tohle může být někdo, koho známe!

Někdo, s kým jsme kdysi mluvili! Co my víme -”

Z kouta, kde seděly ženské to zasyčelo. Jedna stála, oči jí černě žáhly, hledala slova. Byla to paní Triddenová a šeptala: „Spousta malejch nahatejch dětí každý rok zaběhne do bažin. Bě-haj tam pořád dokola a nikdy se nevrátěj. Sama jsem se tam kdysi skoro ztratila. A - a ztratila jsem svého chlapečka - Foleyho - tam, v bažině. Vy - vy myslíte, že by - !!!”

Bylo slyšet, jak lidé vtáhli dech nosem a zadrželi ho. Ztuhli. Ústa ztvrdla, koutky stažené pevně sevřenými svaly. Hlavy na hubených bílých krcích se obracely a oči četly hrůzu i naději. Obojí vyzařovalo z těla paní Triddenové. Stála, napjatá jako struna, a rukama se přidržovala stěny.

„Moje děťátko.” šeptala. „Moje děťátko. Můj Foley, Foley, jsi to ty? Foley! Foley, pověz, dítě, jsi to TY?!”

Všichni zadrželi dech a otočili se ke skleněné nádobě. Ta věc ve sklenici neříkala nic. Dívala se do široka bílýmá slepýmá očima. Hluboko v jejich hranatých tělech proudila tajemná šťáva strachu jako jarní tání a rozleptávala a požírala jejich rozhodný klid a víru a jednoduchou pokoru - mizely jako při jarním přívalu. Kdosi zaječel:

„Pohnulo se to!”

„Ne, ne, nepohnulo. To jenom tvý voči!”

„Přisambohu!” křičel Juke. „Viděl Jsem, jak se to pomalu hejbá, jako mrtvý kotě!”

„Mlč přece, no tak. Je to už dávno mrtvý. Třeba dřív, než ses narodil!”

„Dal znamení!” křičela paní Triddenová. „Je to můj Foley! Máte tam my dítě! Byly mu tři roky! My dítě ztracený v mokřinách!”

Začala vzlykat.

„No tak, paní Triddenová. No tak, sedněte si, přestaňte se třást. Není to vaše dítě, jako to není my. No tak, no tak.”

Jedna z ženských ji držela a vzlyky pomalu přecházely v pomalý dech a pak v jemné chvění rtů, rozehrávané proudem bázlivého dechu.

Když se všechno uklidnilo; bába Karafiátová s povadlou růží v dlouhých šedivých vlasech potáhla z dýmky v bezzubých ústech a rozpovíдалa se. Potřásala přitom hlavou, až jí vlasy ve světle tančily.

„Všechny tyhle řeči a pohazování slovy. Stejně to nikdy nezjistíme, nikdy se nedozvíme, co to je. A vůbec, i kdybychom to zjistili, stejně bychom to nechtěli vopravdu vědět. Je to jako ty triky, co kouzelníci dělaj v cirkuse. Jak už víte, v čem je ten podraz, je to stejně zábavný jako kozlí střeva. Chodíme sem každéj tejden, vykládáme, jsme jaksi společenský a vždycky je vo čem, že jo. Dá rozum, kdybychom vyluštili, co ta zatracená věc je, nebylo by už o čem mluvit a přemýšlet, že jo.”

„Jděte s tím k čertu!” zahřměl býčí hlas. „Já si myslím, že to není nic!”

Tom Carmody.

Tom Carmody stál jako vždycky ve stínu. Venku na verandě. Jen oči hleděly dovnitř, rty se matně usmívaly, vysmívaly. Jeho úsměv pronikl Charliem jako sršní žihadlo. Navedla ho Thedy. To Thedy se snaží zničit Charliemu nový život. Tak je to!

„Není tam nic, v ty sklenici," opakoval drsně Carmody. „nic než kus starý medúzy z mořského zálivu, shnilý a smradlavý, že by jeden blbl!"

„Nejsi náhodou žárlivěj, bratráčku Carmody?" zeptal se Charlie pomalu.

„Ho! -" zavrčel Carmody. „Přišel jsem se jenom podívat, jak tu vy pitomci kecáte vo ničem. Všimli jste si, že nikdy nejdu dovnitř ani nic neříkám, ne? A teď jdu taky hned domů. Jde někdo se mnou?"

Nikdo mu společnost nenabídl. Znovu se zasmál, jako by považoval za obrovský fór, že tolik lidí se může takhle zbláznit, a Thedy zatínala v zadním koutě místnosti nehty do dlaní. Charlie viděl, jak jí cukají rty, cítil chlad a nemohl mluvit.

Carmody se smál dál. Klapot jeho vysokých podpatků rozezněl verandu a zanikl kdesi ve zpěvu cvrčků.

Bába Karafiátová žmolala dýmku. „Jak jsem říkala před tím křikem: ta věc na polici, proč by to jako nemohly bejt - jaksi všechny věci? Spousta věcí. Všelijaký životy - a smrt - nevím. Smíchejte déšť a slunko a hnůj a rosol, to všechno dohromady. Trávu a hady a děti a mlhu a všechny dni a noci na holým třtinovým poli. Proč by to měla bejt jedna věc.

Třeba je to spousta věcí."

Hovor tiše plynul další hodinu, Thedy vyklouzla do noci po stopě Torna Carmodyho a Charlie se začal potit. Měli cosi v plánu, ti dva. Cosi chystali. Charlie se celý večer horece potil.

Schůzka skončila pozdě a Charlie se ukládal ke spaní se smíšenými pocity. Beseda se vydařila, ale co Thedy a Tom? Velice pozdě, podle toho, jak padaly hvězdy, někdy po půlnoci, slyšel Charlie. Jak šustí vysoká tráva rozhrnovaná jejími houpavými boky. Podpatky zaťukaly přes verandu, do domu, do ložnice.

Nehlučně ležela v posteli a dívala se na něho kočičímá očima. Neviděl je, ale cítil. Jak na něho hledí.

„Charlie?"

Čekal.

Pak řekl: „Jsem vzhůru."

Pak čekala ona.

„Charlie?"

„Co?"

„Vsadím se, že nevíš, kde jsem byla, vsadím se, že nevíš, kde jsem byla, kde jsem byla." Byl to tichý posměšný popěvek.

Čekal.

Ona taky. Ale dlouho to nevydržela a pokračovala:

„Byla jsem na pouti v Cape City. Tom Carmody mě tam svezl. Mluvili - mluvili jsme tam s tím principálem, Charlie, jo, to jo, zrovna s tím!" A zasmála se, potichu, jen pro sebe.

Charlie byl studený jak led. Zvedl se na loktech.

Řekla důrazně: „Zjistili jsme, co je v ty tvý sklenici, Charlie -"

Hodil sebou zpět na postel, uši přikryté dlaněmi. „Nechci to slyšet!"

„Ale, musíš si to poslechnout. Charlie. Je to děsná legrace. Příšerná. Charlie," syčela.

„Běž pryč! "řekl.

„Ale, ale! Ne, ne, pane, Charlie. To nejde, Charlie, drahoušku. Až ti to povím!"

„Vypadni!"

„Počkej přece! Mluvili jsme s tím principálem a on - já myslela, že puknu smíchy. Řekl, že prodal tu nádobu s tím, co v ní bylo, něja-kýmu křupanovi - za dvanáct doláčů. A nestojí to za víc jak nějaký dvadoláče!"

Naplnila tmu smíchem, řinul se jí z úst, příšerný smích.

Rychle to dokončila:

„Je to jen svinstvo. Charlie! Guma, papírmašová hmota, hedvábí, bavlna, borová voda! To je všechno! Vevnitř je nějaký drátěnej rám. To je všechno!" vrískala.

„Ne, ne!"

Prudce se posadil, silnými prsty trhal prostěradlo a řval.

„Nechci to slyšet! Nechci to slyšet!" kvílel znovu a znovu.

Řekla: „Počkej, až se všichni dozví jakéj to je podfuk. Ti se nasmějou! Ti snad puknou smíchem!"

Chytil ji za zápěstí. „Přece bys jim to neřekla?!"

„Snad bys nechtěl, abych lhala. Charlie? To snad ne?!"

Odhodil ji na druhý konec ložnice.

„Proč mě nenecháš na pokoji? Jsi hnusná. Jsi hnusná a žárlivá. Všecko mi závidíš. Přestala jsi bejt nejdůležitější, když jsem tu sklenici přinesl, co? Nedalo ti to spát, musela jsi to všechno pokazit. Já vím. Už nikdy nebudu mít nijakou zábavu. Ty a ten Tom Carmody. Kdybych aspoň mohl zarazit ten jeho smích! Vysmívá se mi celý roky! Tak běž! Běž a všem to řekni, každému, koho potkáš, jen běž, bude to náramná zábava -"

Zlostně přešel do pokoje, chytil nádobu, až to v ní zažbluňkalo, a chtěl s ní praštit na podlahu, ale roztřeseně se zarazil a opatrně ji postavil na stolek. Naklonil se nad ni. Vzlykal. Kdyby tohle ztratil, skončil by svět. A ztrácel taky Thedy. Jak plynuly měsíce, čím dál víc se mu vzdalovala, posmívala se a ušklíbala. Příliš mnoho let byly její boky kyvadlem, které měřilo čas jeho žití. Jenže i druzí chlapi, třeba Tom Carmody určitě, měřili čas podle stejného kyvadla.

Thedy stála a čekala, až rozbije svou sklenici. A on ji hladil a laskal a zvolna se přitom uklidňoval. Myslel na ty dlouhé

dobré večery posledního měsíce, bohaté večery plné přátel a hovorů, jež přeskakovaly pokojem. Aspoň to bylo dobré, když nic jiného.

Pomalu se obrátil k Thedy. Byla pro něho navždy ztracena.

„Thedy, tys na žádný pouti nebyla.“

„Ano, byla.“

„Lžeš,“ řekl klidně.

„Nelžu!“

„V tyhle - sklenici musí něco být. Něco kromě toho svinstva, vo kterým mluvíš. Příliš mnoho lidí věří, že tam něco je, Thedy. Nemůžeš to změnit. Ten principál, jestli jsi s ním mluvila, lhal.“ Charlie se zhluboka nadechl a pak řekl: „Pojď sem, Thedy.“

„Co chceš?“ trucovala.

„Pojď sem ke mně.“

Popošel k ní. „Pojď sem.“

„Nepřibližuj se ke mně, Charlie.“

„Chci ti jenom něco ukázat, Thedy.“ hlas měl tichý, hluboký a naléhavý. „Pojď, kotě. Pojď, čičí, čičí - POJĎ, ČIČÍ!“

O týden později se zase sešli. Nej dřív Gramps Medknowe a bába Karafiátová, za nimi mladý Juke a paní Triddenová a Jahdoo, ten černochoch. Následovali všichni ostatní, mladí a staří, sladci i kyselí, usedali do vrzavých židlí, každý se svými vlastními myšlenkami, nadějemi, strachy a otázkami. Nikdo se nedíval na svatostánek, tiše se zdravili s Charliem.

Čekali, až přijdou ostatní. Lesk v jejich očích ukazoval, že každý z nich vidí v nádobě něco jiného, něco z tohoto života a z bleďého života po životě, a ze života ve smrti a ze smrti v životě, každý se svým příběhem, svou narážkou, svou roli - všechny známé, staré, a přece nové.

Charlie seděl sám.

„Ahoj, Charlie.“ Kdosi nahlédl do prázdne ložnice. „Tvoje žena zas utekla na návštěvu k rodině?“

„Jo, utekla do Tennessee. Vráti se za pár tejdnu. To její zatracený toulání. Vždyť znáte Thedy.“

„Jo, ta ženská na místě nevydrží, vždyť to známe.“

Tiché hlasy hovořily. Lidé se usazovali a pak, náhle, se objevil na temné verandě Tom Carmody - a hleděl svítivýma očima na lidi uvnitř.

Tom Carmody stál venku, kolena se mu chvěla a podlamovala, ruce visely podél těla a třásl se, stál a hleděl dovnitř.

Tom Carmody, který se neodvažoval vejít. Tom Carmody s pootevřenými ústy, ale bez úsměvu. Rty měl vlhké a povolené. Tvář bleďou jako křída, jako člověk, který byl dlouho nemocný.

Gramps pohlédl na skleněnou nádobu, odkašlal si a řekl: „Nikdy jsem si toho tak jasne nevšiml. Vono to má modrý voči.“

„Vždycky to mělo modrý oči,“ řekla bába Karafiátová.

„Ne,“ kvílel Gramps. „Nemělo! Byly hnědé, když jsme tu byli naposledy.“ Zvedl oči. „A ještě něco. Má to hnědé vlasy. Dřív to nemělo hnědé vlasy!“

„Ano, ano, mělo,“ vzdychla paní Triddenová.

„Nemělo!“

„Jo, mělo!“

Tom Carmody se v horké letní noci třásl a upřeně hleděl na sklenici. Charlie se na ni také díval. Kroutil si cigaretu, bezstarostný, klidný a vyrovnaný, jistý svým životem a myšlenkami. Tom Carmody, sám vzadu, viděl ve skleněné nádobě věci, které nikdy dřív neviděl. Každý viděl, co vidět chtěl, všechny myšlenky se řítily jako letní liják:

Moje dítě, my dět'átko, myslela paní Triddenová.

Mozek! Říkal si Gramps.

Černochoch si proplétal prsty: Matka Bambusový bažiny!

Rybář špulil rty. Medúza!

Kotě. Na čičí, čičí, čičí! Myšlenky se potápěly a zatínaly drápky do Jakových očí. Kotě!

Všechno a cokoli! ječela bábina myšlenka. Noc, bažina, smrt, ty bleďé věci, ty mokré věci z moře!

Ticho. A pak Gramps zašeptal: „Tak přemejšlim. Přemejšlim, jestli je to voň - nebo vona - nebo jen vobyčejný vono?“

Charlie vzhlédl, spokojeně olízl cigaretu a tvaroval si ji ke rtům. Pak se podíval ke dveřím na Torna Carmodyho, který se už nikdy nebude usmívat. „Myslím, že se to nikdy nedozvíme. Jo, myslím, že tohle se nikdy nedozvíme.“ Charlie zvolna potřásl hlavou a usadil se mezi svými hosty. Díval se a díval.

Byla to prostě taková ta věc, co je mívají ve skleněných nádobách ve stáncích zábavních parků na okraji ospalých městeček. Jedna z těch bleďých věcí, co plavou v lihovém roztoku, vznášejí se jako ve snu, hledí na vás očima bez víček, hledí, ale nevidí.

MUŽ SHORA Pamatoval si, jak pečlivě a zkušeně babička kuchala kuře a jaké zázraky z jeho nitra vytahovala; vlhce se lesknoucí smyčky masité páchnoucích stfrev, svalnatý uzlík srdce, žaludek naplněný nestrávenou potravou. Jak úhledně a pěkně uměla jeho babička kuře rozříznout a vložit do něj své malé baculaté ruce. Tohle bylo třeba dát pryč, tohle do rendlíku s vodou, tohle do papíru, aby se to později hodilo psovi. A pak rituál taxidermie, kdy bylo kuře naplněno rozmočenou, okořeněnou vekou a znovu s chirurgickou zručností zašito ostrou, třpytivou jehlou, pečlivě steh za stehem.

To byl jeden z prvních silných zážitků Douglasova jedenáctiletého života.

Napočítal dohromady dvacet nožů v rozličných vrzajících zásuvkách kouzelného kuchyňského stolu, u kterého jeho babička, mírná, bělovlasá stará čarodějka s přívětivou tváří, prováděla svá kouzla.

Douglas byl tiše. Mohl stát za stolem proti babičce, pihovatý nos vystrkovat přes jeho okraj, dívat se, ale jeho dětské

otázky by mohly kouzlo porušit. Bylo to čarovné, když babička zamávala stříbrnou solničkou nad ptákem, rozvázně ho pokropila sprškou prachu z mumie a drčených kostí a bezzubými ústy při tom mumlala mystické verše.

„Babičko," zeptal se Douglas nakonec tichým hlasem. „Jsem uvnitř taky takový?" a ukázal na kuře.

„Ano," řekla babička. „Trochu složitější a uspořádanější, ale jinak stejný..."

„A mám toho víc!" dodal Douglas hrdý na své vnitřnosti.

„Ano," řekla babička. „Víc."

„A dědeček toho má ještě víc než já. Vybouluje mu to břicho tak, že se o něj může klidně opřít lokty."

Babička se zasmála, až se jí roztrásla brada.

Douglas pokračoval: „A Lucie Williamsová, dole v ulici, ta..."

„Ticho, dítě!" okřikla ho babička.

„Ale ona má..."

„Nezajímá mne, co má! To je něco jiného!"

„Ale proč je ona jiná?"

„Jednou přiletí od jezera sídlo a zašije ti pusy," řekla babička přesvědčivě.

Douglas se na chvíli odmlčel a pak řekl: „Jak víš, že mám střeva stejná jako tahle, babičko?"

„Ach, dej mi už konečně aspoň na chvíli pokoj!"

U dveří zazněl zvonek.

Jak běžel chodbou, uviděl Douglas přes skleněnou výplň dveří slaměný klobouk. Zvonek zvonil znova a znova.

Douglas otevřel dvě re.

„Dobré ráno, dítě. Je paní domácí doma?"

Studené šedé oči v dlouhém, ořechově šedém obličej se dívaly na Douglaste. Muž byl vysoký, štíhlý a nesl kufr, kufřík a pod paži deštník, na rukou měl tlusté šedé rukavice a na hlavě hrozný nový slamák.

Douglas ustoupil: „Má práci."

„Chtěl bych si u ní pronajmout pokoj nahoře, jak inzerovala."

„Už tu bylo deset zájemců a všechny pokoje jsou pronajaté; jděte pryč!"

„Douglasti!" Babička se náhle objevila za ním. „Dobrý den," řekla cizinci. „Toho dítěte si nevšímejte."

Aniž se usmál, muž vstoupil ztuhle dovnitř. Douglas ho pozoroval. Jak pomalu vystupuje nahoru po schodech, slyšel babičku, jak popisuje výhody pronajímaného pokoje. Pak zase přispěchala dolů, vytáhla z prádelníku ložní povlečení a poslala Douglaste, aby nahoře ustlal.

Douglas na prahu dveří zaváhal. Pokoj byl pouhou cizincovou přítomností podivně změněn. Slaměný klobouk ležel křehce na posteli, deštník stál strnule opřený o zeď jako mrtvý netopýr se složenými temnými křídly.

Douglas se na deštník zadíval.

Cizinec stál uprostřed pokoje, vysoký, vysoký.

„Tady!" Douglas položil povlečení na postel. „Jíme přesně v poledne, a jestli přijdete pozdě, vystydne vám polévka. Babička je velice přesná!"

Vysoký cizinec odpočítal deset nových měděných centů a strčil je Douglasovi do kapsičky u košile. „Budeme kamarádi," řekl a zašklebil se.

Bylo to směšné, ale muž neměl jiné mince než centy. Spoustu centů. Žádné stříbrňáky, žádné niklové desetáky ani čtvrtáky. Jen nové měděné centy.

Douglas mu zachmuřeně poděkoval. „Přidám si je do pokladničky, až je vyměním za desetcenty. Už tam mám šest dolarů a padesát centů v desetácích; šetřím šije, až pojedu v srpnu na výlet."

„Musím se teď umýt," řekl vysoký cizinec.

Jednou se Douglas vzbudil uprostřed noci a uslyšel, jak venku zuří vichřice - silný studený vítr zmítal domem a déšť bubnoval do oken. Pak se venku zablesklo a místnost se zachvěla úderem hromu. Pamatoval si, jak se rozhlížel se strachem po pokoji, který se najednou zdál v tom změněném světle podivně strašidelný.

Stejně tak tomu bylo v tomhle pokoji. Stál tam a díval se na cizince. Pokoj už nebyl jako dříve, ale změnil se přítomností toho muže, náhle, jako když ho tehdy osvětlil blesk. Douglas pomalu ustoupil, když cizinec vykročil vpřed.

Dveře se mu zavřely před obličejem.

Dřevěná vidlička se zvedla se soustem míchaných brambor a prázdná opět poklesla. Pan Koberman, jak se cizinec jmenoval, si s sebou přinesl dřevěnou vidličku, dřevěný nůž a dřevěnou lžici a vytáhl je, když babička prostřela k obědu.

„Pani Spauldingová," řekl, „mám svůj vlastní příbor a budu ho používat. Dnes tady poobědvám, ale od zítřka zde budu jen snídat a V V A L6
večeřet."

Babička běhala sem a tam, přinášejíc kouřící misky s polévkou, fazolemi a míchanými bramborami, aby udělala na svého nového podnájemníka dojem, zatímco Douglas řinčel svým stříbrným příborem o talíř, neboť zjistil, že to pana Kobermana znervózňuje.

„Umím kouzlo," řekl Douglas. „Podívejte se." Uchopil nehty zub vidličky. Pak - jako kouzelník - ukazoval na rozličná místa v pokoji. Kam ukázal, tam se ozval zvuk vibrující vidličky jako kovový hlas elfa. Nebylo to nic obtížného. Tajně tiskl rukojeť vidličky na desku stolu. Vibrace se nesly dřevem jako ozvučnou deskou. Ale výsledný dojem byl působivý. „Tam, tam a tam!" říkal šťastně Douglas a roze-zníval při tom vidličku. Ukázal na polévku pana Kobermana a zvuk se ozval z ní.

Sinalá tvář pana Kobermana ztvrdla a získala hrozný výraz. Divoce odstrčil mísu s polévkou a jeho rty se zachvěly. Pak sklesl do židle.

Babička se na něj podívala: „Není něco v pořádku, pane Kober-mane?“

„Nemohu tu polévku dojít.“

„Proč?“

„Protože jsem plný a nic už se do mé nevejde. Děkuji vám.“

Pan Koberman vstal a odešel z místnosti.

„Co jsi mu provedl?“ zeptala se babička Douglaste ostře.

„Nic, babičko. Proč jí dřevěnou lžici?“

„Neptej se tak hloupě! A vůbec, kdy už zase půjdeš do školy?“

„Za sedm týdnů.“

„Ach, bože!“ zasténala babička.

Pan Koberman pracoval v noci. Každé ráno o osmé se tajemně objevil doma, snědl velmi malou snídani, pak odešel nahoru, kde tiše spal celý horký den až do bohaté večere s ostatními nájemníky.

Zvyk pana Kobermana spát ve dne vyžadoval od Douglaste, aby se choval tiše. To bylo velice nepohodlné. A tak, pokaždé, když se babička vydala na sousedské návštěvy, běhal Douglas nahoru a dolů po schodech, tloukl do bubínku, házel si golfovým míčkem proti zdi, nebo jen křičel před dveřmi pokoje pana Kobermana, či splachoval sedmkrát za minutu klozet.

Pan Koberman se nikdy ani nepohnul. Jeho pokoj byl tichý, temný. Nestěžoval si. Neozýval se od něj žádný zvuk. Pořád spal. To bylo velmi divné.

Douglas cítil, jak v něm začíná žhnout čistý bílý plamen nenávisti s trvalou, nepolevující intenzitou. Nyní byl pokoj Kobermanovou zemí. Dříve, když tam bydlela slečna Sadloweová, byl květinově zářivý. Ted' byl strohý, pustý, chladný, čistý, všechno v něm mělo svoje místo, byl cizí a nepřívětivý.

Čtvrtého dne ráno vyšel Douglas po schodech nahoru.

V půli druhého podlaží bylo velké, slunné okno orámované šest palců širokou mozaikou z oranžových, purpurových, modrých, červených a nachových skel. V kouzelném časném ránu, kdy slunce vrhalo své paprsky oknem na schodiště, stával Douglas opřený o okno a pozoroval svět mnohobarevnou výplň.

Ted' modrý svět, modré nebe, modří lidé, modrá auta v ulicích a běžící modří psi.

Změnil výplň. Ted' - jantarový svět! Dvě citrónově žluté ženy prošly kolem, podobné dcerám Fu Manchua. Douglas se zahihňal. Tahle výplň dokázala udělat i sluneční svit mnohem zlatější.

Bylo osm hodin ráno. Pan Koberman se objevil dole na cestě, vrací se ze své noční práce, deštník zavěšený přes loket, slamák přilepený na hlavě patentním olejem.

Douglas znovu vyměnil výplň. Pan Koberman byl červený muž kráčející červeným světem s červenými stromy a červenými květinami a - ještě něčím jiným.

Něčím, co se týkalo pana Kobermana.

Douglas zašilhal.

Červené světlo s panem Kobermanem něco provedlo. S jeho tváří, s jeho oblekem, s jeho rukama. Šaty jako by se na něm roztopily. Douglas v jednom strašlivém okamžiku skoro uvěřil, že může vidět do pana Kobermana. A to, co viděl, způsobilo, že přitiskl obličej k červené výplni a tiše zíral.

Právě v tu chvíli se pan Koberman podíval nahoru, uviděl Doug-lase a vztekle pozvedl deštník, jako by mu hrozil. Pak se rychle rozběhl přes červený trávník ke dveřím do domu.

„Mladý muži!“ křičel, když vybíhal nahoru do schodů. „Co jsi to dělal?“

„Jen jsem se díval,“ odpověděl Douglas ohromeně.

„A to je všechno, nic jiného?“ křičel pan Koberman.

„Ano, pane. Díval jsem se skrz skla. Všechny možné světy. Modré, červené, žluté. Každý jiný.“

„Všechny možné světy, to je to!“ Pan Koberman se podíval na barevné výplně a zbledl v obličeji. Pak se ovládl.

Utřel si obličej kapesníkem a nuceně se zasmál. „Ano. Všechny možné světy. Každý je jiný.“ Šel ke dveřím svého pokoje. „V pořádku; jen si hraj,“ řekl.

Dveře se za nim zavřely. Chodba byla prázdná. Pan Koberman byl ve svém pokoji.

Douglas se otfásl a našel si jinou výplň.

„Ach, všechno je fialové!“

O půl hodiny později, zatímco si hrál venku na pískovišti, uslyšel Douglas třeskot a řinčení skla. Vyskočil na nohy.

O chvíli později se na zadní verandě objevila babička, v třesoucích se rukou starý řemen na obtahování břitvy.

„Douglassi! Říkala jsem ti donekonečna, abys neházel míčem proti domu! Ach, jako bych mluvila na hluchého!“

„Jenom jsem tady seděl,“ protestoval.

„Pojď sem a podívej se, co jsi udělal, ty ošklivý kluku!“

Velká barevná okenní výplň ležela roztržštěná v duhovém chaosu dole pod schody. Mezi střepy ležel jeho basketbalový míč.

Dřív, než mohl říct třeba jen slůvko o své nevinosti, byl Douglas postižen tuctem štiplavých ran řemenem. Ať skočil, kam chtěl, řemen si ho našel všude.

Později, skrýváje svou mysl jako pštros v hromadě písku, léčil se Douglas ze své strašné bolesti. Věděl, kdo hodil míč. Muž se slamákem a velkým deštníkem a studeným, šedým pokojem. Ano, ano. ano. Slzy mu tekly z očí. Jen počkej. Jen počkej.

Slyšel, jak babička zametá rozbité sklo. Vzala ho a hodila do popelnice. Modré, růžové, žluté meteory skla padaly s řinčením dovnitř.

Když odešla, připlížil se Douglas k popelnici a zachránil z ní tři kousky neobyčejného skla. Pan Koberman neměl rád

barevná okna. A tohle - zazvonil střepey v dlani - je dobré uschovat.

Dědeček se vracel ze své redakční kanceláře každý večer v pět hodin, krátce před ostatními nájemníky. Když jeho pomalý, těžký krok naplnil halu a tlustá, mahagonová hůl vklouzla s klepnutím do stojanu na hole, rozběhl se Douglas, aby objal jeho velké břicho, a posadil se dědovi na kolena, zatímco si četl večerní noviny.

„Ahoj, dědo!“

„Ahoj, prcku!“

„Babička dnes zase čtvrtila kuře. Je to zábava dívat se na ni,“ řekl Douglas.

Dědeček nezvedl oči od novin. „Dvakrát týdně kuře. Je to úplná kuřecí žena. Tak tebe baví dívat se, jak ho čtvrtí?“

Chladnokrevný malý cynik! Ha!“

„Jsem jenom zvědavý.“

„To tedy jsi.“ zabručel děda zamračeně. „Vzpomínáš si na ten den, když bylo na železniční stanici zabito to děvče? Prostě jsi k ní šel a díval ses na ni, na krev a všechno.“ Zasmál se. „Čertův pacholku. Jenom vydrž. Strach není k ničemu, nijak ti v životě nepomůže. Myslím, že jsi po svém otci, byl policajtem, a ty jsi vyrůstal s ním, než jsi před několika lety začal žít u nás.“ Dědeček se vrátil ke svým novinám.

Dlouhé ticho. „Dědo?“

„Ano?“

„Co když nějaký člověk nemá srdce ani plíce ani žaludek a klidně si s tím chodí a je naživu?“

„To by byl zázrak,“ zabručel děda.

„Já nemyslím - zázrak. Já myslím, co kdyby byl uvnitř jiný? Ne jako my.“

„No, potom by to asi nebyl tak docela člověk, co myslíš, chlapče?“

„Myslím, že ne, dědo. Dědo, ty máš srdce a plíce?“

Dědeček se rozkašlal. „Abych řekl pravdu, nevím. Nikdy jsem je neviděl. Nikdy jsem nebyl pod rentgenem, nikdy jsem ani nebyl u doktora. Možná, že jsem uvnitř jednolitý jako brambora, kdo to může říct?“

„A mám já žaludek?“

„To určitě máš!“ zavolala od dveří salónu babička. „Vím to, protože ho živím. A máš taky plíce, dost silné, abys svým křikem probudil mrtvého. A máš taky špinavé ruce, takže se seber a běž si je umýt. Večeře je na stole, dědo. No tak, Douglassi, slyšel jsi?“

Jestliže dědeček zamýšlel odpovědět na Douglasovu otázku, ztratil k tomu v ruchu způsobeném nájemníky proudícími shora do jídelny příležitost. Kdyby se večeře ještě o okamžik opozdila, mohl být zajímavý problém rozdílu mezi lidmi a bramborami rozřešen.

Nájemníci se u stolu smáli a bavili se - pan Koberman byl mezi nimi tichý a zasmušilý - a umkli, když si děda odkašlal. Několik minut mluvil o posledních politických událostech a pak se přes toto téma dostal k několika nedávným podivným úmrtím v městečku.

„Je toho dost, aby si toho starý redaktor novin všiml,“ řekl a přejel pohledem po spolustolovnicích. „Třeba ta mladá slečna Larsonová, co bydlela za strži. Jsou tomu tři dny, co ji našli mrtvou, aniž by objevili jakoukoliv příčinu smrti, jen jakési podivné tetování, které měla po celém těle, a výraz ve tváři, před kterým by zbledlo i Dantovo peklo. A co ta druhá mladá dáma. Jak se vlastně jmenovala? Whitelyová? Zmizela, a nikdo už ji nikdy neviděl.“

„Takové věci se dějou pořád,“ namítl pan Britz, automechanik, s plnou pusou jídla. „Už jste se někdy koukl na seznam pohřešovaných lidí, co ho máj na policii? Je takhle dlouhý.“ Předvedl. „Nikdo neví, co se s většinou z nich stalo.“

„Chce někdo přidat nádivky?“ Babička nabrala štědrou porci z kuřecího nitra. Douglas ji pozoroval a přemýšlel o tom, že kuřata mají dva druhy vnitřností - ty od Boha a ty od člověka.

A co takhle třetí druh vnitřností?

Ech?

Proč ne?

Konverzace pokračovala o tajemné smrti té-a-té, a ach, ano, vzpomínáte si. Jak minulý týden zemřela Marion Barsumianová na infarkt, ale možná, že to taky bylo jinak, nemám pravdu? Myslíte, že ne? Nechtě toho! Co je to za nápady bavit se při jídle o takových věcech! Tak!

„Co můžeme vědět,“ řekl pan Britz. „Možná, že máme v městečku upíra.“

Pan Koberman přestal jíst.

„V roce 1927?“ podivila se babička. „Upír? Ach ne, to snad ne.“

„Jistě,“ přisvědčil pan Britz, „všecky je postříleli stříbrnejma kul-kama. Nebo čímkoliv stříbrným. Upíři stříbro nenávidí. Četl jsem vo tom jednou v nějaký knize. Vopravdu.“

Douglas se podíval na pana Kobermana, který jedl dřevěnou vidličkou a nožem a po kapsách nosil pouze nové měděné centy.

„Problém je v tom,“ poznamenal děda, „že jména jsou zavádějící. Vlastně ani nevíme, co to ti skřeti a upíři a trollové vlastně jsou. Může to být cokoliv. Nemůžeme je zařadit do příhrádek a opatřit nálepkami, které by říkaly, že tohle mohou a tohle ne. To by byla hloupost. Jsou to prostě lidé. Lidé, kteří dělají různé věci. Ano, takto se na to musíme dívat: lidé, kteří dělají věci.“

„Omluvte mě,“ řekl pan Koberman; vstal a vydal se za svou noční práci.

Hvězdy, měsíc, vítr, tikání budíku a vyzvánění hodin před úsvitem, východ slunce a je tady nové ráno, nový den a pan Koberman se vrací ze své noční práce. Douglas stojí poblíž jako malý mechanický hlídač a pozorovatel s mikroskopickými očima.

A pak poledne; babička odchází do městečka za nákupy.

Stejně jako pokaždé, když je babička pryč, ječí Douglas plné tři minuty před dveřmi pana Kobermana. Jako obvykle

žádná odpověď. Ticho bylo hrozné.

Seběhl dolů, vzal univerzální klíč, stříbrnou vidličku a tři kousky barevného skla, které zachránil z rozbitého okna. Strčil klíč do zámku, odemkl dveře a pomalu je otevřel.

Pokoj tonul v přítomnosti, záclony na oknech byly zataženy. Pan Koberman ležel na ustlané posteli, v pyžamu, a pomalu oddechoval. Nehýbal se. Jeho tvář byla nehybná.

„Haló, pane Kobermane!“

Ozvěna mužova pravidelného dechu se odrazila od bezbarvých zdí.

„Pane Kobermane, haló!“

Douglas hodil basketbalovým míčem o zem. Zaječel. Stále žádná odezva. „Pane Kobermane!“

Douglas se naklonil nad panem Kobermanem a píchl stříbrnou vidličkou do obličeje spícího muže.

Pan Koberman sebou trhl. Obrátil se. Zasténal.

Odezva. Dobře. Prima.

Douglas vytáhl z kapsy kousek modrého skla. Když se přes něj podíval, ocitl se v modrém pokoji, v modrém světě, odlišném od světa, který znal. Stejně odlišným, jako je červený svět. Modrý nábytek, modrá postel, modrý strop a stěny, modrý dřevěný přístroj na modrém psacím stole a pochmurná temná modř tváře a rukou pana Kobermana a jeho modrý hrudník, který se zvedal a klesal. Taký...

Oči pana Kobermana byly doširoka otevřeny a upíraly se na něj hladovou temnotou.

Douglas zavrával pozpátku a upustil sklíčko.

Oči pana Kobermana byly zavřeny.

Zase modré sklíčko - otevřeno. Modré sklíčko pryč - zavřeno. Modré sklíčko - otevřeno. Pryč - zavřeno. Zajímavé.

Douglas experimentoval. Zdálo se, že skrze sklíčko se na něj upírají oči pana Kobermana přes sklopená víčka hladově a chtivě. Bez sklíčka vypadaly těsně zavřené.

Ale byl tu zbytek těla pana Kobermana...

Pyžamo pana Kobermana zmizelo. Modré sklíčko s ním něco udělalo. Nebo to možná bylo v těch šatech, které měl pan Koberman na sobě. Douglas vykřikl.

Díval se skrz břicho pana Kobermana, přímo do něj!

Pan Koberman byl jednodušší.

Nebo alespoň skoro jednodušší.

Byly v něm nějaké podivné tvary a předměty.

Douglas chvíli stál ohromen úžasem, přemýšlel o modrém světě a červeném světě, žlutém světě, jeden vedle druhého, jako barevné výplně kolem velkého bílého okna. Jeden vedle druhého, barevné výplně, jiné světy; pan Koberman to přece sám říkal.

A proto muselo být rozbito barevné okno.

„Pane Kobermane, probudte se!“

Žádná odpověď.

„Pane Kobermane, kde pracujete v noci? Pane Kobermane, kde pracujete?“

Jemný vánek roztřásl stín modrého okna.

„V červeném světě, v zeleném světě, nebo v tom žlutém, pane Kobermane?“

Kolem bylo modré skleněné ticho.

„Počkejte chvíli,“ řekl Douglas.

Seběhl dolů do kuchyně, vytáhl velkou zásuvku a vyndal z ní největší, nejostřejší nůž na maso. Velice tiše prošel chodbou, vyšel nahoru po schodech, otevřel dveře pokoje pana Kobermana, vešel dovnitř a zavřel za sebou, svíraje přitom nůž v pravé ruce.

Babička se právě věnovala seškrabávání zbytků koláče z plechu, když Douglas vešel do kuchyně a položil něco na stůl.

„Babičko, co je to?“

Letmo se na to podívala přes brýle. „Nevím.“

Bylo to hranaté jako nějaká krabička a elastické. Mělo to zářivě oranžovou barvu. Vedly z toho čtyři trubice bílé barvy a čtvercového průřezu. Páchlo to zvláštním způsobem.

„Ani ti to nic nepřipomíná, babi?“

„Ne.“

„Přesně tohle jsem si myslel.“

Douglas nechal předmět na stole a odešel z kuchyně. O pět minut později se vrátil s něčím jiným. „A co tohle?“

Položil na stůl zářivě růžový řetěz s purpurovým trojúhelníkem na každém konci.

„Neruš mě,“ řekla babička. „Je to prostě řetěz.“

Příště se vrátil s oběma rukama plnými. Kroužek, čtverec, trojúhelník, pyramida, obdélník a - jiné tvary. Všechny byly ohebné, pružné a vypadaly, jako by byly vyrobeny z želatiny. „To není všechno,“ řekl Douglas, když je pokládal na stůl. „Je tam toho ještě mnohem víc.“

Babička řekla: „Ano, jistě,“ a řekla to jako někdo, kdo je tak zaneprázdněn, že se nemůže starat o hlouposti.

„Mýlila ses, babičko.“

„A v čem?“

„Když jsi říkala, že lidé jsou uvnitř stejní.“

„Přestaň mluvit nesmysly.“

„Kde je moje pokladnička?“

„Na krbu, kam sis ji dal."

„Díky."

Šel do salónu a sáhl po pokladničce.

Dědeček přišel v pět z kanceláře.

„Dědo, pojď se mnou nahoru."

„Dobře, chlapče. A proč?"

„Chci ti něco ukázat. Není to moc hezké, ale je to zajímavé."

Dědeček se zasmál a následoval svého vnuka do pokoje pana Ko-bermana.

„Babička o tom nemusí nic vědět; nelíbilo by se jí to," řekl Douglas. Otevřel zešíroka dveře pokoje. „Tady."

Dědeček zalpal po dechu.

Několik následujících hodin si Douglas bude pamatovat až do konce života. Koroner a jeho pomocník před nahým tělem pana Ko-bermana. Babička, která se ptala někoho dole: „Co se tam děje?" A děda, který jí odpověděl roztřeseným hlasem: „Budeme muset vzít Douglase někam pryč na hodně dlouhé prázdniny, aby na celou tu příšernou záležitost zapomněl!"

Douglas se zeptal: „Co se stalo špatného? Já nic špatného nevidím. Necítím se nijak zle."

Koroner se otřásl a řekl: „Koberman je mrtev, nic víc."

Jeho pomocník polkl. „Viděl jste ty věci v rendlicích s vodou a zabalené v papíře?"

„Ach můj Bože, můj Bože. Ano, viděl jsem je."

„Kriste."

Koroner se znovu sehnul nad Kobermanovým tělem. „Bude lépe, když se to udrží v tajnosti, mládenci. Nebyla to vražda. Od toho kluka to byl dobrý skutek. Bůh ví, co by se mohlo stát, kdyby to neudělal."

„Co vlastně byl Koberman? Upír? Zrůda?"

„Možná. Nevím. Něco - nelidského." Koroner rozpačitě mávl rukou nad sestehovaným řezem.

Douglas byl na svou práci hrdý. Dal si na ní patřičně záležet. Pečlivě babičku sledoval a všechno si zapamatoval. Jehla, nit a všechno to ostatní. Ale s panem Kobermanem to přece bylo něco jiného než s nějakým hloupým kuřetem.

„Slyšel jsem, že chlapec říkal, že dokud Koberman žil, měl všechny tyhle věci v sobě." Koroner se podíval na trojúhelníky, řetězy a pyramidy ponořené v rendlíku s vodou. „Byl pořád naživu. Bože."

„To že chlapec říkal?"

„Ano."

„Co potom Kobermana zabilo?"

Koroner roztrhl několik švů na sešité ráně.

„Tohle..." řekl.

Slunce se studeně zalesklo na napůl odhaleném pokladu: šesti dolarech a šedesátí centech ve stříbrných deseticentech uvnitř Kobermanovy hrudi.

„Myslím, že Douglas investoval moudře," řekl koroner a rychle znovu sešil maso kolem „nádivky".

SLOUP OHNĚ

L

Vyšel ze země plný nenávisti. Nenávist byla jeho otcem, nenávist byla jeho matkou.

Byl to dobrý pocit, moci znovu chodit. Byl to dobrý pocit, vyskočit ze země, narovnat si záda, pořádně rozpřáhnout ruce a zkusit zhluboka nabrat dech.

Zkusil to. Vykřikl.

Nemohl dýchat. Přitiskl si ruce na obličej a snažil se dýchat. Bylo to nemožné. Chodil po zemi, vyšel ze země. Ale byl mrtev. Nemohl dýchat. Mohl vzít vzduch do úst a nasát ho dolů do hrdla pohyby svalů, které divoce, divoce stlačují plíce! S tou trochou vzduchu pak mohl křičet a řvát! Chtěl plakat, ale nedokázal, aby mu tekly slzy. Všechno, co věděl, bylo, že stál zpřímá, ač byl mrtev a neměl by chodit. Nemohl dýchat, a přesto stál!

Všude kolem něj byly pachy světa. Marně se snažil zachytit pach podzimu. Podzimem hořela země poznamenaná zkázou. Všude kolem bylo vidět zničené pozůstatky léta; obrovský les kvetl plameny, stromy padaly k zemi, stromy bez listů. Kouř požáru byl bohatý, modrý a neviditelný.

Stál na hřbitově a nenáviděl. Kráčel světem, který nemohl ani cítit, ani ochutnat. Slyšel, to ano. V jeho znovu otevřených uších kvílel vítr, ale byl mrtev. Věděl, přestože mohl chodit, že je mrtev a že nemůže od tohoto nenáviděného žijícího světa očekávat příliš mnoho.

Dotkl se náhrobního kamene nad svým prázdným hrobem. Teď už zase znal své vlastní jméno. Byla to dobrá kamenická práce.

WILLIAM LANTRY Tohle stálo na náhrobním kameni. Jeho prsty se chvěly na chladném povrchu kamene.

NAROZEN 1898 — ZEMŘEL 1933

Znovuzrozený... ?

Který je rok? Zadíval se na oblohu, kde se půlnoční podzimní hvězdy pomalu pohybovaly po svých drahách ve větrné temnotě. Četl z těch hvězd běh staletí. Orion je tady a Aurega zde! A kde je Taurus? Tamhle!

Jeho oči se zúžily. Jeho rty vyslovily ten rok:

"2349."

Divné číslo. Jako součet ve škole. Říkávali, že člověk nedokáže pochopit větší číslo než sto. Co bylo větší, bylo tak zatraceně abstraktní, že se s tím nedalo počítat. Tohle byl rok 2349! Číslo, součet, kde byl muž, jenž ležel v nenáviděné temnotě rakve, nenávidící skutečnost, že byl pohřben, nenávidící živé lidi nad sebou, kteří žili a žili, nenávidící je po celá staletí, až do dnešní noci, do této chvíle, v níž se zrodil z nenávisti a stál na svém čerstvě vykopaném hrobě, s

pachem narušené země ve vzduchu, možná, ale on ho nemohl cítit!

„Já," řekl stromu, který se třásl ve větru, „jsem anachronismus." Lehce se usmál.

Rozhlédl se po hřbitově. Byl chladný a pustý. Všechny náhrobní kameny byly vyryty a navršeny na hromadu ve vzdáleném koutě u železného plotu jako nějaké cihly, jeden na druhém. Stalo se to před dvěma nekonečnými týdny. Ve své hluboko ukryté rakvi slyšel nelitostný, divoký ruch mužů se studenými lopatami, kteří vyhrabávali rakve a vytahovali z nich prastará vybělená těla, aby je spálili. Třásl se ve své rakvi strachem a čekal, až ho k nim připojí.

Dnes našli i jeho rakev. Ale - pozdě. Dostali se téměř k jejímu věku. Pak odbila pátá, byl čas končit a jít domů k večeři.

Dělníci odešli. Zítra práci dokončíme, řekli si, krčíce se ve svých kabátech.

Nad prázdným hřbitovem zavládlo ticho.

Opatrně, tiše, jen s měkkým pleskáním padajících hrudek vlhké země, se víko rakve zvedlo.

William Lantry se vztyčil na posledním hřbitově Země a zachvěl se hněvem.

„Vzpomínáš si?" zeptal se sám sebe, když se rozhlédl kolem. „Vzpomínáš si na tu historku o posledním člověku na Zemi? O muži, který sám bloudil v rozvalinách? Ty, William Lantry, jsi tu starou historku předělal. Víš to? Jsi poslední mrtvý člověk na světě!"

Jiní mrtví lidé už nebyli. Nikde na celé Zemi nebyl jediný mrtvý člověk. Nemožné! Lantry se tomu nezasmál. Ne, v tom hloupém, sterilním, střízlivém a antiseptickém věku čistoty a vědeckých metod, to nemožné nebylo! Lidé umírali, ach bože, samozřejmě, že ano. Ale -mrtví lidé? Mrtvolý? Ty neexistovaly!

Co se stalo s mrtvými lidmi?

Hřbitov byl na vršku. William Lantry šel temnou nocí, až se dostal k okraji hřbitova, a pak se zadíval dolů na nové městečko Sále. Bylo samé světlo, samá barva. Raketové lodi nad ním chrlily oheň a křížovaly oblohu, míříce do všech koutů Země.

Všechna moc tohoto světa budoucnosti klesla do jeho hrobu a vsákla do jeho těla. Věděl o něm všechno a překypoval nenávistí mrtvého, který ví.

A co bylo nejdůležitější; věděl, co ti hlupáci s mrtvými udělali. Pozvedl oči. V samém středu města ukazoval k nebi masivní kamenný prst. Byl tři sta stop vysoký a v obvodu měřil padesát stop. Měl široký vchod, k němuž vedla cesta.

Teoreticky si představte, pomyslel si William Lantry, že se v městečku vyskytne umírající člověk. Za chvíli už bude po něm. Co se stane? Ještě ani nevychladne a už je podepsán úmrtní list. Jeho příbuzní ho naloží do automobilu podobného brouku, který ho rychle odveze...

Do spalovací pece!

Ten obrovský prst, ten sloup ohně ukazující ke hvězdám, je spalovací pec. Funkční, hrozné jméno. Ale pravda je v tomto světě budoucnosti skutečností.

Váš zesnulý je hozen do pece jako kus paliva.

Plameny!

William Lantry se zadíval k vrcholu gigantické pistole ukazující ke hvězdám. Vycházela z něj malá stužka kouře.

Tam se tedy podělí všichni mrtví.

„Starej se o sebe, William Lantry," zamumlal si. „Jsi poslední svého druhu, jsi vzácnost, poslední mrtvý člověk.

Všichni ostatní ze všech hřbitovů Země už byli spáleni. Tohle je poslední hřbitov a ty jsi poslední mrtvý v tomto století. Tihle lidé si na mrtvé nepotrpí, zvláště ne na chodící mrtvé. Všechno, co není užitečné, je pro ně smetí. Jako pověry!"

Podíval se k městu. Dobře, pomyslel si klidně, nenávídím je. Vy nenávidíte mne, nebo byste mě nenáviděli, kdybyste věděli, že existuji. Nevěříte v takové věci, jako jsou upíři nebo duchové. Název bez obsahu, říkáte. Smějete se jim. V pořádku, jen se smějte! Upřímně řečeno, já zase nevěřím ve vás! Nelíbíte se mi! Vy a vaše spalovací pece.

Zachvěl se. Jak blízko to bylo. Den po dni vyhrabávali ostatní mrtvé a pálili je jako smetí. To nařízení se rozneslo po celém světě. Slyšel, o čem mluvili kopáči při práci.

„Myslím, že to je dobrý nápad, vyčistit ten hřbitov," řekl jeden z mužů.

„Taky myslím," řekl druhý. „Strašný zvyk. Dokážeš si to představit? Být pohřben, myslím! Sílené! Všechny ty mikroby!"

„Je to hanba. Romantismus. Myslím nechávat právě ten jeden hřbitov po celá ta století nedotčený. Ostatní už byly vyčištěny - v kterém to vlastně bylo roce, jím?"

„Asi tak v roce 2260, myslím. Ano, byl to rok 2260, skoro před sto lety. Ale představenstvo Salemu prosadilo svou a prohlásilo: „Podívejte se, nechť tenhle jediný hřbitov jako připomínku barbarských zvyků našich předků." Ve vládě se poškrábali ve vlasech, zamysleli se a řekli: „Dobrá, tak tedy v Salemu, ale všechny ostatní hřbitovy zruší, rozumíte, všechny!"

„A zmizely," řekl Jim.

„Ano, vytáhli na ně s ohněm a parními ručníky a raketovými čističi. Jakmile se dozvěděli o nějakém pohřbeném, třeba někde v divočině, tak ho odstranili! Udělali to, že ho evakovali. Svým způsobem kruté, řekl bych."

„Bojím se, že to zní staromódně, ale každým rokem tady přišla spousta turistů, jen aby se podívali, jak takový hřbitov vypadal."

„Správně. Za poslední tři roky sem přijel skoro milión lidí. Příjmy pro město. Ale - vládní nařízení je vládní nařízení.

Vláda říká: už žádná morbidita, musíme se s ní vypořádat. Tak pojďme. Podej mi tu lopatu, Bille."

William Lantry stál na vršku v podzimním větru. Bylo dobré znovu chodit, cítit vítr a slyšet, jak za ním na cestě šustí listí jako malé myšky. Bylo dobré vidět horec studené hvězdy, téměř odváte větrem.

A bylo taky dobré znovu cítit strach.

Protože strach v něm sílil a on ho nemohl zaplašit. Pouhá skutečnost, že chodil, z něj dělala nepřítele. Na celém světě

pro něj nebyl žádný přítel, žádná jiná mrtvola, ke které by se mohl obrátit pro pomoc, či politování. Proti němu stál celý melodramatický svět živých. William Lantry. Proti jedinému muži v černém obleku na černém kopci byl celý, v upíry nevěřící, mrtvoly pálící a hřbitovy ničící svět. Napřáhl své blede ruce proti osvětlenému městu. Vytrháváte náhrobní kameny jako zuby, pomyslel si. A já teď najdu nějaký způsob, jak rozbít vaši spalovací pec na prach. Znovu začnu dělat mrtvoly, abych měl přátele. Nemůžu být sám a osamělý. Musím si začít vyrábět přátele velice brzy. Tuto noc. „Válka je vypovězena," řekl a zasmál se. Bylo to báječně pošetilé, aby jediný člověk vyhlásil válku celému světu. Svět mu neodpověděl. Rakety hnané ohněm dál křížovaly oblohu jako okřídlené spalovací pece. Zvuky kroků. Lantry kvapně ustoupil do koutu hřbitova. Přišli snad kopáči dokončit svou práci? Ne. Jenom někdo, muž, šel kolem.

Když muž došel na úroveň hřbitovní brány, vyskočil Lantry ze stínu. „Dobrý večer," řekl muž a usmál se. Lantry udeřil muže do tváře. Muž upadl. Lantry se k němu klidně sklonil a vyrazil mu dech úderem hrany ruky ze strany do krku.

Pak zatahl tělo do stínu, svlékl ho a vyměnil si s ním šaty. Nebylo dobré chodit po tomto světě budoucnosti v prastarých šatech. V kapse mužova kabátu našel malý kapesní nůž; malý, ale dostatečný, když víte, jak ho použít. A on věděl.

Svalil tělo do čerstvě vykopaného a exhumovaného hrobu. Lopatou dolů naházal hlínu, jen tolik, aby tělo zakryl. Nebyla velká naděje, že ho někdo najde. Stěží budou vykopávat stejný hrob dvakrát.

Upravil si nový, špatně padnoucí metalizovaný oblek. Dobře, dobře.

William Lantry, plný nenávisti, se vydal dolů k městu do boje proti celé Zemi.

II.

Spalovací pec byla otevřena. Nikdy ji nezavírali. Byl tam široký vchod, osvětlený skrytou iluminací, byla tam přístávací plocha pro vrtulníky a parkoviště pro broukovitá auta. Město samo spalo po dalším efektivním dni. Jeho světla byla ztlumena, jediným zářícím bodem v něm teď byla spalovací pec. Bože, to je ale praktické, neroman-tické jméno.

William Lantry vstoupil širokým, dobře osvětleným vchodem. Byl to opravdu vchod; nebyly tam žádné dveře, které by bylo nutno otevřít a zavřít. Lidé tam mohli přicházet v zimě nebo v létě, uvnitř je vždy čekalo teplo. Teplo z ohně. Jenž plál ve vysokém okrouhlém komíně, kterým větráky, ventilátory a dmychadla hnaly lístky šedého popela ven na deset mil dlouhou cestu k nebi.

Bylo to teplo pekárny. Podlaha haly byla vyložena tlustými parketami. Nemohli jste dělat hluk, ani kdybyste chtěli. Ze skrytých hrdel se linula hudba. Nikoli hudba smrti, to ne; byla to hudba života, která říkala, že spalovací pec je plná slunce, nebo alespoň malého bratra Slunce. Za tlustou cihlovou zdí jste mohli slyšet hučení jeho plamenů.

William Lantry sestoupil po rampě dolů. Za sebou uslyšel šelest a obrátil se, aby uviděl broukovitý vůz, který zastavil před vstupem. Zazvonil zvon. Hudba, jakoby na nějaké znamení, začala silit a stoupat do velebných výšin. Zněla v ní radost.

Brouk se vzadu otevřel a vystoupili z něj zřízenci, nesoucí zlatou truhlu. Byla šest stop dlouhá a byly na ní symboly Slunce. Z druhého brouka vystoupili příbuzní mrtvého v rakvi a následovali zřízence po rampě k jakémusi oltáři, na kterém byl nápis: „MY, KTERÍ JSME SE ZRODILI ZE SLUNCE, SE VRACÍME KE SLUNCI". Zřízenci položili zlatou truhlu na oltář, hudba zesílila, strážce toho místa pronesl několik slov a pak zřízenci zlatou rakev opět zvedli, přistoupili s ní k průhledné zdi opatřené propustmi ze stejné průhledného materiálu a otevřeli. Zasunuli truhlu do otvoru ve skle. Vnitřní propust se otevřela, rakev byla vtažena do pece a v okamžiku zmizela v zuřících plamenech.

Zřízenci odešli. Příbuzní se bez jediného slova obrátili a šli pryč. Hudba hrála.

William Lantry přistoupil ke skleněné zdi. Podíval se přes ni na obrovské, zářící, nikdy nepohasínající srdce spalovací pece. Hořela ustáleným, klidným ohněm, beze změny a pokojně si při tom zpívala, vypadalo to jako zlatá řeka, proudící ze Země k nebi. Vše, co se do této řeky hodilo, bylo spáleno, zmizelo.

Lantry znovu pocítil pudovou nenávist k té věci, k tomu mon-stróznímu, očištnému ohni.

Za jeho zády stál muž. „Mohu vám v něčem pomoci, pane?"

„Cože?" Lantry se překvapeně otočil. „Co jste říkal?"

„Mohu vám nějak posloužit?"

„Já... to je..." Lantry vrhl rychlý pohled k rampě a ke dveřím. Jeho ruce se chvěly. „Nikdy dřív jsem tu ještě nebyl."

„Nikdy?" Zřízenec se zdál být překvapen.

Tohle neměl říkat, pomyslel si Lantry. Jenže už to vyslovil, co se má dělat. „Tak jsem to nemyslel," řekl. „Ne doopravdy. Víte, když jsem byl dítě, nějak jsem tomu nevěnoval pozornost, a dnes jsem náhle zjistil, že vlastně nevím, co to ve skutečnosti, spalovací pec je."

Zřízenec se usmál. „Nikdy nic nevíme, že ano? Velice rád vám všechno ukážu."

„Ach ne. Nevadí. Je to... Je to podivuhodné místo."

„Ano, to jistě," řekl zřízenec s pýchou. „Jedno z nejhezčích na světě, řekl bych."

„Já..." Lantry cítil, že musí pokračovat. „Od dob mého dětství mi nezemřelo mnoho příbuzných. Vlastně žádný. Víte, nebyl jsem tu už mnoho let."

„To je vidět." Zřízencova tvář jako by potemněla.

Co jsem zase řekl? pomyslel si Lantry. Co je proboha špatně? Co jsem udělal? Jestli si nebudu dávat pozor, chytím se sám do obrovské ohnivě pasti. Co se tomu chlápku nelíbí? Vypadá to, že mu jde o víc, než si se mnou popovídat.

„Nejste náhodou jeden z těch mužů, co se právě vrátili z Marsu?" zeptal se zřízenec.

„Ne. Proč se mě na to ptáte?"

„Na tom nezáleží." Zřízenec vykročil. „Jestli vás něco zajímá, můžete se mě klidně zeptat."

„Jen jednu věc," řekl Lantry.

„A co je to?"

„Tohle."

Lantry ho omráčil úderem do krku.

Pozorně si prohlédl ovládání ohnivé pasti. S bezvládným tělem v rukou se dotkl tlačítka, které otvíralo vnější propust, a položil tělo dovnitř. Poslouchal hudbu a díval se, jak se otevírá vnitřní propust. Tělo bylo vtaženo do ohnivé řeky. Hudba se ztišila.

„Dobře jsi to provedl, Lantry, dobře."

O chvíli později vešel druhý zřízenec. Lantry zachytil výraz uspokojení v jeho tváři. Zřízenec se rozhlédl, jako by čekal, že někoho uvidí, a pak zamířil k Lantrymu. „Mohu vám nějak pomoci?"

„Jen se dívám," řekl Lantry.

„Trochu pozdě v noci," poznamenal zřízenec.

„Nemohu spát."

To byla taky špatná odpověď. Každý v tomto světě spal. Nikdo netrpěl nespavostí. Pokud ano, zapnul si jednoduše hypno-paprsky a o šest sekund později už spokojeně spal. Ach, samé špatné odpovědi. Nejprve udělal osudovou chybu, když řekl, že nikdy předtím nebyl ve spalovací peci, i když věděl, že tam vodili všechny děti každoročně na exkurze už od jejich čtyř let, aby jim vštíplí myšlenku čisté ohnivé smrti a spalovací pece. Smrt byla zářivý oheň, smrt byla teplo a slunce. Nebyla to temná, pochmurná záležitost. Byl to důležitý moment v jejich výchově a on, zatracený bledý hlupák, okamžitě přiznal svou nevědomost.

Ta jeho bledost byla další věcí. Podíval se na své ruce a s hrůzou si uvědomil, že bledí lidé v tomto světě rovněž neexistovali. Budou ho pro jeho bledost podezřívát. Už první zřízenec se ho ptal: „Jste jeden z těch mužů, kteří se nedávno vrátili z Marsu?" A tenhle zřízenec byl čistý a zářící jako nový měďák, tváře červené zdravím a energií. Lantry si strčil své bledé ruce do kapes. Byl si však pořád vědom zřizencova pátravého pohledu.

„Chtěl jsem říct," řekl Lantry, „nechci spát. Chci přemýšlet."

„Neviděl jste tady před chvílí zřizence, který má službu?" zeptal se zřízenec.

„Nevím. Zrovna jsem přišel."

„Zdálo se mi, jako by někdo otvíral a zavíral ohnivou propust."

„Nevím," opakoval Lantry, Muž zmáčkl tlačítko na zdi. „Andersone?"

Hlas odpověděl: „Ano?"

„Mohl bys pro mě vyhledat Saula?"

„Prozvoním chodby." Odmkla. „Nikde ho nemůžu najít."

„Díky." Zřízenec se zatvářil zmateně. Několikrát po sobě lehce pokrčil nos. Necítíte něco?"

Lantry zavěťil. „Ne. Měl bych?"

„Já něco cítím."

Lantry sevřel v kapse nůž. Čekal.

„Vzpomínám si, že jednou, když jsem ještě byl dítě," řekl muž, „našel jsem na poli mrtvou krávu. Ležela tam už dva horké slunečné dny. Byla cítit zrovna tak. Zajímalo by mě, co to je?"

„Ach, já vím, co je to," řekl Lantry klidně. Napřáhl ruku. „Tady."

„Cože?"

„Já, samozřejmě."

„Vy?"

„Mrtvý několik set let."

„Máte divný smysl pro humor." Zřízenec byl zmaten.

„Ano." Lantry vytáhl nůž. „Víte, co to je?"

„Nůž."

„Používáte ještě nože na lidi?"

„Jak to myslíte?"

„Myslím - zabít je, nožem, pistolí nebo jedem."

„Máte divný smysl pro humor!" Muž se nervózně zahihňal.

„Chystám se vás zabít," řekl Lantry.

„Nikdo nikoho nezabíjí," řekl muž.

„Ne, dnes už ne, ale za starých časů se to dělalo."

„Slyšel jsem o tom."

„Tohle bude první vražda po třech stech letech. Právě jsem zabil vašeho kamaráda. Strčil jsem ho do spalovací pece."

Tato slova měla ohromující účinek. Ochromila muže svou nelogičností, ochromila ho tak dokonale, že Lantrymu poskytla čas, aby vyrazil. Namířil nůž proti mužově hrudi. „Chystám se vás zabít."

„To je šílené," řekl muž ohromeně. „Lidé takové věci nedělají."

„Dělají," řekl Lantry. „Vidíte?"

Nůž se zabodl do masa. Muž na to hleděl pochybovačně. Lantry zachytil padající tělo.

III.

Salemská spalovací pec explodovala o šesté ráno. Obrovský komín se roztříštil na tisíc kousků, které byly rozmetány do země, do nebe a do domů spících lidí. Všude byl oheň a rámus, víc ohně, než na podzim hoří na kopcích.

V čase výbuchu byl William Lantry pět mil odtamtud. Viděl, jak město vzplanulo jako obrovské krematorium. Zvrátil hlavu, smál se a tleskal při tom rukama.

Docela jednoduché. Chodíte si po světě a zabijíte lidi, kteří nevěří ve vraždy, kteří o nich slyšeli jen nepřímo jako o

temných zvycích dávných barbarů. Vejdete do velínu spalovací pece a zeptáte se: „Jak funguje spalovací pec?" A muž, který to řídí, vám to poví, protože každý v tomto světě budoucnosti říká pravdu, nikdo nelže, není tu žádný důvod pro lež, žádné nebezpečí, kterému by bylo nutno čelit lži. Na světě nebyl jediný zločinec a o JEHO existenci ještě nikdo nevěděl.

Ach, byli to neuvěřitelně důvěřiví lidé. Muž z velínu mu vysvětlil, jak spalovací pec funguje, které ventily řídí tlak plynu pro udržování ohně, kterými pákami se ovládají a nastavují. Hezky si spolu pohovořili. Byl to bezstarostný, naivní svět. Lidé věřili lidem. O chvíli později pak Lantry probodl muže nožem, nastavil ventily na přetížení a za půl hodiny už mřel pryč z města, a vesele si přitom hvízdal.

Před obrovským černým mrakem exploze zbledlo nyní i nebe.

„To byl jen začátek," řekl Lantry s očima upřenými k obloze. „Zničím je všechny, dřív, než jen vytuší, že se do jejich společenství dostal člověk bez morálky. Nedokážou počítat s takovou proměnou, jako jsem já. Jsem mimo jejich chápání. Jsem nepochopitelný, nemožný, a proto neexistuji. Můj bože, mohu jich zabít stovky tisíc dřív, než si uvědomí, že na tomto světě znovu existuje vražda. Vždycky to může vypadat jako nešťastná náhoda. To je obrovská, neuvěřitelná myšlenka!"

Oheň pálil město. Seděl dlouho pod stromem, dokud nepřišlo ráno. Pak si v horách našel jeskyni a usnul.

Při západu slunce ho probudil sen o ohni. Zdálo se mu, že byl sám vržen do spalovací pece, napospas plamenům, spálen beze zbytku. Posadil se na udusané zemi v jeskyni a tiše se sám pro sebe zasmál. Napadla ho myšlenka.

Sešel dolů do města a vyhledal telefonní budku. Vytočil ÚSTŘEDNU. „Dejte mi policejní oddělení," řekl.

„Prosím?" zeptala se telefonistka.

Zkusil to jinak. „Ochranu zákona," řekl.

„Spojím vás s ochranou pořádku," řekla konečně.

V jeho mysli začal nesměle tikat strach jako maličké hodinky. Předpokládáme, že spojovatelka uznala termín policejní oddělení za anachronismus, zjistila si jeho číslo a poslala někoho, aby to prošetřil? Ne, to bylo nepravděpodobné. Proč by ho měla podezírat? Paranoia neměla v téhle civilizaci místo.

„Ano, ochranu pořádku," přisvědčil.

Bzučení. Mužský hlas řekl: „Ochrana pořádku. U telefonu Stephens."

„Dejte mi oddělení vražd," řekl Lantry a usmál se.

„Cože?"

„Kdo vyšetřuje vraždy?"

„Promiňte, ale o čem to mluvíte?"

„Asi mám špatné číslo." Lantry zavěsil a zakuckal se. Dobrý bože. Tady neexistují takové věci jako oddělení vražd.

Nebyly tu žádné vraždy, a proto nepotřebovali detektivy. Skvělé, skvělé!

Telefon znovu zazvonil. Lantry na chvíli zaváhal a pak ho zvedl.

„Povězte mi," řekl hlas ze sluchátka. „Kdo vlastně jste?"

„Ten muž, který telefonoval, právě odešel," řekl Lantry a znovu zavěsil.

Rozběhl se. Mohli by poznat jeho hlas a možná někoho poslali, aby ho zadržel. Lidé nelžou, a on právě lhal. Znali jeho hlas. Lhal. Ten, kdo lže, potřebuje psychiatra. Mohli přijít, aby zjistili, proč lže.

Pro nic jiného. Z ničeho jiného ho ani vinit nemuseli. Proto musí uprchnout.

Ach, jak opatrný teď bude muset být. Neznal nikoho na tomto světě, na tomto přímém, pravdomluvném a morálním světě. Byl podezřelý už svou bledostí, a tím, že v noci nespál. Nekoupal se, páchl jako - zdechlá kráva? - a byl podezřelý. Všim.

Musí jít do knihovny. Ale to bylo také nebezpečné. Jak vlastně dnes vypadaly knihovny? Byly v nich ještě knihy, nebo cívky s filmy, ze kterých se knihy promítají na plátno? Nebo mají lidé knihovny doma a velké veřejné knihovny už nejsou třeba?

Rozhodl se, že to riskne. Jestliže použije archaický termín, může to proti němu znovu obrátit podezření, ale zároveň bylo nanejvýš důležité, aby zjistil o tomhle hloupém světě nějaké informace. Přistoupil k muži, který šel kolem. „Kudy se jde do knihovny?"

Muž se nezdál být překvapený. „Dva bloky na východ a jeden blok na sever."

„Děkuji."

Jak jednoduché.

Do knihovny došel o několik minut později.

„Mohu vám nějak pomoci?"

Podíval se na knihovnici. Mohu vám pomoci, mohu vám pomoci! Svět plný ochotných lidí! „Rád bych dostal nějakého Edgara Allana Poa." Tuto větu měl pečlivě připravenou. Neřekl „rád bych si přečetl". Přilís se bál, že knihy mohly být pasé, že knihtisk patřil k zapomenutým uměním. Možná, že všechny zdejší „knihy" byly třírozměrné filmy. Ale copak se daly udělat filmy ze Sokrata, Schopenhauera, Nietzsche nebo Freuda?

„Zopakujte mi prosím ještě jednou to jméno."

„Edgar Allan Poe."

„Žádný takový autor v našich seznamech není."

„Můžete se ještě podívat?"

Zalistovala. „Ach ano. Má na záznamu červenou značku. Byl jedním z autorů spálených při Velkém ohni v roce 2265."

„Jsem to ale hlupák."

„To nic," uklidnila ho. „Zajímáte se o něj?"

„Měl jistě zajímavé barbarské myšlenky o smrti," řekl Lantry.

„Hrozný," odpověděla a nakrčila nos. „Strašidelný."
„Ano, strašidelný. Vlastně ohavný. Dobře, že byl spálen. Odporný. Mimochodem, nějakého Lovecrafta byste neměli?"
„To má být kniha o sexu?"
Lantry vybuchl smíchy. „Ne, ne. To je autor."
„Znovu zalistovala v kartotéce. „Byl taky spálen. Spolu s Poem."
„Předpokládám, že se to týká i Machena a muže, který se jmenoval Derleth, a jiného jménem Ambrose Bierce?"
„Ano." Zavřela kartotéku. „Všichni spálení a dobře se stalo." Podívala se na něj teplým pohledem plným zájmu.
„Vsadím se, že jste se právě vrátil z Marsu."
„Proč si to myslíte?"
„Zrovna včera tu byl jeden z nich. Jen si z Marsu odskočil a hned se zase vracel. Také se zajímal o literaturu týkající se nadpřirozena. Tam na Marsu jsou snad ještě hrobky."
„Co jsou to „hrobky"?" Lantry se začínal učit být nenápadný.
„To jsou takové věci, kde kdysi pohřbívali lidi."
„Barbarský zvyk. Příšerný!"
„Že ano? No, a zdá se, že právě hrobky Martanů toho mladého výzkumníka zaujaly. Přišel sem a ptal se, jestli nemáme něco od autorů, o kterých jste se zmiňoval. Samozřejmě, nic takového nemáme." Zadívala se na jeho bledou tvář. „Jste přece jeden z těch kosmonautů, ne?"
„Ano," odpověděl. „Zítra se vracím na loď."
„Ten druhý muž se jmenoval Burke."
„No jistě, Burke! Můj dobrý přítel."
„Je mi líto, že vám nemohu pomoci. Měl byste si vzít nějaké vitamíny a zajít si do solária. Vypadáte hrozně, pane..."
„Lantry. To bude v pořádku. Stejně vám moc děkuji. Na shledanou o příštím Halloweenu!"
„Vy jste ale chytrák," zasmála se. „Ale kdyby ještě existoval nějaký Halloween, považovala bych to za pozvání na rande."
„Jenže ho taky spálili," řekl.
„Jistě, úplně spálili," řekla. „Dobrou noc."
„Dobrou noc," řekl a odešel.
Ach, jak opatrně se v tomto světě pohyboval! Byl velice tichým mužem, jako nějaký temný gyroskop, vířící beze zvuku. Když kolem osmé hodiny večerní šel ulicí, zpozoroval s jistým potěšením, že tam nebylo žádné zvláštní osvětlení. Na rozích byly obvyklé pouliční lampy, ale bloky samy byly osvětleny jen skrovně. Bylo to snad tím, že se tihle pozoruhodní lidé nebáli tmy? Neuvěřitelný nesmysl! Každý se přece bojí tmy. I on sám se jí bál, když byl malé dítě. Bylo to stejně přirozené jako jíst nebo dýchat.
Po ulici běžel malý chlapec, následován šesti jinými. Ječeli a křičeli a váleli se po temném a chladném říjnovém trávníku, pokrytém spadlými listy. Lantry je několik minut pozoroval, než přistoupil k jednomu z malých chlapců, který odpočíval, zhluboka nabíraje vzduch do svých malých plic, jako to hoši dělají, když chtějí nafouknout papírový pytlík.
„Pojď sem na chvíli," řekl Lantry. „Vypadáš chytře."
„Jistě," řekl chlapec.
„Můžeš mi říct," zeptal se muž. „proč tu nejsou žádné lampy kromě těch na nárožích?"
„Proč?" zeptal se chlapec.
„Jsem učitel a chtěl bych si vyzkoušet tvé vědomosti," řekl Lantry.
„Dobré," řekl chlapec. „Je to proto, že žádná světla mezi bloky nejsou třeba."
„Ale je tu poněkud šero," namítl Lantry.
„Ano?" podivil se chlapec.
„Nebojíš se?" zeptal se Lantry.
„Čeho?" odpověděl chlapec otázkou.
„Tmy," řekl Lantry.
„Cha, cha," zasmál se chlapec. „Proč bych měl?"
„Proto," řekl Lantry. „Je černá a temná. Pouliční osvětlení bylo navíc vynalezeno proto, aby zahnilo tmu a strach."
„To je hloupost. Pouliční osvětlení slouží k tomu, aby člověk viděl, kam jde. Není čeho se bát."
„Všechno jsi popletl..." řekl Lantry. „Chceš snad říct, že bys klidně seděl celou noc uprostřed prázdné ulice a ničeho se nebál?"
„Čeho bych se měl bát?"
„Čeho, čeho, čeho, ty hlupáku. Přece tmy!"
„Cha, cha."
„Šel bys do hor a zůstal tam celou noc sám?"
„Jistě."
„A nebál by ses?"
„Jistě."
„Jsi lhář!"
„Neříkejte mi tak ošklivě!" vykřikl chlapec. Lhář byla samozřejmě nadávka. Zdálo se, že nejhorší, jaká existovala. Lantry byl z té malé příšery úplně zběsilý. „Podívej se," naléhal, „podívej se mi do očí..."
Chlapec se podíval.
Lantry pomalu vycenil zuby. Napřáhl ruce a zatáhl prsty do tvaru drápů. Zašklebil se, divoce zagestikuloval a pak zkrivil tvář do děsivé masky hrůzy.

„Cha, cha," zasmál se chlapec. „Vy jste legrační."

„Co jsi to říkal?"

„Jste legrační. Udělejte to znovu. Hej, kluci, pojďte sem! Ten člověk umí legrační věci!"

„Dej mi pokoj."

„Udělejte to ještě jednou, pane."

„Dej mi pokoj, dej mi pokoj. Dobrou noc!" Lantry se rozběhl pryč.

„Dobrou noc, pane!" volal za ním chlapec.

Šilenství, samé šilenství, obrovské, všezachvacující, zatracené šilenství! Nikdy dřív ve svém životě něco takového neviděl! Vychovávat děti bez jediné špetky představitosti! Kam se poděje veškerá radost dětství, jestliže vám vezmou představitost?

Zastavil se. Pak pokračoval pomalou chůzí a poprvé o sobě začal pochybovat. Přejížděl si rukou po obličejí, kousal se do prstů a pak zjistil, že stojí sám mezi bloky domů a cítí se mizerně. Vydal se vzhůru ulicí k nároží, kde svítila pouliční lucerna. „To už je lepší." řekl a rozpřáhl ruce jako někdo, kdo se otvírá teplu ohně.

Zaposlouchal se. Kromě nočního koncertu cvrčků nic neslyšel. Pak zaslyšel oheň, když oblohou proletěla raketa. Byl to zvuk pochodně, kterou někdo jemně mávl v temném nočním vzduchu.

Zaposlouchal se a poprvé si všiml, co na něm bylo tak zvláštní. Nevydával žádný zvuk. Tiché šelestění nozder a plic úplně chybělo. Jeho plíce nečerpaly ani kyslík, ani kysličník uhličitý; byly nehybné. Chloupky v jeho nose se nechvěly teplým nočním vzduchem. Neozývalo se z něj tiché šumění dechu. Podivné. Směšné. Zvuk, který si, dokud byl naživu, nikdy neuvědomoval, dech, který živil jeho tělo, mu teď, když byl mrtev, chyběl!

Slyšával ho jen v dlouhých bezesných nocích, když člověk nemůže usnout a poslouchá a slyší zvuk svého nosu, jak pomalu nasává vzduch, a pak tiché bušení rudých hromů krve ve svých spáncích, ve svých ušních bubíncích, ve svém hrdle, ve svých opuchlých zápěstích, v teple svých beder a v prsou. Všechny tyto tiché zvuky byly pryč. Bušení v zápěstích utichlo, pulzování hrdla zmizelo, vibrace prsou byly pryč. Zvuk krve obíhající jeho tělem nahoru a dolů, nahoru a dolů. Bylo to jako by poslouchal sochu.

A přitom - žil! Nebo se alespoň pohyboval. Jak to bylo možné, ve světle všech těch vědeckých hypotéz, teorií a jistot? Jen jedinou věcí a jedine tou věcí.

Nenávistí.

Nenávist byla jeho krví, která v něm obíhala nahoru a dolů, nahoru a dolů. Byla jeho srdcem, které sice nebylo, ale bylo teplé. Byl - co vlastně? Zášť. Nenávist. Poručili mu, aby vstal ze své rakve na hřbitově. On v ní chtěl zůstat. Nikdy neměl touhu vstát a chodit po zemi. Stačilo mu ležet po všechna ta staletí v hloubi truhly a vnímat, ale necítil hemžení miliónu drobných tvorečků v zemi kolem něj, červů, kteří se pohybovali hluboko v půdě jako myšlenky v mozku.

Pak přišli oni a řekli: „Půjdeš ven a do pece!" A to je to nejhorší, co je možné člověku říci. Nemůžete mu říkat, co udělá. Když mu řeknete, že zemře, nebude chtít zemřít. Jestliže řeknete, že neexistuje nic takového jako upíři, bože, pak se bude snažit být upírem. Jen z pouhého vzdoru. Řeknete-li mu, že mrtvý člověk nemůže chodit, vyzkouší to na vlastních údech. Jestliže mu řeknete, že k vraždám už nedochází, vynasnaží se, aby docházelo. Byl in toto naprosto nemožnou věcí. Zrodil se z jejich praktikismu a ignoranství. Ach, jak byli špatní! Potřebovali, aby jim ukázal. A on jim ukázal. Slunce je dobré a způsobuje noc, a tak není nic zlého ani na tmě, říkali.

Tma je strach, zařval tiše k domům kolem. Je zamýšlena jako kontrast. Musíte mít strach, slyšíte! Strach byl na světě vždycky. Vy ničitelé Edgara Allana Poea a skvělého mistra slov Lovecrafta, vy paliči halloweenových masek a ničitelé luceren z vydlabaných dýní! Proměním zase noc v to, čím byla kdysi, ve věc, proti které člověk vystavěl města osvětlená svítilnami!

Jako v odpověď na jeho slova se po nebi přehnala další raketa s dlouhým a bohatým ohonem ohně. Lantry ucouvl a rozběhl se zpátky.

IV.

K malému městečku Vědecký přístav to bylo jen deset mil cesty. Překonal je pěšky, před úsvitem, ale ani to nebylo dobré. Ve čtyři hodiny ráno na cestě vedle něj zastavil stříbrný brouk.

„Ahoj," pozdravil muž uvnitř.

„Ahoj," odpověděl Lantry unaveně.

„Proč jdete pěšky?" zeptal se muž.

„Jdu do Vědeckého přístavu."

„Proč nejedete?"

„Rád chodím pěšky."

„Nikdo nechodí rád pěšky. Je vám špatně? Mohu vás odvézt?"

„Díky, ale já půjdu raději pěšky."

Muž zaváhal a pak zabouchl dveře vozu. „Dobrou noc."

Když vůz zmizel mezi kopci, zamířil Lantry do blízkého lesa. Svět plný ochotných hlupáků. Můj bože, copak člověk už nemohl ani chodit, aby ho někdo nepodezíral? Znamenalo to tedy jedinou věc. Dál už chodit nesmí, musí jezdit. Měl nabídku toho muže přijmout.

Zbytek noci se držel dost daleko od silnice, aby mohl včas zmizet v porostu, když se objeví automobil. Za úsvitu se schoulil do prázdné a suché odvodňovací roury a zavřel oči.

Jeho sen byl dokonalý jako sněhová vločka.

Viděl hřbitov, kde ležel pohřben celá staletí. Slyšel, jak se ránem rozléhají kroky kopáčů, kteří přišli dokončit svou včerejší práci „Nevidělsi mou lopatu, Jíme?"

„Tady leží."

„Moment, počkej moment!"
„Co se děje?"
„Podívej se. Minulý večer jsme to nedodělali, nemám pravdu?"
„Nedodělali."
„Zůstala tady ještě jedna rakev, je to tak?"
„Ano."
„Správné, je tady a otevřená!"
„Pak si tedy ve špatné díře."
„Lantry. William Lantry."
„To je on, ten, co jsme ho vykopávali. Je pryč!"
„Co se tu mohlo přihodit?"
„Jak to mám vědět. Včera večer tady ta mrtvola byla."
„To není jisté. Neviděli jsme ho."
„Dobrý bože, lidé přece nepohřbívali prázdné rakve. Byl v téhle truhle, a teď tam není."
„fífožná, že ta truhla byla prázdná."
„Nesmysl. Cítíš ten pach? Určite tam byl." Chvilí ticha.
„Nikdo to tělo přece nemohl vzít, nebo ano?"
„Pročby to dělal?"
„Možná ze zvědavosti."
„Nebud' směšný. Lidé přece nekradou. Nikdo nekrade."
„Ano, ale pak je jen jediné řešení"
„Ano?"

„Vstal a odešel sám."

Chvilí ticha. Ve svém snu Lantry očekával, že uslyší smích. Neozval se. Místo toho uslyšel hlas kopáče, který po chvíli přemýšlení řekl: „Ano. Samozřejmě, tak to asi bude. Vstal a odešel sám."

„Je to zajímavá myšlenka," řekl druhý. „Jen si to porny šli!"

Ticho.

Lantry se probudil. Byl to jen sen, i když tak realistický. Jak podivně se ti muži chovali. Ovšem ne nepřírozně, to ne. Mluvili přesně tak, jak byste očekávali od lidí budoucnosti. Lidé budoucnosti. Lantry se unaveně zašklebil. Od tebe to byl anachronismus. Teď byla budoucnost. Dělo se to teď. Ne tři sta let po dnešku, ale dnes, ne potom, ani v žádném jiném čase. Tohle nebylo dvacáté století. Ach, jak klidně ti muži v jeho snu řekli: „Vstal a odešel sám... zajímavá myšlenka. Jen si to pomysli." Ani se jim přitom nezachvěl hlas. Vůbec se přitom neohlédli přes rameno a lopaty v jejich rukou se ani nezachvěly. Jenže co se dá dělat, pro jejich čisté a čestné mysli to bylo jediné řešení: mrtvolu jistě nikdo neukradl. „Nikdo nekrade." Mrtvola tedy musela sama vstát a odejít. Jediný, kdo měl právo vzít mrtvolu, byla mrtvola sama. Z několika náhodných slov kopáčů si Lantry domyslel, co si myslí. Byl mužem, který ležel v bezvědomí, nikoli mrtvým po celá staletí. Ruch venku, jejich práce, ho přivedli k životu.

Každý slyšel o těch malých zelených ropuchách, jež ležely celá staletí v z kameněném bahně nebo v ledu, živé, ano, živé! A když je vědci vysvobodili a rozežráli, jako zářakem ty malé žabky v jejich rukou ožily, skákaly a dívaly se. Bylo tedy jen přirozené, že hřbitovní kopáči přemýšleli o Lantry stejným způsobem.

Ale co když si v následujících dnech spojí souvislosti? Co když spojí zmizení mrtvol a explozi spalovací pece? Co když se ten bílý muž jménem Burke, který přišel z Marsu, znovu vrátí do knihovny a řekne té mladé ženě, že chce nějaké knihy a ona mu odpoví: „Před několika dny tu byl váš přítel Lantry." On řekne: „Jaký Lantry? Neznám nikoho, kdo se tak jmenuje." A ona řekne: „Ach, on lhal." Lidé z této doby přece nelžou. Tak jeden fakt zapadne do druhého, maličkost k maličkosti, náznak k náznaku. Bílý muž, který byl bílý a neměl by být, lhal, a lidé nelžou, a muž, který šel pěšky po opuštěné cestě, a lidé nikdy nechodí pěšky, a mrtvola, která zmizela ze hřbitova, a spalovací pec, která explodovala a...

Přijdou na něj. Budou ho hledat. Bude snadné ho nalézt. Chodí pěšky. Lže. Je bílý. Najdou ho, zajmou a strčí do propusti nejbližšího krematoria a William Lantry se tak stane krocanem k Čtvrtému červenci!

Byla tu jen jediná věc, kterou musel udělat rychle a v co největším měřítku. Divokým pohybem vstal. Jeho rty se rozšířily, jeho temné oči záplaty a jeho tělo se roztrásl. Musí zabít a zabít a zabít a zabít a zabít. Musí své nepřátele měnit v přátele, v lidi jako je on sám, kteří chodí pěšky, ale neměli by chodit pěšky, kteří jsou bílí, místo toho aby byli opálení. Musí zabít a znovu zabít a ještě zabít. Musí dělat mrtvolu a neživá těla a mrtvé lidi. Musí ničit spalovací pece a krematoria a zpopelňovače a spalovací pece. Exploze za explozí. Smrt za smrtí. Tam, kde budou městské spalovací pece v ruinách a místní márnice budou praskat mrtvolami lidí zabitých při výbuchu, tam bude mít přátele, spolence v smrti, jako je on sám.

Dřív, než ho vystopují a polapí a zabijí, musí být sami zabiti. Jen tak bude v bezpečí. Bude moci zabít, a oni ho nezabijí. Lidé dnes prostě nezabíjejí. V tom bylo jeho bezpečí. Vylezl z opuštěné odvodňovací roury a vyšel na cestu. Vytáhl z kapsy nůž a zastavil kolenjedoucího brouka.

Bylo to jako na Čtvrtého července! Největší ohňostroj, jaký kdy viděl. Komín spalovací pece Vědeckého přístavu se zlomil v půli a rozletěl se do stran. Tisíc drobných explozí bylo zakončeno jednou velkou. Hořící úlomky dopadaly na město, bořily domy a zapalovaly stromy. Výbuch probudil lidi ze spánku a pak je znovu uspal, tentokrát navždy.

William Lantry, který seděl v brouku, jenž mu nepatřil, líně zamířil k telefonu. Při zkáze spalovací pece zahynulo nějakých čtyři sta lidí. Mnoho z nich bylo pohřbeno pod zbořenými domy, ostatní byli zabiti letícími úlomky kovu. Bylo nutno zřídít provizorní márnici a... Následovala její adresa. Lantry šiji tužkou zaznamenal do bloku. Mohl takhle

pokračovat, pomyslel si, od města k městu, z kraje do kraje a ničit spalovací pece, sloupky ohně, dokud se celá ta čistá a obrovská síť plamenů a krematorií nezhroutí. Slavil báječný úspěch - jedinou explozí způsobil asi pět set úmrtí. Takto bylo možné zabít v krátkém čase celé statisíce.

Sešlápl pedál na podlaze brouka. Když projížděl temnými ulicemi města, usmíval se.

Městský koroner dostal přiděleno staré skladiště. Od půlnoci do čtvrté hodiny ranní svištěli šedí brouci po ulicích, bičováných deštěm, a svázeli mrtvolu, které zřizenci ukládali na studenou betonovou podlahu. O půl páté práce skončila. Ve skladišti bylo asi dvě stě mrtvých těl, studených a bílých.

Mrtvolu byly ponechány bez dozoru, a když se na východě objevil první náznak úsvitu, přišli příbuzní identifikovat své syny nebo své otce nebo své matky nebo své strýce. Lidé rychle vcházeli do skladiště, vykonali identifikaci a stejně rychle vycházeli ven. V šest hodin, kdy byla obloha na východě ozářena sluncem, odešli i oni.

William Lantry prošel širokou ulicí, vlhkou deštěm, a vstoupil do skladiště.

V ruce držel kousek modré křídly.

Prošel kolem koronera, který stál u vchodu a mluvil s jinými dvěma muži: „...zítra odvezete těla do spalovací pece v Mellin Tow-nu...“ Hlas utichl.

Lantry šel dál, zvuk jeho kroků se rozléhal tichou ozvěnou na studeném betonu. Když procházel mezi ležícími těly, zalila ho vlna náhlého ulehčení. Byl mezi svými. A - ještě něco lepšího. On si je vytvořil. To on je udělal mrtvými! On si opatřil takové množství odpočívajících přátel!

Díval se koroner? Lantry se ohlédl. Ne. Skladiště bylo v ranním šeru tiché a stinné. Koroner odešel; vyšel se svými dvěma pomocníky na ulici; po ulici přijel brouk a koroner se pustil do řeči s někým, kdo seděl uvnitř.

William Lantry udělal modrou křídou u každého ležícího těla pentagram. Pohyboval se při tom rychle, rychle, bezhlesně, bez mrknutí oka. Po několika minutách vzhledl, a když viděl, že koroner je pořád zaměstnán hovorem, pokreslil křídou podlahu u stovky těl. Pak vstal a strčil křidu do kapsy.

Teď byl čas, aby všichni dobří muži přišli a přidali se k nim, teď byl čas, aby všichni dobří muži přišli a přidali se k nim, teď byl čas, aby všichni dobří muži přišli a přidali se k nim, teď byl čas...

Jak ležel po celá staletí v zemi, prosakovaly k němu dolů myšlenky procházejících lidí a probíhajícího času, pomalu, do jeho hlubokého hrobu. Z nějaké jeho dávno mrtvé paměti teď ironicky a pořád dokola klepal černý psací stroj černé souvislé řádky slov:

Teď je čas, aby všichni dobří muži, aby všichni dobří muži přišli a přidali se...

William Lantry.

Jiná slova...

Vyjdi, má láska, a zůstaň...

Hbitá hnědá liška přeskočila ... Parafrázuj to. Hbitá oživená mrtvola přeskočila přes zhroucenou spalovací pec...

Lazare, vyjdi ze svého hrobu...

Znal ta správná slova. Musel je jen pronést tak, jak byla pronášena před staletími. Musel jen učinit patřičná gesta rukama a pronést ta slova, ta temná slova, která způsobují, že mrtví ožívají, zvedají se a chodí.

A až se zvednou, povede je městem, kde zabijí ostatní, a ostatní se zvednou a budou chodit. Ke konci tohoto dne s nimi půjdou už tisíce dobrých přátel. A co ti naivní, živí lidé tohoto roku, tohoto dne, této hodiny? Budou na to zcela nepřipraveni. Budou poraženi, protože vůbec nebudou očekávat válku jakéhokoliv druhu. Nebudou tomu věřit, budou to mít za sebou dřív, než zjistí, že se takové nelogické věci stávají.

Pozvedl ruce. Jeho rty se pohnuly. Začal pronášet slova. Nejdříve šeptem, ale každým slovem jeho hlas sílil. Opakoval je znova a znova. Jeho oči byly těsně zavřeny. Jeho tělo se chvělo. Začal se naklánět dopředu, proti mrtvým tělům.

Temná slova plynula z jeho úst. Byl okouzlen svými vlastními formulemi. Náhle se odmlčel, nakreslil na betonu další modré symboly dávno mrtvých čarodějů a sebejistě se při tom usmíval. Ještě okamžik a první mrtvé tělo se zachvěje. Ještě okamžik a zvedne se, chladná mrtvola se postaví na nohy!

Jeho ruce se zvedly do vzduchu. Jeho hlava se sklonila. Mluvil, mluvil, mluvil. Gestikuloval. Mluvil hlasitě k mrtvým tělům, oči mu plály a tělo se chvělo napětím. „Teď!“ zvolal divoce. „Vstaňte všichni!“

Nic se nestalo.

„Zvedněte se!“ zaječel s hroznou trýzní v hlase.

Prostěradla halící mrtvé ležela dál nehnutě v modrobílém stínu.

„Poslechněte mě, vstaňte!“ řval.

Venku na ulici zasvištěl automobil. Skláněl se ke každému tělu zvlášť a žádal, aby ho poslecho. Žádná odpověď.

Divoce se vztyčoval mezi vyrovnanými bílými řadami, zvedal ruce do výše a zase se skláněl k modrým symbolům.

Lantry byl velice bledý. Olízl si rty. „No tak, vstávejte.“ řekl. Vstávali, vždycky vstávali, po celá tisíciletí. Když uděláte znaky - tak! a řeknete slova - tak! vždycky vstanou! Proč ne teď, proč ne vy! Vstaňte, dřív, než se oni vrátí!“

Strop skladiště se ztrácel ve stínech. Ocelové nosníky se křížily a vedly dolů. Pod jeho střechou bylo ticho, rušené jen vztekem osamělého muže.

Lantry ztichl.

Skrz pootevřené dveře skladiště zahlédl svit posledních ranních hvězd. Byl rok 2349.

Jeho oči vychladly a ruce mu bezmocně klesly podél těla. Nehýbal se.

Za dávných časů se lidé chvěli strachy, když slyšeli kvílení melu-zíny, za dávných časů se lidé křížovali a zaklínali a věřili v oživené mrtvolu a netopýry a bílé vlky. A dokud v to věřili, umírali a netopýři a bílí vlci existovali. Lidská víra jim dodávala život.

Ale...

Podíval se na těla přikrytá bílými prostěradly.

Tito lidé nevěřili.

Nikdy nevěřili. Nikdy by věřit nedokázali. Nedokázali by si ani představit, že mrtvý může chodit. Mrtví přece končili v plamenech. Nikdy ani neslyšeli o pověrách, nikdy se nechvěli nebo netřásli nebo nebáli tmy. Chodící mrtvolky nemohou existovat, to by přece bylo nelogické. Byl přece rok 2349!

Proto tito lidé nemohli vstát, nemohli znovu chodit. Byli mrtví a nehybní a studení. Křída, zaklínání, pověry, nic je nemohlo přimět, aby chodili. Byli mrtví a věděli, že jsou mrtví!

Byl sám

V tomto světě byli živí lidé, kteří chodili a jezdili v broucích, pili své koktejly v malých, intimně osvětlených barech u cesty, líbali ženy a celé dny se mezi sebou bavili.

Ale on nebyl živý.

Tu trochu tepla, kterou měl, mu dodalo tření.

Tady ve skladišti teď bylo dvě stě mrtvých lidí, studených a ležících na podlaze. První mrtvolky po celá staletí, kterým bylo dovoleno být mrtvolami déle než několik hodin. První, které nebyly ihned odvezeny do spalovací pece, aby shořely jako kus fosforu.

Mohl by s nimi být šťastný, být jedním z nich.

Ale nebyl.

Byly úplně mrtvé. Nevěděly, ani nevěřily, že by jednou mohly znovu chodit. Byly mrtvé více než sama smrt.

A on zůstal sám, mnohem víc sám, než byl kdy kterýkoliv člověk před ním. Cítil, jak mrazení jeho osamělosti naplňuje jeho hrud' a pomalu ho dusí.

William Lantry se náhle obrátil a vzdychl.

Zatímco tam stál, někdo vešel do skladiště. Vysoký muž s bílými vlasy, oblečený do lehkého pláště a bez klobouku.

Nedalo se říct, jak dlouho už Lantryho pozoroval.

Nebylo proč tady déle zůstat. Lantry se otočil a pomalu zamířil k východu. Nenávistně se podíval na muže, kterého míjel, a muž se zvědavě podíval na něj. Slyšel ho? Zaklínání, prosby, křik? Tušil něco? Lantry zpomalil. Viděl muž, jak dělá křídou znamení? A dokázal by v nich rozpoznat symboly ze starých pověr? Pravděpodobně ne.

Když Lantry došel ke dveřím, zastavil se. Na okamžik nechtěl nic než ulehnout a být studený, znovu skutečně mrtvý a být tiše nesen ulicí k nějaké vzdálené spalovací peci, kde by se v šeptajícím ohni proměnil v popel. Pokud skutečně zůstal sám a neměl žádnou možnost vytvořit si své vojsko, měl potom vůbec ještě nějaký důvod, aby pokračoval?

Zabíjení? Ano, mohl zabít tisíce lidí. Ale to nestačilo. Dříve nebo později ho stejně dostanou.

Pohlédl k chladnému nebi.

Temnou oblohou prosvištěla raketa, táhnoucí za sebou pruh ohně.

Mars rudě plál mezi milióny hvězd.

Mars. Knihovna. Knihovnice. Mluvila. Vracející se kosmonauti, hrobky.

Lantry téměř vykřikl. Násilím zadržel své ruce, které tolik chtěly sáhnout na oblohu a dotknout se Marsu. Báječná rudá hvězda na obloze. Dobrá hvězda, která mu dala novou naději. Kdyby měl živé srdce, určitě by se mu v tu chvíli divoce rozbušilo, vyrazil by mu pot. Jeho pulz by se zrychlil a v očích by mu vyrazily slzy!

Rozběhl by se tam, odkud odlétají vesmírné rakety. Jednou nebo druhou by se dostal na Mars. Vyhledal by mart'anské hrobky. Tam, tam byly mrtvolky a on by vsadil zbytek své nenávisti na to, že by se mohly probudit a spolupracovat s ním! Byla to prastará civilizace, odlišná od pozemské a svou strukturou podobná egyptské, pokud jejich knihovny mluvily pravdu. A Egypt'ané - jaká to byla civilizace, opředená temnými pověrami a strachem! A takový byl jistě i Mars. Báječný Mars!

Ale nesmí zapomínat na bezpečnost. Musí se pohybovat obezřetně. Chtěl běžet, ano, ale to byl ten nejhorší druh pohybu vůbec. Muž s bílými vlasy se na Lantryho čas od času podíval otevřenými dveřmi. A kolem bylo příliš mnoho lidí. Kdyby k něčemu došlo, přemohli by ho svým počtem. Dokázal by si poradit jen s jediným mužem.

Lantry se přinutil zastavit na schodech před skladištěm. Muž s bílými vlasy rovněž vyšel na schody a s hlavou zvrácenou se díval na oblohu. Vypadal, jako by každou chvíli chtěl něco říct. Pak sáhl do kapsy a vytáhl balíček cigaret.

V.

Stáli před márnicí vedle sebe, vysoký, snědý, bělovlasý muž a Lantry s rukama v kapsách. Byla chladná noc a na obloze zářil bílý měsíc, který svým světlem barvil domy, cestu i kus řeky v dáli.

„Cigaretu?“ Muž Lantrymu nabídl otevřený balíček.

„Díky.“

Oba si zapálili. Muž přešel pohledem po Lantryho ústech. „Chladná noc.“

„Chladná.“

Několikrát přešlápli na místě. „Hrozné neštěstí.“

„Hrozné.“

„Tolik mrtvých.“

„Tolik.“

Lantry měl pocit drobného závaží na misce vah. Druhý muž se na něj nedíval, ale poslouchal ho a cítil ho. To napětí na něj tíživě doléhalo. Chtěl se sebrat a odejít, pryč od nejistoty váhání. Vysoký bělovlasý muž řekl:

„Jmenuji se McClure.“

„Máte tam uvnitř nějaké přátele?“ zeptal se Lantry.

„Ne. Náhodná známost. Strašné neštěstí.“

„Strašné.“

Vážili jeden druhého. Brouci svištěli ulicí na svých sedmnácti tiše vířících pneumatikách. Měsíc ozářil městečko v klínu černých hor.

„Chtěl jsem říct..." začal McClure.

„Ano?"

„Mohl byste mi odpovědět na jednu otázku?"

„Rád." Otevřel nůž v kapse kabátu a čekal.

„Jmenujete se Lantry?" zeptal se muž konečně.

„Ano."

„William Lantry?"

„Ano."

„Pak ale musíte být ten muž, který včera přišel ze salemského hřbitova, mám pravdu?"

„Ano."

„Dobrý bože. Jsem tak rád, že jsem vás potkal, Lantry! Snažíme se vás nalézt celých těch čtyřadvacet hodin!" Muž napráhl ruku, potřásl Lantrymu pravici a poplácal ho po zádech.

„Cože?" řekl Lantry.

„Dobrý bože, člověče, proč jste utekl? Chápete vůbec, jaký je to okamžik? Musíme s vámi mluvit!" McClure se usmíval a zářil. Další potřásání rukou, další plácání po zádech. „Mys/e/jsem si, že to jste vy!"

Ten muž je šílený, pomyslel si Lantry. Úplně šílený. Vyhodil jsem jim do vzduchu spalovací pec, zabíjel lidi a on mi potřásá rukou. Blázen, úplný blázen!

„Mohl byste jít se mnou do Dvorany?" zeptal se muž i a vzal ho za loket.

„Ja-jaké dvorany?" Lantry ucouvl.

„Dvorany vědy, samozřejmě. To se nestává každý rok, že se setkáme se skutečným případem obnovy životních pochodů. U drobných zvířat ano, ale u člověka! Půjдете?"

„Co to má znamenat?" otázal se Lantry. „Co mají všechny ty řeči znamenat?"

„Můj drahý příteli, jak to myslíte?" zeptal se muž udiveně.

„To je jedno. Je to jediný důvod, proč se o mě zajímáte?"

„Jaký jiný důvod by tu měl být, pane Lantry? Ani nevíte, jak jsem rád, že vás vidím!" Vypadalo to, že se dá každou chvíli do tance. „Tušil jsem to, už když jsme byli spolu uvnitř. Byl jste bledý a vůbec. A pak ten způsob, jakým kouříte cigaretu, něco na něm je, a ještě spoustu jiných věcí, každá zvlášť skoro nepostřehnutelná. Ale jste to vy, opravdu, jste to vy!"

„Jsem to já. William Lantry," řekl suše.

„Výborně, příteli! Tak pojďme!"

Brouk rychle svištěl ranní ulicí. McClure pořád mluvil.

Lantry seděl a užasle poslouchal. Jaký to byl hlupák, ten McClure, když za něj hrál s jeho kartami! Potrhlý vědec nebo co, který ho nebral jako podezřelé individuum, vraždícího jedince. Ach ne! Úplně naopak! Bral ho jako případ obnovy životních pochodu, za který ho považoval. Dokonce ani jako nebezpečného člověka. Nic takového!

„Samozřejmě," jásal McClure a šklebil se. „Nevíte, kam jít, na koho se obrátit. Všechno pro vás musí být skoro neuvěřitelné."

„Ano."

„Něco mi říkalo, že dnes v noci budete tam v márnici." řekl McClure šťastně.

„Ach?" Lantry ztuhl.

„Ano. Nedokážu to vysvětlit. Jak bych to jen řekl. Staří Američané? Měli jste zvláštní představy o smrti. A vy jste byl mezi mrtvými dlouho, takže mě napadlo, že vás budou přitahovat mrtví, neštěstí, márnice a takové věci. Není to příliš logické. Vlastně to je hloupé. Je to jen pocit. Nemám rád pocity, ale teď jsem ho měl. Myslím, že jste tomu říkali předtucha, nemám pravdu?"

„Dá se to tak nazvat."

„A vy j sté tam byl!"

„Byl jsem tam." přisvědčil Lantry.

„Máte hlad?"

„Už jsem jedl."

„Jak jste se sem dostal?"

„Stopoval jsem."

„Cože jste dělal?"

„Brali mě lidé na silnici."

„Pozoruhodné."

„Asi vám to tak připadá." Zadíval se na domy, které cestou míjeli. „Tohle je éra kosmických cest, že ano?"

„Ach, na Marsu jsme přistáli už před nějakými čtyřiceti lety."

„Úžasné. A ty velké komíny, ty vysoké věže uprostřed každého města?"

„Tohle. Ještě jste o nich neslyšel? Spalovací pece. Ach, nic takového, jako za vašich časů, to samozřejmě ne. Něco se s nimi děje. Jedna vybuchla v Salemu a druhá tady, obě ve čtyřadvaceti hodinách. Díváte se, jako byste chtěl něco říct?"

„Přemýšlel jsem," řekl Lantry. „Jaké jsem měl štěstí, že jsem se z rakve dostal včas. Jinak jsem se mohl ocitnout v té vaší spalovací peci a shořet."

„Jistě."

Lantry si pohrával s ukazateli na přístrojové desce brouka. Nepoletí na Mars. Plány se mění. Pokud tenhle hlupák odmítá vidět násilný čin, když ho má před nosem, ať si zůstane hlupákem. Pokud si nespojí dvě exploze s mužem z hrobu, taky dobře. Jen ať se sami klamou. Pokud si nedovedou představit, že někdo může být zlý, proradný a vrah, pak ať jim pomůže samo nebe. Uspokojením si zammul ruce. Ne, nemusíš ještě podnikat cestu na Mars, Lantry, příteli. Nejprve se přesvědčíme, jestli nám nebude lépe tady. Spousta času. Spalovací pece můžou ještě týden nebo dva počkat. Člověk má být chytrý, to přece víš. Další exploze by mohly být na škodu.

McClure žvanil pořád dál.

„Samozřejmě, nemůžeme vás rovnou začít zkoumat. Budete si chtít odpočinout. Odvezu vás k sobě.“

„Díky. Necítím se na testy a vyšetření. Dost času za týden nebo jindy.“

Přijeli před dům a vešli dovnitř. „Přirozeně se budete chtít vyspat.“

„Spal jsem celá staletí. Rád bych zůstal vzhůru. Nejsem unaven.“

„Dobře.“ McClure ho uvedl do domu. Hlavou pokynul k baru. „Pítí nám udělá dobře.“

„Vezměte si sám,“ řekl Lantry. „Já až později. Chtěl bych si jen sednout.“

„Ale jistě, posaďte se.“ McClure si namíchal koktejl. Rozhlédl se po místnosti, podíval se na Lantryho, na chvíli se zastavil se sklenicí v ruce, naklonil hlavu na stranu a mlaskl jazykem. Pak pomalu upil ze své sklenice. Vypadal, jako by něco poslouchal. „Na stole jsou cigarety.“ řekl.

„Díky.“ Lantry si jednu vzal, zapálil si a vyfoukl obláček kouře. Nějakou chvíli oba mlčeli.

Možná jsem to vzal příliš na lehkou váhu, pomyslel si Lantry. Možná bych ho měl zabít a uprchnout. Zatím je jediným člověkem, který mě poznal. Možná, zeje to všechno past. Možná tu teď sedíme a čekáme na policii. Nebo na to, co teď mají místo policie. Podíval se na McClura. Ne. Nečekali na policii. Čekali na něco jiného.

McClure mlčel. Díval se na Lantryho tvář a díval se na Lantryho ruce. Dlouho se díval na Lantryho hrud' a vypadal při tom spokojeně. Upil koktejl. Podíval se na Lantryho nohy.

Nakonec řekl. „Kde jste vzal šaty?“

„Požádal jsem někoho o šaty a on mi dal tyhle. Bylo to od něj zatraceně hezké.“

„Tak to dnes na světě chodí. Všechno, co musíte udělat, abyste něco získal, je o to požádat.“

McClure znovu zmlkl. Jeho oči se hýbaly. Jen oči, nic jiného. Jednou nebo dvakrát pozvedl sklenici s pitím.

Někde tikaly malé hodinky.

„Řekněte mi něco o sobě, pane Lantry.“

„Není toho moc, co bych o sobě mohl říct.“

„Jste skromný.“

„Ani ne. Vy víte o minulosti všechno. Já nevím o budoucnosti nic; vlastně bych měl říct o dnešku a předčerejšku. V rakvi se toho mnoho nedozvíte.“

McClure neodpověděl. Náhle se posadil do křesla, opřel se a zavrtěl hlavou.

Nikdy mne nebudou podezřívát, pomyslel si Lantry. Nejsou podezřívaví, prostě neuvěří, že by mrtvolky mohly chodit. Proto jsem v bezpečí. Budu se vyhýbat vyšetření. Jsou slušní - nebudou mě k ničemu nutit. Pak to zařídím tak, abych se dostal na Mars. A pak budou hrobky a krásné časy pro mne. Bože, jak je to všechno prosté. Jak jsou ti lidé naivní. McClure seděl tiše dalších pět minut. Zaplavila ho vlna chladu. Z jeho tváře se začala pomalu vytrácet barva. Naklonil se dopředu a aniž něco řekl, nabídl Lantrymu další cigaretu.

„Díky,“ Lantry si ji vzal. McClure se opět opřel v křesle a přehodil si jednu nohu přes druhou. Nedíval se na Lantryho, ale přitom jako by ho nějakým způsobem pozoroval. Pocit zvažování se vrátil. McClure byl jako vysoký stíhlý ohař, který naslouchá něčemu, co nikdo jiný nemůže slyšet. Ty vysoké zvuky stříbrné píšťalky, které dokáže zaslechnout pouze pes. Zdálo se, jako by McClure naslouchal právě takové neviditelné píšťalce, oči a ústa napůl otevřená, nozdry tiše oddechující.

Lantry nasál kouř z cigarety, nasál kouř z cigarety, nasál kouř z cigarety a zase ho vyfoukl a vyfoukl a vyfoukl.

McClure připomínal hubeného rudosrstého ohaře, který naslouchal a naslouchal tenkou membránou ucha s tušením, které bylo tak přesně mikroskopické, že ho cítil jen on sám nějakým smyslem ukrytým v mozku hlouběji než zrak, čich a sluch.

Místnost byla naplněna lehkým cigaretovým kouřem, který působil jakýsi neviditelný hluk stoupající vzhůru ke stropu. McClure byl teploměr, chemický analyzátor, naslouchající ohař, lakmusový papír a anténa; to všechno najednou.

Lantry se nehýbal. Možná ten pocit přejde. Jako přešel předtím. McClure seděl dlouho bez hnutí a pak, bez jediného slova, kývl hlavou ke karafě se sherry a Lantry stejně tiše odmítl. Seděli a dívali se, ale nedívali se jeden na druhého.

McClure pomalu strnul. Lantry viděl, jak jeho tváře blednou, ruce křečovitě svírají sklenici sherry a v očích se mu objevuje výraz porozumění, který už nezmizel.

Lantry se nehýbal. Nemohl. Všechno to bylo tak fascinující, že chtěl pouze vidět a slyšet, co bude dál. Od této chvíle to bylo McClu-rovo představení.

McClure řekl: „Nejprve jsem si myslel, že se jednalo o první psychózu, kterou jsem kdy viděl. Myslím tím vás. Myslím jsem, že se přesvědčí sám, Lantry se přesvědčí sám, že je nemocen a že sám řekne, že to všechno způsobil on.“

McClure mluvil jako ze sna, bez odmlky.

„Myslel jsem si, že záměrně nedýchá nosem. Pozoroval jsem vaše nosní dírky, Lantry. Za poslední hodinu se chloupky ve vašem nose ani jedenkrát nezachvěly. To nestačilo. To byl jen jeden fakt do sbírky. To nestačilo. Dýchá ústy, řekl jsem si, úmyslně. Pak jsem vám nabídl cigaretu a vy jste nasál a vyfoukl, nasál a vyfoukl. Ani trochu kouře vám nevyšlo nosem. Řekl jsem si, no dobře, to je v pořádku. Prostě nešlukuje. Je na tom snad něco hrozného? Všechno jen ústy, všechno jen ústy. Potom jsem začal pozorovat vaši hrud'. Za celou tu dobu se ani jednou nezvedla nebo nepoklesla, nic. Dělá to úmyslně, pomyslel jsem si. Všechno to dělá úmyslně. Nepohybuje hrudí, jen lehce, když si

myslí, že se nedívám. To jsem si myslel."

Slova se rozléhala tichem místnosti, bez odmlky, stále jakoby ze sna. „A pak jsem vám nabídl pití a vy jste ho odmítl a já si pomyslel, že nepijete, to jsem si pomyslel. Je snad na tom něco hrozného? A potom jsem vás pozoroval a pozoroval, celý ten čas. Lantry zadržuje dech, přemáhá se. Ale teď, ano, teď jsem všechno pochopil. Teď už vím, jak to všechno je. Víte, jak to vím? Neslyšel jsem v místnosti dýchání. Čekal jsem a neslyšel jsem nic než ticho. Žádný tlukot srdce ani nasávání plic. V místnosti bylo ticho. Nesmysl, mohl by někdo říct, ale já vím. Při spalovací peci, vím. Je tu rozdíl.

Vejdete do místnosti, kde na posteli leží člověk, a vy okamžitě víte, jestli vzhledně a promluví na vás, nebo jestli už nikdy nepromluví. Můžete se smát, jestli chcete, ale je to tak. Je to mimo chápání. Je to jako pískání, které slyší pes, ale ne člověk. Je to jako tikání hodinek, které už tikají tak dlouho, že je člověk nevnímá. Něco je prostě v místnosti, když je v ní živý člověk. A něco v ní není, když je v ní mrtvý."

McClure na chvíli zavřel oči. Postavil svou sklenici na stůl. Chvilu se nehýbal. Pak si vzal cigaretu a zapálil si ji a potom ji zase odhodil na černý podnos.

„Jsem v téhle místnosti sám," řekl.

Lantry se nehýbal.

„Jste mrtev," řekl McClure. „Můj mozek to neví. Není to věc, ke které může člověk dojít přemýšlením. Je to věc pocitů a podvědomí. Nejprve jsem si myslel, tento muž si myslí, že je mrtev, oživená mrtvola, upír. Není to logické? Nemohl by si myslet muž pohřbený před mnoha staletími, který vyrostl ve světě pověřivé, omezené civilizace, že vstal z hrobu?

Ano, je to logické. Ten muž je ve stavu autohypnózy a přizpůsobuje si své tělesné funkce své sebeiluzi, své obrovské paranoie. Ovládá svůj dech. Říká sám sobě. On nemůže slyšet můj dech, protože jsem mrtev. Jeho vnitřní mysl cenzuruje zvuk jeho dechu. Nedovoluje si jíst nebo pít. Tyto věci pravděpodobně dělá ve spánku, částí své mysli, která po zbylý čas ukrývá důkazy jeho lidství před ním samým."

McClure domluvil. „Mýlil jsem se. Vy nejste nemocen. Neobe-íháváte sám sebe. Ani mne. Je to všechno naprosto logické a - musím připustit - skoro děsivé. Dělá vám dobře ten pocit, že mě děsíte? Nemám pro vás žádnou nálepku. Jste velice podivný člověk, pane Lan-try. Jsem rád, že jsem vás potkal. Je to samozřejmě velice zajímavé."

„Je na tom něco špatného, být mrtev?" zeptal se Lantry. „Je to zločin?"

„Musíte přiznat, ze je to nanejvýš neobvyklé."

„Možná, ale je to zločin?" zeptal se znovu Lantry.

„Nemáme zločiny a soudy. Přirozeně vás budeme chtít prozkoumat, zjistit, jak k tomu došlo. Je to jako ta chemikálie, která je naprosto netečná a najednou je z ní živá buňka. Kdo může říct, kdy a co se přihodilo? Jste něčím nemožným. To stačí, aby se z toho člověk zbláznil."

„Pustíte mne, až mne prozkoumáte?"

„Nikdo vás nebude držet. Jestliže si nepřejete být zkoumán, nebudete. Ale já doufám, že nám vyjdete vstříc."

„Rozmyslím si to," řekl Lantry.

„Řekněte mi," zeptal se McClure. „Co jste dělal v márnici?"

„Nic."

„Slyšel jsem vás mluvit, když jsem tam přišel."

„To byla pouhá zvědavost."

„Lžete. A to je špatné, pane Lantry. Pravda je mnohem lepší. Pravda je, že jste mrtev a byl jste jediný mrtvý a velice osamělý. Tak jste zabíjel lidi, abyste měl společnost."

„Jak jste na to přišel?"

McClure se zasmál. „Logika, drahý příteli. Když už jsem věděl, že jste mrtev, v tu chvíli, kdy jsem věděl, že jste - jak říkáte - upír (hloupý název!), hned jsem si to spojil s výbuchem spalovací pece. Před tím tu žádné spojení nebylo. Ale pak to všechno zapadlo do sebe, fakt, že jste mrtev, ze kterého se dala odvodit vaše osamělost, nenávisť, závist, všechny pravděpodobné motivace chodící mrtvol. Mělo mi to být jasné už v okamžiku, kdy jsem se dozvěděl o spalovací peci rozmetané výbuchem a viděl vás mezi mrtvolami v márnici, jak hledáte přátele a lidi jako vy sám, kteří by vám pomohli..."

„Držte hubu!" Lantry vyskočil ze židle. Byl v půli cesty ke svému protivníkovi, když se McClure vrhl stranou a hodil po něm karafu se sherry. Lantry si v zoufalství uvědomil, že jako idiot zahodil svou jedinou šanci zabít McClura. Měl to udělat dřív. Moment překvapení byl Lantryho jedinou zbraní. Jestliže lidé žijí ve společnosti, kde jeden druhého nezabíjí, nepodezírají se navzájem. Pak k nim můžete přijít a zabít je.

„Vraťte se!" Lantry vytáhl nůž.

McClure zvedl židli, která stála před ním. Myšlenka útěku, obrany a boje pro něj byla stále ještě nová. Částečně už ji přijal, ale na Lantryho straně byla pořád ještě velká výhoda, pokud by ji chtěl Lantry využít.

„Ach, ne," řekl McClure a držel židli mezi sebou a útočícím mužem. „Vy mě chcete zabít. Je to divné, ale je to pravda.

Nedokážu to pochopit. Chcete mě podřezat nožem nebo něco takového a je na mně, abych vám v tom podivném konání zabránil."

„Zabiju vás!" zasyčel Lantry. Proklel sám sebe. To bylo to nejhorší, co mohl říct.

Zaútočil přes židli a uchopil McClura.

McClure byl naprosto věčný. „Nic z toho nebudete mít, když mě zabijete. A vy to víte." Drželi jeden druhého a zmítali se v divokém, vratkém tanci. Vrazili do stolu, ten se převrátil a věci na něm se rozbily. „Vzpomínáte, co se stalo v márnici?"

„To je mi jedno!" křičel Lantry.

„Nepodařilo se vám probudit ty mrtvé, nemám pravdu?"

„To je mi jedno!" ječel Lantry.

„Podívejte se," řekl McClure velice rozumně. „Nikdy nebude víc takových, jako jste vy, takže to nemá smysl."

„Pak vás všechny zničím, všechny!" Ječel Lantry.

„A co potom? Budete stále sám, nebudete mít nikoho, kdo by byl jako vy."

„Dostanu se na Mars. Tam jsou hrobky. Najdu další takové, jako jsem já!"

„Ne," řekl McClure. „Včera byla odeslána prováděcí instrukce.

Všechny hrobky budou zbaveny mrtvol. Příští týden budou spáleny."

Spadli v objetí na podlahu. Lantry dosáhl rukama na McClurovo hrdlo.

„Prosím," řekl McClure. „Copak to nevidíte, zemřete."" „Jak to myslíte?" křičel Lantry.

„Jestliže nás všechny zabijete a zůstanete sám, zemřete! Nenávist ve vás zemře. To nenávist způsobila, že se pohybujete, nic jiného. Nenávist vám dává sílu k pohybu. Nic jiného! Zemřete, musíte zemřít. Nejste nesmrtelný. Nejste ani živý, nejste nic, jen chodící nenávist."

„To je mi jedno!" zařval Lantry a začal muže škrtit, bušit pěstmi do jeho hlavy a tlačit bezbranným tělem. McClure se na něj podíval zastřeným pohledem.

Přední dveře se otevřely. Vešli dva muži.

„Poslyšte," řekl jeden z nich. „Co to děláte? Nějaká nová hra?"

Lantry vyskočil a dal se na útěk.

„Ano, nová hra!" řekl McClure a zvedl se ze země. „Chyťte ho a vyhrajete!"

Muži popadli Lantryho. „Vyhrali jsme," řekli.

„Pusťte mne!" zaječel Lantry a udeřil je do obličeje, až se jim spustila krev.

„Držte ho pevně!" křičel McClure.

Drželi ho.

„Drsná hra, co?" řekl jeden z nich. „A co budeme dělat teď!"

Brouk svištěl po lesklé cestě. Kapky deště bubnovaly na jeho skla a vítr rval temné zelené mokré stromy. V brouku, ruce na řídícím po-lokole, mluvil McClure. Jeho hlas byl sebejistým, hypnotickým šepotem. Ostatní dva muži seděli na zadním sedadle. Lantry seděl nebo spíš ležel na předním sedadle, hlavu zvrácenou dozadu, oči lehce otevřeny a na jeho tváři se zrcadlila zářící zelená světla z palubní desky. Nemluvil.

McClure mluvil tiše a logicky, o životě a pohybu, o smrti a nehybnosti, o Slunci a velkém slunci spalovací pece, o prázdných hřbitovech, o nenávisti a o tom, jak nenávist žije a způsobuje, že hlinění lidé ožívají a pohybují se, a jak nelogické bylo to všechno, to všechno, to všechno. Když je někdo mrtvý, je mrtvý, je mrtvý, je mrtvý a to je vše, vše, vše. Nemá se snažit, aby tomu bylo jinak. Vůz šeptal na ubíhající cestě. Déšť tiše bubnoval na čelní sklo. Muži na zadním sedadle se nehlučně bavili. Kam mířili? Ke spalovací peci, samozřejmě. Cigaretový kouř se pomalu točil ve větru a stácel se do šedivých smyček a spirál. Když je někdo mrtev, musí to přijmout.

Lantry se nehýbal. Byl loutkou, které ustříhli provázky. V jeho srdci už byla jen nepatrná nenávist, která zářila z jeho očí jako dva vyhasínající uhliky.

Jsem Poe, pomyslel si. Jsem vše, co zůstalo z Edgara Allana Poea, a jsem vše, co zůstalo z Ambrose Bierce, a vše, co zůstalo z muže jménem Lovecraft. Jsem šedý noční netopýr s ostrými zuby a jsem hranatá černá monolitická přišera. Jsem Osiris a Bal a Set. Jsem Necronomicon. Kniha mrtvých. Jsem Červená smrt. Jsem muž zazděný v katakombách s bednou Amontillada... Jsem tančící kostra. Jsem rakev, rubáš, blesk za oknem starého domu. Jsem holý podzimní strom, jsem vrzající okenice. Jsem zažloutlý svazek svíraný v kostnaté ruce, varhany hrající o půlnoci na půdě. Jsem maska, maska lebky z posledního říjnového večera. Jsem otrávené jablko poskakující ve vědru vody, aby se do něj zabořil dětský nos, zakously dětské zuby... Jsem černá svíce rozsvícená před obráceným křížem. Jsem víko rakve, prostěradlo s očima, zvuk kroků na temném schodišti. Jsem Dunsany a Machen, jsem Pověst o spících svatých. Jsem Opičí pracka a Fantom Rickshaw. Jsem Kočka a kanárek, gorila, netopýr. Jsem duch Hamletova otce na cimbuří hradeb.

To vše jsem já. A to všechno teď bude se mnou spáleno. Dokud jsem žil, žili i oni. Dokud jsem se pohyboval a nenáviděl a existoval, existovali oni. Jsem všemi, kdo si na ně pamatují. Jsem vše, co ještě existuje a co po dnešní noci existovat nebude. Dnes v noci nás všechny, Poea, Bierce i Hamletova otce, spálí najednou. Udělají z toho velkou podívanou a spálí nás jako na hranici, jako figury v den Guye Fawkesa, s benzínem, pochodněmi, křikem a vším ostatním!

A jaký nářek se po nás zvedne. Svět bude od nás očištěn, ale co je takový svět beze strachu, kde je temná obrazotvornost z temných dob, napětí a očekávání, pověry starého října? Jsou pryč, nikdy se už nevrátí, zničený a zmařený a spálený lidmi raketového věku, lidmi spalovacích pecí, ničícími a vyhlazujícími, nahrazeny dveřmi, které se otvírají a zavírají, a světly, která svítí a zahánějí strach. Kdybychom si jen dokázali vzpomenout, jak jsme kdysi žili, co to pro nás byl Halloween a kdo byl Poe a jak jsme si vážili temné morbidnosti. Jen jediný doušek Amontillada, přátelé, než nás spálíte. To všechno, všechno už existuje jen v jediném mozku na Zemi. Dnes v noci zemře celý svět. Jen jediný doušek, prosím.

„Jsme tady," řekl McClure.

Spalovací pec byla jasně osvětlena. Ozývala se tam tichá hudba. McClure vystoupil z brouka a obešel ho. Otevřel dveře. Lantry jen ležel. Řeči, ty rozumné logické řeči z něj pomalu vysušily život. Nebyl už víc než voskem s nepatrnou září v očích. Tenhle svět budoucnosti, jak ti muži umějí mluvit, jak logicky a rozumně dokážou připravit o život. Jednoduše v něj nevěří. Síla jejich nevěry ho zmrazila. Nedokázal pohnout ani rukou ani nohou. Mohl jen nesmyslně mumlat a mrkat očima.

McClure a ostatní dva mu pomohli z vozu, položili ho do zlaté truhly a po válečkovém stole ho dopravili do teplem sálajícího nitra budovy.

Jsem Edgar Allan Poe, jsem Ambrose Bierce, jsem Halloween, jsem rakev, rubáš, opičí pracka, fantom, upír...

„Ano, ano," řekl mu McClure tiše. „Já vím. Já vím."

Válečky na stole se roztočily. Stěny kolem něj a za ním se daly do pohybu a začala hrát hudba. Jste mrtev, jste logicky mrtev.

Jsem Usher, jsem Maelstrom, jsem Rukopis nalezený v láhvi. Jsem Jáma a jsem Kyvadlo, jsem Zrádné srdce a jsem Havran, víckrát ne, víckrát ne.

„Ano," řekl McClure, který šel pomalu vedle něj. „Já vím."

„Jsem v katakombách," křičel Lantry.

„Ano, v katakombách," řekl muž kráčející vedle něj.

„Jsem připoután řetězem ke zdi a není tu jediná láhev Amontillada!" křičel Lantry slabým hlasem a jeho oči se zavřely.

„Ano," řekl někdo.

Pohyb. Plamenná propust se otevřela.

„Teď někdo začíná zazdívat celou vězní mne v ní!"

„Ano, já vím." Šepot.

Zlatá truhla sklouzla k ohnivému jícnu.

„Zazdívá mne uvnitř! To je báječný vtíp, samozřejmě! Teď už mne pusťte!" Divoký výkřik a další smích.

„My víme, chápeme..."

Vnitřní ohnivá propust se otevřela. Zlatá rakev klouzala do plamenů.

„Pro lásku boží, Montresore! Pro lásku boží!"